

Primorski

DNEVNIK

7096 AA
OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILMARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

Št. 39 (14.455) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakir nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLACANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

TOREK, 9. FEBRUARJA 1993

HRVAŠKA / PO VOLITVAH V ŽUPANIJSKI DOM

Polom HDZ v Istri

Ne preveč prepričljiva zmaga: za vladujočo stranko je glasovalo manj kot 50 odstotkov volilcev - Hud poraz v Istri in Međimurju

G. MORAVCEK, J. LOVRIC

PAZIN - Vladajoca HDZ je zmagala na županijskih in krajevnih volitvah v večjem delu Hrvaške, vendar ne s tolikšno premocijo, kot je to pričakoval Franjo Tudman. Kljub 1, 6 milijona nemških mark, ki so jih vložili v predvolilno kampanijo, največji delež za prepričanje istrskih volilcev, je Tudmanova HDZ doživela pravi polom v tekmi z Istarskim demokratskim saborom (IDS) Ivana Jakovčiča. Tudmanova stranka je bila porazena tudi v Međimurju, kjer jo je premagala koalicija liberalcev Dražena Budisa in narodnjakinje Savke Dabčević-Kucar. Na drugih območjih je HDZ zmagala, a za vladajočo stranko je v povprečju glasovalo manj kot 50 odstotkov volilcev. Kljub temu pa bo imela HDZ v županijskem domu sabora večino.

Za marsikoga, po vsej verjetnosti tudi za vodjo hrvaške države, so volilni izidi presenetljivi. Pričakovali so namreč, da bo po osvoboditvi Maslenice, letališča Zemunik in jezua Peruca - zmaga HDZ zelo prepričljiva. Odstotek med 65 oziroma 70 odstotkov glasov, ki jih je napovedoval Ilić Pašalić, predsednik izvršnega odbora HDZ - ni bil dosežen. Hrvaski volilci so v večini županij razdelili svoje glasove med tri stranke: med HDZ, liberalne in Hrvasko seljačko stranko Draga Stipca - medtem ko so vse druge stranke, z izjemo IDS v Istri in Rijeckog demokratskog saveza (RIDS) na Reki - prepričljivo

Rovinj panorama (Foto: arhiv)

izgubile. Prva posledica taksonih volilnih rezultatov bo, po vsej verjetnosti, odhod nekaterih strank s političnega prizorišča. Tako na primer napoveduje, da bodo narodnjaki zaupali Savko Dabčević-Kucar ter svojo stranko združili z Budisevim liberali. Namesto 58 političnih strank jih bo na političnem prizorišču veliko manj. Se posebej težak poraz je doživela levica, ki praktično ne pomeni več resne politične sile. Hrvaski volilci so se pretežno obrnili proti centru, v županijah na severnem Jadranu, Splitu in Međimu-

rju pa proti regionalistom.

Po nedeljskih volitvah bo politična slika Hrvaške precej spremenjena, saj so poleg županijskega doma sabora volili tudi poslance za županijske in občinske parlamente. Največje spremembe se bodo nedvomno zgodile na področju Istre, kjer si je IDS priporil se tri poslance za Sabor, kjer sicer ne bodo imeli velikega vpliva, zato pa bodo v celoti nadzorovali Istarsko krajevno upravo. V Istrski županiji, ki ima sedež v Pazinu, bo imela IDS, ob županu Lucijanu Delbiancu, okrog 70 odstotkov

svojih poslancev. Podobno je v vseh istrskih občinah, kjer si je IDS pridobil prepričljivo večino. Mestni svet bo, denimo v Pulju, sestavljen iz 23 članov IDS, samo dva člana pa bosta iz drugih strank; v Pazinu pa bo med 26 člani mestnega sveta 19 članov IDS in samo šest članov HDZ.

»Prepričani smo, da bo predsednik države dal svoje soglasje za Lucijana Delbianca za mesto istrskega župana. Če se bo odločil drugače, bo to pomenilo poraz demokracije na Hrvaškem - je izjavil Ivan Jakovčič, vodja IDS.

Na vprašanje, kako komentira volilne rezultate v Istri, je Tudman izjavil, da je to odsev večje demokracije, dodal pa je, da upa, da bodo v IDS prevladali tisti elementi, ki se izkazujejo, da je Istra del hrvaške, Istrani pa sestavni del hrvaškega naroda. Kar zadeva avtonomijo, jo bo Istra imela toliko kot vsaka druga županija je se poudaril. Italijanska manjšina bo imela vse pravice, kot jih imajo druge narodnosti po zakonu o nacionalnih manjšinah in etničnih skupnostih, vendar pa bo Hrvaska zahtevala od Italije enake pravice, kot jih imajo Hrvati v tej državi.

NEW YORK / POGAJANJA

ZDA za razširitev človekoljubne akcije v BiH

Ostrejše sankcije proti ZRJ?

ZORAN KURTOVIĆ IN AGENCIJE

NEW YORK - ZDA preučujejo možnost, da bi razširile človekoljubno akcijo v Bosni in Hercegovini, se je izvedelo na sedežu Združenih narodov. V Washingtonu tudi podrobno preučujejo sporni zemljevid, ki sta ga zadržala soproredsednika mirovne konference o nekdanji Jugoslaviji Cyrus Vance in lord David Owen, razmišljajo pa tudi o ostrejših sankcijah proti Srbiji. Kot je sporočil Reuter, naj bi ZDA že pripravile svojo enačico zemljevida prihodnje ozemeljske ureditve BiH. ZRJ pa je na sedež ZN poslala izjavo, v kateri je podprla sedanji zemljevid.

Sicer pa se je drugi pogajalski konec tedna - tik pred današnjim začetkom razprav v Varnostnem svetu ZN - končal podobno kot vsi dosedanja pogovori predstavnikov bosanskih strani, vpletenih v vojno - s skoraj popolnim neuspehom, čeprav je tiskovni predstavnik ZN Fred Ehardt omenil »določene premike, ki sicer niso videti pomembni, niso pa tudi povsem zanemarljivi«. Tiskovni predstavnik pri tem ni podrobneje pojasnil, na kaj naj bi se bili nanašali ti premiki, saj so vse tri strani vztrajno zagovarjale svoje zahteve. Poudaril je le to, da se vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić ni strinjal s spremembo Vanceovega in Ownevega načrta. Zdaj pričakujejo, da bo generalni sekretar ZN poročal Varnostnemu svetu o mirovnem načrtu lorda Owna in Cyrusa Vancea.

Neposredno pred začetkom razprave v Varnostnem svetu je bilo mogoče po hodnikih palače na East Riverju izvedeti za celo vrsto podrobnosti o prizadevanjih Owna in Vancea, ki sta prejšnji teden skusala pripraviti vse tri strani, da bi sedle za pogajalsko mizo. Kot se je izvedelo iz diplomatskih virov, v teh pogovorih ni sodeloval minister za zunanje zadeve BiH Haris Silajdžić, ki je že prej poslal spisek zahtev, ki naj bi jih nujno izpolnili. Te zahteve se nanašajo na »prekinitev politike etnične ciscenja; na težko oborožitev, ki mora v celoti preiti pod nadzor ZN; na prepoved preletov vseh vojskih letal prek Bosne in Hercegovine; na zagotovitev varnega in nemotene prehoda konvojev s človekoljubno pomočjo«. Po virih, ki jih je imel na voljo dopisnik, sta Vance in Owen, potem ko sta se seznanila z omenjenimi zahtevami, skusala doseči, da bi se Mate Boban in Radovan Karadžić na kakršen koli način sporazumela o predlaganem zemljevidu. Hkrati sta si prizadevala, da bi omenjena dvojica privolila v ozemeljske spremembe, pri tem pa ni stala imela uspeha. Izvedeli smo tudi, da sta Vance in Owen nagovarjala ruskega predsednika Borisa Jelcina in srbskega predsednika Slobodana Miloševića, naj uporabita svoj vpliv in skusata prepričati Karadžića, da popusti in sprejme nove zemljevide BiH, po katerih bi se morali Srbi umakniti s približno 40 odstotkov ozemlja, ki ga zdaj nadzorujejo.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Rosetta Cutolo v zaporu

V Ottaviano pri Neaplju so včeraj aretirali Rosetto Cutolo, sestro znanega voditelja kamore Raffaele. Preiskovalci trdijo, da so s to aretacijo so zadali kamori izredno hud udarec.

..... stran 10

Preiskovalci si ustvarjajo okvirno sliko

Prva zaslišanja Silvana Larinija, ključne osebnosti v aferi o podkupninah, so bila precej dolga, kar kaže - so dejali njegovi odvetniki - na pripravljenost »arhitekta«, da sodeluje z milanskimi preiskovalci. Zaenkrat so si le-ti skusali ustvariti splošno sliko o pojavu, zaradi česar je lahko marsikdo zaskrbljen.

..... stran 4

Megla in hitrost terjali 5 življenj

Megla in pretirana hitrost sta terjali pet življenj in kakih 100 ranjenih v nizu veržnih trčenj, ki so za več ur prekinila promet na obeh voznih pasovih na avtocestnem odseku med Parmo in Piacenzo pri obvozu za Florenzuolo.

..... stran 5

Odbornik Benvenuti zavrnil vse obtožbe

Deželni odbornik KD Ivano Benvenuti, ki so ga aretirali pod obtožbo korupcije, je včeraj med zasliševanjem v zaporu v Tolmeču zavrnil vse obtožbe. Njegova aretacija je sprožila pravi preplah v vrstah furlanske KD.

..... stran 5

Stanovanjska kriza na Goriškem

Stanovanjska stiska je tudi na Goriškem vse bolj občuten problem. Kljub temu, da je praznih približno 8 odstotkov vseh stanovanj, je okrog dveletno družin zaprosilo za dodelitev le stotih stanovanj zavoda IACP. Na te probleme, ki so najbolj občuteni v Gorici in Trzinu, so javno opozorili sindikati stanovalcev Sunia in Siset.

..... stran 8

Trčenje v zraku

Včeraj dopoldne je blizu letališča v Teheranu je bombnik trčil v potniško letalo iranske letalske družbe. V nesreči je izgubilo življenje vseh 134 potnikov in članov posadke.

..... stran 16

Dvojna norveška zmaga v kombinaciji

Norvezan Lasse Kjus je presenetljivo osvojil zlato medaljo v kombinaciji na svetovnem smučarskem prvenstvu v Morioki, srebro pa je osvojil njegov rojak Aamodt. Največji favoriti za zlato Marc Girardelli se je moral zadovoljiti z bronom.

..... stran 19

Uspehi naših karateistov

Na državnem prvenstvu in na državni fazi Pokala Italije bodo sodelovali kar štirje predstavniki zgoniskega Shinkai karate kluba, ki so se na deželnih fazah v Cedadu odlično odrezali. Med črnimi pasovi je Romana Malina zmagala v tekmovalni kategoriji, med rjavimi pasovi pa sta zmagala tudi Vojko Zotti (kadeti - brobe) in Alessandro Bullo (člani - borbe), Vojko Ukmar pa je bil drugi v katah.

..... stran 20

GORICA / DAN KULTURE

Prešeren zgled samozavesti

GORICA - Berimo Prešerna in živimo z njim! Z njim in z ustvarjalci našega primorskega "sredozemlja", ki plemenitijo slovensko kulturo. Tako bi lahko, če povežemo zaključno misel slavnostne govornice prof. Marije Česut in temo letosnjega praznovanja kulturnega praznika, stnili sporočilo sinocnje osrednje proslave dneva slovenske kulture v Gorici.

Na večeru Zveze slovenskih kulturnih društev in Zveze slovenske katoliške prosvete, v režiji Sergija Verca, smo lahko prisluhnili recitalu iz del primorskih ustvarjalcev, ki so ga podali igralci Primorskega dramskega gledališča Mira Lampe Vujčić, Aleksander Kroselj in Ivo Barišić, moski pevski zbor Skala iz Gabrja pa je pod vodstvom Rozine Konjedič izvajal izbor pesmi skladateljev iz tega prostora. Prof. Česut je v svojem govoru ponudila nekaj prepričljivih odgo-

vorov na vprašanje, kako naj nam spregovori Prešeren, da bomo našli navdih in moči za vztrajanje v casu, ko prevladujeta občutek krhkosti in ogroženosti. Izpostavila je pesniško samozavest, zaupanje v prihodnost, široko znanje in voljo do dela, pa tudi dobrohotnost in razumevanje sočloveka.

Predvsem pa je poudarila njegovo idejo slovenstva: »Bil je pripadnik malega, zatregga naroda... Vecjo slavo bi si pridobil kot nemški pesnik, toda odločil se je za težjo, a edino naravno pot: za pot slovenskega pesnika.« V poudarjanju te izbire ne gre za nikakršno sentimentalno idiličnost, je dejala se Česutova, gre preprosto za zvestobo samim sebi, za ljubezen do svojega naroda, ki ne izključuje drugih. Danes, ko slišimo toliko besed o multikulturalnosti, nam je Prešeren, nas največji kozmopolit in najuniverzalnejši duh, to že davno razložil.

BRUSELJ / SKUPNI TRG

Svoboden pretok ljudi, kapitala in blaga se še vedno spotika

Po mesecu dni odprtih meja Evrope

BRUSELJ - V ponedeljek so se sestali ministri EGS, da bi proučili delovanje enotnega tržišča, potem ko so bile - vsaj v večini dežel - po 1. januarju ukinjene mejne kontrole. Kakor hitro so ministri po kratkem letu iz Bruslja v Strassbourg pristali na letališču, pa je skupina evropskih parlamentarcev morala pokazati svoje potne dokumente, preden so se lahko udeležili svojega rednega mesečnega zasedanja.

Svobodno gibanje ljudi, v skladu s katerim naj bi potnike preverjali samo pri njihovem prvem vstopu v ES, ne pa tudi takrat, kadar potujejo iz ene države ES v drugo državo, ki je njena članica - očitno se ni v veljavi.

Uradni predstavniki ES pa so zadržali, da je prost pretok blaga, storitev in kapitala zdaj že skoraj uresničen. »Zaenkrat gre le za manjše probleme«, je povedal eden od diplomato, ki je pripomnil, da novi režim velja komaj kaj več kot mesec dni in da se

utegne pojaviti več informacij o problemih selekacije.

Danska, ki v prvi polovici tega leta predseduje ES, bo ministrom predlagala, naj zagotovijo več informacij poslovnem in državljanom o tem, kakšne možnosti jim ponuja enotno tržišče. Ministri morajo prav tako okrepiti varnostni nadzor nad uvozom iz dežel zunaj ES, se posebej kar zadeva zdravila, živila in igrače.

Pravila o preverjanju uvoženih izdelkov so v skladu s varnostnimi zakoni ES, ki zahtevajo strogi nadzor za uvoz iz držav nečlanice, medtem ko ima vsaka članica prost dostop do tržišč drugih enajstih članic. Ministri morajo spoštovati tudi določila, ki na trg ES prepoveduje uvoz tistih živil, ki glede na evropske norme vsebujejo prevec strupenih snovi. Prav tako pričakujejo, da se bodo ministri strinjali s strogimi varnostnimi določili o uvozu medicinske opreme. (Reuter)

KONGRES PR / PRISOTEN TUDI MARTELLI

Sklep o razpustitvi stranke odložili na 28. februar

Do takrat morajo zbrati 18 milijard lir ali 30.000 članov

RIM - Kongres radikalne stranke je sklenil odložiti na 28. februar zadnji datum, do katerega bi morala razpustiti stranko pred razpustom, ce seveda do takrat zberejo 30 tisoč vpisanih. Do takrat bo ostalo za kriminalno stranko staro vodstvo, ki bo moralo preveriti, ce je bilo stevilo doseženo in nato prepustiti posle novoizvoljenim strukturam. Za novega tajnika so predlagali Emmo Bonino. Ce bi pri 28. februarjem zbrali potrebnih 18 milijard lir, se o razpustu stranke seveda ne bi govorilo.

Včeraj se je v radikalno stranko vpisalo nekaj zelo znanih imen: podpisala je Giuliana Nenni, hči Pietra Nennija, republikanski senator Benetton, fotograf Oliviero Toscani, direktor milanskega dnevnika il Giorno Paolo Liguori, atletinja Paola Pigni in nekdanji socialistični minister Francesco Forte. V dvorani je bil prisoten tudi republikanski evroposla-

nec Jas Gawronsky, ki je ze vpisan v radikalno stranko. Poleg njih je pristopilo k radikalcem na stotine navadnih ljudi, ki so s svojo vpisnino prispevali k premostitvi kriznega trenutka stranke. Kreatorika nakita Elsa Peretti je ob vpisu podpisala cek za 50 milijonov lir.

Marco Pannella je doslej bil bolj malo prisoten na kongresu, vendar je včeraj pojasnil nekatere točke svojega posega, se zlasti v zvezi s splavom. Splav ne more biti način za zavrtje demografske eksplozije v svetu, za kar obstaja drugo orožje, ki mora temeljiti na spoštovanju in življenja, do ljubezni in do svobode.

Včeraj se je radikalnega kongresa udeležil tudi minister za pravosodje Martelli, ki se je zavzel za to, da radikalne stranke ne bi razpustili. Kar zadeva svojo stranko, PSI, pa je menil, da se mora temeljito obnoviti.

NOVICE

Iščejo novo ime
za Češko republiko

PRAGA - V Ceski republici mrzlično isčejo novo ime za svojo državo. O tem se govori po kavarnah in v pivnicah, z zadevo pa se ukvarja tudi češki parlament. Po razdelitvi na Češko in na Slovaško republiko je ostalo vprašanje imena odprto. Ena od možnosti je, da bi se samostojna Češka imenovala Cehija, kar pa marsikomu ni pogodu.

Dače pod ceno
za ruske generale

WASHINGTON - Zadnja številka ameriskega tednika Newsweek govori o zadnji pobudi predsednika Jelcina, da bi premostil nasprotovanje ruskih generalov in si ohranil njihovo naklonjenost. Jelcin je namreč moral prodati 44 dac, ki so se jih posluževali visoki funkcionarji razpuščene Komunistične partije, ponudil pa jih je po zelo nizki ceni ruskim generalom. Da bi se izognil kritikam, imajo pogodbe baje datum 1991, tako da so generali plačali petnajstino sedanje vrednosti, se pravi 2800 dolarjev.

Na desetine mrtvih
v požaru na avtobusu

LAGOS - Vsaj 50 oseb je umrlo v požaru, ki je iz za sedaj se neznanih vzrokov izbruhnil na mestnem avtobusu v središču nigerijskega glavnega mesta. Po pričevanju očitvidcev je avtobus v trenutku, ko je na njem izbruhnil ogenj, prevazal kakih 80 potnikov.

Nemška židovska družina
noče plačati
davkov državi

BONN - Neka nemška židovska družina iz hessenskega Babenhausea ne bo plačala državi niti pfeniga davka, dokler ne bodo v Nemčiji odpravili antisemitskega in neonacističnega nasilja. Družinski odvetnik je v prošnji davkarji navedel, da noče ta družina s svojimi davki prispevati za financiranje desničarskih strank, ki odkrito podpirajo razizem in ksenofobijo, država pa jim z zakonom o financiranju strank nudi denarno pomoč.

V Jadranu zasegli ladjo
ki je kršila embargo

RIM - Italijanske oblasti so sporočile, da je tovorna ladja Dimitrakis, ki je v Jadranskem morju plula pod zastavo Malte, kršila embargo proti samozvani ZRJ. Ladja je morala kasneje ob spremstvu italijanske vojske mornarice odpluti v italijansko pristanišče Brindisi. To je že četrta ladja, ki naj bi kršila embargo VS ZN od novembra lani. Ladja Dimitrakis je prevazala nafto. (Ansa)

Kmalu nadaljevanje
pogajanj
o Bliznjem vzhodu

WASHINGTON - Novi izraelski veleposlanik v Združenih narodih je v ponedeljek izjavil, da bi se lahko bliznjevzhodna mirovna pogajanja nadaljevala prej, kot so pričakovali. Veleposlanik Itamar Rabinovich ni hotel natančno povedati, kdaj bi se arabske delegacije lahko vrnile za pogajalsko mizo, vendar pa je izjavil, da se tudi one zavzemajo za nadaljevanje pogajanj. (Reuter)

Rop v Bruslju

BRUSELJ - Tatovi, oboroženi z razstrelivom in hladnim orožjem, so konec tedna na jugu Belgije oropali kombi, v katerem so prevzajali tedenski izkupicek neke veleblagovnice. Na poti v Bruselj so kombi zaustavili štirje moški, ki so soferjema zagrozili, da bodo razstrelili vozilo. Policija je sporočila, da so roparji, ki jih se vedno iščejo, odnesli 1, 2 milijona dolarjev. (Reuter)

Tudi Angleži imajo
pravico do šampanjca

LONDON - Tudi Angleži imajo pravico do svojega šampanjca, tako je razsodilo londonsko sodišče, ki je obravnavalo pritožbo Francozov, ker je angleško podjetje Thornicroft vineyard svoj proizvod imenovalo »Šampanjec iz mastike«. Gre za pijačo, ki nima nič skupnega s šampanjcem, razen tega, da je peneca, Angleži pa je prodajo 100 tisoč steklenic letno. Londonski sodniki so bili kategorični: gre za tako druggačen proizvod, da ni nobene možnosti, da bi bil konkurenčen pravemu šampanjcu, so razsodili. Francozi so seveda besni, lastnik tovarne Guy Woodall pa veselo praznuje. Seveda z angleškim šampanjcem. (Ansa, AP)

RUSIJA / PROTEKCIONIZEM NA POHODU

Vlada napovedala
boj japonskim avtom

Baje je vožnja z volanom na desni nevarna

MOSKVA - Ruski avtomobilisti, se zlasti tisti na Daljnem vzhodu, so izkopali bojno sekuro in napovedali vojno predsedniku vlade Cernomirdinu, ki ima namen prepovedati vožnjo avtomobilov z volanom na desni strani.

Viktor Cernomirdin hoče namreč od 1. julija letos prepovedati registracijo avtov z volanom na desni, od leta 1995 pa naj bi vožnjo teh avtov sploh prepovedali. Protestirajo se zlasti ruski vozniki na skrajnem vzhodu, kjer je na cestah opaziti mnogo več japonskih kot ruskih vozil. Japonski avti so sicer skoraj vsi starejše proizvodnje, kupujejo jih pa predvsem ribiska podjetja in ladjedelnice, ki jih potem prodajajo svojim uslužbencem po močno znižanih cenah.

Predsednik ruske vlade opravičuje svoj dokaj nerazumljiv ukrep, ki sicer malce smrdi po protekcionizmu in naklonjenosti do domačih proizvajalcev, z ugotovitvijo, da predstavljajo avti z volanom na desni strani nevarnost v prometu, tudi zato, ker gre za starejše modele, ki baje ne zagotavljajo varne vožnje. Cernomirdinove trditve pa izpodbija prometna policija, ki pravi, da je mnogo več avtov ruske proizvodnje, ki so vpleteni v nesreče kot japon-

skih.

»Ni prav,« tako upokojenec Nikolaj Mihijev, »vse življenje sem sanjal, da bi imel avto. Sedaj mi je sin podaril toyoto corollo, ki je mnogo bolj udobna, varčna in varna od naših avtov. Ne razumem, komu koristi taka prepoved...«

Nasprotniki predsednika vlade predlagajo, naj

bi za soferje, ki vozijo avte z volanom na desni, uvedli posebne tecaje, da bi se prilagodili prometu in ugotavljajo, da nikjer niti v ZDA niti v Evropi, ni prepovedano voziti avtov z volanom na desni.

Cernomirdin pa se bo moral v petek soociti tudi z drugim protestom avtomobilistov, ki bodo v Moskvi blokirali mestno

središče iz protesta proti uvedbi posebne izkaznice, v katero bodo agenti prometne policije beležile vse prometne prekrške lastnika. Podoben sistem je bil v veljavi v nekdanji Sovjetski zvezi, tam neke do sredje 80. let in policija trdi, da se je stvelo nesreč po odpravi te izkaznice močno povečalo.

HRVAŠKA

Boji za
Zadar
še
trajajo

ZADAR - Spori med hrvasko vojsko in srbskimi skrajneži v okolici Zadra se še kar nadaljujejo. Srbi so z Debelega brda s topništvo napadli vas Paljuvu, ki je oddaljena 7 km južno od Novigrada. Srbske sile, med katerimi je veliko stvelo Arkanovih »tigrov« in prostovoljcev iz ZRJ, skušajo zlomiti hvasko obrambo in zavzeti obalo novigradskega morja. Če jim bo to uspelo, bo ogroženo gradbišče bodočega Maslenskoga mostu. Boji potekajo tudi bolj severno, za vas Jasenice, ki so jo danes Srbi obstreljevali s topništvom velikega dosega. O ostrini spopada priča tudi dejstvo, da so v Zadru in Biogradu na moru razglasili vojno nevarnost, prav tako pa v nasprotju s pričakovanji in napovedmi za promet se ni odprta cesta od Maslenice do Zadra. Boji se vse pogostejše prenašajo tudi na področje Like. V bližini mesta Otoca pri vasi Dabra, na prvi frontni črti, so Srbi z raketami iz helikopterjev Gazela obstreljevali hrvaske položaje. Manjši spopadi so bili tudi pri Karlovcu in v okolici Vinkovcev. Hrvaski predsednik dr. Franjo Tuđman je ocenil, da je prišlo danes v Knin, skupaj z generaloma Radkom Mladičem in Vukom Obradovićem, med 1500 in 2000 srbskih prostovoljcev, četnikov in Arkanovih »tigrov«.

Goran Moravček

KOMENTAR

Istrani
hočejo
avtonomijo

TONE HOCEVAR

Istrski demokratični sabor je na zupanijskih volitvah na svojem polotoku dobil skoraj dve tretjini glasov. Hadezejevski prvak Tuđman je pogoltnil grenko pilulo, jo poplaknil z ne čisto prepričljivo zmago na skoraj vseh drugih območjih hrvaske države (tistih, ki niso pod srbsko zasedbo) in povedal, da je demokracija zmagala.

Svet najbrž na hrvaske zupanijske volitve gleda malo drugače kot hrvaski predsednik, ki si je tron postavil zase in za vse večne case. Drugacen pogled ni nič nenavadnega v trenutku, ko balkanske meje niso več nedotakljive in večne, evropske, ki sta jih zacrtali svetovni vojni, pa so postale spremenljive s padcem berlinskega zidu, z našo samosvojitvijo, z ločitvijo Češke in Slovaske.

Televizijski gledalci po vsej Evropi so v ponedeljek videli italijansko reportazo, v kateri Tuđmanu oporekajo izjavo, da je Reka najbolj hrvasko mesto na Hrvaskem, Evropejcem pa pojasnjujejo, da sta Reka in Istra od nekdaj in za vekomaj italijanski. Italijanski mediji ze pojasnjujejo, da je v Istri na volitvah v resnici zmagala italijanska manjšina. Razlag prvaka IDS Jakovčiča, da si Istrani želijo samo več avtonomije, nikakor pa ne ločitve od Hrvaske in združevanja z Italijo, ne slisijo in ne razumejo niti na Hrvaskem, kaj sele v Italijo.

V casih, ko se na izmislenih evropskih zemljevidih prihodnosti pojavljajo nekakšni Noriki, zmagi Istranov nad vsemogočno zagrebško oblastjo, podobno nekoč moskovski nad vzhodno Evropo ali beograjski nad tedanjo balkansko stvarnostjo, ni več mogoče samo ploskati in se hkrati naslanjati nad porazom trdorokih centralistov, pa čeprav je jasno, da so avtonomije pravsnja rešitev za marsikateri evropski problem.

Med Italijo, ki se ji spet budijo stari apetiti, in Istro, ki se osvobaja spon, je ozemlje, ki je slovensko in ki bi bilo napoti risarjem morebitnih novih zemljevidov. Če si lahko nekdo, ki rise zemljevid iz germanske perspektive, izmisli Norik, si nekdo drug, ki rise z romanške, italijanske perspektive, izmisli denimo Ilirik ali pa kaj podobnega.

POGLED

Svetniški sijaj (2.)

NEVEN BORAK

Nedosednost, ki utegne biti spremljevalka dela državne sveta, me zares skrbi. Kajti če časopisna poročila držijo, grozi delo v skadu z rekom »kjer ni toznika, ni sodnika«. To skrb lahko utemeljim tudi s primerom zakonov o prevzemu določenih obveznosti podjetij, ki so družbeni kapital prenesla na Sklad Republike Slovenije za razvoj, in o poravnavanju odloženih davkov in prispevkov za podjetja, ki so družbeni kapital prenesla na Sklad

Republike Slovenije za razvoj. Zakoni, ki posegajo v obveznosti, imajo za denarno gospodarstvo enako tezo, kot jo imajo zakoni, ki posegajo v clovekov pravice in svoboscine, za demokratično družbo. Zato morajo biti izpostavljeni zavestnemu in temeljitemu dobnogledu in praverjanju, ne pa prepuseni slucaju, da bodo obravnavani, če bo kdo nanje imel kako pripombo.

Prvi zakon določa razmerja med državo in podjetji, ki so last sklada,

med državo in železnico ter elektrogospodarstvom, ter med državo in skladom. Pustimo ob strani dejstvo, da je za zdaj lastnica sklada država ter da sta železnica in elektrogospodarstvo v bistvu prav tako v državni lasti. Opravka imamo s klasičnimi operacijami znotraj konsolidiranega državnega sektorja, ki pa se začu-da siri. Po prvem zakonu republika Slovenija postaja solastnica podjetij v lasti sklada, ki je last države (zakon o skladu so svetniki obravnavali, vnovi-

čnega glasovanja niso zahtevali). Dolgovi podjetij za elektriko in opravljene prevoze se spremenijo v lastniški dlozek države, prevzeti dolg do elektrogospodarstva in železnic bo država pobotala z njihovimi obveznostmi do države, razliko pa bo poravnal Sklad. Skupna ucin-ka operacije sta vsaj dva. Namesto da bi se državna in družbena lastnina zmanjšali, se povečata (in pri tem je kršeno tudi nacelo nespremenjenosti relativne kakovosti terjatev - pri bankrotu najprej

izgubi lastnik). Poravnavanje denarnih obveznosti brez denarja, tako da se več lastniški kapital, vodi v oblikovanje kapitalistov brez denarja. Če je ta kapitalist država, je naslednji korak lahko tudi zloraba centralne banke.

Zadno trditve gradim ob primeru drugega zakona, torej tistega, o poravnavanju odloženih davkov in prispevkov za omejenjena podjetja. Ta zakon ureja razmerja med državo in podjetji, ki so last sklada (ki je last države), ter

med temi podjetji in Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter Zavodom za zdravstveno zavarovanje. Obveznosti podjetij reprogramira in celo omogoči, da bi jih poravnali v vrednostnimi papirji, ki jih izda ali za katere jamci Republika Slovenija in kotirajo na borzi. Puscam ob strani tisto, cesar zakon ne resuje. To pa je vprašanje, kako naj v tem času obe zavarovalnici nadomestita izpad denarnih tokov (odgovor na to vprašanje se ne more koncati s

trditvijo, da imata presežke) in na podlagi katerega zakonskega predpisa so bile tem podjetjem v preteklosti odlagane obveznosti. Opozarjam, da se vrednostnih papirjev oziroma republiških obveznic ne da uporabljati kot plačilno sredstvo. To ni v skladu z obstojeco denarno ureditvijo in navaja na sklep, da se pomanjkanju tolarjev v prihodnje lahko izogibamo z emisijo državnih obveznic, ki bodo sicer lahko kotirale na borzi, videle pa je nikoli ne bodo.

GLOSA

Dražljivi pogovori od Ronk do Moskve

JOZE PIRJEVEC

zila, kaksno je danes tam vzdusje, mi je povedal, kako so pred njegovimi očmi zamenjali direktorja pomembne založniške hiše. Dva cloveka sta prišla k njemu v urad in - ne da bi se zmenila za prisotnost tujca - povabila direktorja, naj se vpiše v HDZ. Ker je ta odklonil, ces da noce biti v nobeni stranki, sta mu dejala: »Ze dolgo niste bili na dopustu. Sedaj je cas, da si ga vzamete in nekoliko razmislite. V predsobi ze caka vas namestnik.«

Z nama je pri mizi sedel

tudi mlad fant iz Sumadije, ki je emigriral v Italijo, da se izogne srbski moriji. Zaposlil se je pri podjetju, ki gradi v Azerbajdzanu. Pravil je, kaksna mizerija je v tisti mrzli, vetrovni in pusti dezeli, misli pa so mu uhajale tudi v rodno Srbijo in k njenim nesrečam. »Tam so tudi mladi kot starci,« je dejal, da ponazori nedelavnost in pasivno vdanost v »kizmet« svojih rojakov.

V Budimpešti sem imel srečo, da je k meni prisedel starejši gospod, ki je bil, kot

se je izkazalo, kolega. Po poklicu je sociolog, angaziran pa je tudi v političnem življenju, saj je eden od vodij ruske socialdemokratske stranke. Seveda sva najprej govorila o politiki. Na mojo pripombo, da v Rusiji proti pričakovanju ni prišlo do taksnega izbruha nacionalizma, kakrsnega smo se bali, je postavil zanimivo tezo: »Zaradi desetletij komunistične tiranije so ljudje preprosto prevec utrujeni, da bi bili zmogni ekstremizma.« Nato sva presla na pogovor

o najinem delu, pri cemer mi je pravil o primerjalni studiji, ki jo piše na temo nemškega in ruskega totalitarizma: »Nemcija ima poteze moskega značaja,« je dejal, »Rusija pa zenskega.« Ko sem pozneje v letalu razvil to temo z moskovskim psihiatrom, ki je sedel blizu mene, se je tudi strinjal, ces, vse je odvisno od razmer, v katerih se je znašla ruska družba: v pogojih kolektivne lastnine, ki je bila značilna ze za carsko Rusijo, kaj sele za socialistično, moski ni bil nikoli »gospodar«, nikoli se ni mogel povsem realizirati kot osebek, ki svobodno

gradi svojo usodo. Zato se je pogosto zapil, zakrknil v topo in brezizhodno zivotarjenje. Zenska pa se je morala angazirati za dva in v okviru družine do polnosti razvila svojo osebnost. V potrdilo svojim besedam je dejal zares lepi stevarde-si: »Dokler bomo imeli tako lepe zenske, Rusija ne bo propadla.« Izgleda, da se patriotskih vrednot svoje lepote ruske zenske se kako zavedajo: ni naključje, da so v Moskvi trgovine z licili in lepotili najbolj razkosne in po vsem videzu tudi najbolj donosen biznis v sicer sivem in zanemarjenem mestu.

V Ljubljani so že tretjič nastopili nemški trash metalci - Kreator; kot trdijo sami, jim tukašnje občinstvo pomeni del njihove mladosti in odrasčanja

Razbijači s stališčem

VASJA OČVIRK

takrat je preteklo deset let. So se vasi pogledi na svet močno spremenili?

Vsakdo se med odrascanjem spreminja. Ko smo začeli, smo bili najstniki. Spremenili smo se, ne samo v naših pogledih na glasbo, temveč tudi kot osebnosti. To so velikanske spremembe, ki so povezane z običajnim odrascanjem, skupnim vsem ljudem.

Je sprememba stališča vplivala tudi na napoved pred pesmijo *Pleasure to Kill*, v kateri si dejal, da gre za sproscanje agresije brez skodovanja drugim, za zabavo in ne za resnično sporočilo?

Zaceli ste kot sestanek tletnik. O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

O d

Da. Ko smo začeli in smo imeli tistih šestnajst let, smo pisali tekste... hm, tam so bile besede, da smo imeli nekaj, kar se je dalo peti. Brez kakih resnih nagibov. Najstniški upor pac. Ko smo naredili *Pleasure to Kill*, Riot of Violence in vse te pesmi, lepe pesmi, ni smo posebej razmišljali o tem. Naše stališče do teh pesmi je danes povsem jasno. Pomenilo nam je pozitivno sproscanje negativne energije, torej sproscanje notranje agresivnosti in ne njenega povzročanja. Ne vem, zakaj bi nagovarjal ljudi, naj ubijajo drugega.

Toda veliko-ko-

nocemo biti običajna metalna skupina. Če bi bili tipični metalci, potem ne bi bili Kreator. O teh stvarih je treba govoriti, treba je reagirati. Na koncertu na Dunaju smo imeli v prvi vrsti nekaj zabavih, vodenoglavih metalcev, ki so ves čas pijano pozdravljali »Zeig Heil!«. Prekinili smo koncert in rekli, da ne bomo igrali, dokler jih ne vržejo ven. In so jih. Preprosto. Veliko skupin piše tekste o namišljenih svetovih, o domišljajskih podobah, kar je čisto v redu. Toda nas zanima realnost, zanima nas tisto, kar se dogaja tukaj in zdaj. Nacizem se dogaja zdaj, v moji, v tvoji soseski. Logičen odziv je, da recemo našim fantom: »Borite se proti nacizmu!« To ni politična izjava, to je clove-

kova izjava. Sprememba v globalnem razmišljanju je brzokone potegnila za sabo tudi spremembo v odnosu do glasbe. Kaj je povzročilo drugačen zvok na albumu *Renewal*?

Najprej, hoteli smo narediti kaj novega, drugačnega. Pet albumov z enako zvrstjo glasbe je več kot dovolj. Pleasure to Kill je bil

sicer drugačen od ostalih, a vendar. Bil je cas za spremembo. Zakaj ne? Najbolj zagrizeni fani si sicer želijo, da po- snames deset enakih albumov brez odstopanj, toda kje je potem ustvarjalnost? Imeli smo srečo, a so bili nasi fani pripravljeni na spremembo in so jo sprejeli z veseljem. Nismo se skomercializirali ali postali povsem čudaski, le naše ideje smo naredili na drugačen način. Postali smo se bolj agresivni, bolj brutalni, toda tudi bolj v duhu casa. Tisoc devetsto dvaindevdesetega.

Se vam zdi, da je pot, ki ste jo ubrali, pravilna? Ste zadovoljni z zadnjim albumom?

Vsekakor. Edino, kar steje v glasbi, je samosvojost. Bili smo med prvimi, ko se je vse skupaj začelo. In zmeraj smo delali tisto, kar nam je bilo všeč. Tako je tudi zdaj. Ustvarjamo svojo glasbo. Glasbo, ki nam je všeč. Nesteto skupin ne prenehoma spreminjati slog. To delajo zato, ker niso prepričani vase. Mi teh težav nikdar nismo imeli. Igramo tisto, za kar mislimo, da je prav. Vemo, kaj hočemo, kakšen zvok želimo ustvariti, kakšna sporočila želimo prenesti občinstvu. To nam povsem zado- stuje.

V naslovu: Kreator (Foto: arhiv) Desno zgoraj: Spomini nevidnega cloveka, režija John Carpenter (Foto: arhiv)

FILMSKI DNEVNIK

Skrivnost uspeha

IGOR KERNEL

Spomini nevidnega cloveka (Memoirs of an Invisible Man), ZDA, 1992. Režija: John Carpenter. Scenarij: Robert Collector, Dana Olsen, William Goldman, po romanu H. F. Saint- Shirley Walker. Posebni učinki: Industrial Light and Magic. Glavne vloge: Chevy Chase, Daryl Hannah, Sam Neill.

Osmi potnik³ je lani v ZDA dosegel dobrih 55.000.000 dolarjev bruto izkupicka. Spomini nevidnega cloveka pa so nabrali okoli 13.000.000 dolarjev. Opremljenim s temi podatki vam gotovo ne bo težko odgovoriti na naslednje vprašanje: Kateri od obeh filmov je imel v Ljubljani več gledalcev? Osmi potnik³? Ne, pač pa Spomini nevidnega cloveka, in to kljub temu, da je bil prvi predvajan v kinu Union, drugi pa v kinu Vic (zdaj v kinu Bežigrad), in da je bil Osmi potnik³ pospremljen z izdatno reklamo, za Spomine nevidnega cloveka pa niso organizirali niti novinarske projekcije. Gre za zanimiv pojav, s katerim nam od casa do casa postreže slovensko kinematografsko tržišče, ko presenetljivo dobre rezultate dosegajo filmi, od katerih tega ne bi pričakovali.

John Carpenter ima pri nas sicer že ves čas svoje občinstvo, saj le trije njegovi filmi (Temna zvezda, Stvor in Princ teme) v Ljubljani niso presegli številke 10.000 gledalcev, v svojih delih pa se večkrat naslanjajo na slavne predhodnike (Napad na policijsko postajo in Stvor sta na primer »hommage« Howardu Hawksu). Tudi Spomini nevidnega cloveka niso brez referenc na pretekle vzore. Najboljši je se vedno prvi med njimi, The Invisible Man (1933, r. James Whale), ki se je tudi najbolj opiral na literarno predlogo, Wellsov roman Nevidni clovek (1897). Sledili so mu soliden »sequel« The Invisible Man Returns (1940), za njim pa The Invisible Woman (1941), Invisible Agent (1942), Invisible Man's Revenge (1944) in na koncu se neizogibni Abbott and Costello Meet the Invisible Man (1951). V 50. letih je bilo posnetih še nekaj inac, dve televizijski seriji in več televizijskih filmov na to temo. Carpenterjeva verzija je močno posodobljena, odlikujejo jo vrhunski posebni učinki, ki po svoji preprilčnosti daleč prekašajo vse Carpenterjeve predhodnike. Problemi so drugod: Chevy Chase nikakor ni primeren nosilec glavne vloge, ko gre za komponento »srhljivosti« te »romantične komedije«, pa tudi scenarij je le povprečen. Na neizkoriščene možnosti simbolično opozarja Alice Monroe (Daryl Hannah), ko Hallwaya (Chase), ki se nikakor ne more sprijazniti s svojim stanjem, tolazi s prigovarjanjem, naj bo malce bolj »pokvarjen«: namesto, da obupuje, bi lahko - če drugega ne - svojo nevidnost izkoristil za nemoteno opazovanje pripadnic neznega spola med preoblačenjem.

Lahko bi sicer rekli, da so Spomini nevidnega cloveka čisto korekten film, ker pa je režiser pac Carpenter, se vedno - kljub temu, da nas je v zadnjih letih že nekajkrat razočaral - pričakujemo več. Carpenter bi lahko posnel cistokrvni »horror«, za predlogo bi si vzel na primer roman Beware! (1985) Richarda Laymona, v katerem s pomočjo črne magije postane neviden psihopat, ki svojo moč s pridom izrablja. Tako bi kot režiser ostal na svojem terenu, namesto da snema »romantične komedije« in vztrajno poskuša delati stvari, ki mu ne gredo najbolj od rok.

ZDAJ IN NIKOLI

Davek na knjige. Drugače.

ANDREJ BLATNIK

Ce bi kogarkoli, ki je v zadnjih letih kandidiral za kulturnega ministra (in takšnih je bilo, kot veste, sprva prav veliko, nato pa vse manj), vprašali, katere tri prednostne naloge bo moral opraviti na tem mestu, bi zanesljivo vsakokrat mednje prišla odprava davka na knjige.

Seveda bi bilo mogoče brez večjega tveganja najti racionalno razlago, zakaj je tistih na pogled ne odločilnih pet odstotkov, kolikor jih placate pri nakupu vsake knjige, pomembnejših od, improvizirajmo, sistematičnega predstavljanja slovenske kulture v tujini, oblikovanja zakonskih zagotovil za obstoj tistih sfer umetnosti, ki so postale v zadnjem času iz različnih razlogov ogrožene, ali reševanje prostorskih vprašanj kulturnih ustanov. Tako razlago bi lahko oprli na dejstvo, da je bil novi davek na knjige eden najbolj nedvoumnih znakov poslabšanja odnosa države do kulture, da se je proti njemu obrnil konsenzualni javni glas, ki je v današnjih casih, ko manjka skupnega sovražnika, zelo redek, in da so knjige v Sloveniji (ponavadi to trditev zapisemo s poučarjenjem, da je tako v Sloveniji, zato bom to storil se jaz, čeprav je enako po vsem svetu) več kot le prodajljivi predmeti, so tudi simbol. Ne samo kulture, ampak tudi, patetično rečeno, duha, razuma in svobode. Davek na knjige je bil torej, ce že ne misljen, pa vsaj razumljen tudi na

simbolni ravni, kot davek na pravkar omenjeno.

Oglasanje proti njemu, in ni ga bilo malo, pa se praviloma ni sklicevalo na simbolno razsežnost. Seveda, smo v pragmatičnih casih, zato poudarjamo dejstva, ki jih najprej gledamo izrazaj stave. Proti izločitvi knjig iz davčnega sistema res govorijo racionalni argumenti, recimo ta, da ji bo potlej hotela slediti se vrsta izdelkov in da bo prislo do neprijetne obnove znanega sofisticnega vprašanja, kdaj iz določenega stvila zm peska nastane kup peska, ko bo potrebno neke pategnitve mejo in določiti, kaj mora biti obdavčeno in cemu davka ni treba.

Ko je ob predlaganih davkih potekala razprava v Seligovem skupščinskem odboru za kulturo, so bili pisatelji proti davku, ostali zanj. Ob tem, da je iz glasovanjem na teh temeljih davek dobil večinsko podporo, se je spremenil tudi v nekakšen lakmusov papir moči lobijev. (Kasneje je bilo velikokrat slišati o pisateljih v parlamentu, ki so zločinsko zakrivilo sprejem tako brezumnega davka, čeprav bi se morali najbolj boriti proti njemu.) Razprava za in proti se je spustila na raven znotrajcelovskega fiskalnega vprašanja. Eden od članov odbora je pisatelj ljem zatrdil, da je svoje case delal predračune v tiskarni in da ve, da so ti zelo naviti. Knjige bi bilo mogoče s primernim pogajanjem tiskati ceneje, kot jih tiskamo, in prihra-

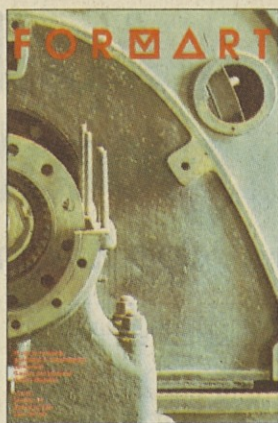
nek bi bil ob tem večji od tistih petih odstotkov v končni ceni.

Ob uvedbi davka na knjige je intelektualna javnost reagirala, kot da gre res le za to, koliko knjiga stane, primerjali smo položaj s tistim v tujini, omenjali davek na dodano vrednost, razmišljali, da bi bilo najpametneje davek pobirati, le da bi ga potem sistematično vračali knjigam s finančno pomočjo kulturno pomembnim delom, saj je knjižni davek precej višji od skupnega sestevka državnih subvencij za knjige.

Ce bi k temu pridajali se financne kazni za kršilce Zakona o zaščiti slovensčine, bi bilo denarja za knjige toliko kot se nikoli, nemara celo preveč. Davek na knjige bi iz porasta kulture tako lahko spremenili v zmago.

Z neskončno in neodpustljivo lahkostjo smo pristajali na razmišljanje o knjigi v okvirih trga, iztržka, denarja. Ti pogledi so bili nemara za kulturnike dobrodošli v začetku osemdesetih let, saj je tedaj slovenski literarni položaj v svoji sklepni fazi, torej pri zalaganju knjig, potreboval nekaj nujne modernizacije, da bi obdržal relevantnost. Danes se velike zaloge spreminjajo v trgovske hiše, izdajanje kulturnih knjig pa prevzemajo mali založniki. Zato je najbrz upravičeno, da o knjigi spet razmišljamo tudi kot o nečem, kar presega svojo predmetno pojavnost in njen tržni učinek, in da se s tem premislekom lotimo tudi davka na knjige.

IZŠLO JE... / REVIE

FORMART 4-5/1992, (IDCO, 84 str., 499 SIT) Kot motiv za naslovno stran so v Formartu, časopisu za vprašanja grafičnega in

industrijskega oblikovanja, uporabili *industrijsko lepoto* turbine v Stari elektrarni na Kotnikovi ulici v Ljubljani. Osrednja tema je tokrat intelektualna lastnina in možnosti njenega zavarovanja. O varstvu avtorskih pravic in industrijske lastnine se je z Bojanom Pretarjem, direktorjem Urada Republike Slovenije za varstvo industrijske lastnine, pogovarjala Bojana Leskova. Zakon o industrijski lastnini, ki je začel veljati aprila lanskega leta, je predstavil Andrej Piana. Z industrijskim oblikovalcem Igorjem Roso se je pogovarjala Simona Suhadolnik. Praktične napotke o zaščiti avtorskih pravic v dobi digitalnih medijev prina-

sa prevedeni tekst Jamesa Larkina in Chucka Routhiera. Jasna Galjer predstavlja hrvatskega oblikovalca Borisa Ljubicića, znanega po oblikovalskih predelavah hrvatskih nacionalnih simbolov. Pontyjev dizajn za cigarete Gitanes je bil vodilni motiv za natečaj družbe SELTA, na katerega so povabili 45 avtorjev iz 21 dežel. O izdih natečaja poroča Brane Kovič. Nekaj strani Formart posveča tudi Williamu Morrisu, ideologu Arts and Crafts Movement in vplivnem oblikovalcu konca prejšnjega stoletja. Tukaj je se portret Hannuja Kähönena, ki so ga na Finskem imenovali za industrijskega oblikovalca prejšnjega leta. Aldo

Milohnič piše o ekološki arhitekturi avstrijskega arhitekta in slikarja Friedensa Reicha Hundertwasserja. Maja Krznarič predstavlja Design Center Stuttgart, Jasna Galjer interakcijski studij dizajna na Fakulteti za arhitekturo Vseučilišča v Zagrebu in Maja Razović Solo za uporabne umetnosti in oblikovanje v Zagrebu. Sodelavci Formarta so obiskali tudi pariski avtomobilski sejem, razmišljajo o uporabnosti reciklirane plastike in vam svetujejo, da za prenos popularnih pizz uporabljate funkcionalno *thermobox* embalažo, za katero je Tomaz Gorjup dobil srebrno plaketo na Eureka razstavi inovacij v Bruslju. (A.M.)

MASKA, (ZKOS, 66 strani, 360 SIT)

Edina slovenska gledalska revija Maska je svojo prvo letosnjo številko natisnila na večjem številu strani. Tematski blok, ki je posvečen vprašanju igralca

in gledalske igre so obdelali Bernard Drot, Marianne Van Kerkhoven, Emil Hrvatini, Vili Ravnjak, Heidi Gilpin in urednica priloge Eda Cufer. K tej temi sodi tudi zanimiv intervju z Wooster Group. Sledijo pogovori z Markom Paulinom (Survival Research Laboratories), Stelarcem in Borisom Cavazzom. S tekstom Akter-tehnologija Marka Peljhana je Maska odprla novo rubriko Znanost-tehnologija-spektakel, kjer bodo spodbudili razpravo o vplivu znanosti in tehnologije na sodobno gledališče. Se posebej je užiten tekst Gledališče in norost avtorja Octavia Mannonija, francoskega psihoanalitika, ki smo ga lahko že srečali v naših knjigarnah, saj je nje-

gova knjiga o Freudu prevedena v slovensčino. Tekst, ki se ukvarja s specifično situacijo igralca kot psihološko razklane osebo, je poglavje iz njegove knjige Kljuci za imaginarno. V Maskini stalni rubriki Konstruktorji moderne nislisi so tokrat natisnili dve krajši besedili avstrijskega arhitekta, oblikovalca in scenografa Friedericha Kieslerja - Railway Theater in Polom gledališča. V gledaliških krogih je Kiesler znan kot organizator pomembne mednarodne razstave nove gledalske tehnike leta 1924 na Dunaju.

Sprotno slovensko gledališko produkcijo recenzirajo Cis Bierinckx, Irena Staudohar, Ursula Cetinski, Ivica Buljan in Rastko

Mocnik. O zagrebški gledališki sceni poroča Goran S. Pristas, o Borštnikovem srečanju Peter Tomaz Dobrila. Aldo Milohnič recenzira drugi Video/Film Dance Festival. K tej temi sodi tudi prevod teksta Ples in kamera - možnosti in proces ustvarjanja filmskega plesa avtorja Eliota Caplana. K tej 12 let snema plesne video filme s koreografom Merceom Cunninghamom. Duse Počak se je ob 10-letnici njene smrti spomnila Tatjana Zidar. Tukaj sta se kolumni Aljose Kolenca in Ede Cufer ter več krajsih informativnih besedil o gledaliških dogodkih doma in v tujini. Za razgibano oblikovanje revije je spet zaslužen oblikovalec Samo Lapajne. (A.M.)

GLASBENA MLADINA ST.3, (25 str., cena 200 Sit)

Številka prinaša preizkus glasbenega in plesnega dogajanja v preteklem letu. V Mejnikih je tokrat predstavljen slovenski glasbeni kritik in publicist Gojmir Krek, ki je s svojimi ostrimi kritikami dvignil in idejno preusmeril slovensko glasbo. Sledi pogovor s Simonom Robinsonom, stalnim dirigentom mariborske Opere in baleta, ki

pričenja ze svojo petnajsto sezono v tem prostoru. Drugi pogovor je posvečen eni vodilnih sodobnih japonskih glasbenic Kazue Sawai, ki igra na tradicionalno japonsko glasbilo koto, na sodoben način. Ico Vidmar predstavlja profesorja z Ljubljanske Akademije za glasbo, dr. Svaniborja H. Pettana, ki je na University of Maryland v Baltimoreu doktoriral s temo Ciganska glasba na Kosovu. Predstava mese-

ca je posvečena trem mladim glasbenim interpretom: Vuku Karakoviću, Gregorju Marinku in Diani Tanović, nagrajenem tekmovanju mladih glasbenikov Slovenije. Predstavljene so se nove CD plošče Kazue Sawai, Dona Byrona, Toma Waita, Alija Farke Tourreja, Mississippi Blues in Ljube Lence, objavljen pa je tudi notni zapis kitariske sklahe I will follow, ki jo sicer izvajajo U2. (V.S.)

NOVICE

Pomoč Dezele FJK za begunce iz BiH v Sloveniji in Hrvaški

VIDEM - Dezelna Furlanija - Julijska krajina je poverila videmski Caritas naloge za izreden in nujen poseg v korist bosanskih beguncov, ki so našli zatišje v Sloveniji in Hrvaški. Konvencijo, ki določa oblike humanitarne posega, sta včeraj v Vidmu podpisala deželni odbor in civilno zaščito Gianfranco Cruder in predsednik videmske Caritas don Angelo Zanello.

Dezela bo poslala v zbirne centre za begunce predvsem odeje, vzmetnice, živila, predvsem energetska za otroke in ostarele, ter perilo in zdravila za skupno vrednost 450 milijonov lir. Od teh bo 280 milijonov namenjenih begunskim taboriščem na Hrvaškem in v Zagrebu, 70 milijonov onim v Sloveniji, 100 milijonov pa je namenjenih zagrebški otroški bolnišnici.

Zaradi gradbenih goljufij v Catanzaru priprli 14 tehnikov in podjetnikov

CATANZARO - Karabinjerji so v Catanzaru priprli 14 oseb zaradi gradbenih goljufij. Obtožnica bremeni občinske tehnike in funkcionarje ter gradbenike, da so za težke milijone poskrbeli za »nujnostne gradnje«, v resnici je Občina le izdajala denar za dela, ki niso bila strjena. V pretes so vzeli obdobje od leta 1990 do danes, brzokone pa bo sodstvo zacelo preiskavo tudi o predhodnem obdobju, ker je skoraj gotovo, da so s podobnimi goljufijami ukvarjali že prej.

Študijska potovanja za mlade na Japonsko

RIM - Japonsko veleposlanstvo v Rimu sporoča, da je japonsko zunanje ministrstvo tudi letos razpisalo natečaj za študijsko porovanje na Japonsko, namenjeno mladini iz držav Evropske skupnosti. Za udeležbo je treba biti stari od 18 do 33 let in obvladati angleščino. Interesenti morajo pripraviti spis, dolg 2 do 3 tisoč besed, na temo perspektiv odnosov med Evropo in Japonsko, avtorji najboljših sestankov pa bodo povabljeni na kolokvij v Rim ali Milan. Izbranci bodo nato opravili dvotedenski obisk na Japonskem, kjer so predvideni seminarji, ogledi industrijskih objektov, gledaliških predstav, srečanja s študenti ter obisk nekaterih japonskih mest.

Za dodatne informacije se lahko morebitni interesi obrnejo na japonsko veleposlanstvo v Rimu ali na japonska konzulata v Milanu in Neaplju.

MILAN / PRVA ZASLIŠANJA PREDSTAVNIKA PSI

Pričakovanja in strah zaradi Larinijevih izjav*Še dve sodni obvestili na račun parlamentarcev PRI*

MILAN - Na prvih zaslišanjih naj bi si preiskovalci po izjavah Larinija ustvarili okvirno sliko, zaradi česar je marsikdo v skrbeh, nakar bodo v naslednjih dneh poglobili posamezna poglavja: o čem vse so se včeraj milanski preiskovalci pogovarjali s Silvanom Larinijem, ki je po splošni oceni ključna osebnost v aferi o podkupninah, ni dano vedeti. Nedvomno so se vprašanja sodnika za preleminarne preiskave Italija Ghittija, ki se je včeraj dolgo pogovarjal z Larinijem, nanašala na njegovo vlogo v pobiranju oziroma prenašanju podkupnin, saj v celotni zadevi "arhitekt" nastopa kot "vsega zaupanja vredna oseba" (tako ga je označil Craxi) in kot osebni prijatelj socialističnega tajnika.

Ze prvi dan - Larini se je namreč po osmih mesecih skrivanja v nedeljo predal italijanskim sodnim oblastem - se je s to ključno osebo za razvoj preiskave o podkupninah sestal tudi namestnik državnega pravdnika Antonio Di Pietro, vendar o vsebini pogovora, kot je povsem razumljivo, ni bilo danih informacij. Larinija pa bo v prihodnjih dneh zaslišal tudi namestnik državnega pravdnika Pierluigi Dell'Oso, kateremu so zaupali del preiskave v

Silvano Larini na arhivski sliki (telefoto AP)

zvezi s stečajem bančnega zavoda Banco Ambrosiano: glavno vprašanje se bo nanašalo na tekoči račun "protezione" bančnega zavoda UBS iz Lugana. Preiskovalci namreč domneva, da gre za sifrirani račun, preko katerega je PSI in za stranko Larini operiral z denarjem, nabranim s podkupninami.

Milansko sodisce pa je včeraj izdalo se dve sodni obvestili na račun predstavnikov političnih strank: gre za dva parla-

mentarca PRI, in sicer za Antonia Del Pennina in Italo Santora. Del Pennino je z včerajšnjim sodnim pozivom že drugič vpleten v obsežne preiskave o podkupninah, medtem ko se je ime Santora pojavilo prvič. Ne ve se še točno, česa ju dolžijo, vsekakor naj bi ju vpletel v preiskavo Pierfranco Faletti, ki je že bil član upravnega odbora Enela in je predsednik družbe Sea od pobeга Giovannija Manzija.

Včeraj so v Zenevi

sodniki zaslišali tudi finančnika Floria Fiorinija, ki so ga v Svisci zaprli v okviru preiskave o stečaju družbe Sasea holding. V Svisco bi morala odpotovati precej številna delegacija milanskih preiskovalcev, vendar je zaradi nedeljske predaje Silvana Larinija v Zenevo odšel samo Luigi Orsi, ki je zaslišal Fiorinija v prisotnosti švicarskega sodnika Croceta in odvetnikov aretiranca. Kot se je izvedelo, naj bi govorili predvsem o stečaju družbe De Angeli Frua, ki je sodila v okviru grupe Sasea holding. Zaradi obtožb na račun Fiorinija v zvezi s stečajem italijanske družbe De Angeli Frua (Fiorini je bil pooblaščen upravljatelj grupe Sasea holding) so italijanske sodne oblasti včeraj vložile uradno zahtevo po izročitvi Floria Fiorinija.

Svicarski sodniki, katerim bo Fiorini moral najprej položiti račune, si precej obetajo od predaje Larinija: po njihovem mnenju je namreč prav milanski arhitekt odigral pomembno vlogo pri upravljanju računa "protezione" luganskega zavoda UBS. Fiorinija z Larinijem naj bi nadalje vezali dve pismi, ki so ju švicarski preiskovalci zagledali Fioriniju in v katerih se govori tudi o računu "protezione".

Isernia: volilna zmaga enotne levice

ISERNIA - Na občinskih volitvah v mestu Isernia v Abrucih je zmaga levičarska lista "Skupaj za Isernio", ki je po še nepopolnih podatkih zbrala 46 odst. glasov. Hud poraz je doživela Krščanska demokracija, ki je bila doslej zdaleč prva stranka v tej občini. KD je v primerjavi z zadnjimi upravnimi volitvami izgubila 22 odst. glasov (od 61,4 leta 90 je zdrknila na 39,4).

Volilno listo "Skupaj za Isernio" so ustanovili na pobudo krajevnega vodstva Demokratske stranke levice, v njej pa so sodelovali tudi socialisti, socialdemokrati, liberalci, republikanci ter nekateri neodvisni levičarji. Vse državni tajnik DSL Occhetto je izrazil veliko zadovoljstvo nad uspehom enotne napredne liste, ki nas opogumlja, je dejal, da nadaljuje na poti oblikovanja novih odnosov znotraj italijanske levice. KD je imela v občinski skupščini v tem mestu ves povojni čas absolutno večino glasov.

RIM / ODLOČILNI DNEVI

Pred skupščino PSI na delu posredovalci*Kdo bo Craxijev naslednik*

RIM - Za socialistično stranko so to odločilni dnevi pred četrtkovim zasedanjem nacionalne skupščine, ki ne bo samo imenovala novega strankinega tajnika (Craxi pa mora seveda prej odstopiti), ampak bo tudi pokazala, ali bodo socialisti ostali razklani, ali pa bodo znali tako ali drugače zakrpati svoje vrste.

Nevarnost razkola, ki bi bil za stranko, ki doživlja tako hude težave, lahko usoden, je bila včeraj v središču političnih komentarjev: značilno pa je, da so včeraj spregovorili predvsem tisti socialistični vodilni predstavniki, ki se ne prepoznajo v nobenem od obeh nasprotujočih si taborih, ne v Craxijevem ne v Martellijevem, čeprav se nagibajo bolj proti enemu ali drugemu. Tako na primer Pierre Carniti, bivši sindikalist in sedaj evropski poslanec (pa tudi možen kandidat za prevzem Craxijevega naslednika), ki je svoje bodice naperil predvsem na Craxijevo večino: »Edina zarota proti PSI je ona, ki jo je organizirala njegova vodstvena skupina s Craxijem na čelu. Toda ne gre za zaroto, gre za samomor.«

Carniti pa ne ugaja sedanja bitka na noz, ki poteka »med skupinami in frakcijami, to je prava zabloda.«

Da sedanji spopad skoduje obema taboroma, je mnenja Gino Giugni, prav tako eden od možnih kandidatov za tajnika. Če pa dogovor ni možen, potem naj se na nacionalni skupščini prestejejo glasovi. Toda treba je tudi upoštevati, da je bila nacionalna skupščina izvoljena pred mnogimi leti in da se torej razmerje sil v tem organizmu lahko povsem postavi na glavo na kongresu. Giugni se ni izrazil, za koga se bo opredelil, opozoril pa je Benvenuto, naj ne dovoli, da bi ga prikazali kot kandidata Craxija in sedanje vodilne garniture, ker bi mu to škodilo.

Tudi Signorile z naklonjenostjo gleda na Benvenutovo kandidaturu, ki po njegovem ni Craxijeva kandidatura, saj gre za ime, okrog katerega bi se lahko ustvarilo široko soglasje.

Za danes je bilo medtem sklicano zasedanje strankinega vodstva, vendar se zdaj ni znano, ali se ga bodo Martellijevi pristasi udeležili. Ze pred dnevi so dali vedeti, da ne bodo več sodelovali v strankinih vodstvenih organih, lahko pa bi spremenili mnenje, ko bi danesnja seja bila namenjena izključno organiziranju četrtkove nacionalne skupščine.

KRIMINAL / USPEŠNA AKCIJA ORGANOV JAVNE VARNOSTI

V Ottavianu pri Neaplju so aretirali sestro mafijskega bossa Cutola*Skrivala se je že 12 let - Po aretaciji brata je dejansko vodila kamoro*

NEAPELJ - Potem ko je bila 13 let na begu, so včeraj v neapeljski pokrajini aretirali 57-letno Rosetto Cutolo, sestro mafijskega bossa Raffaeleja Cutola. Osebnost sta jo aretirala predstavnik vodstvenega osebja neapeljskega Criminalpola Umberto Vecchione in funkcionar Carmine Esposito.

Rosetto Cutolo so aretirali v Ottavianu blizu Neaplja. Prijela jo je policija v stanovanju, v U. Delle Rose 25. Skupno z Umbertoom Ammaturom (možem Puppette Maresce) je bila ena glavnih predstavnikov kamore, ki so se bili na prostosti. Med leti 1970-1980 je skupno z bratom Raffaelejem ustanovila "novo organizirano kamoro" (NCO), katere naj bi bila svoj čas glavni "duhovni" voditelj. Potem ko se je spor med NCO in drugimi kamorističnimi organizacijami (združile so se proti Cutolu) se zastril, je Rosetta izginila; z njeno aretacijo se je tako zaključilo eno najboljsežnejših poglavljev v zgodovini neapeljskega organiziranega kriminala. Prava vojna med NCO in NF (Nuova famiglia) je povzročila na stotine mrtvih in se zaključila s porazom Cutola in njegovih pristavev ter z razpustom NCO.

Med svojo "odsotnostjo" je bila Rosetta Cutolo obsojena na devet let in sedem mesecev pripora zaradi sodelovanja v kriminalni organizaciji. Zensko so iskali tudi zaradi vrste drugih kaznivih dejanj, ki jih je

zakrivila predvsem po aretaciji brata Raffaeleja. Bila je njegova najozojša sodelavka, poleg tega pa je tudi skrbela za vzdrževanje stikov v kamoristični organizaciji v obdobju, ko je bil Cutolo v priporu. Veliko število kaznivih dejanj, ki jo bremenijo, je baje zakrivila po navodilih, ki jih je njen brat dajal iz zaporu.

Njen "vzpon" v sam vrh neapeljske kamore se je začel 5. februarja 1987. V prvih popoldanskih urah tistega dne je dinamični naboj razdeljal del zidu psihiatrične bolnišnice v Aversu, v kateri je bil Cutolo zaprt. Uspelo mu je zbežati in po mnenju sodnikov je prav Rosetta organizirala njegov beg. Zensko so

pozneje obtožili, da je posredovala med bratom in nekaterimi predstavniki kamore, ki so bili priporu v zaporu "Badu e Carros" v Nuoru (Salvatore Maltese, Antonio Faro, Pasquale Barra in Vincenzo Andraus), katerim je posredovala bratov ukaz, da je treba ubiti veljaka milanskega kriminala Francisca Turtella. Te obtožbe so jo oprostili meseca februarja 1990. V letih '80 se je Rosetta vse bolj povezala z bratom, ki je organizacijo NCO z njeno pomočjo vodil iz zaporu. Organizacija je bila v tistem obdobju aktivna predvsem v rimski pokrajini, kjer je vzpostavila mrežo hudih izsiljevanj in nadzorovala črne stave.

Rosetta Cutolo obdana od policijskih agentov (AP)

TRST / LETALONOSILKA IN RAKETNA KRIŽARKA

Kennedy in Wainwright ob VII. pomolu*Enoti 6. ameriškega sredozemskega brodograjskega bosta ostali v Trstu do 15. februarja*

TRST - Včeraj sta v trzasko pristanisce pripluli ameriška letalonosilka John F. Kennedy in raketna križarka Wainwright. Na krovu imata obe enoti sestega sredozemskega brodograjskega 5500 moz. Kennedy je bila v Trstu za stiri dni, križarka Wainwright pa novembra lani. To je le rutinski obisk, med katerim se bosta posadki do 15. februarja odpocili in organizirali tudi sportna srečanja.

Na sliki (foto Ferrari): letalonosilka Kennedy in raketna križarka Wainwright ob VII. pomolu.

POZIV OZN / POSILSTVA NA TLEH BIVŠE JUGOSLAVIJE

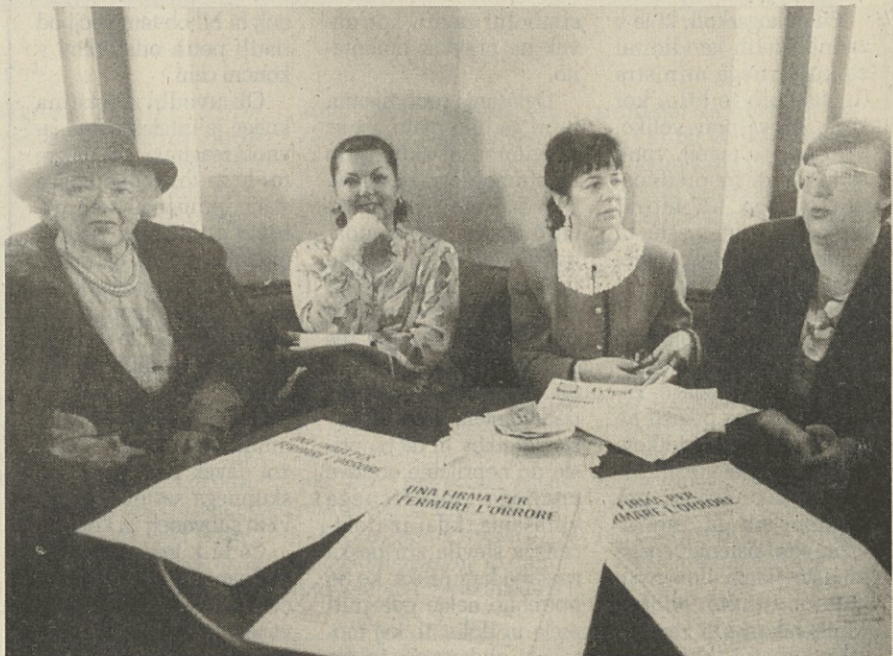
Apel žensk za zaustavitev grozot v Bosni in Hercegovini*Spodbudno sodelovanje s predstavnicami iz Slovenije*

DANIEL BIZIAK

TRST - Samo s podpisom dokumenta, ki bo naslovljen na tajnika OZN Ghalija ter posebnega poročevalca komisije za kršenje človekovih pravic v bivši Jugoslaviji Mazowieckega, nismo se opravili svoje naloge, potrebna je stalna mobilizacija v iskanju rešitev od dramatičnih problemih nasilja proti ženskam, ki nima primere v zgodovini. To je cilj pobude, ki so jo včeraj predstavili v Trstu in se navezuje na podobno pobudo na vsedržavni ravni.

V Trstu, kjer se je v posebnem odboru že zbralo okrog 50 žensk (zainteresirani lahko pristopijo s tem, da telefonirajo na številki 308378 ali 823515), pa so sli korak dlje: kot je povedala Ester Pacor, so se s slovenskimi predstavnicami se sestali v Kopru, da bi skupaj proučili nadaljnje korake, a včerajšnjega sestanka so se udeležile bivši zastopnice v slovenskem parlamentu, Isabella Flego in Vojka Stular ter nekatere Hrvatice, ki studirajo ali delajo v Trstu. Poleg tega bodo apel s podpis izročili predsedniku republike Scalfaru, ki se bo jutri mudil na obisku v FJK, isto pa bodo naredili v Sloveniji, kjer se bodo obrnili do predsednika republike Kucana. Zatem bodo dokument poslali se na OZN, kamor je v prvi vrsti namenjen.

»Podpis za zaustavitev grozot«, tako se zgovorno glasi omenjeni dokument, v katerem med drugim piše, da so v Bosni in Hercegovini v imenu »etničnega čiščenja«

Udeleženke predstavitev apela ZN proti vojnim grozotam v BiH (foto Ferrari)

vorno glasi omenjeni dokument, v katerem med drugim piše, da so v Bosni in Hercegovini v imenu »etničnega čiščenja«

»Podpis za zaustavitev grozot«, tako se zgovorno glasi omenjeni dokument, v katerem med drugim piše, da so v Bosni in Hercegovini v imenu »etničnega čiščenja«

Tako je Isabella Flego poudarila, da je treba tem ženskam odpreti vrata v Evropo in omenila, da bodo 18. t.m. v Cankarjevem domu v Ljubljani priredili okroglo mizo na temo nasilja proti ženskam. Vojka Stular je med drugim naglasila, da se morajo zganiti predvsem ženske same, volja po sedanjem skupnem angaziranju pa dokazuje, da meja ni nobena prepreka. Lucia Starace je iznesla popolno nedejavnost skoraj vseh italijanskih političnih sil, Ariella Pittoni pa je med drugim kritizirala italijansko zunanjo politiko. Anna Valli je podčrtala hitrost, s katero so stopili v stik z ženskami v Sloveniji: dokazati moramo, da med nami ni meja, je dejala, pomisliti pa moramo tudi na otroke. Melita Richter,

sociologinja iz Zagreba, ki sicer živi v Trstu, je poudarila potrebo, da solidarnost med slovenskimi in italijanskimi ženskami zajame tudi Hrvaško. Meri Vatovac je s svoje strani opozorila, da se teh nesrečnic ne sme postavljati v ospredje kot zastavo, pomagati jim je treba drugače, na način, da se bodo v življenje spet vključile brez novih travm in spomnila na stalisce bosanske vlade, da se otrok ne sme razseljevati po svetu, konec vojne morajo dočakati tam, kjer so trenutno. Na koncu je Pacorjeva naglasila potrebo po stalni mobilizaciji in omenila, da bodo trzasko in koprsko ženske priredile skupno manifestacijo na meji. Dolej pa se žal nič ni premaknilo v Pordenonu in Vidmu.

KORUPCIJA / ARETACIJA DEŽELNEGA ODBORNIKA

Benvenuti zavrnili obtožbe Preplah med furlansko KD

Aretiranca so tolmeški preiskovalci včeraj zaslišali v zaporu

TOLMEC - Državni pravnik Mario Formaio je skupno s sodelavci včeraj dopoldne v zaporu v Tolmecu zaslišal deželnega odbornika za kmetijstvo Ivana Benvenuti, ki so ga aretirali v nedeljo. Politika obtožujejo korupcije, afera pa je povezana z obnovo Benvenutijeve hiše v kraju Bielis di Zuglio, ki jo je izvedlo gradbeno podjetje Venturini. Sumijo, da je to podjetje, ki je pred kratkim doživelo stecaj, obnovilo Benvenutijevo hišo s sredstvi iz sklada za obnove in razvoj potresnega območja Karnije in Furlanije. Zadeva, ki jo preiskujejo sodniki, se vseka, kot kaže, nanasa na ta specifični primer in ni na noben način vezana na splošno obnovo od potresa porušeni krajev. Do korupcije naj bi prišlo leta 1988, ko je bil nekdanji huminski zupan za deželni upravitelj.

Gre vsekakor le za ugotovitev, saj so tolmeški sodniki ubrali pot popolnega molka in niso posredovali novinarjem nobenih izjav. Vec o zasliševanju pa sta povedala Benvenutijeva odvetnika Luca Ponti in Roberto Petiziol. Upravitelj je zavrnil vse obtožbe. Rekel je, da je zakonito in pravično plačal gradbeno obnovo svoje

hiše, medtem ko so sodniki mnenja, da je glede na opravljena dela plačal premalo. Očitajo mu tudi preveč tesne vezi z gradbenim podjetjem Venturini. Tudi to obtožbo je Benvenuti zavrnil in rekel, da se je sicer potegoval za resitev tega podjetja, a le z namenom, da bi zaustavil gospodarski propad Karnije. Venturini ni obljubil nobenih javnih del v deželi - je poudaril se odvetnik Ponti - a se je kot javni upravitelj zavzemal le za zaježitev hudih ekonomskih in družbenih posledic stecaja tako velikega podjetja, katerega skupni promet je pred meseci dosegel vsoto 80 milijard lir. Videmska odvetnika bosta morda že danes zahtevala izpustitev aretiranega odbornika. O njuni zahtevi bo v prihodnjih dneh oddaleno sodišče svobode. Benvenutijevo zasliševanje je trajalo približno dve uri.

Benvenutijeva aretacija je izzvenela kot nekakšna "politična bomba", saj je aretirani odbornik veljal za enega najbolj vplivnih voditeljev furlanske Krščanske demokracije. Nekatere so ga celo uvrščali kot možnega kandidata za novega predsednika deželne vlade. KD se je po njegovi aretaciji znan-

Aretirani deželni odbornik KD Ivano Benvenuti

la v velikih težavah, saj je bivši huminski zupan njen četrti voditelj, ki ima težave s sodstvom. Bivši minister za prevoze Giorgio Santuz, ki se je prav v nedeljo sam odpovedal članstvu KD, čaka na sodno obravnavo, s pravico pa imata oprava tudi pordedonska parlamentarca Michelangelo Agrusti in Giovanni Di Benedetto. Benvenuti se je ob aretaciji odpovedal odbornišemu mestu, hkrati pa ga je predsednik od-

bora Vinicio Turello suspendiral in napovedal imenovanje novega odbornika za kmetijstvo, ki je med najpomembnejšimi funkcijami v deželni upravi.

Huminskega upravitelja so mnogi imeli za simbol učinkovite in postene obnove od potresa porušeni krajev. Zato je njegova aretacija udarila kot strela z jasnega posebno na furlansko KD, ki se podobno kot vse ostale stranke - pripravlja na

zelo težko volilno preizkušnjo. Njeni voditelji so pri vseh izjavah skrajno previdni in zanimivo je, da njih od njih ne govori o zaroti tolmeskih sodnikov. Politicno pobudo so takorekoc prepustili predsedniku Dezele Turellu, ki je v uradni izjavi podčrtal, da popolnoma zaupa v sodstvo in upa, da se bo ta afera cimprej razčistila. V delo sodnikov zaupa tudi deželna svetovalska skupina KD, »ki je zaprepaščena in presenečena nad to aretacio in izraza Benvenutiju clovesko solidarnost«. Ta dogodek po mnenju KD ne sme zavirati delo deželne uprave, ki ima pred volitvami se zelo zahtevne naloge.

Zelena lista je v zvezi s tem dogodkom zahtevala sklicanje deželne sveta. Zeleni zavračajo ocene tistih, ki so mnenja, da pomeni ta aretacija v bistvu začetek volilne kampanje, sami ne verjamo v "teorijo zarote" ter pozivajo vse stranke, da svarno uberejo pot korenite obnove političnega in upravnega življenja. DSL pa podčrta, da ni nikoli verjela v Furlanijo-Julijsko krajino kot neke vrste srečni otok. Moralno vprašanje obstaja tudi pri nas in problema ne gre na noben način podcenjevati.

TRST / ZAČETEK PROCESA

Sodnik Casson prijavil sodišču črnega terorista

Vincenzo Vinciguerra obtožen obrekovanja mladega sodnika

Beneški sodnik Casson je bil včeraj v Trstu (telefoto AP)

TRST - Na tukajšnjem sodišču se je včeraj začel proces proti crnemu teroristu Vincenzu Vinciguerra, ki je direktno sodeloval pri izvedbi atentata pri Petovljah, v katerem so leta 1972 umrli trije karabinjerji. Vinciguerra, ki je bil zaradi tega zločina dokončno obsojen na dosmrtno jeco, se mora v Trstu zagovarjati pred obtožbo, da je obrekoval beneškega sodnika Feliceja Cassona. Slednjemu je v nekem intervjuju očitil, da

je prav v zvezi s Petovljami večkrat kršil preiskovalno tajnost. Casson, ki se je udeležil včerajšnje sodne obravnave, ga je zaradi tega prijavil sodnikom.

Mladi beneški sodnik bo v kratkem sklenil preiskavo o vpletenosti tajne organizacije Gladio v petoveljski atentat, ki ga je materialno izvedla skupina videmskih skrajnih desničarjev. Vinciguerra je zaprt v nekem zaporu v severni Italiji.

NOVICE

Za kvalitetno proizvodnjo malih in srednjih obrtniških podjetij

VIDEM - »Kvaliteta pomeni danes upravljati podjetje s prenoviteljskimi kriteriji, znati pritegniti osebe k sodelovanju ter poznati tehnična sredstva za izvedbo sprememb, ki jih zahteva tržisce.« Tako je deželni odbornik za obrtništvo Pierantonio Rigo poudaril med včerajšnjo tiskovno konferenco v Vidmu, na kateri so predstavili tako imenovani »nacrta za kvaliteto«, namenjenega malim in srednjim obrtniškim podjetjem. Namen nacrta je pomagati obrtnikom - podjetnikom, da dajo ustrezne odgovore na zahteve tržisca, ki vedno bolj terja določena jamstva glede kvalitete proizvodov. V ta namen je Dezela, v sodelovanju z Ustanovo za razvoj obrtništva ESA sklenili sprožiti ambiciozen nacrt »za sirjenje nove kulture, ki bi omogočila obrtnim podjetjem da razvijejo svoje potencialnosti.« ESA bo tako ne samo organizirala vrsto seminarjev o tehnikah za doseg kvalitete, ampak bo tudi dala na razpolago pravcato »task force«, ki bo pomagala interesentom doseči zazeljene rezultate.

Predsednik ESA Faleschini pa je na tiskovni konferenci podčrtal, da bodo v prvi fazi izvedli prvi »check up« obrtnih podjetij v deželi, da bi ugotovili, koliko so slednja sposobna zagotoviti kakovostne standarde, ki jih predvidevajo norme Evropske skupnosti. ESA bo tudi izdelala nekakšen »priručnik za kvaliteto«, na osnovi katerega bodo tudi dodeljevali posebna priznanja obrtnikom, ki bodo dosegli predvideno kakovostno raven. Predvideni pa so tudi denarni prispevki za podjetja, ki bi želela posodobiti svoje proizvodne naprave, seveda v smeri boljše kvalitete proizvodov.

Minister Vitalone v četrtek na odptju Samulegno

PORDENON - Minister za zunanjo trgovino Claudio Vitalone bo v četrtek v Pordenonu odprl 9. izdajo razstave strojev za predelavo lesa Samulegno. Razstava, ki je nastala leta 1977, je danes ena najbolj pomembnih na lesnem sektorju ter privablja vsako leto več razstavalcev in obiskovalcev. Letos bo na 25.000 kv. metrih razstavnega prostora prisotnih 165 razstavalcev za skupnih 248 podjetij.

Razstava Samulegno bo odprta do 15. februarja, za publiko pa bo odprta od 9.30 do 20. ure.

Srečanje predsednikov pokrajinskih IACP

VIDEM - Deželni odbornik za gradbeništvo in tehnične službe Paolo Braida se je včeraj v Vidmu sestal s predstavniki pokrajinskih IACP, se pravi institutov za ljudska stanovanja. Namen srečanja, ki se je po uradnih izjavah udeležencev končal z uspehom, je bil uskladiti proračune in upravljanje pokrajinskih institutov, o čemer bo Dezela izdala poseben odlok, ki bo veljal od 1. januarja prihodnjega leta. S tem naj bi se izognili prizivom na TAR in na državni svet, kot se je doslej redno dogajalo.

Odstop Ette Carignani

TRST - Odposlanka Furlanije - Julijske krajine Združenja podjetnic in voditeljic podjetij AID-DA Etta Carignani je včeraj na tiskovni konferenci v Trstu napovedala, da bo odstopila s te funkcije ob zapadu sedanjega mandata. AIDDA združuje v naši deželi 52 podjetnic, na vse-državni ravni pa 1200.

ITALIJA / VERIŽNA TRČENJA

Megla in pretirana hitrost terjali 5 življenj in kakih 100 ranjenih

Avtocesta A-1 za Milan je bila zaprta več ur v obeh smereh za ves promet

Skrotovična pločevina zgovorno dokazuje, da je veržnim trčenjem poleg megle botrovala hitrost (AP)

PIACENZA - Megla in pretirana hitrost sta terjali pet življenj in kakih 100 ranjenih v nizu veržnih trčenj, ki so za več ur prekinila promet na obeh voznih pasovih na avtocestnem odseku med Parmo in Piacenzo pri obvozu za Fiorenzuolo. V veržna trčenja je bilo vpletenih več kot 150 vozil od osebnih avtomobilov do težkih tovornjakov. Kot ob podobni katastrofi lani je tudi tokrat s koordinacijo civilne zascite stekla širokopotezna akcija reševanja, v kateri je sodelovalo več kot 150 gasilcev, ki so pogasili številne požare zaradi vnetega goriva in s helikopterji prepeljali v najbližje bolnišnice težko ranjene. Tudi tokrat so poskrbeli za avtomobiliste in soferje, ki so ostali blokirani, saj so jih z avtobusi prepeljali v policijsko solo v Parmi. Za tiste, ki so ostali

ob svojih vozilih, pa so poskrbeli s hrano in odejami. V reševalni akciji so bili poleg gasilcev vključeni agenti prometne policije iz Pavie, Regio Emilie, Parme in Cremona. Avtomobilisti so morali čakati tudi do šest ur, da so prometniki poskrbeli za vse zakonske formalnosti. Po podatkih iz bolnišnic v Parmi, Fidenzi, Florenzuoli in Piacenzi je od približno 100 ranjenih pet zadobilo težke poškodbe, med katerimi je eden zaradi opeklin po vsem telesu v kritičnem stanju.

Območje ob Parmi in Piacenzi je bilo že v preteklosti prizorišče podobnih nesreč. Januarja lani je zaradi trčenja dveh tovornjakov prišlo do veržnega trčenja, ki je zahtevalo 7 življenj. Pred tem se je podobna nesreča pripetila pri Parmi leta 1985, ko je življenje izgubilo 6 oseb.

REPORTAŽA / SMUČANJE, UČENJE IN ZABAVA

Učenci petih slovenskih osnovnih šol na skupnem zimovanju na Piancavallu

Enotedenskega bivanja na snegu se je udeležili 65 učencev s spremljevalci

Tezko smo pričakovali januar in posebno ponedeljek, 25. Vprašali se boste zakaj? Nacrtovano zimovanje ali beli teden ali sola v naravi je postala resnica.

Tako smo tu, oblečeni v smučarsko opremo, na tleh prtljaga in smuči in seveda starši z njihovimi zadnjimi priporočili. Mi pa samo gledali, od kod se bo pripeljal avtobus. To vzdusje in občutke je imelo v ponedeljek, 25. januarja, 65 učencev in učenec petih slovenskih osnovnih šol, ki so se udeležile belega tedna v smučarskem središču na Piancavallu.

S precejšnjo zamudo je avtobus naložil učence osnovne šole O. Zupancić od sv. Ivana in njihovega učitelja Borisa; nato je krenil proti Rojanu, kjer so obupano čakali, zaradi zamude, učenci o.s. Bazoviski junaki iz Rojana z učiteljico Mirjam. Končno je pred cerkvijo v Barkovljah naložil učence o.s. F.S.Finžgar, z učiteljicama Tanjo in Irino. Odhod.

Istocasno se je dogajalo na Opcinah, kjer je na drugi avtobus stopilo kar 28 učencev iz o.s. F. Bevk z učiteljicama Lučko in Marjo. Nato hitro na Krzdo, na Proseku, kjer so stopili na avtobus učenci tamkajšnje osnovne šole z učiteljicama Betti in Silvio.

Ob 10. uri sta se oba avtobusa srečala pred avtocesto, na Lisertu. Veselo vzdusje in nestrpnost je pomagala, da smo se pripeljali, kljub gosti megli, na visoko goro Montecavallo, ter spustili v dolino Piancavallo. Pred nami se je raztezala dolina, pobojca ter gore pokrite s

Skupinska slika udeležencev zimovanja na Piancavallu

snegom in seveda smučarsko središče s hoteli, trgovinami in predvsem smučarji. Avtobusa sta pristala pod cestno, ki je peljala do Park hotela. Razposajena in kričeca družcina je s težavo vlačila prtljago in smuči. Ura je bila 12.30!

Cakal nas je Mario, ki je vsem pokazal kam zložiti smuči in gojzerje. Medtem so učiteljice poskrbele za sobe. Prtljago smo dali v sobe, pojedli kosilo ter se pripravili za prvo preizkušnjo. Ob 13.30 nas je čakal smučarski učitelj Claudio, ki je s pomočjo naših učiteljic preizkusil in preveril nase smučarske sposobnosti ter nas usmeril v skupine, smučarske. Po tej preizkušnji smo sli na smucanje z našimi razrednimi učiteljicami.

Naslednje jutro je bilo treba vstati zgodaj, kljub kratki noči, saj je bilo v marsikateri sobi pravi »zur«. Neprespane učiteljice so nas budile in že smo sedeli pri zajtrku, na-

to takoj na smučišče, saj so nas čakali smučarski učitelji. A to ni se vse: tudi naše učiteljice, nas tehnično vodja Mario ter gospod ravnatelj so imeli tudi teca. Tako smo imeli priložnost videti nase učiteljice in spremljevalce ter gospoda ravnatelja, koliko znajo smučati in predvsem ubogati njihovo učiteljico.

Smucanje je trajalo do popoldanskih ur, nato smo imeli pouk, animacijo na snegu ter ogled Piancavallo. V večernih urah je bilo zabavno, saj smo v sobah igrali in se tako tudi sprostili. Ob 21.30 pa smo mirno zaspali. Če ne po ukazu pa od utrujenosti.

Sredi tedna sta zbolela z zelo visoko temperaturo Katarina in Niko. Poklicali so tudi zdravnika, ki jima je priporočil topel čaj, spanje in tabletko. No, bolnika sta bila kajpak hitro na nogah, saj se je blizala sobota in tekma.

Kaj bi vam se povedali.

Ne smemo pozabiti na nase ljube spremljevalce, ki so bili z nami tako kot mamice in ocki, včasih celo kot stroge mamice in odgovorni očetje. Nas tehnični vodja Mario je vsak dan neutrudno pregledoval vse smuči in vezi, učiteljicam pa je namazal smuči, da so kar letele po smučiscih. No, lepo je bilo vsem. Med tednom smo dobivali tudi sveže novice iz Trsta, saj je v večernih urah telefon brnel in telefonska linija Trst-Piancavallo je bila podobna telefonskim reportažam TV CNN.

Obiski staršev med tednom so bili dobrodošli, saj smo dobivali tako tudi Primorski dnevnik in tako novice, ki so nas zanimale-SPORT.

Sobota, 30. januar ura 8.30: vsi smo bili na progi s štartnimi številkami, celo učitelji. In začel se je za nas beli cirkus. Eden za drugim smo se šli slalom. Pazili smo na vrata in se-

veda hitro do cilja. Tudi učiteljska ekipa se je pokazala. No, pa se seznam zmagovalcev po skupinah: I. skupina Miko Madonia; II. skupina Jernej Kapun; III. Luca Meriggio; V. skupina Julij Vanello Premru; VI. skupina Erik Piccini. Učiteljice in učitelji: I. mesto Boris, II. Mario, III. Silvio, IV. Mirjam, VI. ravnatelj Jozko Basa.

Nekatere učiteljice niso smučale, ker so stele čas in pazile na red. Zimovanja ne bomo pozabili, saj je vse posnel na video-kaseto naš Mario. Kaseto bomo predvajali po solah, da bodo naši starši, sošolci in učiteljice lahko ugotovili, kako je zimovanje koristilo, da je ta za vse nas bila življenjska izkušnja. Hvala vam, učiteljice!

Učenci IV. in V. razredov osnovnih šol: Prosek, France Bevk - Opcine, Bazoviski junaki - Rojan, Fran Saleski Finžgar - Barkovlje, Oton Zupancić - S v. Ivan.

Primorski dnevnik

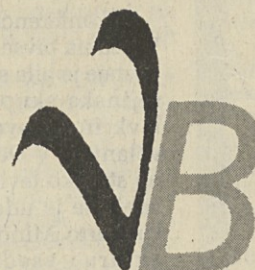
Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fototavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel: 0481-535723 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in letalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

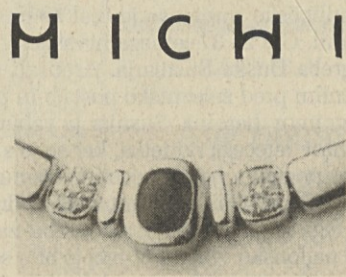
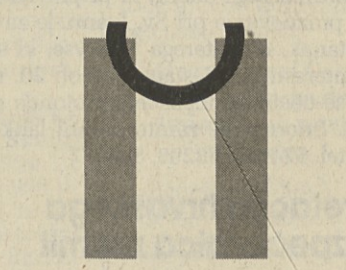
Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Valentino Bratina
draguljar

TRŽIC

Ul. IX. junij 74 - Tel. (0481) 790051

OBISK / PRISPEL BO JUTRI DOPOLNE, ODPOTOVAL PA V ČETRTEK ZVEČER

Predsednik Oscar Luigi Scalfaro dva dni pri nas

Skušal bo priti v stik z najpomembnejšimi dejavniki naše stvarnosti

Jutri bo prisel na dvodnevni obisk v Trst predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro. Čaka ga dokaj naporen program, saj bo v picilih šestnajstih urah skušal priti v stik s skorajda vsemi najpomembnejšimi aspekti tukajšnje stvarnosti.

Državnega poglavarja bodo predstavniki deželnih in krajevnih oblasti pričakali ob 10. uri z vojaškimi castmi pred vladno palaco na Trgu Zedinjene Italije. Scalfaro bo nato sel na trzasko zupanstvo, kjer se bo srečal z nacelniki svetovalskih skupin, nagovoril pa ga bo zupan Staffieri. Odtod se bo približno opoldne preselil na bližnjo prefekturo, kjer se bo sestal s predsednikom delnega odbora Turellom in delnega sveta Gonanom.

Pod večer se bo udeležil slovesne otvoritve akademskega leta 1992-93 v zborni dvorani trzaskе univerze. Na slovesnosti, ki se bo pričela ob 17.30, bo med drugimi govoril minister za univerze in znanstveno raziskovanje Paolo Fontana. Predsednik Scalfaro se bo nato vrnil na prefekturo, kjer bo ob 18.40 sprejel predstavnike krajevnega gospodarskega zivljenja ter naposled ob 19.30 predstavnike Slovencev v Italiji.

Predsednik republike bo pričel svoj drugi trzaski dan v četrtek s položitvijo venca ob 10. uri pred spomenikom padlim v vseh vojnah pri sv. Justu. Obiskal bo nato bazovisko fojbo ter sihrotron, nakar se bo vrnil v mesto in položil venec v trzaski Rižarni. Popoldne se bo ob 16. uri ustavil v miramarskem Mednarodnem centru za teoretsko fiziko in se srečal s predstavniki tukajšnjega znanstvenega zivljenja. Zadnja postaja Scalfarovega dvodnevnega obiska bo v Jadranskem zavodu združenega sveta v Devinu, nakar bo predsednik republike odletel v Rim z ronskega letališča.

Oscar Luigi Scalfaro

VELIKO PRIČAKOVANJE TUDI V SLOVENSKIH KROGIH

Jutri zvečer bo na sporedu tudi sprejem skupnega slovenskega predstavništva

Predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro bo v okviru svojega dvodnevnega obiska jutri zvečer ob 19.30 sprejel na trzaski prefekturi tudi skupno predstavništvo Slovencev v Italiji. Slovenske predstavnike smo zaprosili za komentar.

Milos Budin (DSL): Gre za vazno gesto državnega poglavarja, saj nas bo na tak način tudi priznal kot posebno skupnost. Slovenci bomo imeli lepo priloznost, da predsednika republike pozdravimo ter ga seznanimo z našimi nerešimi problemi. Seveda predsednik republike nima ne zakonodajne ne izvršilne oblasti, a na dlani je, da je sestanek z njim velikega političnega pomena.

Marija Ferletić (SSO): Predsednik Scalfaro me je ze ob svojem prvem predsedniškem govoru navdval z upanjem, da bo pozoren tudi na probleme slovenske manjšine v Italiji. Zato me ne preseneca, da bo sprejel slovensko predstavništvo. Če udeležimo, kako je pred nedavnim o naših vprašanjih v Trstu govoril tudi

predsednik vlade Amato, lahko upamo na pozitiven razvoj tudi na tem evropskem sticiscu.

Ivo Jevnikar (SSk): V tem obdobju hude moralne, politične in gospodarske krize je predsednik Scalfaro ena izmed redkih italijanskih osebnosti, ki uživajo splošno zaupanje in spoštovanje. Zato ni cudno, da si tudi slovenska manjšina po dolgih letih cakanja na pravico zasito prica kuje od predsednika jasno besedo priznanja in spodbude. Ze dejstvo, da je Scalfaro vkljucil v spored obiska tudi sprejem Slovencev, je znamenje pozornosti.

Klavdij Palcic (SKGZ): Predsednik republike jamci za spoštovanje ustave in torej tudi za izvajanje pravic, ki nasi manjšini pripadajo po ustavi. Glede na to, da je manjšinsko vprašanje tako pomembno v današnji Evropi, pričakujemo, da ga bo Italija končno začela stvarno reševati. Seveda ni niti sprejemljivo, da se v našem primeru ima za privilegij to, kar Italija označuje kot

pravico, ko gre za italijansko manjšino v Sloveniji in na Hrvaškem.

Rudi Pavšic (PSI): Ko je bil pred kratkim na obisku v FJK, je predsednik vlade Amato označil vprašanje zascite majšnin kot enega bistvenih elementov demokratičnosti. Zdaj prihaja k nam sam predsednik republike in pričakujemo, da bo to stalisce potrdil. Take geste lahko veliko prispevajo k ustvarjanju klime sožitja in sodelovanja, kar je bistvenega pomena za ploden zacetek pogovorov med Italijo in Slovenijo.

Stojan Spetic (SKP): Predsednik republike, kot znano, nima neposrednih zakonodajnih in izvršilnih pristojnosti, zato je sestanek z njim nujno bolj simboličnega pomena. Je pa tudi varuh ustave in kot tak lahko opozori vlado in parlament, naj se končno lotita reševanja tudi naših odprtih problemov. Predsednika Scalfara sem imel priloznost spoznati kot parlamentarec in vem, da je velik postenjeak, ne vem pa, koliko je seznanjen z našo stvarnostjo.

DREVI SE TRZASKA DELEGACIJA SESTANE Z VLADO

V Rimu vrh o trzaski gospodarski stiski

Oblikovali naj bi obsežen program izrednih ukrepov

Bodo v Rimu nasli zdravilo za teško gospodarsko krizo, v katero je zabredel Trst? Na to vprašanje naj bi odgovoril nocojsnji sprejem trzaskе delegacije v Palaci Chigi. Delegacijo bo vodil zupan Staffieri, sestavljal pa jo bodo se podzupan Magnelli, odbornik za proračun Seghene, izredni pokrajinski komisar Marrosu, trzaski parlamentarci Agnelli, Bordon in Coloni, predsedniki nekaterih trzaskih gospodarskih ustanov ter predstavniki sindikatov. V imenu vlade pa se bodo sestanka udeležili podtajnik pri predsedstvu vlade Fabbri ter ministri za industrijo Guarrino, za proračun Reviglio in za delo Cristofori.

Slo bo torej za posvet na najvisji ravni o boleznih trzaskega gospodarstva. Toda kaj nameravajo trzaski predstavniki vprašati vlado? O tem je tekla beseda tudi na vrsti srečanj, ki jih je včeraj priredil predsednik Trzaskе trgovinske zbornice Tombesi s predstavniki posameznih panog. Vlada naj bi sprejela program kratkoročnih in dolgoročnih izrednih ukrepov za pozivitve trzaskega gospodarstva, in sicer na osnovi svojega decembrskega odloka za obrambo zaposlitve in posebnih zakonskih uk-

MARTIN BRECELJ

repov za nezadostno razvita severovzhodna področja, pa tudi izkoriscanje sredstva EGS za krizna industrijska območja. Kisika naj bi dali trzaskemu pristaniscu in industriji, podprli znanstveno raziskovanje, po-

mostvo in trgovino, uresnili nove infrastrukture, hkrati pa naj bi zagotovili uresnitev finančnega centra off-shore.

Potrebe in in se bolj zelje res niso majhne. Dejansko gre za reševanje celotnega trzaskega

gospodarskega sistema. Kriza je v resnici tako resna, da si brez zunanje pomoči na Trzaskem lahko pričakujemo najhujše. Toda po drugi strani bi si gotovo delali utvare, ko bi mislili, da je treba v Rimu in ne v Trstu iskati ključ za reševanje najglobljih trzaskih problemov.

POLITIKA / NOVI POSTOPKI

"Nova" trzaska KD Mina Martinazzolija od včeraj vpisuje nove strankine člane

Na sedežu pokrajinskega vodstva in na sedežih krajevnih sekcij KD se je včeraj zacelo vpisovanje v "novo" stranko tajnika Mina Martinazzolija. Vsakdo, ki se včlani v stranko, mora pristati na strankin politični manifest in izjaviti, da ni član organizacij in skupin, ki delujejo v nasprotju z naceli KD. Jasno mora tudi izjavljati, da ni pristas nobene framacionske loze.

Skupščine KD se bodo nadaljevale ves mesec, ko bo strankino pokrajinsko vodstvo objavilo seznam članstva. Ta seznam, ki ga bo nadzorovala posebna jamstvena komisija, bo na ogled javnosti. Pokrajinski kongres trzaskе KD bo najbrz sredi marca.

NOVICE

Sporazum med univerzami treh držav

Jutri ob 17. uri bodo na trzaski univerzi (dvorana Cammarata) podpisali sporazume o bilateralnem sodelovanju tukajšnjega vseucilišča z ljubljansko, reško in zagrebsko univerzo. Slovesnosti se bodo udeležili ministri za solstvo treh republik. Prisoten bo tudi italijanski minister za znanstveno in tehnološko raziskovanje Sandro Fontana.

Od četrtka koleki za vozniska dovoljenja

Od četrtka, 11. t.m., bodo v trafikah na razpolago koleki za vozniska dovoljenja za letosnje leto: cena je eotna, in sicer 50 tisoč lir za vse kategorije. Lastniki trafik bodo koleke lahko naročili jutri, dvignili pa jih bodo dan kasneje.

Mala Elisa Bulli več ur na operacijski mizi

Osemletna Elisa Bulli, ki je bila v nedeljo pod večer žrtve prometne nesrece v Ul. Marchesetti, v neposredni bližini pizzerije Melara, je bila več ur na operacijski mizi, saj je bil zdravniški poseg precej zahteven. Dekletce pa ga je dobro prestalo in njeno zdravstveno stanje se je popravilo. Pridrzanе prognoze, s katero so jo sprejeli v bolnico Burlo Garofolo, sicer niso se preklicali, vendar upajo, da bodo to lahko storili v kratkem. Malo Eliso ter njeno 12-letno prijateljico Mauro Sestan je zadel avtomobil, ki ga je upravljal Fabio Rulli. Skupaj z njima je bilo se eno deklece, ki pa se je avtu izognilo. Takoj je bilo jasno, da je hujše poškodovana Elisa, ki so jo v bolnico sprejeli s pridržano prognozo, medte ko so Maurovo odpeljali na ortopedski oddelek, kjer so včeraj opravili potrebne izvide. Zgleda pa, da z njo ni nič hujšega. Kaj bolj podrobne pa na ortopedskem oddelku niso povedali.

Pust pri Sv. Ivanu

Koordinacijski odbor, ki pripravlja letosnje pustno praznovanje pri Sv. Ivanu, je za danes sklical sestanek, na katerega vabi vse, ki so za pobudo zainteresirani. Sestanek bo ob 20. uri v dvorani bivše občinske izpostave (Rotonda del Boschetto 3/f). Informacije zainteresirani lahko dobijo tudi po tel. 574158, 53298, 368977.

Aretacija hrvaškega razpečevalca mamil

V policijski mrezo se je ujel se en razpečevalac mamil. Gre za 37-letnega hrvaškega državljana iz Zagreba Duska Susnjara. Aretirali so ga predsončnim pred heroinsko postajo in pri njem nasli 18 gramov heroina. Susnjara je vzbudil pozornost agentov letedečega oddelka, ker se je s sumljivo naglico pognal s postaje proti svojemu avtomobilu, ki je bil parkiran v Miramarskem drevoredu. Poleg tega je ob vstopu v avtomobil zagnal pod sedez najlonsko vrečko. V njej je bilo seveda mamil.

SOLSTVO / ODNOS KRAJEVNIH UPRAV

V pokrajinskem šolskem svetu še ni predstavnika Občine

Pismena vprašanja županu Staffieriju

Clovek ima vtis, da trzaska občinska uprava ne spremlja z ustreznim zanimanjem in odzivnostjo solske problematike ter debate, ki poteka v teh dneh na Trzaskem v zvezi z nacrti solskega skrbništva o racionalizaciji solskega omrežja. Kako bi si sicer lahko razlagali dejstvo, da trzaska občinska uprava do danes ne imenuje svojega predstavnika v pokrajinski solski svet. Tako meni občinska svetovalka SDL Anamarija Kalc, ki je glede tega vprašanja naslovi-la pismeno vprašanje na trzaskę župana. Kakovost sole je tesno povezana s kakovostjo uslug, ki jih je krajevna uprava dolžna zagotoviti mestu, ugotavlja svetovalka, zato mora Občina nujno po-

skrbeti za boljso in dejansko povezovanje med družbo in sol. Takojšnje imenovanje predstavnika v solski organ je neobhoden korak na poti tega povezovanja, vsakršno nadaljnje odlaganje pa je nedopustno.

Se večje zacudenje pa vzbuja občinski razpis natecaja za ureditev službe solske refekcije. O tem je v občinskem svetu tekla dolga razprava, potem ko je uprava sklenila povisati ceno solskih kosil in tako je bil razpisan javni natečaj, ki pa doloca takšne roke, da dejansko onemogočajo bistvene spremembe. Na to vprašanje, ki se nekako navezuje na prvo, terjajo odgovor uprave poleg Kalceve se Bruna Zorzini, Samo Pahor in Ghersina.

DAN SLOVENSKE KULTURE

Prešernova proslava zavoda Žiga Zois

Podelitev nagrad iz sklada J. Tavčarja

MIRTA ČOK

S Prešernovim verdom »Ne vrag le sosed bo mejak« se je včeraj odvijala v dvorani Kulturnega doma v Trstu Prešernova proslava Državnega trgovskega in tehničnega zavoda Žiga Zois. V imenu strpnosti so stopali na oder dijaki, zato da bi na dan slovenske kulture predstavili svoje misli o tem, kar je se v današnjem svetu neuresnicenega in da bi se istocasno poklonili ustvarjalni moči velikega pesnika. O osrednji misli dneva je pesnik in ravnatelj SSG v Trstu Miroslav Košuta spregovoril dijakom, ki jih je spodbudil h kritičnosti in spoštovanju, ljubezni do bliz-

njega, do sebe in do lastnega naroda. Kajti sele ko clovek presoja s samozvestjo sebe in svojo kulturo, lahko enakovredno stopi v korak z ostalimi. Iz izbora poezije in proze znanih slovenskih in tujih avtorjev ter iz razmišljanj posameznih dijakov je nastal recital, ki ga je režirala prof. Irena Zerjal. Dramska skupina je na odrskih deskah dahnila v besede zivljenjsko moč, zato da bi njih sporočilo doseglo vsakega gledalca. Tematika recitala je bila iskanje clovečnosti sredi razclovečenega sveta. Nastopali pa so tudi glasbeniki, ki so proslavo pozivili z ritmi

tako klasične in ljudske kot sodobne rock glasbe. S skladbami za harmoniko sta nastopala Aleksander Samec in Andrej Sancin, s skladbami za flavto in klarinet Marjana Debeljuh in Natasa Ciliberto. Proslavo je odprl in zaključil solski zbor, ki je zapel pod vodstvom prof. Magde Bizjak Vilharjevo Lipa zelenela je v Malčevi priredbi in Prešernovo Zdravljico skladatelja Stanka Premrla. Slovesen trenutek jutra pa je bila podelitev nagrad iz sklada profesorja Josipa Tavčarja. Nagrade so prejeli dijaki, ki so v minulnem solskem letu dosegli najboljši uspeh.

GOSPODARSTVO / JAVNA SKUPŠČINA

Delavci DSL kritični do Amatove vlade

Sedanja huda ekonomska recesija prizadene zlasti manj zaščitene družbene sloje

V konferenci dvorani Vulcania bivše Pomorske postaje je bila sinoči pokrajinska skupščina delav in delavcev, ki so včlanjeni v Demokratičnok stranko levice. Zborovanje se je udeležil tudi Umberto Minopoli, ki v okviru vsedravnega vodstva DSL odgovarja za vprašanja dela ter zaposlovanja.

Na sinočni skupščini je tekla beseda o predlogih DSL in sindikalnega gibanja za premostitev sedanje hude družbene in gospodarske krize. Mnogi diskutanti so bili kritični do ekonomske

politike Amatove vlade. Predstavili so tudi dve vrste alternativni gospodarski dokument Occhetove stranke, ki se zavzema za ublazeitev negativnih posledic sedanje ekonomske recesije in za zascito zaposlenosti.

Včerajšnje zborovanje je služilo kot priprava za vsedravnno skupščino DSL, ki bo 19. in 20. februarja v Milanu in ki bo prvenstveno posvečena prav problematiki dela in zaposlovanje. Milansko skupščino bo zaključil poseg vsedravnega tajnika DSL Achilleja Occhetta.

UNIVERZA / PROFESOR OB SLUŽBO

Alkoholizem ni več med učnimi predmeti

Prof. Flavio Poldrugo, ki je bil do 5. januarja pridruzeni docent na psihiatrji na trzaski univerzi, je po 18 letih službovanja ter s sinom in zeno na ramenih, ostal dejansko brez službe: predmet, s katerim se je prvenstveno ukvarjal, alkoholizem, namreč ni več med tistimi, ki jih poučujejo na univerzah.

Prof. Poldrugo je včeraj sklical tiskovno konferenco, na kateri je povedal, da je za predsednika republike Scalfarija napisal odprto pismo, ki mu ga bo izročil ob jutrisnjem obisku v Trstu.

Prof. Poldrugo je med drugim naglasil, da njegove profesionalne izkusnje ocitno niso zadostovale, da bi lahko se naprej predaval bodocim zdravnikom in skrbel za tisoce alkoholikov, s katerimi se je vsa ta leta ukvarjal. Kot docent se je specializiral v terapiji alkoholizma v Zagrebu, leta 1979, iz ZDA pa se je vrnil z doktoratom v raziskavah. Poleg tega je koordiniral 4 sporazume o mednarodnem sodelovanju, organiziral je simpozije in zaseda ugledna mesta v italijanskih ter tujih institucijah.

vi vozovi udeležili pustnega sprevoda po mestu. Odbornik je predstavnikom Kraskę pust-tudi najavil, da bo Občina dodelila denar za pustne pridelitve rajonskim svetom, vendar pod pogojem, da se v torek, 13., udeležijo mestnega sprevoda. V bistvu vztraja pri zamisli, da mora priti do nekakšne povezave med "trzaskim" in "kraskim" pustom.

Srečanje v občinski palaci je odprl zupan Staffieri, ki je podčrtal vaznost ohranjanja tradicij in kulturne "zivahnosti" v našem mestu. Župan je tudi podčrtal, da so take pobude v tem tezkem gospodarskem trenutku, ki ga preživlja nase mesto, dobrodosle, saj laho omogocijo, da se lahko tudi posmejemo in da se ne zapremo sami vase.

Zaradi tega občinska uprava podpira in koordinira želje in napore mestnih združenj in institucij, s čimer dokazuje, da ne zanemarija nobenega sektorja krajevnega zivljenja.

S svoje strani je odbornik De Gioia podčrtal vaznost ohranjanja in nadaljnega razvoja trzaskę pust-ta, ki je stopil na novo pot in se oprijel tradicije, ki je bila krivično opusčena.

Dodati je se treba, da je bil skupno s pustom organiziran fotografski natečaj, ki se bo odvijal pod pokroviteljstvom pokrajinske ustanove za turistični razvoj. Njen predsednik je tudi najavil, da se bo nadaljevala tradicija poletnega trzaskę pust-ta.

PREŠERNOVE PROSLAVE / V MESTU IN OKOLICI

Niz raznovrstnih prireditev ob slovenskem prazniku

Ponekod bodo dan slovenske kulture proslavili v naslednjih dneh

V teh dneh se po slovenskih kulturnih društvih vrstijo prireditve ob dnevu slovenske kulture. O nekaterih smo že poročali, kratke utrinke z vrste praznovanja, ki so bile po raznih krajih od petka zvečer do nedelje, pa smo strnili v priložni zapis.

V petek zvečer je bila proslava v Dolini, kjer se je KD Valentin Vodnik tokrat odločil za večer, posvečen predvsem zborovskemu petju. Tako je bil v gosteh dolinskega društva moški pevski zbor Vesna iz Kriza, ki se je pod vodstvom Iva Lesnika predstavil občinstvu s krajšim koncertnim sporedom ljudskih in umetnih pesmi. V pozdrav pevcem iz Kriza je uvodoma zapel domači moški zbor, ki ga je v letosnji sezoni spet prevzel Ignacij Ota. Glasbeni spored je dopolnilo priložnostno razmislijanje Marija Cuka, pesnika in književnika doma iz Doline; opozoril pa je predvsem na, zal, se nespremenjene odnose med gospodarstvom in kulturo oziroma med oblastjo in umetnikom, ko sta umetnik oz. kultura vselej v podrejenem in "manjvrednem" položaju. Kot je na petkovem večeru poudaril Cuk, je tudi pri nas "za področje duha namenjenih le malo sredstev in se ta so dana s težavo". Razmislijanje je sklenil z upravicenim upanjem, "da bi o kulturi in naših koreninah ne spregovorili le sele ob prihodnji Presernovi proslavi".

Slovenski kulturni klub iz Ul. Donizetti je v soboto pne priredil Praznik slovenske kulture, na katerem so razglasili dobitnike nagrad likovnega, fotografskega in literarnega natečaja. Na natek je bil namenjen mladim, so se odzvali predvsem visješolci. Za likovne izdelke so prejeli nagrade Stefan Turk (1.), Petra Oblak (2.) in Lorena Ravbar (3.); za fotografske pa Danilo Pahor (1.) in Fabrizio Po-

lojz (2. in 3.). Največji je bil odziv na literarni natečaj, na katerem so tudi zaradi precejšnje kvalitete ravni prijetih prispevkov podelili dve prvi, dve drugi in dve tretji nagradi: prvo nagrado sta prejela Tomaz Susic in Alenka Spetic, drugo Erika Kraljic in Ivo Kerze, tretjo pa Peter Regent in Valentina Destri. Literarne prispevke so na sobotni proslavi prebrali, likovne in fotografske izdelke pa dali na ogled.

V soboto zvečer sta bili prireditvi na Colu in Kolonkovicu. Na prvi, ki jo je priredilo repentabsko kulturno društvo Kraski dom, so sodelovali člani amaterskega odra Jaka Stoka s Proseka-Kontovela. Narecna uprizoritev humoreske Nasi graju na radio, ki jo je napisal Alojz Cijak in zreziral Drago Gorup, je med pozornim občinstvom doživela tople sprejem. V uvodnem pozdravu je tajnica Kraskega doma Ines Skabar razvila nekaj pomenljivih misli, ko se februarja spominimo na Preserna in njegovo bogato kulturno dediščino.

To je priložnost, da odkrivamo svoje korenine in se duhovno, pa tudi jezikovno opolajamo z vecplastnimi izrazi kulturno umetniškega podoživljanja. Slovensko književno bogastvo se ne napaja le z bogato literarno zapuščino Preserna in Cankarja, temveč se kot nacionalna kultura, ceravno tu pa tam malo opotekajoče, s svojim ustvarjalnim nabojem vključuje v moderne evropske tokove. Pregatni moramo manjvrednostne predsodke in se po Presernovem vzoru ponosno oprijeti naše narodne zavesti, ki nas kulturno in moralno zavezuje. Skabarjeva je podčrtala nenadomestljivo vlogo, ki jo v naši skupnosti opravljajo kulturna društva, kot cvrste postojanke in pokazatelj naše bitnosti.

Kulturno društvo Rov-

Presernova proslava v nabrežinskem društvu Igo Gruden (foto Ferrari)

Na proslavi v Barkovljah je Boris Pangerc predstavil svojo knjigo (f. Krizmančič)

te-Kolonkovec se je tokrat odlocilo za filmski večer, v društvenih prostorih so si ogledali znani slovenski film Kekec, ki ga je Jože Galč posnel leta 1963. Poslušali so tudi star posnetek recitacije Povodnega moza v interpretaciji Duse Pockajeva, medtem ko je nekaj misli podala Marta Ivasic.

Za nedeljo popoldne so se letos odlocili člani kulturnih društev v Barkovljah in Nabrezini. Gostje Presernove proslave v Barkovljah so bili pisatelj in pesnik Boris Pangerc in Fantje izpod Grmade, ki so med drugimi zapeli tudi Prosnjo, ki jo je po Presernovi poeziji uglasbil njihov pevovodja Ivo Kralj.

Petje, recitacije in go-

vor: to je bil program proslave KD I. Gruden, na kateri si nastopili moški in ženski domači zbor (dirigent Ksenija Kos), gostujoci zbor z Hrvatinov, recitatorke Martina Pertot, Marjanka Ban in Matejka Gruden ter govornik Dusan Jelincic.

Sinoci je bila proslava v Društvu slovenskih izobražencev, v naslednjih dneh pa so napovedane se prireditve Društva slovenskih upokojencev, PD Slovenec iz Bosta in PD Mackolje.

dra Poljsak, Boris Pangerc pa je na kratko orisal vsebino svoje knjige Majenca, ki ze z naslovom pove, da govori o starih obicajih; na željo občinstva pa je Pangerc podal tudi nekaj svojih poezij.

Pevski del so prispevali Fantje izpod Grmade, ki so med drugimi zapeli tudi Prosnjo, ki jo je po Presernovi poeziji uglasbil njihov pevovodja Ivo Kralj.

Petje, recitacije in govor: to je bil program proslave KD I. Gruden, na kateri si nastopili moški in ženski domači zbor (dirigent Ksenija Kos), gostujoci zbor z Hrvatinov, recitatorke Martina Pertot, Marjanka Ban in Matejka Gruden ter govornik Dusan Jelincic.

Sinoci je bila proslava v Društvu slovenskih izobražencev, v naslednjih dneh pa so napovedane se prireditve Društva slovenskih upokojencev, PD Slovenec iz Bosta in PD Mackolje.

KINO

ARISTON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, r. Emile Ardolino, i. Whoopy Goldberg, EXCELSIOR - 17.15, 19.40, 22.00 »Luna di fielle«, r. Roman Polanski, EXCELSIOR AZZURRA - 16.45, 18.30, 20.15, 22.00 »Body of evidence«, i. Madonna, NAZIONALE I - 16.15, 22.15 »Trappola in alto mare, i. Steven Seagal, NAZIONALE II - 15.45, 17.60, 20.00, 22.00 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston, NAZIONALE III - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Porno prestazioni di infermiere disposte a tutto«, prepovedan mladini pod 18. letom, NAZIONALE IV - 16.00, 18.15, 20.15, 22.15 »Il danno«, r. Louis Malle, Prepovedan mladini pod 14. letom, GRATTACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Dracula« r. Francis Ford Coppola, MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »Sister Act - Una svitata in abito da suora«, r. Emile Ardolino,

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Matteo Scriver, Vanessa Di Benedetto, Matteo Alessio Zeril, Luca Jernan, Gabriel Pahor, Sharon Bisbano, Michele Truglio, Andrea Calabrese, Francesco Tosone, UMRLI SO: 63-letni Vittorio Marinelli, 90-letni Stevo Benevol, 80-letna Rosina Godina, 42-letni Emanuele Olivotto, 82-letni Francesco Kosuta, 88-letni Vincenzo Angelillo, 94-letni Bruno Corazza, 82-letna Cecilia Goattia, 72-letni Pietro Urlini, 85-letna Giuseppina Magagna, 67-letni Rodolfo Filippi, 61-letna Bruna Vatta, 79-letna Rosalia Zakelj, 98-letna Lucia Bencich, 71-letna Margherita Pilar, 72-letna Alida Pauletti, 68-letni Giovanni Laboranti, 56-letna Claudia Panizzut, 82-letni Riccardo Rustia, 84-letni Giacomo Pockar, 72-letna Albina Cerna, 80-letni Giovanni Treleant.

SLUZHBA LEKARN OD ponedeljka, 8. do nedelje, 14. februarja 1993 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30. Lekarne odprte od 13.00 do 16.00 Trg Unità 4 (tel. 365840), Ul. Mascagni 2 (tel. 820002), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998), OPICINE - Proseka ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere. Lekarne odprte od 13.00 do 20.30 Trg Unità 4 (tel. 365840), Ul. Mascagni 2 (tel. 820002), Lungomare Venezia 3 (Milje), OPICINE - Proseka ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere. NOKNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30 Trg Ospedale 8 (tel. 767391). Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 TELEVITA Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911. Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 39911. Zdravstvena dežurna služba Nočna služba od 20. do 8.

V naslednjih dneh se bodo zvrstili

POGOVORI O PRIMORSKEM DNEVNIKU

pri Sv. IVANU:

jutri, 10. t.m., ob 20.30 v prostorih KD Skamperle na Stadionu 1 Maj. Prisotna bosta predstavnik založniškega odbora DUSAN UDOVIC in novinar DUSAN KALC.

v SEMPOLAJU:

v Četrtek, 11. t.m., ob 20.30 v prostorih KD Vigred. Prisotna bosta predsednik založniškega upravnega odbora KLAVDIJ PALCIC in novinar DUSAN KALC

Slovensko stalno gledališče
Thornton Wilder
Naše mesto

REŽIJA
ADRIJAN RUSTJA
PREMIERA v petek, 12. t. m., ob 20.30 - Abonma red A
PONOVITVI v soboto, 13. t. m., ob 20.30 - Abonma red B
v nedeljo, 14. februarja, ob 16. uri - Abonma red C

i. Whoopy Goldberg. EDEN - 15.00 - 22.10 »La prima volta di Maurizio Paradiso - Il segreto di Maurizio«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom. CAPITOL - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.10 »La bella e la bestia«, Walt Disney. LUMIERE - 17.00, 18.40, 20.20, 22.15 »Delitti e segreti«. ALCIONE - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abatantuono, Valeria Golino. RADIO - 15.30 - 21.30 »Attrazione carnale di una super bestia«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 9. februarja 1993
APOLONIJA

Sonce vzide ob 7.16 in zatone ob 17.23 - Dolzina dneva 10.07 - Luna vzide ob 21.03 in zatone ob 8.05.

Jutri, SREDA, 10. februarja 1993
SHOLASTIKA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 8,8 stopinje, zračni tlak 1035,6 mb ustaljen, brezvetrije, vlaga 46-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 8,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Matteo Scriver, Vanessa Di Benedetto, Matteo Alessio Zeril, Luca Jernan, Gabriel Pahor, Sharon Bisbano, Michele Truglio, Andrea Calabrese, Francesco Tosone, UMRLI SO: 63-letni Vittorio Marinelli, 90-letni Stevo Benevol, 80-letna Rosina Godina, 42-letni Emanuele Olivotto, 82-letni Francesco Kosuta, 88-letni Vincenzo Angelillo, 94-letni Bruno Corazza, 82-letna Cecilia Goattia, 72-letni Pietro Urlini, 85-letna Giuseppina Magagna, 67-letni Rodolfo Filippi, 61-letna Bruna Vatta, 79-letna Rosalia Zakelj, 98-letna Lucia Bencich, 71-letna Margherita Pilar, 72-letna Alida Pauletti, 68-letni Giovanni Laboranti, 56-letna Claudia Panizzut, 82-letni Riccardo Rustia, 84-letni Giacomo Pockar, 72-letna Albina Cerna, 80-letni Giovanni Treleant.

LEKARNE

SLUZHBA LEKARN OD ponedeljka, 8. do nedelje, 14. februarja 1993 Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30. Lekarne odprte od 13.00 do 16.00 Trg Unità 4 (tel. 365840), Ul. Mascagni 2 (tel. 820002), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998), OPICINE - Proseka ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere. Lekarne odprte od 13.00 do 20.30 Trg Unità 4 (tel. 365840), Ul. Mascagni 2 (tel. 820002), Lungomare Venezia 3 (Milje), OPICINE - Proseka ulica 3 (tel. 215170) - samo po telefonu za najnujnejše primere. NOKNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30 Trg Ospedale 8 (tel. 767391). Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 TELEVITA Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911. Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 39911. Zdravstvena dežurna služba Nočna služba od 20. do 8.

ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

PIREDITVE

DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV - Trst prireja jutri, 10. t.m., ob 16. uri Presernovo proslavo v Gregorčičevi dvorani v TRSTU, Ul. sv. Franciska 20. Program: priložnostne besede prof. Egidija Kosute, recitacije Mire Sardoč, Sodelovalci bosta gojenki Glasbene sole: kitara Barbara Brišć in flavta Tamara Tretjak Vabljeni. KNJIZNICA PINKO TOMAZIC IN TOVARISI - Općine - Prosvetni dom - V petek, 12. februarja, ob 20.30 srečanje na temo PRETEKLOST, KI NE MI NE. Predstavitev knjige TRIESTE 1941 - 1947. Gosta večera bosta sen. Darko Bratina in Claudio Tonel. PD SLOVENEK Borst - Zabrezec vabi v soboto, 13. t.m., ob 20.30 v Srenjsko-hiso v Borstu na PROSLAVO DNEVA SLOVENSKE KULTURE. Spored: nastop dekliskega zbora Vesna iz Kriza s koncertom PESEM V SVET in s sodelovanjem instrumentalistov. Dirigent Bogdan Kralj. Priložnostni govor pesnik Marij Cuk. Vabljeni!

PD MACKOLJE vabi na prireditve »Hvalnico pojem besedi, materini, slovenski...« ob dnevu slovenske kulture, v nedeljo, 14. februarja, ob 17. uri v srenjski hiši v Mackoljah. MePZ PRIMORSKO-Mackolje vabi na SLAVNOSTNI KONCERT ob 10. letnici ustanovitve zbora, ki bo v soboto, 13. t.m., ob 20. uri v društveni dvorani v Mackoljah. SKD VIGRED in celodnevna osnovna šola »Stanko Gruden« Sempolaj-Slivno vabita v soboto, 13. t.m., ob 19. uri v prostore Sempolajske sole na Presernovo proslavo. Nastopajo solski otroci, zborček »Vigred« ter dramska skupina Standrež z goldonijev igr »Sluga dveh gospodarjev«. Vabljeni.

SPDT - prireja v četrtek, 11. t.m., v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Franciska 20 z zacetkom ob 20.30 predavanje »NAMIBIJA-SOZITJE BELEGA IN CRNEGA.« Vtise svojega nedavnega popotovanja bo z diapozitivi prikazal Bruno Krizman. Vabljeni.

OBVESTILA KMECKA ZVEZA pridi jutri, 10. t. m. v Srenjski hiši v Borstu strokovno srečanje o uporabi fitofarmacevtskih sredstev. Srečanje je namenjeno vsem kmetovalcem, ki nameravajo opraviti izpit za pridobitev dovoljenja za nakup sredstev 1. in 2. stopnje strupenosti za kmetijsko uporabo. Predaval bo dr. Pierpaolo Dapretto, funkcionar na Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvu v Trstu. DEVINSKO-NABREZINSKA sekcija Slovenske Skupnosti priredi jutri, 10. t.m., ob 20.30 v cerovski soli javni sestanek o problemih na obcin in o novem volilnem zakonu. Sodelovalci bodo občinski svetovalci SSK in član stranknega vodstva, ki bo spregovoril o položaju na Trzaskem.

ŠOLSKE VESTI SINDIKAT SLOVENSKE SOLE-tajništvo Trst - vabi na 34. OBČNI ZBOR v ponedeljek, 15. februarja, ob 8. uri v prvem in ob 8.30 v drugem sklicanju. SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvesca, da bo 16. februarja objavljena na oglasni deski DEZELNEGA SOLSKEGA URADA (trg Sv. Antona Novega 6 v Trstu) lestvica ucnega oseba, ki je doseglo usposobljenost za poučevanje literarnih predmetov na slovenskih visjih srednjih solah. TRGOVKI ZAVOD ZIGA ZOIS obvesca, da bo tretje predavanje za starše dr. Scuke na temo »Komunikacija z mladostnikom« danes, 9. t.m., ob 18.30 v zbornici sedeza. NA PEDAGOSKEM LIČEJU bo v soboto, 13. t.m. Presernova proslava. Castni gost bo pisatelj B. Pahor. Toplo vabljeni starši in prijatelji mladine. Zacetek ob 10. uri.

MALI OGLASI OSMICO ima Igor Slavec v Dolini 89. OSMICO ima Lupinc v Praprothu.

OSMICA je odprta v Kolu-drovcu cel februar.

OSMICO je odprl v Ricmanjih 118 Berto Pregarc. Toci belo in crno vino. OSMICA je odprta do 23. t.m. na Zajci farmi v Repnici.

ISCENO vajenca elektricarja. Tel. na st. 229100. PRODAJ avto lancia pri-sma 1600 IE, letnik 1989 po ugodni ceni. Tel. na st. 229332.

PRODAJ alfo 164 twin spark, letnik 88 z ABS in klimatizatorjem po 18.500.000 lir. Tel. na st. (0481) 532038.

VODILNO PODJETJE Domovip Italia potrebuje osebe za lastnim avtomobilom. Podjetje nudi plačo sorazmerno z uspehom pri prodaji in po veljavni normativah. Interesenti se lahko zgledajo v torek, 9. februarja, ob 16.30 v Ronkah, Ul. Roma 76.

24 -LETNI FANT z visješolsko izobrazbo in dolgoletnimi izkusnjami v risanju autocad isce delo kot risar, tudi z lastnimi pripomočki. Tel. 212164 ob jutranjih urah.

PRODAJ električni vilicar TMC FB 15 z akumulatorjem in elektronskim vodenjem; nosilnost 1500 kg v odličnem stanju. Za ogled tel. 040-367273.

MLADO 21-letno dekle z veliko voljo do dela isce kakršnokoli zaposlitev. Telefon 200542 ali 200882 ob uri obedov.

PRODAJ domac krompir. Tel. na st. 200882 ob uri obedov.

30-LETNA gospa isce delo za pomoč v gospodinjstvu nekaj ur tedensko. Telefonirati po 19. uri na tel. st. 040/305878.

TRGOVINA gradbenega materiala isce delavca z vozniskim dovoljenjem. Tel. na st. 211044.

DAJEM instrukcije iz matematike. Klicite v dopoldanskih urah na tel. st. 944072.

PRISPEVKI

Namesto cvetja na grob pok. Otilje Zudic darujeta Salvina Gherbassi 20.000 lir in Rafael Tul 30.000 lir za KD Primorsko-Mackolje.

V spomin na pok. Flavio Sloboda daruje družina Svara iz Komna 20.000 lir za prosekso cerkev. Elsa in Tonci Pertot darujeta 50.000 lir za dobročinsko društvo Bor. Ob obletnici smrti drage mame Vere daruje hči Ester z družino 50.000 lir za MoPZ Valentin Vodnik.

Za obnovno Ljudskega doma v Trebčah daruje Valerija Cuk 30.000 lir za SKD Primorec.

V hvaležen spomin na umetnika Joska Lukeša daruje Toncka od Banov 20.000 lir za Zadrugo Ban.

V spomin na Marijo Ban daruje Toncka 10.000 lir za SKD Grad. V počastitev spomina Ane Bonin por. Skorja daruje sestra Angela 50.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo in 50.000 lir za Center za rakasta obolenja.

Za obnovno Ljudskega doma v Trebčah daruje Valerija Cuk 30.000 lir za SKD Primorec.

V spomin na Marijo (Mileno) Percic Kocman daruje družija Skrk (Salez 33) 20.000 lir, Krizman (Repen 128) 15.000 lir, Skabar-Cok (Repen 104) 50.000 lir, Milena Bertolino (Repen 69) 10.000 lir, Bruno Bertolino (Repen 29) 10.000 lir, Skabar (Repen 72) 20.000 lir za repentabsko cerkev.

Namesto cvetja na grob Ivanke Krizman daruje Milena Bertolino (Repen 69) 10.000 lir, Bruno Bertolino (Repen 29) 10.000 lir, Skabar (Repen 72) 20.000 lir za repentabsko cerkev.

Namesto cvetja na grob Emila Skabarja darujeta Milena Bertolino 10.000 lir in Bruno Bertolino 10.000 lir za repentabsko cerkev.

V spomin na Romana Kavalica darujejo Skabar (Repen 104) 10.000 lir, Gustin (Col 12) 20.000 lir, Grizonic (Col 62) 10.000 lir, Milena Bertolino 10.000 lir, Bruno Bertolino 10.000 lir, Suc (Repen 171) 20.000 lir, Skabar (Repen 4) 10.000 lir, Ravbar (Col 23) 50.000 lir, Skabar (Repen 18) 20.000 lir za repentabsko cerkev.

Namesto cvetja na grob Marice darujejo Skabar (Repen 4) 15.000 lir, Suc (Repen 171) 20.000 lir, Grizonic (Col 62) 10.000 lir in Skabar (Repen 18)

20.000 lir za repentabsko cerkev.

Namesto cvetja na grob Ivanke Krizman daruje družina Skabar (Repen 171) 10.000 lir za repentabsko cerkev.

V spomin na godovni dan strica Antona daruje družina Suc (171) 10.000 lir za repentabsko cerkev.

V spomin na pred kratkim umrle sovascane iz Repentabra darujeta Ivanka in Julka Milic 50.000 lir za repentabsko cerkev.

Nenadoma nas je zapustil naš dragi mož, oce, nono in pranono

Rihard Rustia

Pogreb bo jutri, 10. t.m., ob 12.45 iz mrtvasnice glavne bolnišnice v prosekso cerkev.

Zalostno vest sporočajo žena Marija, hčere Savina, Ana, Marina z Eniotom, sestra Pepeka z družino, svak Nini z Nado, Nadja, Srečko in Lara ter ostalo sorodstvo.

Barkovlje, Gabrovrc, Ronke, 9. 2. 1993 (Pogr. pod. Zimolo)

Zbogom nono

Daniela z Paolotom, Mauro z Grazielo, Marco, Sandro z Loreno, Erica z Editom, Luca z Doriano in malo Eleno.

Barkovlje, Gabrovce, Ronke, 9. 2. 1993 (Pogr. pod. Zimolo)

Dne 7. februarja nas je zapustila naša draga

Josipina Maganja vd. Košuta

Pogreb bo jutri, 10. t.m., ob 12. uri iz mrtvasnice glavne bolnišnice v Kriz.

Zalostno vest sporočajo hčeri Evelina in Lucila, sin Franko, zeta Bruno in Justo, nevesta Nedica, vnuki Radivoj, Livio, Paolo, Astrid in Andrej, pravnuki David, Marko in Petra, sestri Marica in Pavlica ter ostalo sorodstvo.

Kriz, Trst, Portorož, Zeneva, 9. 2. 1993 (Pogr. pod. Zimolo)

Sporočamo zalostno vest, da nas je zapustila naša draga

Roska Žakelj por. Milic

Pogreb bo danes, 9. t.m., ob 12.30 iz mrtvasnice glavne bolnišnice v zgonsko cerkev.

Zalujoci sinovi Oskar, Ivan in Edi, snaha Grozdana in ostalo sorodstvo.

Zgonik, 9. 2. 1993 (Pogr. pod. Ul. Zonta)

ZAHVALA Svojci

Ane Bonin por. Skorja

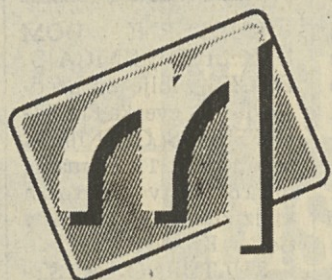
se zahvaljujejo vsem, ki so z njimi socustvovali Trst, 9.2.1993

Dolinski zbor pozdravlja gostujoče kriške pevce (foto Krizmančič)

Za tvojega dragega... za tvojo ljubo...

topel Sv. Valentin

LA MAGLIA
TRZIC - Ulica Roma 58 - Telefon (0481) 790074

NOVICE

DSL pozitivno ocenjuje nova stališča PSI

Mestno tajništvo DSL je v tiskovnem sporočilu pozdravilo nova stališča pokrajinskega vodstva PSI, o katerih smo poročali včeraj. DSL se posebej ceni napoved politične pobude PSI, ki naj bi privedla do spremembe večine na goriski občini z vključitvijo naprednih in demokratičnih sil, ki se danes nekako istovetijo z oznako "transverzalne". Mestni tajnik DSL Oliviero Furlan ocenjuje, da je lahko to pogoj za premostitev že dolgotrajne politične in ekonomske krize, v katero je zasllo mesto in meni, da je sedaj potrebna programska poglobitev socialističnega predloga ne samo med glavnima strankama leve, temveč tudi s širšo paletto političnih grupacij.

Podgora: razprava o prometu

Rajonski svet v Podgori bo nocoj ob 20.30 zasedal v prostorih bivše sole v Ul. Slataper. Na dnevnem redu je razprava o pripravi načrta za preureditev prometa v mestu. Prisoten bo predvidoma predstavnik skupine načrtovalcev, ki v teh dneh zaključujejo z zbiranjem podatkov za pripravo načrta. Rajonski svetovalci in drugi občani bodo lahko dali predloge s tem v zvezi.

Odpri sedež La Rete

Medtem ko se skoraj vse tradicionalne stranke ubadajo s hudimi težavami, so v zadnjem času vse bolj aktivna nova gibanja in stranke, ki se pripravljajo na blizajočo se volitve. V Gorici, Trzinu in drugih večjih krajih se krepi prisotnost Gibanja za demokracijo - La Rete in tudi Severne Lige. La Rete je v soboto v Morelljevi ulici odprla svoj sedež v Gorici. V prihodnjih tednih bodo sedež odprli tudi v Trzinu. Program gibanja so na srečanju z novinarji pojasnili Bernardo De Santis, Marjan Cefarin in Gino Cocianini.

V Verdiju jazz koncert Steve Grossman kvarteta

V okviru občinske glasbene sezone »Saxing time«, ki je v celoti posvečena jazz glasbi oz. saksofonu, bo nocoj ob 21. uri v Verdijevi dvorani v Gorici koncert Steve Grossman kvarteta. Svestovno znanega saxmena bodo spremljali Andrea Pozza - klavir, Luciano Milanese - kontrabas in Billy Brooks - bobni. Grossman je danes star 42 let, z glasbo in saxom pa se ukvarja že od rosne mladosti. K naglemu vzponu mu je pomagal Miles Davis, ki ga je se zelo mladega vključil v svoj električni band. Stilno se je Grossman približal Johnu Coltraneju, po človeški in ustvarjalni krizi konec 70. in v začetku 80. let pa se je približal improviziranju Sonnyja Rollinsa.

Praznovanje na Palkišču

Na Palkišču so domaćini prejšnjo nedeljo imeli posebno praznovanje, saj se v majhnem kraju redko zgodi, da bi krstili dvojčka. Starsa Ivan in Ani sta pripeljala malo Saro in Marka (pravzaprav sta prikoralaka sama, saj sta že krepka fant in punca), ki sta se rodila pred poldrugim letom na Poljanah, kjer so med gradnjo nove hise na Palkišču živeli pri teti. Dom je sedaj urejen, družina se je vselila vanj, vaska skupnost pa je nazdravila malima Sari in Marku z željo, da bi zrasla v pridna fanta in dekletce.

Agentov nikar primerjati s kolegi iz vzhodnih držav

Na preturi v Gorici so včeraj obsodili na stiri mesece zapora pogojno 33-letnega Fabia Gergoleta iz Doberdoba. Odgovarjati je moral zaradi zalitve javnega funkcionarja. Dogodek se je pripetil 25. julija 1990 na mejnem prehodu v Gorici. Agent je tik pred njim dolgo časa zadrževal drugega avtomobilista, zaradi česar je Gergolet proslil, naj bi avto pred njim umaknil iz vrste. Dosegel je nasprtni učinek: agent je namreč njemu velel iz vrste in ga začel pregledovati. Gergolet mu je odgovoril, da ga to nič ne skrbi, saj je takih policajev, kakšen je on, srečal že kar nekaj v raznih vzhodnih državah. To ga je stalo prijavo in obsodbo zaradi zalitve.

Tragično dejanje

Prav na vhodu glavnega pokopališča so včeraj zjutraj našli avtomobil fiat 128, videmske registracije, v njem pa truplo 45-letnega Luciana Coderina. Okoliščine v katerih so ga našli ne dopuščajo dvomov, da gre za samomor. V notranjost avtomobila je namreč napeljal gumijasto cev ter jo pritrdil na izpušno cev. Coderin, ki je živel v Gorici, zadnje znano bivalisce je imel v ulici S. Chiara 3, se je ukvarjal tudi s slikarstvom in se je na tem področju precej uveljavil.

PODKUPNINE / ARETACIJA BENVENUTIJA

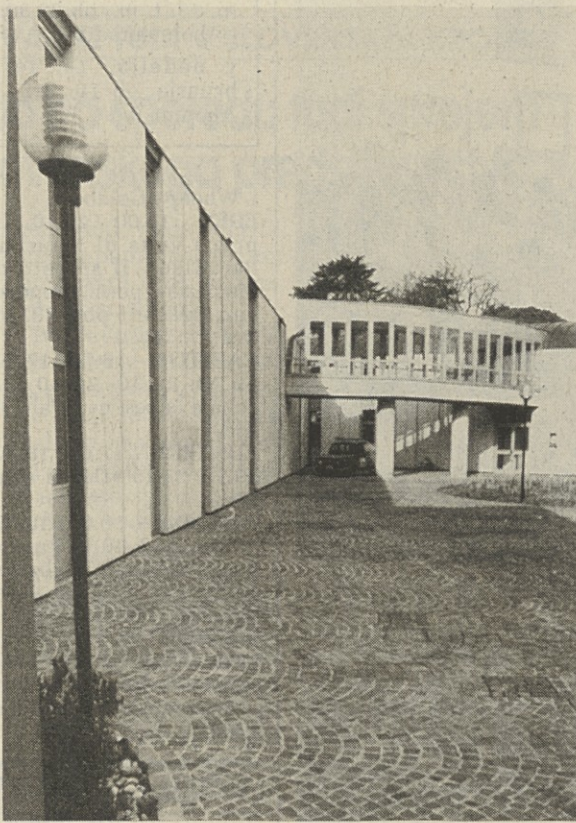
Senca škandala sega do Gorice

Podjetje Venturini zidalo šolski center

MARKO MARINCIC

Aretacija deželnega odbornika Ivana Benvenutija odpira marsikatero vprašanje tudi v Gorici. Aretacija je namreč v zvezi s stecajem gradbenega podjetja Venturini SpA iz Humina, ki je v Gorici znano zaradi gradnje slovenskega solskega centra. Od skupne investicije 8,3 milijarde lir v ta namen (vključen je tudi odkup zemljišča) je podjetje Venturini imelo v zakupu gradbeno dela v vrednosti približno 4 milijard lir.

Težave so se začele pojavljati konec leta 1991, ko so se sole vselile v se danes nedokončano središče. Podjetje je začelo nerazumljivo zamujati s predvidenimi deli, nam je povedal vodja del inž. Marjan Cefarin. Stanje se je v kasnejših mesecih zaostri. Izkazalo se je, da navidez mogočno podjetje s 300 zaposlenimi, ki je imelo pomembno vlogo v popotresni obnovi Furlanije in odprtja gradbišča vseposod (v letu 1991 je delokrog znašal 70 milijard lir), stoji na trhlih nogah. Po nekaj poskusih reševanja (30. junija sta v družbo stopila s 3,5 mld svežega kapitala konzorcij Coprola in podjetje F. Veronico

Delni pogled na šolski center (foto Studio Reportage)

iz Barija) je 14. oktobra naposled prislo do stecaja zaradi več kot 13 milijard lir zadolžitve do bank. Med upniki z večjim kreditom je tudi Goriska hranilnica.

Po tem neslavnem koncu podjetja, iz katerega izvira večji del zamud pri urejanju solskega centra, prihaja sedaj na dan se problem podkupnin. Znaenkrat seveda ni vesti o neposred-

ni zvezi z Gorico, ne gre pa pozabiti, da je sodstvo že lani poleti na goriskem zupanstvu zaseglo svežnje papirjev o zakupih javnih del in da je v teku preiskava.

Kaj pa s solskim centrom? Odnos s podjetjem Venturini je občina zaključila, za preostala dela (ureditev avditorija in drugo) pa bo po zagotovitvi sredstev potreben zakup novemu podjetju.

STANOVANJA / VSE VEČ DRUŽIN UPA NA DRUŽBENO POMOČ

Predlogi SUNIA in SICET za stanovanjsko politiko

Kljub upadanju števila prebivalstva vse več družin išče streho nad glavo - Nužen poseg družbe

VLADO KLEMSE

Kakih osem odstotkov vseh stanovanj na Goriskem je praznih, po drugi strani pa je okrog devetsto družin zaprosilo za dodelitev stotih stanovanj zavoda IACP. Dva podatka z nasprotnim predznakom, ki ju bo najbrž težko zblizati, kljub v zadnjem času vse bolj številnim poskusom sindikata SUNIA in združenja SICET.

Kje so razlogi takega razkoraka med ponudbo in povpraševanjem po stanovanjih? Na prvem mestu vsekakor v padanju kupne moči in v zaostrovanju gospodarske krize, saj si mnoge družine ne morejo privoščiti plačevanja dragih najemnin, dalje v neustreznosti stanovanjske politiki, v stalnem zmanjševanju družbenih posegov na tem izredno pomembnem področju sociale. Težko si je predstavljati tudi odkod tako veliko povpraševanje po stanovanjih, zlasti v mestu, ko pa že vrsto let ugotavljamo, da se število prebivalcev stalno niza in bi morala biti večja razpoložljivost stanovanj nekaj povsem naravnega. Očitno temu ni tako.

O tem prica tudi primer iz Ville Frommer iz-

Hise v starem jedru Gorice: dosti stanovanj je praznih (foto Studio Reportage)

selenih oseb.

Sindikat SUNIA je začel te dni niz srečanj s predstavniki krajevnih in drugih ustanov, s ciljem, da se razreševanju stanovanjske problematike nameni večja pozornost in skusa poiskati ustrezne in predvsem hitre rešitve.

Predstavniki sindikata SUNIA so se že sestali s predsednikom Pokrajine Saccavinijem ter mu obrazložili njihov načrt za premostitev sedanega zelo zaskrbljujočega stanja. Načrt obsega tri točke. Spremeniti bi se morala deželna politika glede porazdelitve finančnih sredstev za stanovanjsko gradnjo, za-

vod IACP mora čimprej iz krize, ki traja že nekaj mesecev, prirediti je treba konferenco o stanovanjski problematiki, ki bo v pravi luči pokazala razsežnost vprašanja in nakazala tudi možnosti ukrepanja.

Goriska pokrajina je bila v preteklosti precej prikrajšana glede dodeljevanja denarja za gradnjo ljudskih stanovanj. Nujna je zato sprememba dosedanjih kriterijev. Upoštevati je treba v znatno večji meri dejansko stanje in dejansko potrebo po stanovanjih. Goriska pokrajina je bila prikrajšana tudi drugače, saj je pomanjkanje sredstev za fi-

nanciranje zakona o nakupu prve hise, prizadelo nad dva tisoč družin. Predstavniki SUNIA in SICET so imeli tudi srečanje s podpredsednikom zavoda IACP Giorgiom Durantijem. Govor je bil predvsem, kako poskrbeti za tiste družine, ki bodo, oziroma so že, brez stanovanja zaradi sodnih izgonov. Dalje o programih obnavljanja stanovanj s posebnim ozirom na posege v Panzanu v Trzinu (območje Fincantieri) in Ronkah (naselje Pater). Govor je bil nadalje o spremembi dež. zakonov št. 75/82 in 37/88.

DOBERDOB / JUTRI POSVET

Kakšna naj bo vloga gorskih skupnosti v FJK

Vprašanje združevanja in krenja stevila gorskih skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini je dokaj aktualno. O tem bo v kratkem govor v deželnem svetu, ki se bo moral izreči o načrtu deželne vlade, ki predvideva zmanjšanje zdajšnjih desetih gorskih skupnosti na šest. Na podlagi tega načrta, naj bi prislo do sprememb tudi v gorskih skupnostih, kjer živi slovenska narodnostna skupnost. Konkretno naj bi na Goriskem kraske občine izločili iz Kraske gorske skupnosti (ta bi ostala le se za tržaški del Krasa) in jih priključili Briskim gorskim skupnostim.

Na to temo bo tekla beseda na srečanju Gor-

ske skupnosti - Vprašanje obstoja in razvoja, ki ga goriska Slovenska kulturno gospodarska zveza prireja ob sodelovanju občinskih uprav iz Doberdoba, Sovodenj in Steverjana jutri ob 18.30 v glasbeni dvorani osnovne šole Prezi-hovega Voranca v Doberdobu. Na srečanju bodo spregovorili Karlo Devetak, predsednik SKGZ za Gorisko, župani Doberdoba Marjo Lavrencic, Sovodenj Vito Primozic in Steverjana Ivan Humar, predsednik Kraske gorske skupnosti Ivo Sirca, predsednik Briske gorske skupnosti Hadrijan Corsi ter deželni odbornik za načrtovanje Dario Tersar.

GLASBA / PRVI KORAKI NA ŠOLAH

Godalni ansambel obiskal šoli v Doberdobu in Sovodnjah

Pobuda kulturnega in glasbenega društva Lipizer - Cilj je pri mladih zbuditi zanimanje za klasično glasbo - Najprej pogovor o glasbilih

Godalni ansambel "Lipizer" nadaljuje ciklus gostovanj po osnovnih solah. Včeraj so Elia Vigolo, Davide Prelaz in Tullio Zorzet, skupaj s harfistko Nicoletto Sanzin obiskali osnovno solo Prežihov Voranc v Doberdobu ter solo Peter Butkovic - Domen v Sovodnjah.

V Doberdobu so se tamkajšnjim učencem pridružili tudi vrstniki iz Romjana. Učencem so člani godalnega orkestra najprej predstavili glasbila, violino, violo in harfo, jim pojasnili kako nastaja zvok, jim opisali posamezne dele glasbil in tehniko igranja in končno tudi zaigrali nekaj skladb. S pobudo naj bi mladim približali klasično glasbo.

Glasbena učna ura v šoli P. Butkoviča v Sovodnjah (foto Studio Reportage)

TRENTA / PONESREČIL SE JE MLAD GORIČAN

Zdrsnil je na poti na Dolič

Zdravi se v gorški bolnišnici - Smrtna nesreča pod Razorjem

V goriski splosni bolnišnici je na zdravljenju 27-letni Robert Cotič iz Gorice, ul. Fratelli Rosselli 41. Ponesrečil se je v soboto pozno zvečer pod Doličem, kamor je bil namenjen, skupaj s tremi prijatelji. Na poledelem snegu, na mulatieri, ki iz Zadnjice pelje proti Tržaški koci, ga je nepricakovano spodneslo. Drsel je po precej strmim pobočju kakih osemdeset metrov. Dva od prijateljev, Marko Jarc in Igor Devetak sta mu nudila prvo pomoč in ostala ob njem, medtem ko je Ivan

Sirk sestopil po Komarjevi v dolino iskat pomoč.

Nesreča se je zgodila približno ob 22. uri v soboto, okrog četrte ure zjutraj pa je že odšla na pot ekipa gorske reševalne službe iz Bovca, ki je okrog sedme ure prispele na kraj nesreče. Dobri dve uri zatem so ponesrečenca s helikopterjem prepeljali v Trento, od tam pa z resilnim avtomobilom v bolnišnico v Gorico. Zadobil je poskodbe na glavi in hrbtenici. Skupina je bila namenjena v Tržaško kočo na Doliču, kjer so

nameravali prespati ter se naslednjega dne povzpeli na Triglav.

Zimska tura na Razor pa se je usodno zaključila za 39-letnega Ivana Bratuza iz Idrije. V nedeljo okrog 11.30 mu je na poledenelem delu steze zdrsnilo in je padel kakih 160 metrov. Nesreča se je zgodila nad Kriskimi podi. Ponesrečenec se je na turo odpravil s prijateljem.

Zaradi lepega vremena in pomanjkanja snega je bilo zlasti ob koncu tega tedna v hribih zelo živo. Zal tudi nesreče niso izostale.

GORICA / IMENOVANJE

Sestava davčne komisije za zemljišča in stavbe

Pokrajinsko finančno nadzornišvo sporoča, da je bila obnovljena okrožna davčna komisija, pristojna za določanje vrednosti kmetijskih zemljišč, stavb in stavbnih parcel.

Komisijo za 2. Gorisko davčno okrožje (občine Gorica, Sovodnje in Steverjan) sestavljajo: sodnik dr. Sergio Gorjan (predsednik), Franco Gaggioli, Tarcisio Venica, Manuela Bottegghi, Ales Komjanc (efektivni člani); Giuseppe Toso, Tullio Vesnaver (suplent), Humar Saverio, Franc Komic in Vilko

Zavadlav (pridruženi efektivni člani), Carlo Valentinuzzi, Emil Terpin, Marko Kovic (suplentni pridruženi člani). Drugi sekciji (za stavbe in stavbna zemljišča) prav tako predseduje sodnik Gorjan, v njej pa so Giorgio Ciani, Giuseppe Valentini, Roberto Daris, Remigio Bregant (ef. člani); Luigi Quala, Joze Ruchini (suplenta), ter Ilvo Fontanini, Alojz Hlede, Jozef Tomsig (pridruženi efektivni člani), Mauro Bregant, Joze Corsi in Ciril Juren (nadmestni pridruženi člani).

ČESTITKE

Danes se sreča s Abrahamom naša NADJA. Se toliko zdravih let Bog ti dej na svet živeti, ti želijo vsi, ki te imajo radi.

PRIREDITVE

KULTURNI DOM NSK in KNJIZNICA D. FEIGEL vabijo na predstavitev 6. zvezka ENCIKLOPEDIJE SLOVENIJE, ki bo v četrtek, 11. februarja, ob 18. uri v prostorih knjižnice Damir Feigel v Gorici, Krizna 3.

KULTURNO DRUSTVO SOVODNJE prireja v nedeljo, 14. t.m., ob 17. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah prireditve ob dnevu slovenske kulture Pesnikova podoba.

KINO

GORICA VITTORIA Zaprti. Jutri: 20.00-22.00 »Il dan-no«. R. Louis Malle, i. Jeremy Irons in Juliette Binoche.

CORSO 17.15 -22.00 »Dracula«. Rež. F. Ford Coppola.

VERDI 21.00 jazz koncert Steve Grossman kvarteta.

TRZIC EXCELSIOR 17.30 -22.00 »Bucco profondo«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI ALL'ORSO BIANCO - Korzo Italia 10 - tel. 531576.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU S. ANTONIO - ul. Romana 147 - tel. 40497.

POGREBI

Danes v Gorici ob 10.30 Jozefa Brisko vd. Brajnik iz Ul. sv. Mihaela 104 v cerkev in na pokopališče v Standedžu, ob 12.00 Klementina Princic vd. Princic iz bolnišnice sv. Justa v cerkev pri Madonna in na pokopališče v Locniku.

+

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga

Jožefa Brisko vd. Brajnik

(Pepca Zorčeva)

Pogreb bo danes, torek, 9. februarja, ob 10.30 iz hise zalosti v Ul. S. Mihele 104 v župnijsko cerkev v Standedžu.

Zalostno vest sporočajo sin Darko, hčerki Anna in Malvina, zeta Sergio in Severino, vnukinja Tanja in Eliana.

Standrez, 9. 2. 1993 (Pogr. podj. Preschern)

VAŠ STIK S SVETOM TISKA

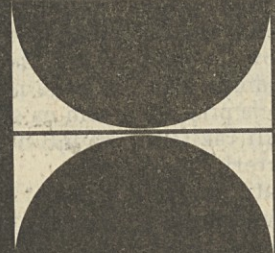
GRAFICENTER

DISTRIBUCIJA MEDNARODNEGA TISKA PO EVROPI
NAROČNINE NA MEDNARODNE DNEVNIKE, REVIJE, KNJIGE

NAROČILA SPREJEMAMO TUDI
PO TELEFONU IN FAKSU

TRST
TEL. 040/7796666
FAKS 040/7796402

SEŽANA
TEL. 067/73373
FAKS 067/31202

ZALOŽNIŠTVO TRŽAŠKEGA TISKA
DISTRIEST

MEDBANČNI TRG

Nekoliko nižje obrestne mere so »zasluga« največje banke

JANEZ SAJE

V prvem tednu februarja so se medbančne obrestne mere v povprečju gibale okrog R +16 odstotkov na leto, kar je v primerjavi s preteklimi tedni nekoliko nižja raven (približno 0, 5-odstotne točke).

Na upad obrestnih mer je vplivala predvsem odločitev največje slovenske banke, da zniža najvisjo obrestno mero, po kateri se je se pripravljena zadolževati na medbančnem trgu. Ker zadolžitev LB, d.d., Ljubljana praktično se vedno dosega polovico celotnega medbančnega kreditiranja, utegne odločitev omenjene banke (ob »podpori« intervencij centralne banke) znižati raven medbančnih obrestnih mer.

Casi, ko so obrestne mere »dolocali« ponudniki sredstev in so le-te gibale v skladu z likvidnostjo ter ponudbo in povpraševanjem, so namreč že zdavnaj minili.

Ob zvisanem reva-lorizacijskem faktorju (3, 7 odstotka na

mesec) so v februarju postala spet izredno zanimiva lombardna posojila Banke Slovenije. Obrestna mera v višini 2 odstotkov na mesec pomeni namreč le 54 % velikega R, tako da lombardni kredit ponovno eden najcenejših virov likvidnih sredstev. Tega dejstva se seveda zaveda tudi Banka Slovenije, ki je svoje intervencije v smeri ohranjanja tečajev bank za »podjetniške« devize v celoti preusmerila na ponudbo bankam za pridobitev lombardnih posojil.

V preteklem tednu so tako banke prejele kar štiri neposredne ponudbe za pridobitev lombardnih kreditov na podlagi zastave blagajniških zapisov BS v tujem denarju in zakladnih menic. Dnevne intervencijske kvote so znašale 150 milijonov tolarjev, na avkcijah pa se je licitiral tečaj za odkup deviznih prilivov od podjetij. »Minimalni« tečaj BS se je čez teden z 62, 16 SIT/-DEM zvisal na 62, 34.

GOSPODARSTVO

Napovedi in ocene dveh ustanov

Proizvodni in tržni obeti so na začetku letosnjega leta za spoznanje ugodnejši kot minule mesece, splošna ocena gospodarskih gibanj pa ne more mimo ugotovitve, da so nominalna in realna gibanja se vedno precej neuravnotežena, ugotavlja Služba za konjunkturo in ekonomsko politiko pri Gospodarski zbornici Slovenije. Tržna naročila so bila v zadnjem obdobju nekoliko boljša, vendar so glede na proizvodne in storitvene zmogljivosti se vedno na nizki ravni, ugotavlja Služba in opozarja, da je devizni tečaj januarja letos se vedno zaostajal za rastjo cen. Po ocenah Službe za konjunkturo in ekonomsko politiko se konkurenčnost slovenskega gospodarstva še naprej slabša zaradi previsoke obdavčitve in previsokih domačih stroškov na enoto proizvoda. Ze od junija lani - navaja Služba - rastejo stroški dela, izraženi v markah. Prav tako izrazi to naraščajoča poraba. Republiški zavod za makroekonomske analize in razvoj pa predvideva, da se bosta v porabi letosnjega domačega bruto proizvoda se povečala deleža za javno in osebno porabo, delež investicijske porabe pa naj bi se zmanjšal. Zavod za makroekonomske analize ocenjuje, da bi delež za javno porabo letos lahko dosegel 19, 4 odstotka domačega bruto proizvoda (lani 19), delež za osebno porabo 51, 2 (lani 51, 1) in delež za investicije 17, 3 odstotka. (STA)

Financirajo so nadzorovali tudi prevoz blaga, saj je v času prevoza najlaže odkriti goljufje. Po takratni deželi so bile postavljene posebne postaje, mitnice, kjer so posameznike nadzorovali ali pa pobirali določene mestne ali pokrajinske davke. Od takrat do danes pa se je promet po količini in številu povečal. Povsem nemogoče bi bilo kontrolirati trgovanje po starem, zato si je moderna država omislila fiskalno zakonodajo, ki pokriva več področij in načinov placevanja davkov. Fiskalna zakonodaja kontrolira in ureja davke na dobiček, carine in uvozne dajatve, prispevek za socialno zavarovanje, prometni davek, dohodnine in podobno. Osnovni problem placevanja davkov pa je nadzor, ki postaja vedno večja umetnost, saj na področju prometnih davkov moderni Martini Krpani uporabljajo znanje ekonomije, računalništva, prava, matematike ... Prodaja v klasičnih trgovinah, kjer se na prodajnem mestu srečata trgovec in kupec, kupec pa plača z gotovino, omogoča enostavno utajo prometnih davkov. Moderna zakonodaja je ravno na tem področju najbolj stroga in dosledna, ko spremlja prodajo na prodajnem mestu. Sedanja ohlapna zakonodaja omogoča na poti od proizvajalca do kupca preprosto utajo prometnega davka. Za primer vamo bomo opisali, kako preprosto je za naše Martine Krpane. Primer:

DAVKI / DRŽAVA IN TRGOVCI

Gotovinsko plačilo je lahko lepa priložnost za utajo

STOJAN GRGIČ

Slovenski nacionalni junak Martin Krpan, ki nastopa v Levstikovi povesti, je v resnici utajevalac prometnega davka, ki ga je ranjka Avstrija pobirala na naših tleh. V zgodbi ni opisano, kako se je lotil svoje-ga dela, vendar je očitno, da je sol in kresilni kamen, ki sta veljala za državni monopol, kupil na črno in ju do svojih kupcev tovoril mimo posebnih postaj, imenovanih mitnice. Trgovanje z monopolnimi izdelki je bilo pod nadzorstvom financarjev in dacarjev, ki so se ze takrat borili proti Martinom Krpanom. Osnova nadzora je bila kontrola vstopa blaga za prodajo in nadzor prodanega blaga.

proizvajalec, privatnik ali podjetnik proizvaja široko potrošne izdelke, ki se prodajajo v trgovinah širom po Sloveniji. Proizvajalec in trgovci želita utajiti plačilo davka in se zato dogovorita za prikrito prodajo širokopotrošnih izdelkov v trgovini. Proizvajalec bo dostavil izdelke v trgovino in pri tem izdal lažne dokumente, ki bodo dokaz, da se izdelki prodajajo legalno v primeru, ce bodo tržni inspektorji prodajo odkrili. Glede na število inspektorjev in število novih trgovin je zelo malo možnosti, da bodo inspektorji pregledali celotno trgovino in odkrili proizvajalca. V primeru, ce ga inspektorji ne izsledijo, bo enostavno uničil dokumente. Trgovec mora ob prodaji paziti samo to, da teh izdelkov ne bo prikazal kot prodanih. Pravimo, da bo trgovec izvedel prikrito prodajo in se tako izognil plačilu prometnega davka. Državi sta davke utajila proizvajalec in trgovec. Ce bi v verigi sodeloval se kakšen posrednik, bi dobiček od utaje dobil tudi on. Sedanja zakonodaja pri opisnem primeru ne povzroča nobenih težav in ne postavlja nobenih ovir. Da bi preprečili

in lažje kontrolirali odvajanje prometnega davka, so v tujini uvedli fiskalno zakonodajo. V teh zakonih so poskrbeli za nadzor nad izstopom blaga iz proizvodnje, transportom blaga in prodajo. Država je prek finančnega

ministrstva natisnila spremljajoče dokumente, ki jih tiska v svojih tiskarnah in imajo zaporedne številke - podobno kot denar, čeki ali osebni dokumenti. Te dokumente morajo davčni zavezanci uporabljati za svoje

poslovanje, poleg tega pa morajo sproti voditi knjige, kjer so vsi dokumenti zapisani. Na ta način dokumentov ni mogoče ponarejati. Prav tako je ohranjena zgodovina dogodkov, ki inspektorjem omogoča popoln

nadzor. Prodajna mesta v trgovinah pa so opremljena s posebnimi paragonimi bloki, ki jih prav tako tiska ministrstvo za finance. Trgovci so dolžni voditi dospele (vhod v trgovino) in prodajo (vhod v trgovino) in prodajo blaga tudi v blagajni, ki pa mora biti ustrezno atestirana. Za pregled bo poskrbela posebna služba pri ministrstvu za finance, ki - ce je vse ustrezno - izda certifikat. Prednosti nove zakonodaje pa bo deležen tudi trgovec, ki bo vodil trgovske knjige zelo poenostavljeno, a vestno in točno. Red na področju računov in poslovanja trgovine bo prinesel koristi tudi kupcu, ki bo mnogo nastalih sporov lahko rešil z dokumentacijo in subjektivnost presojanja bo tako izključena. Novosti, ki prihajajo na to področje, bodo gotovo povzročile negotovanje pri modernih Martinih Krpanih, kupci in trgovci pa bodo zadovoljni. Konkurenčnost med trgovci bo s tem postavljena na realne pogoje in bo odražala resnično konkavnost trgovine. Fiskalna zakonodaja bo prizadela vse sedanje prodajalce blagin in računalnikov, saj bo treba plačati preizkus pri instituciji za ateste. Mnogo majhnih družinskih piscev programov za Martine Krpane bo ogroženih. V trgovinah bodo računalnike zamenjali blagajne in kupec-davkoplacevalec bo vedel, da je njegov denar odšel v državno blagajno in ne v zasebni žep.

ODPUŠČANJE DELAVCEV IN ISKANJE NOVIH DELOVNIH MEST / SOCIALNI PLANI IN PLANI ZAPOSLOVANJA

Ohraniti podjetje in delovno silo

ŠTEFAN SKLEDAR

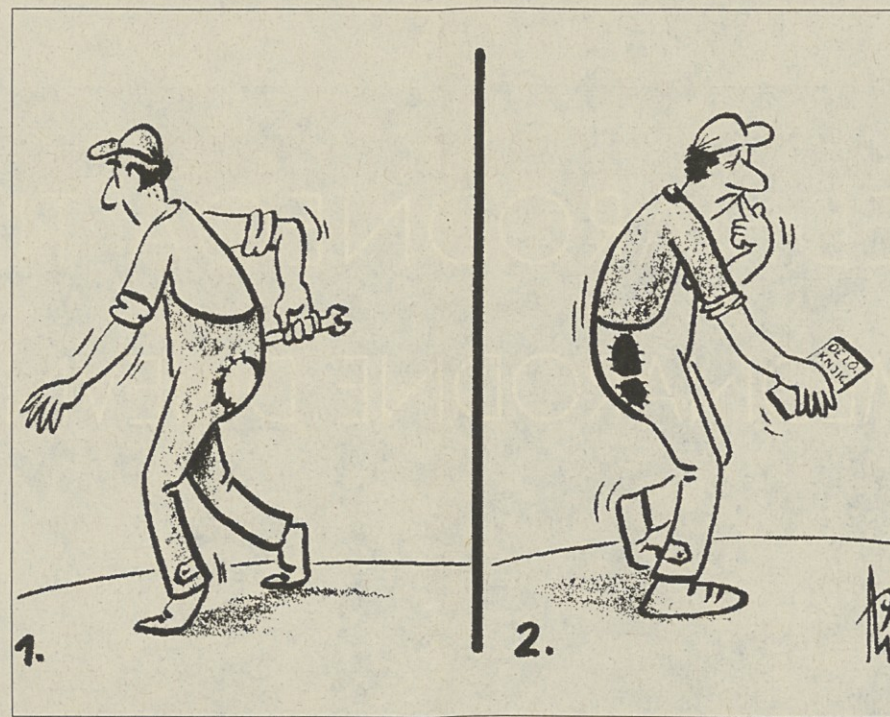
SOCIALNI PLANI
Omenjeni plani so se razvili iz »socialnih planov«, ki so v Nemčiji obvezni v podjetjih v prestrukturiranju in z več kot 20 zaposlenimi. Določila o tem vsebuje nemški zakon, ki se nanaša na soupravljanje o pravicah delavskih svetov (podobna določila vsebujejo po zaslugi akademika dr. Rudija Kyovskega tudi naš zakon o delovnih razmerjih). Socialni plan skleneta delavski svet in delodajalec. Zakon določa, da mora delodajalec v obratu z več kot 20 zaposlenimi o takih planskih spremembah obvestiti delavski svet, saj so »posebno neugodne za delovno silo« (odpušitev, izguba dohodka ali kvalifikacije in podobno). Spremembe v obratu se nanašajo predvsem na zaprtje

obrata, spremembo njegove lokacije ali lokacije njegovih oddelkov, spremembe v organizaciji in uvajanje novih metod dela ali proizvodnje. Zaradi takih sprememb lahko delavski svet zahteva pripravo »socialnega plana«, ki bi zmanjšal neugodnosti za delovno silo. Podrobna vsebina plana se določa na pogajanjih o pravicah delavskih svetov in menedžmentom. Ce ne pride do sporazuma, pripravi socialni plan arbitražna komisija, sestavljena iz enakega števila predstavnikov delavskega sveta in menedžmenta. Njen predsednik je nevtralna oseba, s katero se strinjata obe strani. Vsebinski plani se nanašajo na finančne kompensacije zaradi izgube dohodka (odpravnine), premitivne, zgodnje upokojevanje, programe prekvalifikacije, kritje stroškov zaradi preselitve v drug kraj in podobno.

DRUGI PREDHODNIKI PLANOV ZAPOSLOVANJA
V 80. letih se je izkazalo, da socialni plani zaradi novih razmer ne zadoščajo več. Kriza državnih financ je pomenila manj denarja za ukrepe socialne politike. Starejših delavcev, ki bi lahko bili zajeti v programe zgodnjega upokojevanja, skorajda ni bilo več, pa tudi sicer so bili pokojninski skladi ze preobremenjeni. In končno, socialni plani niso reševali strukturnih problemov regij z enostransko »klasično« industrijsko strukturo (železarstvo, premogovništvo, ladjedelništvo in podobno), ki imajo težave zaradi nemobilnosti delavcev in kjer se ti plani največ izvajajo.

Zato so sindikalni zapniki in delavski sveti oblikovali delovne skupine, ki so izdelovale predloge za alternativno proizvodnjo. Njihov cilj je bil razviti nove proizvode, s proizvodnjo katerih bi se izognili redukcijam delovne sile (kar je v praksi težje izvedljivo, kot so tvorci ideje v začetku predvidevali). Po drugi strani so mnoga podjetja ugotavljala zmanjšanje povpraševanja po svojih proizvodih, z proizvodnjo katerih bi se izognili redukcijam delovne sile (kar je v praksi težje izvedljivo, kot so tvorci ideje v začetku predvidevali). Po drugi strani so mnoga podjetja ugotavljala zmanjšanje povpraševanja po svojih proizvodih, z proizvodnjo katerih bi se izognili redukcijam delovne sile (kar je v praksi težje izvedljivo, kot so tvorci ideje v začetku predvidevali).

V mnogih deželah prevzemajo velika podjetja, ki predvidevajo večja odpuščenja delavcev ali zapiranje tovarn, del odgovornosti za odpiranje novih delovnih mest ali za pomoč odvečnim delavcem, da najdejo novo zaposlitev.
Tako so bili v drugi polovici 80. let v 30 do 40 nemških podjetjih sklenjeni tako imenovani »plani zaposlovanja« (kot pravi Gerhard Bosch v svoji knjigi »Prekvalifikacija - ne brezposelnost«, v kateri opisuje inovativne pristope pri prestrukturiranju v Nemčiji in Franciji, izdal pa jo je Mednarodni inštitut za studije dela v Zenevi). Sklenjeni so bili predvsem zaradi zahtev delavskih svetov in sindikatov. Ti plani določajo, da se zaposleni določen čas v podjetju poklicno izobražujejo, in to preden ali pa namesto tega, da bi bili odpuščeni. Izobražujejo se za dela, ki zahtevajo novo znanje. Te prinaša uvajanje novih proizvodov in/ali tehnologij v določenem podjetju, kar je prav tako zajeto v planu.

Razlika med starim in novim sistemom?

Tako je bil, delno po svedskih modelih, razvit koncept »sklad delav«. Prek zveznega urada za zaposlovanje naj bi se zaposleni prekvalificirali zato, da bi lahko v prestrukturiranem podjetju prevzeli nova in drugačna opravila. Primer manj ambicioznega »sklada dela« predsta-

vlja oblikovanje »proti-kriznega oddelka« iz odvečnih delavcev. Ti so opravljali vzdrževalna in druga gradbena dela, ki so jih prej za to podjetje pogodbeno opravljala druga podjetja. Podjetje je te delavce posojalo tudi drugim podjetjem ali za opravljanje javnih del.

PLANI ZAPOSLOVANJA
Iz teh konceptov oziroma poizkusov so se nato razvili »plani zaposlovanja«. Pojavili so se kot dodatek ali alternativa socialnim planom, vendar nadaljujejo njihovo tradicijo in so sklenjeni na isti pravni osnovi. Razen elemen-

tov, ki so ze običajno vključeni v socialne plane, vsebujejo se določbe o poklicnem izobraževanju in diverzifikaciji, to je razrešitvi vrste proizvodov, ki jih podjetje proizvaja. Kot že rečeno, pomeni uvedba novih proizvodov, novih proizvodnih postopkov in spremenjena organizacija dela nove zahteve glede izobrazbene strukture delovne sile. Podjetje zato nudi delavcem poklicno izobraževanje, da bi lahko zasedli nova delovna mesta, in sele po koncu izobraževanja sprejme odločitev o odpuščanju delavcev.

ZAPOSLOVALNE DRUŽBE

Mnogi plani zaposlovanja predvidevajo ustanovitev tako imenovanih »zaposlovalnih družb«. Za to se zavzema predvsem nemški sindikat kovinarjev IG Metall, ki pravi, da naj bi take družbe z državno podporo ustanavljali kot podružnice matične družbe zlasti v kriznih industrijah. »Zaposlovalne družbe« sprejemajo tiste delavce, ki ne morejo najti nadomestnega dela v okviru podjetja. Njihov osnovni namen je izvajanje izobraževalnih programov, ustvarjanje novih zaposlitvenih možnosti in pomoč odvečnim delavcem pri iskanju nove zaposlitve v okviru podjetja ali izven njega. Ti delavci se torej v družbi izobražujejo za nova opravila v podjetju. Zaposlovalne družbe so pravne osebe zasebnega ali javnega prava in so običajno družbe z omeje-

no odgovornostjo ali registrirana združenja. Delujejo kot delodajalec za določen čas, in sicer v obdobju, ko dobivajo za place subvencijo ali od zveznega urada za zaposlovanje, v zvezi s socialnimi plani ali iz drugih javnih in privatnih fondov.

Prednost »planov zaposlovanja« je torej v tem, da v obdobju krize državnih financ združujejo sredstva, ki jih podjetja namenjajo za personalno politiko, s sredstvi zveznega urada za zaposlovanje ali regionalnih razvojnih fondov. S pedagoškega vidika pa je v primeru skupin delavcev, ki težje najdejo zaposlitev na trgu delovne sile, lažje nuditi dodatno izobraževanje v domačem okolju podjetja, kakor pa nezaposlenega delavca izobraževati kje drugje.

PLANI ZAPOSLOVANJA V NEKDANJIH SOCIALISTIČNIH DRŽAVAH

Po združitvi Nemčije so tudi v njenem vzhodnem delu začeli ustanavljati »zaposlovalne družbe«, zasnovane po zgledu planov zaposlovanja iz zahodnega dela. Pri tem so svoja prizadevanja združili različni družbeni akterji, med njimi sindikati, delodajalci in državna družba Treuhandanstalt, zadolžena za privatizacijo in prestrukturiranje vzhodnonemškega gospodarstva. Vodi jih prepričanje, da so taki instrumenti potrebni za izve-

dbo prehoda na tržno ekonomijo na »socialno sprejemljiv« način. Tako bodo delavci postopoma izpostavljeni konkurenci na trgu delovne sile, na katero se v prejšnjem sistemu niso mogli pripraviti.

Vse nekdanske socialistične države, torej tudi Slovenija, se cedalje bolj srečujejo z mednarodno konkurenco. Zato morajo izvesti obsežno prestrukturiranje svoje zastarele industrije. Kako lahko to izvedejo brez hujših socialnih posledic? Izgleda, da ni smiselno zapreti obstoječih podjetij in pustiti, da propadejo celotne industrijske veje. Tako bi morali celotno industrijo zgraditi popolnoma na novo. Obstojeca delovna sila predstavlja predvsem tam, kjer je se nedotaknjena, enega najvažnejših področij gospodarstva. Če torej podjetje oziroma na določen način organizirano delovno silo razpustimo, uničimo s tem veliko proizvodne moči dežele. Vse to torej kaže, da je potrebno interno prestrukturiranje, torej prestrukturiranje v okviru podjetij, tudi v Sloveniji pogostejše izvajati. To pomeni, da »sok terapija«, kjer je poudarek predvsem na soku in ne na terapiji, ni primerna rešitev.

Tako stališče je prevladalo tudi na seminarju o politikah dela v Zenevi, ki sem se ga udeležil kot sindikalni predstavnik iz Slovenije in ki ga je organizirala Mednarodna organizacija dela (ILO).

FAIR AND EXHIBITION PARTNER

Syma Intercontinental is looking for a partner for the Slovenian market. Well-known registered trade marks, such as Syma-System®, Syma-Rondo®, Syma-Orbit®, can be distributed. Please write in English or German to Syma-System Austria, Mr Jörg Noichl, managing director, Industriestraße 3 A-120 Wolkersdorf, Tel. 9943/2245/2497-0 Fax. 9943/2245/2498-85

SYMA

MENJALNIŠKI TEČAJI

8. februar 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	61,35	62,25	8,73	8,86	6,55	6,68
Avtohiša Ljubljana*	61,90	62,30	8,70	8,83	6,49	6,77
Azur*	61,80	62,50	8,72	8,89	6,55	6,74
Banka Vipra	61,63	62,27	8,75	8,86	6,50	6,63
Bobr Fuzine	61,80	62,40	8,75	8,88	6,55	6,80
Bobr Trzin	61,80	62,30	8,75	8,88	6,55	6,80
Brdar Koper*	61,80	62,30	8,66	8,80	6,53	6,70
BTC terminal Sezana	61,70	62,40	8,72	8,85	6,45	6,65
BTC d.d. Ljubljana	61,50	62,50	8,70	8,95	6,50	6,90
Burin Center*	62,00	62,49	8,65	8,85	6,55	6,75
Burin Moste*	61,95	62,55	8,60	8,85	6,55	6,75
Come 2 Us*	62,00	62,60	8,75	8,85	6,50	6,80
Creditanstalt - Nova banka	61,80	62,40	8,75	8,95	6,40	6,80
Dom na trgu	62,00	62,24	8,78	8,83	6,55	6,75
Dom Kaffee Domžale*	61,90	62,20	8,77	8,85	6,60	6,75
Dom Kaffee Kranjska gora*	61,80	62,30	8,75	8,87	6,55	6,80
Emona Globtour	61,70	62,70	8,73	8,93	6,30	6,75
Eurotours International*	61,80	62,35	8,70	8,85	6,70	6,90
Euroservis Sezana	61,95	62,25	8,70	8,80	6,60	6,68
Feniks Portorož*	61,78	62,39	8,72	8,87	6,47	6,75
Feniks Koper*	61,84	62,39	8,69	8,87	6,50	6,75
Feniks Markovec Koper*	61,78	62,39	8,67	8,87	6,47	6,75
Fiba d.o.o. Koper	61,83	62,30	8,66	8,79	6,53	6,68
Firadas Idrija	61,80	62,55	8,80	8,95	6,50	6,70
Golfurist Ljubljana	61,95	62,60	8,72	8,88	6,40	6,80
Golfurist Domžale	61,90	62,30	8,70	8,90	6,60	6,90
Hida	62,05	62,25	8,77	8,85	6,55	6,70
Hipotekarna banka Koper*	61,80	62,50	8,65	8,85	6,45	6,80
Hranilno kreditna služba	61,75	62,45	8,72	8,88	6,40	6,83
Hram Rožice Menges	62,00	62,20	8,75	8,90	6,50	6,75
Ilirika Ilirska Bistrica	61,65	62,55	8,60	8,78	6,38	6,66
Ilirika Slovenj Gradec	61,75	62,24	8,74	8,82	6,46	6,65
Ilirika Postojna	61,77	62,44	8,67	8,78	6,57	6,65
Ilirika Sezana	61,96	62,24	8,71	8,80	6,61	6,67
Invest	61,70	62,70	8,75	8,90	6,50	6,75
Italdesign Nova Gorica*	61,72	62,30	8,71	8,84	6,55	6,65
Klub Slovenijales	61,80	62,35	8,75	8,85	6,50	6,75
Komercialna banka Triglav	61,61	62,61	8,70	8,90	6,40	6,80
Kompas Hertz Celje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Velenje*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Idrija*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Krško*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Hertz Bled*	62,00	62,40	8,75	8,85	6,45	6,80
Kompas Holidays	61,70	62,20	8,75	8,85	6,55	6,90
Ljubljanska banka d.d. Lj.	61,70	62,90	8,72	8,94	6,52	6,75
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,50	62,50	8,74	8,88	6,50	6,80
LB Dolenjska banka N.M.	61,70	62,70	8,75	8,90	6,54	6,77
LB Komercialna banka N.G.	61,51	62,70	8,63	8,93	6,36	6,65
LB Kreditna banka Maribor d.d.	61,45	62,85	8,78	8,98	6,30	6,90
LB Splošna banka Celje d.d.	61,80	62,40	8,75	8,85	6,40	6,80
LB Splošna banka Koper d.d.*	61,37	62,60	8,59	8,79	6,31	6,68
Libertas Koper*	61,80	62,25	8,67	8,82	6,54	6,70
MA Vir	61,90	62,40	8,70	8,88	6,50	6,85
Madai Nova Gorica*	61,70	62,20	8,74	8,84	6,56	6,63
Media*	62,00	62,30	8,75	8,85	6,50	6,70
Mercator Turist	61,90	62,60	8,70	8,86	6,46	7,00
Otok Bled	61,82	62,44	8,71	8,80	6,58	6,79
Panna	61,90	62,30	8,70	8,88	6,50	6,80
Petrol	61,90	62,20	8,75	8,85	6,50	6,75
Pigali Nova Gorica*	61,80	62,40	8,75	8,82	6,55	6,65
Poštna banka Slovenije	61,40	62,50	8,50	8,84	6,00	6,64
Probanka d.d. Maribor	61,40	62,75	8,68	8,86	6,50	6,85
Publikum Ljubljana	62,00	62,15	8,73	8,88	6,60	6,85
Publikum Celje	61,95	62,24	8,72	8,83	6,50	6,69
Publikum Dobova	61,80	62,54	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,80	62,54	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Krško	61,80	62,54	8,52	8,87	6,35	6,85
Publikum Maribor	62,05	62,24	8,78	8,82	6,28	6,69
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,70	8,85	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,90	62,35	8,76	8,84	6,28	6,70
Publikum Novo Mesto	62,00	62,70	8,70	8,90	6,45	6,75
Publikum Piran	61,50	62,40	8,64	8,78	6,40	6,60
Publikum Ptuj	61,80	62,50	8,73	8,82	6,30	6,70
Publikum Sevnica	62,00	62,70	8,65	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	62,05	62,28	8,78	8,83	6,28	6,69
Publikum Sentjur pri Celju	62,05	62,40	8,76	8,84	6,40	6,68
Publikum Trebnje	61,80	62,60	8,69	8,84	6,40	6,75
Publikum Zagorje	62,00	62,38	8,78	8,88	6,58	6,79
Publikum Zalec	61,90	62,24	8,72	8,83	6,58	6,85
Roja	61,85	62,50	8,78	8,86	6,55	6,75
Simofisk	61,80	62,40	8,70	8,85	6,40	6,80
SKB banka d.d. Ljubljana**	62,15	62,19	8,83	8,83	6,56	6,70
Slovenijaturist Jesenice	61,60	62,20	8,72	8,82	6,35	6,60
Slovenijaturist žel. postaja	62,05	62,30	8,75	8,82	6,60	6,73
Slovenska investicijska banka*	61,90	62,40	8,70	8,83	6,35	6,80
Slovenska hran. in pos. Kranj	61,90	62,30	8,73	8,84	6,40	6,80
Sonce	61,90	62,40	8,72	8,88	6,48	6,78
SZKB d.d. Ljubljana	61,75	62,45	8,72	8,88	6,40	6,83
Tartarus Postojna	61,66	62,50	8,64	8,78	6,45	6,65
Tentours Domžale	61,90	62,30	8,70	8,90	6,60	6,90
Tori*	62,00	62,40	8,75	8,88	6,62	6,90
Tourist service	62,05	62,20	8,70	8,85	6,50	6,70
Upimo	62,00	62,10	8,77	8,85	6,60	6,70

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOŽI TUDI HRVAŠKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 25 z dne 8. februarja — Tečaji veljajo od 9. 2. 1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	68,6293	68,8358	69,0423
Avstrija	040	šiling	100	872,8501	875,4765	878,1029
Belgija	056	frank	100	298,0119	298,9086	299,8053
Kanada	124	dolar	1	81,7757	81,0188	81,2610
Danska	208	krona	100	1606,1202	1610,9531	1615,7860
Finska	246	marka	100	1785,1238	1790,4953	1795,8668
Francija	250	frank	100	1816,4418	1821,9075	1827,3732
Nemčija	280	marka	100	6140,7769	6159,2547	6177,7325
Grčija	300	drahma	100	—	46,0158	46,1538
Irsko	372	funt	1	—	149,7315	150,1807
Italija	380	lira	100	6,6597	6,6797	6,6997
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	10,0000	—
Japonska	392	jen	100	81,8259	82,0721	82,3183
Nizozemska	528	gulden	100	5457,0014	5473,4217	5489,8420
Norveška	578	krona	100	14251,9867	1456,3558	1460,7249
Portugalska	620	escudo	100	67,9784	68,1829	68,3874
Švedska	752	krona	100	1367,5510	1371,6660	1375,7810
Švica	756	frank	100	6653,5318	6673,5525	6693,5732
Velika Britanija	826	funt sterling	1	147,3172	147,7605	148,2038
ZDA	840	dolar	1	101,7833	102,0896	102,3959
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,6101	119,9700	120,3299
Španija	995	peseta	100	86,5235	86,7839	87,0443

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 9. FEBRUARJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN .	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA 1993:					1.000.000	602,127	611,139	1.213,312
37		120,4346%	122,2278%	121,3312%	100.000	60,217	61,114	121,331

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10. 12. 1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10. 12. 1995 enak znesku na dan 31. 12. 1992.

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

5. FEBRUAR 1993		v SLT za 100 HRD	
menjalnica		nakupni	prodajni
Azur*		8,00	9,70
Fiba		8,50	12,50
Hida		7,00	10,50
Hipotekarna banka Koper		7,00	11,00
Libertas Koper*		7,00	11,50
LB Banka Zasavje Trbovlje		8,00	14,00
Otok Bled		6,10	11,00
Slovenijaturist žel. postaja		6,50	10,00
Sonce		8,00	11,00
Tentours Domžale		7,00	12,00
Tori*		7,00	10,00

Tečaj velja danes: *, Zračunavajo provizijo: **;

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

8. FEBRUAR 1993		v LIRAH	
valuta		nakupni	prodajni
ameriški dolar		1505,00	1550,00
nemška marka		913,00	932,00
francoski frank		268,00	277,00
holandski gulden		807,00	832,50
belgijski frank		44,00	45,40
funt sterling		2185,00	2255,00
irski sterling		2210,00	2280,00
danska krona		238,00	245,50
grška dramma		6,40	7,30
kanadski dolar		1190,00	1230,00
japonski jen		11,70	12,60
švicarski frank		980,00	1015,00
avstrijski šiling		129,00	133,00
norveška krona		215,00	221,00
švedska krona		202,00	208,00
portugalski escudo		9,50	10,75
španska peseta		12,50	13,25
avstralski dolar		1010,00	1040,00
madžarski forint		11,00	15,00
slovenski tolar		14,50	15,00
hrvaški dinar		1,00	1,75

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

5. FEBRUAR 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Zelezna Kapla	11,00	12,50
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,50
Avstrija	Posojilnica Sentjakob	11,00	12,50
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,80	15,30
Italija	Tržška kreditna banka	14,50	15,00

DEVIZNI TRG BEOGRAD

5. FEBRUAR 1993			ZA DEVIZE		
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6449,4067	6449,9985	6488,8194
Francija	frank	100	13421,5876	13381,3228	13461,8524
Nemčija	marka	100	45479,2500	45432,8123	45615,6878
Italija	lira	100	48,7725	48,6262	48,9188
Švica	frank	100	49835,5222	48888,4156	49182,6288
ZDA	dolar	1	750,0000	747,7500	752,2500
V.Britanija	funt	1	1076,2476	1073,0189	1079,4763

Opomba: povzeto po Reuteru.

NOVICE

Kohl in Mitterrand kandidata na Nobelovo nagrado

OSLO - Norveški parlamentarci so za kandidata za Nobelovo nagrado za mir za leto 1993 imenovali skupaj francoskega predsednika Mitterranda in nemškega kanclerja Kohla. Prestavnik norveških parlamentarcev Wara je dejal, da sta oba diplomata naredila izjemno veliko za oblikovanje skupne Evrope, k čemu je pripomoglo tudi izboljšano nemško-francosko sodelovanje. (Reuter)

Več sto granat na Kabul

KABUL - V ponedeljek so afganistanski uporniki na glavno mesto izstrelili več sto granat. Mudzahedini so med drugim zadeli tudi poslopje Združenih narodov. Največ izstrelkov je padlo v bližino predsedniške palače, obrambnega ministrstva in stanovanjske dele v središču mesta. Ogrožena je tudi mestna bolnišnica. Samo v ponedeljek dopoldne so v bolnišnico pripeljali 20 mrtvih in več kot 60 ranjenih ljudi, kar je tudi največ v treh tednih, kolikor trajajo spopadi. (Reuter)

Nove žrtve izraelske vojske

NABLUS - Izraelski uradni viri so sporočili, da so izraelske varnostne sile v nedeljo zvečer med demonstracijami v podporo preganim Palestincem v Gazi ubili tri mlajše Palestince, v ponedeljek dopoldne pa sta med demonstracijami proti priprtju enega palestinskega upornika izgubila življenje še dva Palestinca. V 54 dneh, odkar je izraelski premier zaukazal izgnati več kot 400 Palestincev, je izraelska vojska na sedenih ozemljih ubila več kot 40 Palestincev. (Reuter)

Zabodli opazovalca ZN v JAR

JOHANNESBURG - Po poročilih južnoafriške policije so v mestu Alexandra neznanci zabodli pripadnika opazovalcev Združenih narodov častnika Eugena Oppermana. Vladni viri trdijo, da so neznanci Oppermana ustavili, izvlekli iz avtomobila in ga zabodli. Policija je kasneje ukradeno vozilo nasla, napadalcev pa ne. (Reuter)

Christopher s predstavniki Nata

BRUSELJ - Ameriški državni sekretar Warren Christopher se bo 26. februarja v belgijski prestolnici sestel s predstavniki zveze Nato. Osrednji temi srečanja bosta krepitev ameriških odnosov s Severnoatlantsko zvezo in kriza na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Christopher bo v kratkem odpotoval na bliznjevzhodno turnejo, kasneje pa se v Bruselj, kjer se bo pogovarjal z ruskim zunanjim ministrom Kozirevim. (Reuter)

BELGIJA / USTAVNE SPREMEMBE

Država ne bo razpadla

Več pristojnosti regijam

BRUSELJ - Belgiji je do zadnjega grozila nevarnost nenadnega razpada države, čisto zadnji trenutek pa je z dvema glasovoma prednosti preprečila, da bi koncala kot Českoslovaška in se odpravila po poti, ki jo bo iz unitarne države popeljala v uresničitev prve zvezne monarhije na evropskih tleh.

S 144 glasovi nasproti 36 (dva več od potrebne dvotretjinske večine) je belgijska poslanska zbornica v soboto ponoči dala zeleno luc ustavnim spremembam, ki bodo dobesedno del dosedanjih pristojnosti osrednje vlade porazdelile med tremi federalnimi enotami: flamsko, valonsko in bruseljsko.

Obenem se bo dotedanjim devetim upravnim pokrajinam pridružila še deseta, ki bo nastala, potem ko se bo pokrajina Brabant ločila na valonski in flamski del. Spremenili pa bodo tudi dotedanje pristojnosti poslanske zbornice in senata, tako da bodo odpravili klasični dvodomni sistem, saj bo poslanska zbornica nadzorovala vlado, senat pa bo paritetno predstavljal vse tri federalne enote.

Ustavna reforma, ki jo je vsestransko podpirala demokratsko-socialna koalicijska premiera Jeana-Luca Dehaena, je rezultat

dolgi pogajanj med obema najštevilnejšima etničnima skupnostima in je poslednji ukrep, da bi preprečili secesijo. Skrajno krilo nizozemsko govorečih Flamcev je namreč grozilo z odcepitvijo, ker so se navelicali »kolonizacije« frankofonske valonske manjšine, ki je tradicionalno vladala Belgiji.

Flamcem je obenem presedalo, da so morali s svojimi razvitimi pokrajinami v bistvu pomagati nerazvitim valonskim območjem.

Da bi premier Jean-Luc Dehaen dosegel dvotretjinsko večino, je moral pristati na precejšnje koncesije raznim opozicijskim strankam. Tako si je naprtil srd belgijskih industrijcev in dobrega dela javnega mnenja, ker je privolil v sprejetje posebnega ekološkega davka za vso embaložo, ki je ni mogoče ponovno uporabiti.

Da bi se vsa zadeva še bolj zapletla, sta poskrbeli obe nemško govoreči pokrajini Eupen in Malmédy, ki sta bili do leta 1918 del Nemčije, saj sta zahtevali, da bi postali četrta federalna enota. Nemško govoreči poslanci bi lahko v parlamentu povzročili težave, saj je za spremembo preostalih 32 členov belgijske ustave tudi potrebna dvotretjinska večina. (voc)

Visoki ruski obisk v Iraku

MOSKVA - Rusko zunanje ministrstvo je sporočilo, da bo v Bagdad prvič po zalivski vojni odpotoval namestnik ministrstva za Srednji vzhod Igor Melekov. Iraskim predstavnikom naj bi ponovno predstavil rusko stališče do reševanja razmer na tem območju.

Moskva vztraja, da mora Bagdad brezpogojno spostovati resolucije VS OZN in ukrepe, ki so jih sprejeli po vojni v Zalivu. Prejšnji mesec je Moskva podprla akcijo britanskih, francoskih in ameriških letal na jugu Iraka, kasneje pa je zavrnila, da Washington zaveznicam vsiljuje svojo politiko do Iraka in tudi do nekdanje Jugoslavije.

Ruski zunanji minister Andrej Kozirev je prejšnji mesec sporočil, da je Moskva pripravljena posredovati med Irakom in Zahodom.

Kot je sporočila agencija Interfax, naj bi se Melekov z gostitelji v Bagdadu pogovarjal tudi o vracilu iraskih dolgov nekdanji Sovjetski zvezi. Ni se znano, ali bo Melekov sprejel tudi iraski predsednik Husein. (Reuter)

NEMČIJA / KRIMINAL

Od novembra manj napadov na tujce

Notranji minister pravi, da ni dokazov za povezano delovanje desničarskih nasilnežev, ki napadajo tujce

MARTA KOS / KÖLN

berg (256), Brandenburg (229) in Mecklenburg-Predpomorjansko (184).

Januarja letos so zabeležili 70 nasilnih dejanj z desnoekstremističnim ozadjem. Po mnenju ministra Seitera stoji število kaznivih dejanj upada zaradi odločnejšega ukrepa-

nja države, ki je proti skrajnejšem sprejela številne ukrepe.

Med drugim so prepoovedali organizacije, ki zbirajo nasilne skinheadovce, po slovensko obritoglavce. Seiter je poudaril, da večina Nemcev ni sovražna do tujcev,

kar dokazujejo zborovanja ob svecih, ki jih prirejajo v številnih mestih. Zadnje je bilo v soboto zvečer v Schwerinu, ki pa so ga prekinili desni radikali. Vzklikali so gesla proti tujcem, zalili udeležence spreveda in nekatere celo napadli. Policija je 20 razgrajev aretirala in jih se isto noč spustila.

Demonstracije proti rasistom v Hamburgu (Foto: FaH)

PISMO IZ LONDONA

Ali lahko sodniki dovolijo smrt in razprave o bistvu konservatizma

ALJA KOSAK / LONDON

postavila svetovni rekord pri najdaljšem polarnem potovanju brez pomoči. 37-letni dr. Michael Stroud in 49-letni sir Ranulph Fiennes sta prehodila 1257 milj in dosegla severni tečaj po zahtevnem podvigu, ki ga mnogi raziskovalci ocenjujejo kot »največji fizični dosežek nase dobes«. Zdjaj pa sta se odločila, da bosta poskusala prepresaciti se Antarkitiko. Hodita ze tri mesece insama vlečeta svoj tovor. Sponzorji so jima obljubili dva milijona britanskih funtov, ki jih bosta poklonila Združenju za multiplo sklerozo in eden od nedeljskih casopisov je za-

pisal: »... nora sta, toda mi jima z največjim spoštovanjem čestitamo«.

Na političnem področju pa je težje razumeti, zakaj britanski premier vztraja pri svojem financnem ministru Lamontu. Premier Major je sicer večkrat poudaril, da mu mediji ne bodo diktirali, katerega ministra bo imel v ministrskem svetu. To je razumljivo. Razumljivo je tudi, da zdaj težje zamenja finančnega ministra, ker gre za obdobje pred državnim proračunom, ki ga bo finančni minister naznanil 16. marca. Tako zdaj okoliscine silijo premierja Majorja, da mora v spodnjem domu

parlamenta zagovarjati Lamonta, kar je storil tudi prejšnji teden, ko je bilo očitno, da denarni tgi bolj verjamejo tedniku The Sunday Times kot pa Normanu Lamontu.

The Sunday Times je 31. januarja namreč na prvi strani objavil »novico«, da bo premier prevzel v svoje roke gospodarsko politiko in bi rad do poldneva zmanjšal obrestno mero od sedanjih 6 odstotkov se za dva. Denarni tgi so to novico pograbili in po devalvaciji irskega funta, ko so poznavalci pričakovali, da bo na udaru danska krona, je bil zaradi objavljene »novice« spet

zrtev britanski funt, katerega vrednost se je nasproti marki skoraj čez noč zmanjšala za štiri pfenige.

Johnu Smishu, voditelju opozicije, pa je to rabilo za iztočnico, da je v spodnjem domu parlamenta lahko rohnol: »Ali je ministrski predsednik zadovoljen z dejstvom, da je za številne ekonomske komentatorje The Sunday Times zanesljivejši kazalnik vladne ekonomske politike kot pa finančni minister?«

Vzporedno s tem tudi javna občila Britancem dan za dnem sporočajo, da vlada ni odločna, da je izgubila smer vodenja in se le prebija od krize do krize, za katere pa je večinoma sama kriva. Vedno glasnejše so tudi zahteve po spremembah v ministrskem svetu. Celo nekdanji predsednik spodnjega doma parlamenta in ugledni konzervativni poslanec John Biffen opozarja, da, odkar je Britanija izstopila iz ERM, ni jasna vladna politika do funta. Ni jasno, ali je premier se vedno za trdno določeni menjalni tečaj, ali pa se je odločil za nizjo obrestno mero in nižji tečaj ter politiko, ki bi zmanjšala proračunski primanjkljaj. Če tega ne bo jasno razložil, potem mu grozi, da se bo kratkoročno vladno »plavanje s tokom« spremenilo v dolgoročno politično mrtvilo, ki konzervativno stranko lahko »ideolosko oropa« in oslabi za soočenje s volilci, svari John Biffen. Tako kot mnogi komentatorji poziva premierja Majorja, naj hitro in odločno ukrepa in »na novo formulira filozofska načela sodobnega konservatizma«.

LIECHTENSTEIN / VOLITVE

Spremembe v kneževini

JEAN-LUC CORDONIER / VADUZ

VADUZ - Casi se spreminjajo celo v alpskem davčnem raju Liechtensteinu, čeprav je država se najbolj znana po pisemskih znamkah in približno 60 tisoč družbah, ki so večinoma samo kulise za bolj temne posle po vsem svetu. Volitve za 25-clanski parlament so se namreč končale s porazom Domo-

vinške zveze in po petnajstih letih vladanja prisilile k odstopu premiera Hansa Brunharta. Ta se je zaradi povezovanja z Evropo že lani sprl z liechtensteinskim princem. 46-letni Hans Adam II., ki je s svojim neromantičnim menedžerskim vedenjem v popolnem nasprotju s pravilnim družinskim gradom

nad prestolnico Vaduz, je svojih 29.500 podložnikov presenetil z aktivnim vmešavanjem v predvolilno kampanjo.

Volitve so prekinile tudi 55-letno politično nadvlado dveh strank. Napredna ljudska stranka je se obdržala svojih dvanajst sedežev v parlamentu. Svobodna lista, ki se bojuje za čistejšo okolje, pa je odvzela sedeže Domovinski zvezi.

Novi parlament bo zdaj pripravil novo zakonodajo o povezavah s sosednjo Svico in z Evropo. Ker je Liechtenstein glasoval za evropski gospodarski prostor, Svica pa ga je zavrnila, bo morala mala kneževina razmisliti o usodi carinske povezave med državama.

POMOČ VZHODNI EVROPI

Zahod je veliko obljubljal, manj pa naredil

DUNAJ - Avstrijski inštitut za ekonomske raziskave je sporočil, da so države nekdanjega vzhodnega bloka v letih 1991 in 1992 dobile večino posojil od Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke pa tudi od vlad nekaterih zahodnih držav. Te so večinoma ponujale več, kot pa so na koncu tudi dale. Vzhodnoevropske države so leta 1991 dobile po uradnih podatkih 5 milijard ameriških dolarjev ali 62 odstotkov obljubljenih posojil, naslednje leto pa 4,7 milijarde dolarjev, kar pomeni dobro polovico od vsote, ki naj bi jo dobile. Mednarodni denarni sklad je v dveh letih od tega denarja

priskrbel 61 odstotkov posojil. Svetovna banka pa več kot 33 odstotkov. Podatki, ki jih je posredoval avstrijski inštitut za ekonomske raziskave, pričajo, da vlade in ustanove za razvojne projekte ostajajo bolj pri obljubah. V celoti je Vzhodna Evropa leta 1991 prejela za 8,9 milijarde posojil, leto pozneje pa za 8,6 milijarde. V večini primerov so države vzhodnega bloka denar porabile za povečanje deviznih rezerv. Največji delež je v letu 1991 dobila Poljska (2,5 milijarde dolarjev), naslednje leto pa je zahodne vlagatelje najbolj pritegnila Madžarska, ki je dobila za 2,1 milijarde posojil. (Reuter)

ZAGREB / INTERVJU S FRANJOM TUDJMANOM

»Ne bodo nas vlekli za nos!«

Hrvaški predsednik o bojih v BiH in Krajini

RICARDO ESTARRIOL / LA VANGUARDIA, BARCELONA

ZAGREB - Medtem ko v Varnostnem svetu OZN razpravljajo o Vanceovem in Ovnovem mirovnem nacr- tu za BiH, na katerega imajo pripombe tako Srbi kot Mu- slimani, je samo hrvaški vo- ditelj v BiH Mate Boban sprejel mirovni nacrt. Hrva- ski predsednik Franjo Tu- dman je prepričan, da bo mirovnima pogajalcema uspelo prepričati ZDA, ki so do nacrta dokaj zadržane. V eni svojih zadnjih izjav ste se zavzeli, da ne bi uki- nili embarga na prodajo orožja v BiH. Kako da Hr- vaska kot zaveznica BiH proti srbski agresiji naspro- tje temu predlogu?

Rekel sem samo, da bi uki- nitev prepovedi prodaje orožja samo podaljšala voj- no. Če bi odpravili embargo za BiH, bi morali to storiti tudi za Hrvaško. Toda četu- di bi tako naredili, bi potre- bovali se veliko časa, da bi se oborožili tako kot Srbi. Za ukinitev embarga se zav- zemam samo v primeru, če bi Združeni narodi s silo zaustavili vojno v BiH. Vanceov in Ovnov nacrt predvideva dva geta, v ka- terih bi živeli Muslimani. Kaj se bo zgodilo z begunci na Hrvaškem in v Evropi? Pogajalca svoj predlog opravicujeta z dejstvom, da Muslimani večinoma živijo po mestih in da ne potre- bujejo veliko ozemlja. Toda ker so muslimanska mesta

zasedli Srbi, se več kot 300 tisoč ljudi ne bo imelo kam vrniti.

To je res, vsi se gotovo ne bodo mogli vrniti na svoje domove. Toda podobno se je zgodilo med prvo in dru- go svetovno vojno z Nemci, ki so zapustili svoje domo- ve brez upanja na vrnitev. Cloveski pogled je treba uskladiti z realizmom. Kaze, da je Hrvaška z voja- sko posegom v okolici Za- dra pridobila veliko in da je stvar razumela tudi me- dnarodna skupnost. Boste v prihodnje opravili pod- bne akcije?

Ne. S to operacijo smo sr- bskim skrajnejem v Krajini in Beogradu jasno dali ve- deti, da ne bomo dopustili, da nas vlečejo za nos.

Hrvaški tisk zadnje case vse pogostejše piše o nevar- nosti islamskega funda-

mentalizma. Bosno in predsednika Izetbegovića poznam ze vrsto let in ni- sem opazil, da bi bil to pro- blem. V čem vi vidite ne- varnost?

Člani vlade BiH in gospod Izetbegović niso fundamen- talisti v tem smislu, kot jih poznamo na Bliznjem vz- hodu, toda lahko predstavl- jajo podaljšek muslimanov, ki živijo v islamskih drža- vah. Muslimani trdijo, da se zavzemajo za enotno drža- vo, ki bi vsem državljanom zagotavljala enake pravice. Podobno stališče so zagova- rjali jugoslovanski unitaristi, ki je država Jugoslavija raz- padla. Edina rešitev za BiH je konfederacija treh konsti- tutivnih narodov.

Presenetilo me je, da pred- sednik Izetbegović ni sel v New York na tako ključna pogajanja, ko se z Bosno in Hercegovino tako rekoč ukvarja ves svet.

Le kako naj gre, če pa Srbi bombardirajo Sarajevo! Te- zko bi bilo od Muslimanov pričakovati, da se pogajajo, ko pa so proti njim uperjeni srbski topovi. Mirovni nacrt ima ultimativen ton in lord Owen je, ko omenja ZDA ali Muslimane, vse bolj aroganten. Tudi meni ni bilo prijetno, ko sem se moral pogovarjati s svojimi nekdanjimi sovražniki, to- da za zaustavitev prelivanja krvi sem bil pripravljen sto- riti vse.

DALMACIJA / POSLEDICE VOJNE

Nekdanjemu turističnemu raju grozi odrezanost

Dalmaciji se obeta pomanjkanje energije, omrtničenost go- spodarstva, popolni zastoj turizma in pomanjkanje

GORAN VEZIĆ / SPLIT

Hrvaški vojak ob jezu Peruća po uspešnem zavzetju hi- droelektrarne (Telefoto: FaH)

SPLIT - V Dalmaciji ne bodo mogli uporabljati akumulacijskega jezera v Peruci približno mesec ali dva, zato bo ponovno pri- slo do energetskega kola- psa. Toliko časa bodo na- mreč potrebovali, da bodo izpraznili jezero in dokon- cno ugotovili škodo, ki jo je povzročila eksplozija 28. januarja. Takrat so teroristi iz Krajine aktivirali eksplo- ziv, zato da bi porušili jez. Zaradi hitrega posredova- nja hrvaških strokovnjakov se jez ni porušil, vendar pa bo praznjenje jezera ohro- milo delovanje starih hi- droelektrarn na Cetini, kar bo Dalmacijo, ki ji na leto ze tako primanjkuje mili- jardo in tristo milijonov ki- lovatih ur, ponovno poti- snilo v mrak.

Najenostavnejša bi bila energetska povezava Dal- macije s preostalim delom Hrvaške - z daljnovodom prek Obrovca. Za tako rešit- ev pa bi bile nujno potre- bne obsežne vojaške opera- cije, ker je Obrovac trenu- tno v rokah Krajine.

Druge možnosti so v prenosu elektrike prek »otoske zveze« - približno po isti poti, kot potujejo ljudje in blago iz Dalmacije na druga območja Hrvaške. Možna bi bila tudi uporaba hidroelektrarne Dubrov- nik. Obe rešitvi sta dragi; postavlja se tudi vprašanje, če bi rešitvi te vrste lahko

rešili potrebe gospodar- stva.

Absurd, v katerem se je znaslo dalmatinsko elek- trogospodarstvo, se kaže v tem, da zaradi možnosti izpraznjenja akumulacij- skega jezera proizvajajo maksimalne količine elek- trične energije, katero med drugim izvažajo v Bosno in Hercegovino. Če hrva- sko elektrogospodarstvo ne bo naslo rešitve do trenu- tka, ko bo jezero presahni- lo, bodo hercegovske hi- droelektrarne edina mo- znost za oskrbo dalmatin- skega gospodarstva in go- spodinjstev z elektriko.

Ker na tem območju se vedno divja vojna, hidroele- ktrarna na Neretvi pa je priljubljena tarca srbskih napadov, se prav lahko zgodi, da bo Dalmacija, ki jo slikarji imenujejo deželo svetlobe, v prihajajoči po- mladi in poletju postala dežela teme. V tem prime- ru bo ugasnilo vsako upa- nje na turistično sezono. To bo uvod k dokončnem kolapsu dalmatinskega go- spodarstva, katerega edini »vitalni« del bo vezan na logistično podporo bosan- sko-hercegovski vojni.

Posledice taksnega go- spodarskega položaja so vse bolj vidne. Dalmaciji kot tradicionalnemu ob- močju izseljevanja preti novi eksodus - prvi jo za- puščajo najsposobnejši...

Francija ne bo sama posredovala v BiH

PARIZ - Francoski predsednik Francois Mitterrand je v intervju- ju za pariski Le Monde dejal, da Francija ne na- merava sama vojaško posredovati v Bosni in Hercegovini, francoska letalonosilka Clemence- au pa je v Jadranskem morju samo zato, da bi zaščitila okoli 4.700 pri- padnikov francoskih modrih celad. »Francija ne bo ukrepala sama, ampak samo pod okri- ljem OZN,« je povedal francoski predsednik Mitterrand. (Reuter)

Sarajevo bo spet dobivalo človekoljubno pomoč

SARAJEVO - V sarajevskem predstavništvu Visokega komisariata Združenih narodov za begunce so potrdili, da je prek novo vzpostavljenega zračnega mostu v ponedeljek v Sara- jevo prispelo 16 letal s človekoljubno pomo- cjo.

Polete so ustavili v soboto, ko naj bi Srbi v bližini Karlovca streljali na nemško letalo. Čeprav skuša poveljnik modrih celad v Bosni in Hercegovini general Philippe Morillon pri- praviti vojsko Bosne in Hercegovine in srbske sile, da sklenejo premirje, je bilo Sarajevo tu- di v ponedeljek tarca topniških obstreljevanj. Samo v bosenskohercegovski prestolnici je bil ubit en človek, šest poa jih je bilo ranjenih. O spopadih pa procajo tudi iz bojišč okoli Gra- dacca in Bihaca. (STA, Reuter)

Duhovnik nabavlja orožje za Srbe

KOEBEHAVN - Neki pravoslavnik duhovnik je prek švedske humanitarne organizacije Luteranska pomoč skušal pomagati Srbom, ki se borijo v Bosni in Hercegovini.

Z denarjem, gre za 770 tisoč danskih kron oziroma 150 milijonov lir, ki je bil namenjen izobraževanju otrok v Libanonu, je pravoslavni duhovnik, sicer doma iz Sirije, kupoval orožje za bosenske Srbe. Novico so sporočili v ponedeljkovem danskem te- levizijskem dnevniku.

Predstavniki organizacije Lutranska pomoč so se se odpravili na Bliznji vzhod, kjer so duho- vnika aretirali, da bi podrobneje raziskali ta pri- mer. (ANSA)

ALŽIRIJA / ŠE NAPREJ IZREDNO STANJE

Iran »izvaž« Homeinijeva islamska načela

JOHN BAGGALEY, REUTER

ALŽIR - Visoki državni svet Alžirije je za nedolo- cen čas podaljšal izredne razmere v državi in tako ohranil politično stabilnost ter preprečil nove poskuse Irana, da bi v Alžirijo »izvozil« islamsko revolu- cijo. Odlok o izrednih raz- merah so sprejeli pred le- tom dni, potem ko so raz- veljavili parlamentarne volitve, na katerih je zma- gala Fronta islamske rešit- ve, ki se zavzema za islam- sko državo. Državniki pravi- jo, da se bodo proti islamskim fundamentalis- tom bojevali z vsemi sred- stvi. Izredno stanje je po njihovem mnenju obrodilo sadove, vendar ni izkorenini- lo islamskega fundamen- talizma.

Dnevnik El Watan je v nedeljo zapisal, da je pogla- vitni razlog za podaljšanje izrednih razmer predvsem grožnja Irana, da bo v drža- ve Magreba in zlasti v Alži- rijo, še naprej »izvažal« Homeinijeva načela islam- ske revolucije. Alžirija je ze

skrčila diplomatske stike s Teheranom in ga obtožila, da se vmešava v njene no- tranje zadeve. Pripadniki prepovedane Fronte islam- ske rešitve se večinoma skrivajo prav v iranski pre- stolnici. V preteklem letu je bilo v Alžiriji ubitih skoraj 600 ljudi. Opozicijski vodi- telji, ki so že v preteklosti zahtevali ukinitev izrednih razmer, se doslej še niso odzvali. Prebivalci pa so ob tej novici samo skomignili z rameni. Bolj jih skrbi, da bo veljala policijska ura tu- di med praznovanjem ra- madana, praznika, ko se verniki skoraj mesec dni postijo in se bo začel konec februarja. Takrat velja obi- caj, da ljudje v poznih no- cnih urah hodijo v goste.

Več kot polovica prebival- cev 26-milijonske Alžirije pa bo sedaj morala čes od 22.30 do 5.ure zjutraj preži- veti med stiri steni. Ko so nekdanja izredne raz- mere, je neki Alžirec samo vprašal: »Kaj so rekli za policijsko uro?«.

Islamski fundamentalizem se širi proti Sredozemlju

PISMO IZ PEKLA

Mati Tereza oblegane bosanske prestolnice

VESNA ANDREE / SARAJEVO

akcijah je bila v prvih vr- stah, ne kot bolničarka, ampak kot odlična strel- ka, ki je s pridom upora- bljala svoje sportne izku- snje. Njeni tihi nočni po- hodi so bili namenjeni kraji zdravil na sovražni- kovem ozemlju. Večkrat se je znala pretihotapiti v hišo, v kateri so imeli

nasmehe smrti v obraz. Nekoč je prebila dve no- ci in dva dneva s tremi ranjenci pod balkonom, na katerem je bilo srbsko mitralježno gnezdo. Kmalu je ugotovila, da utegnejo umreti od lako- te, če bodo se naprej ča- kali. Ko se je spustila tre- tja noč, je izveklela na drugo stran vse tri ra- njence, drugega za dru- gim.

Petkrat je bila ranjena. Ranila jo je ostrostrelska krogla, tromblonska mi- na, dumdumka in dro- bec granate. Zdaj caka na četrto operacijo, vendar ne more ležati pri miru. Stalno gleda, ali je treba v bolnišnici komu poma- gati.

Ko sta starsa izvedela, da je njuna hčerka heroj, sta jo skušala zadržati doma - zaklenila sta jo v

kopalnico. Seveda je po- begnila skozi okno.

Ves njen pogum in smelost pa uplahneta, kadar mora pred starši prekriti zmenek s svojim fantom Sasom. Takrat ji je nerodno, zardeva, roke se ji potijo in najraje bi se ugreznila v zemljo. Tako kot takrat, kadar pred mamo in očetom skriva cigarete, da ne bi izvedela, da kadi.

Moamera Puška s svo- jimi dejanji - podobno kot s svojim priimkom - simbolizira noro, naivno hrabrost obsedenega me- sta. Ni ji bilo dopuščeno, da bi se se naprej ukva- rjala s poezijo in slikar- stvom. Njen edini cilj je, da bi rada začela cimpelj živeti v skladu s svojo izobrazbo in svojimi mladimi leti, s svojim smehom in svojo lepoto.

SRBIJA / POMANJKANJE

Ali je polovica Beograda vsak dan brez elektrike zato, ker jo srbski režim drago prodaja Hrvaški?

ZARKO RAKOVIĆ / BEOGRAD

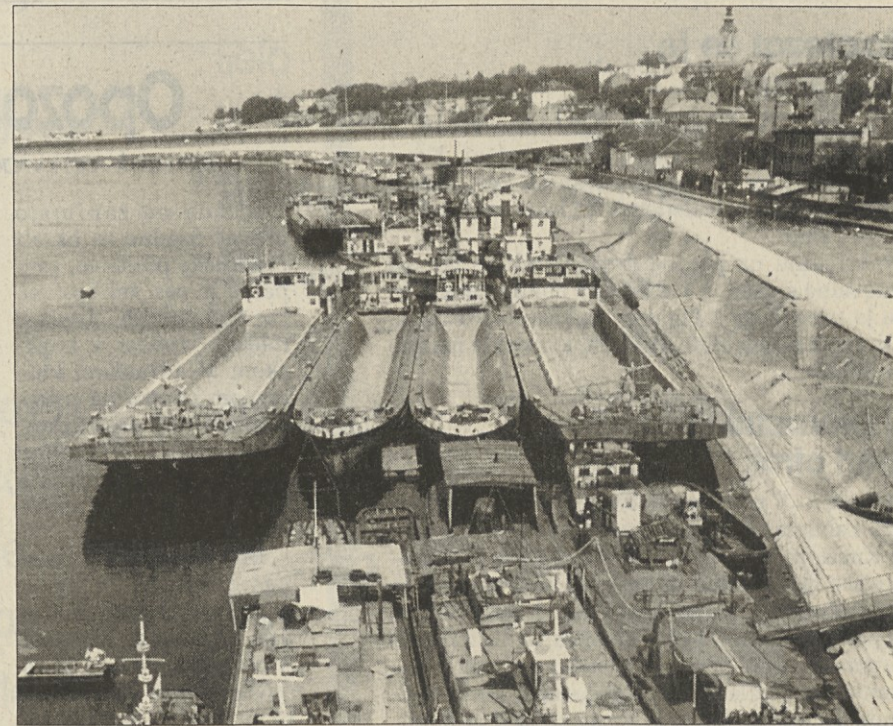
je prava škoda, ker je ni mogoče prodati tujcem zaradi mednarodnih san- kcij. Ko je bilo najhladne- je, so državljanom pripo- ročali, naj vključijo elek- trične grelce (zaradi po- manjkanja mazuta so bili radiatorji mlačni). Srbija je najhladnejše dni preži- vela brez večjih težav. Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Poškodovani transpor- tni most bodo popravili do 18. februarja, so pove- dali. Državna televizija pa je sinoči objavila, da njen drugi in tretji kanal

ne bosta oddajala po 18. februarju, ker od takrat ne bo dovolj elektrike. To je prav od tistega datuma, ko bo popravljen poruše- ni transportni most in ko bi vsa Srbija morala imeti dovolj elektrike.

Nas sogovornik, ki je zaposlen v Obrenovcu (in hoče ostati neimenovan, čes da ne bi izgubil samo službe, ampak tudi gla- vo), pojasnjuje, da posi- ljajo elektriko iz države. Z delovnega mesta, kjer dela, ne more ugotoviti kam, domneva pa, da jo

posiljajo - potem ko so bi- le uvedene sankcije - v Zagreb. Omenjene linije ne nadzorujejo, prav tako pa je v teh razmerah ne morejo nadzorovati nobe- ni tuji opazovalci. Po vsej verjetnosti je Zagreb sr- bske elektriko plačal z nafto. Republika je ze objavila vest, da Hrvati navkljub medsebojni voj- ni Srbom prodajajo nafto za dvojno ceno. Takrat se je to zdelo neverjetno, ka- sneje se je izkazalo, da je bilo res. Takšna trgovina se je zdaj, kot kaže, le se bolj razširila. Beograd je tako v temi, Zagreb pa se blešči v luceh.

Vlačiči po Donavi prebijajo blokado (Foto: Peter Skit)

ČRNA KRONIKA

Prejšnji konec tedna veliko požarov

Najprej je zagorelo v soboto dopoldne v podjetju Alpina v Zireh, in to v zunanjem delu odpravevalne naprave z bombaznimi filtri; vzrok je bil iskrivi del opilka, ki je prišel v kepo prahu, požarni sistem v ceveh pa se zaradi tega ni sprožil. Senzor, ki je zaznal požar, je vklopil alarmno napravo, takoj zatem pa je delavec Damjan Jereb z gasilnim aparatom požar pogasil. Materialne skode je za približno sto tisoč tolarjev.

V nedeljo ponoči je prišlo do požara tudi na Gerbičevi 51 a v Ljubljani. Varnostnik dijaskega doma Andrija Hevka je opazil, da gori v bivši kuhinji poleg telovadnice. Do požara je najverjetneje prišlo zaradi odvrenega cigaretne ogorka na večji kup papirja v kuhinji, do katere je bil prost dostop skozi telovadnico. Zgorelo je celotno nadstresje nad kuhinjo, ogenj pa je zajel tudi del lesenega stropa sosednje trgovine INOR, d.o.o. Skoda v stavbi Dijaskega doma Vič znasa približno 400 tisoč tolarjev, škoda, ki je nastala v trgovini, pa 50 tisoč tolarjev.

Razen v javnih zgradbah je ogenj naredil veliko skode tudi v stanovanjskih hišah. Tako je v stanovanjski hiši v Kalu pri Hrastniku v nedeljo ob 19.35 prišlo do požara, potem ko je lastnica Ljudmila Trnolšek zakurila z drvmi v štedilniku. Policisti so po ogledu stanovanja ugotovili, da je prišlo do vžiga podstrešnega trama zaradi razpadajočega dimnika. V celoti sta zgorela podstrešje in lesen strop. Požar je omejilo 30 gasilcev z osmimi vozili iz GD Dol Stoklar na in matičnega GD Hrastnik. Materialne skode je bilo za 200 tisoč tolarjev.

Kar za milijon tolarjev skode je v soboto zvečer požar povzročil na stanovanjskem objektu Irene Vedernjak v Glemu pri Kopru. Policijska patrula s postaje Koper je ugotovila, da je zagorelo v spodnjih prostorih hiše, kjer je bilo spravljeno seno in kmetijski stroji, nato pa se je požar razširil na celotno poslopje. Vzrok požara se ni znan. Pet gasilcev PGB Koper s tremi vozili in štirje gasilci GD Babici z dvema voziloma so na kraj požara prisli okrog 19. ure in v eni uri ogenj ukrotili.

V nedeljo okoli 20. ure je zagorelo v spalnici stanovanjske hiše Lize Siroka v Crtomirovi ulici na Bledu. Požar je odkrila snaha Bojana Jamnik-Siroka, ko je odnesla spat triletnega sina in zaznala vonj po dimu. Njen mož Huberto Siroka je prišel v sobo in ugotovil, da tli posteljina, toda se preden mu je uspelo zadušiti tlenje, se je le-ta vnela, ogenj pa se je razširil na nekatere kose pohištva in talne ter stropne obloge. Vzrok požara je bil stik na dotrajanem priključku starejše električne blazine, ki je bila vklopljena in s katero se je tisto jutro igral otrok. Gasilci GD Bled so plamene s hitro akcijo pogasili in obvarovali ostali del stanovanja. Skode je po nestrokovni oceni za pol milijona tolarjev.

Prejšnji konec tedna ogenj ni prizanesel niti počitniškim prikolicam. V nedeljo okoli 16. ure na parkirišču pred steklaro Hrastnik v celoti zgorela prikolica za kampiranje, last Milana Lesjaka iz Hrastnika. Policisti, ki vzroka požara se niso ugotovili, domnevajo, da je požar izbruhnil v sprednjem delu prikolice in se nato razširil, pri čemer je zgorela celotna oprema za kampiranje in baldahin. Po nestrokovni oceni znasa materialna škoda okrog 120 tisoč tolarjev.

Smrtna nesreča na Razorju

BOVEC - V nedeljo dopoldne se je pri sestopanju z vrha gore Razor smrtno ponesrečil devetindvajsetletni Ivan Bratuz iz Idrije. Tristo metrov pod sedlom Planja se je na poledeneli in zasneženi planinski poti po vsej verjetnosti z drezami zataknil v gamase, padel in več kot 160 metrov drsel po strmem pobočju. Zdravnik-gorski reševalec je povedal, da je ponesrečenec dobil hude poškodbe na zatilju, smrt pa je nastopila takoj.

Padel po skalovju

TRENTA - Sedemindvajsetletni Roberto Cotič iz italijanske Gorice se je v soboto zvečer ponesrečil na poledeneli planinski stezi v kraju Vrh Komarja pod planinsko koco Dolic nad Trento. Roberto Cotiču se je po nogami odlomil koe ledu, zato je zdrsnil s poti in padel po skalovju približno 30 metrov globoko, nato pa drsel po poledenem pobočju se okoli 50 metrov. Pri padanju in drsenju je dobil poškodbe glave, pretes možganov ter udarce in odrgnine po celem telesu. Odpeljali so ga v bolnišnico v Gorico.

Zaplezel se je na Krnu

TOLMIN - Devetintridesetletni Miro Koren iz Tolmina se je v nedeljo v zahodni steni Krna, natančneje na kraju imenovanem Lev, zaradi slabe opreme na zaledeneli ploskvi zaplezel in ostal v steni. Po klicanju na pomoč je prišla ekipa gorske reševalne službe iz Kobarida s helikopterjem in ga je prepeljala v Planino nad vasjo Dreznica. Zdravnik ni ugotovil poškodb, temveč le manjše ozeblin.

V prometni nezgodi umrl otrok

TOLMIN - V nedeljo popoldne je 47-letna Silvestra Lahamar iz Kneze vozila osební avtomobil iz Kneze proti Podbrdu. V vasi Kuk je iz stanovanjske hiše, ki stoji tik ob cesti na levi strani iz smeri Podbrda, prišel triletni otrok Jernej Cufer in prečkal vozišče. Ker je voznica vozila z neprimerno hitrostjo, je na prometnem pasu, ki je namenjen za vozila iz nasprotné smeri, kljub zaviranju zadela otroka, ki je mrtev oblezal na sredini vozišča.

SODIŠČA ZDRUŽENEGA DELA

Nerešenih 11 tisoč zadev

Če se razmere ne bodo uredile, bodo ta sodišča letos doživela kolaps - Bo kaj rešil novi zakon?

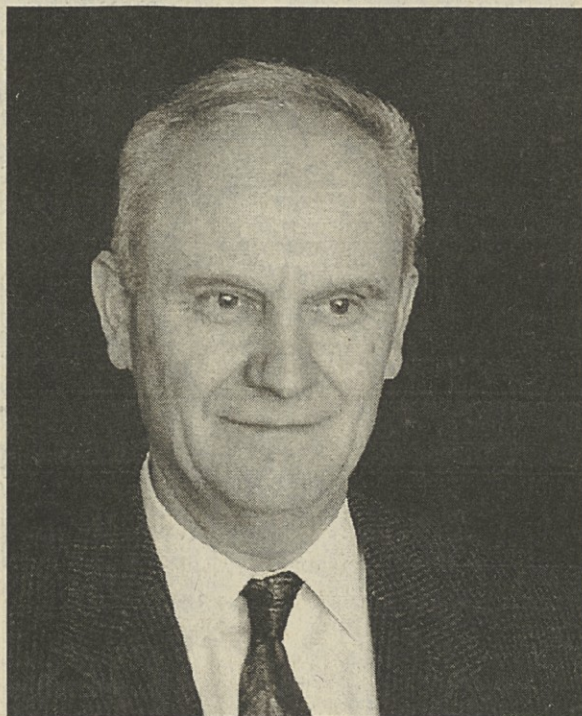
MAJDA VUKELIČ

več zadev, kot so jih imeli prej. In se primerjava: pred petimi leti so ta sodišča imela za sto odstotkov manj vlog, če pa prestejemo individualne vloge delavcev, je zdaj na sodišču petkrat več primerov. »Zaradi vsega tega se bojimo, da bo letos zelo hudo. Če sodišča ne bodo dobila novih sodnikov - teh je zdaj 28, potrebovali pa bi jih enkrat več - če ne bodo postopki drugače urejeni, če ne bodo preventivno ukrepali inšpektorji dela, potem ne bomo mogli več razsojati,« je dejal Ivan Žužek.

Po njegovem mnenju je vzrokov za takšno stanje več. Ze vrsto let se govori o ukinitvi teh sodišč, izgubila so avtoriteto, saj so jim očitali »samoupravnost« in delovanje po političnih direktivah, v zadnjem času pa delajo pod izjemnim pritiskom. »Ze trideset let sem sodnik, toda tako velikih kritik, pritiskov in zalitev se nisem doživel. Znasli smo se v navzkrižnem ognju, med interesi delavcev in delodajalcev, pa tudi pravosodno ministrstvo nas obravnava kot nepotreben del sodstva, saj državi ničesar ne prinašamo - sodišča združenege dela delajo namreč brez taks - in smo le porabniki proračuna,« je poudaril Žužek.

Ali bo predloženi zakon o delovnih in socialnih sodiščih, ki je zdaj v parlamentarni proceduri, pripo-

mogel k razreševanju nako-pičenih te zav? »Prednosti zakona so predvsem v tem, da bo treba za začetek postopka plačati takso, da bo treba v vlozi za postopek

Ivan Žužek: »Še nikoli toliko kršitev kot zdaj.« (Foto: TRIO)

natančno opredeliti zahtevek, da bodo lahko sodišča reševala kolektivne spore, saj se zdaj dogaja, da tudi do tisoč delavcev nastopa v eni sami zadevi in da bodo bolj jasne stvari v zvezi s socialnimi spori,« je dejal Žužek. Toda s tem ne bodo re-

šeni temeljni problemi. »Dokler ne bodo spoštovani zakoni in kolektivne pogodbe, pri katerih se kot kršitelj pojavlja tudi sama država, dokler ne bodo spoštovane pogodbene obveznosti, dokler bodo direktorji mimno kršili zakone, vedoc,

da sodišča teh zadev niso sposobna v kratkem razrešiti, zanje pa niso predvidene kazni, in dokler bodo spori naraščali v takšnem številu, ni upanja, da bi bilo kaj bolje, tudi če dobimo vse sodnike, ki jih potrebujemo,« je se dodal dr. Ivan Žužek.

PRAVNA DRŽAVA / ZAŠČITA IMENA

Odprt lov na »Slovenijo«

Firme uporabljajo ime države, toda...

BRANE PIANO

podjetništva, Gorenjska banka, Dolenjska banka, Banka Domžale pa tudi že prej obstoječa Državna založba Slovenije, ki se je preoblikovala v delniško družbo.

Vsa nasteta podjetja - ob njih seveda tudi mnoga druga, ki jih nisimo imenovali - bi morala po veljavnem Markovičevem zakonu za dovoljenje, da v svojem nazivu uporabijo ime "družbenopolitične skupnosti", zaprositi vladu Republike Slovenije (prej izvršni svet) ali pa katerega izmed obinskih izvršnih svetov. Tako vsaj zapoveduje veljavni zvezni zakon, saj lahko v komentarni k njegovemu 154. členu preberemo, da se geografska oznaka lahko pojavlja v imenu podjetja kot fantazijski dodatek, vendar sodna praksa temu nasprotuje in tudi za takšno uporabo geografskih pojmov zahteva dovoljenje pristojnega organa. Pri uporabi določenih geografskih pojmov je namreč treba opozoriti na sodno prakso, ki prepoveduje uporabo geografskih imen na način, ki lahko zavaja potrošnika v zmozi in ki ustvarja vtis o posebni povezanosti podjetja z določeno "družbenopolitično skupnostjo" ali pa o posebni kakovosti njegovih izdelkov oziroma storitev.

Ni toliko pomembno, ali so imeli Hrvati za preimeno-vanje slovenske Croatie v zavarovalnico Slovenica soglasje Drnovskove vlade in ali so podobna dovoljenja

od preminogih "slovenskih", "stajerskih" ali le "domžalskih" podjetij zahtevala tudi registracijska sodišča. Dejstvo je, da je na ta način, torej z imeni državnih skupnosti ali z geografskimi pojmi, v Sloveniji poimenovanih vse več podjetij. Pri tem ne gre le za neakšno nekontrolirano zlorabljanje teh imen ali pa za notorično dejstvo, da v Sloveniji od SFRJ prevzetih zakonov pac ne izvajamo dosledno. Tudi predlog zakona o gospodarskih družbah, ki prihaja na dnevi red državnega zbora, pravi: »...besedo »Slovenija« ali njene izpeljanke in kratice ...je dovoljeno vnesti v ime podjetja le z dovoljenjem vlade republike Slovenije... Sodišče zavrne predlog za vpis podjetja v sodni register, ki je v nasprotju z določbami tega poglavja...»

Da ne bo nepotrebnega preplaha, opozorimo se na to, da tako Markovičev kot bodoči slovenski zakon o podjetjih ne bosta veljala za nazaj. Razni Slovenijalesi in Ljubljanske banke bodo svoja imena obdržali brez te zav tudi v naprej. S tem pisanjem tudi nismo želeli komurkoli motiti uspešnega poslovanja pod znano znamko. Gre le za nujnost, da ob slovenskem kulturnem prazniku opozorimo, da je tudi zaščitno ime nacionalne države prispeva k narodni samobitnosti. Zato ni pomembno, ali država daje soglasja za poimenovanja "slovenskih" podjetij ali pa sodišča registrirajo imena, ki jih ne bi smela. Pomembno je, da smo nekaj opazili.

POSAVSKA REGIJA / OPOZORILA O POLOŽAJU V TOVARNI VIDEM KRŠKO

Problem tovarne Videm je prerastel upnike in Sklad

Vlada naj takoj pripravi sanacijski in razvojni program

Clan drzavnega sveta Franc Glinsek je kot predstavnik posavske regije dal pobudo, naj državni svet parlamenta takoj obravnava problematiko industrije celuloze in papirja, tako kot je obravnaval primer železarn. Franc Glinsek v svoji pobudi opozarja, da je »gospodarsko usihanje na območju posavske regije iz dneva v dan bolj očitno in zgoče«. Glinsek posebej opozarja na težave v tovarni Videm Krško, »ki je nekoc slovela po izredno veliki proizvodnji casopisnega papirja za nekdanji jugoslovanski trg«.

Tovarna je bila, opozarja Glinsek, tehnolosko povezana s proizvodnjama celuloze in papirja, ti pa sta odvisni druga od druge zaradi lesa in potreb trzišca po casopisnem papirju.

rju. Po mnenju poslanca Franca Glinseka so sedanje hude težave tovarne po eni strani res povezane z objektivnimi težavami, torej z izgubo jugoslovanskega trga, po drugi pa tudi z »resnično nesposobnostjo njegovega menedžmenta«. Glinsek navaja, da je izguba nekdanjih trgov povzročila težave pri dobavi lesa in pri prodaji papirja in celuloze.

Omenjena vzroka in nepravilna poslovna politika po mnenju Franca Glinseka »niso omogočili, da bi se ta, za naše razmere velika tovarna, takoj vključila v evropski oziroma svetovni trg papirja in celuloze«. Franc Glinsek v svoji pobudi drzavnemu svetu opozarja, da podjetje ni sledilo razvoju proizvodnje papirja in celuloze, zlasti papirja.

Glinsek meni, da podjetje zadnja tri leta hitro propada in dodaja, da tovarna Videm Krško ze zaradi omejenih vzrokov in svetovne recesije v tej panogi ne more poslovati brez izgub. »Nacin reševanja tega zelo zgočega problema je postal resna skrb, ne samo upnikov, ampak tudi celotne regije,« ugotavlja poslanec Glinsek in opozarja, da je položaj tovarne Videm Krško »preasel vse po vrsti - upnike in republiški sklad za razvoj«. Franc Glinsek navaja podatek, da je tovarna lani izkoristila le 40 odstotkov svojih proizvodnih zmogljivosti, predvsem zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in visokih domačih stroškov. Vse pogostejše se postavlja vprašanje, piše Glinsek v svoji poslanski pobudi, ali ne bi bilo smiselno razdeliti Vidma na tovarno papirja in tovarno celuloze ali pa ga celo zapreti, čeprav je po zaprtju Gorican Videm edini proizvajalec celuloze v državi. Na predsednika drzavnega sveta doktorja Ivana Kristana pa je pismo naslovila tudi konfederacija sindikatov Pergam. Predsednika drzavnega sveta prosijo, naj Pergamu »kot edinemu reprezentativnemu sindikatu zaposlenih v Vidmu omogočijo dodatno obrazložitev drzavnemu svetu.« Pergam zahteva, naj drzavni zbor nemudoma obravnava problematiko celulozne in papirne industrije, vlada pa naj opredeli pomen te panoge za Slovenijo.

Pergam se zahteva, naj vlada za Videm cimpreg pripravi sanacijski program in razvojni koncept. (K.F.)

KOPER / ALTERNATIVNA SCENA

Opozorili na zapostavljenost mladih

»Ko cerkvam vračamo gozdove, drugim gradove, mladim jemljemo dvorane...«

BORIS VUK

ture, ki si utira pot brez dotacij iz državnih skladov. Kot je povedal vodja MKC Marko Breclj, so s prireditvijo hoteli opozoriti na zapostavljenost, ki jo doživlja zahtevnejša, ustvarjalna mladina v postsocialistični družbi krize, »ko Cerkvam vračamo gozdove, drugim gradove, mladim pa jemljemo dvorane, zgrajene s prostovoljnim delom in v njih postavljamo salone za fitness...«

Koprski Mladinski kulturni center je zgled, kako je možno s skromnimi sredstvi - le z nekoliko razumevanja in pozornosti - prav v vsaki občini ustanoviti središče za socializacijo, zabavo in kulturo odraslih.

To je nedvomno najcenejši način za ohranjanje zdravja neke družbe. Posebej kaže poudariti, da na prireditvi ni bilo prav nobenega incidenta.

Naj izpostavimo se zanimivo podrobnost, ki bi

jo lahko povzeli tudi drugi prireditelji takšnih zabav: za konzumacijo, ki je bila vključena v ceno vstopnice, niso dajali pižace, ampak le hrano - sendvice ali rizoto z školjkami. Rizoto je skuhal Stane v osemdesetletskem kotlu. Bila je nekoliko prismojena, vendarle je sla v slast, saj je ni ostalo prav nič. Kotel seveda ni simboliziral nekdanje zamislil komunistične enakosti, pač pa case, ki utegnejo priti, če ne bomo uspešno zaustavili nekaterih aktualnih trendov - case javnih kuhinj za reveže...

PRIHODNI TEDEN NAJ BI SE ZGODILO...

Zgodovina je mimo, začčenja se delo

MAJDA VUKELIČ

Ce smo za minuli teden ugotovili, da pravih velikih dogodkov pravzaprav sploh ni bilo, vsaj takšnih ne, ki bi sodili v zgodovino, kar je dober znak, bi lahko v napovedniku dogodkov tedna, ki se je začel, prav tako mirne duše zapisali, da tudi v teh dneh ne bomo ustvarjali zgodovine, kar je spet dober znak.

Največ so bo dogajalo v stavbi na Subucievi 4, se pravi tam, kjer sedijo novi parlamentarci in stare ter nove stranke, saj bodo že danes zasedale stiričasne komisije drzavnega zbora, ki se bodo opredeljevale do zakonov, ki bodo na dnevnem redu. 23. februarja, ko se bodo spet sestali poslanci. Vecinoma gre za zakone, ki jih je v postopek dala ze prejsnja skupščina, ki pa ob koncu svojega mandata ni imela vec casa, moči in pripravljenosti, da bi se kaj »spravila pod streho«. Tako bodo med drugim na dnevnem redu zakoni, ki so nujni zato, da bi lahko začeli lastniniti

to, kar se ni polastinjeno. Okoljevarstveniki se bodo ukvarjali s predlogom zakona o varstvu okolja, časasna komisija za pravosodje pa z osnutkom zakona o stvarnih pravicah tujecev na nepremicninah in z osnutkom zakona o prisilni poravnavi in stečaju. S plačami poslancev, ki so dobora razburile slovensko javnost, se bo ta teden se enkrat ukvarjala komisija za volitve in imenovanja in razpravljala o predlogu nacionalne stranke, da bi le-te bile za 20 odstotkov nizje.

Zagotovo pa se bodo začele tudi burne razprave o gospodarskih in socialnih ukrepih, ki jih pripravlja slovenska vlada, med katerimi so tudi takšni, za katere bi težko rekli, da jim bodo ljudje navdušeno ploskali, denimo zamrznitev plac. Se bolj »vroče« pa bo zagotovo takrat, ko bo na dnevnem redu drzavnega zbora popravnica za 1993. leto, ki naj bi bil »težak« 275 milijard tolarjev, njegovi porabniki pa ze zdaj terjajo

jo, da bi bila ta številka vsaj se enkrat vecja.

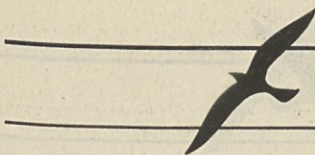
Kar zadeva strankarsko življenje, lahko v tem tednu pričakujemo, združitev in razdružitev. Socialisti, ki jim na decembrskih volitvah ni uspelo priti v parlament, se bodo odlocali, ali gredo skupaj z liberalnimi demokrati, socialdemokrati ali združeno listo. Baje so jim najbolj dopadljivi liberalni demokrati. »Odpadniksko« krilo SNS (vodi ga Saso Lap) pa ima v soboto kongres, na katerem naj bi razresili notranje spore v stranki, ki so že pripeljali do tega, da sta iz te stranke v parlamentu že oblikovani dve poslanski skupini. Na kongres je povabljen tudi Zmago Jelenc, ki mu očitajo, da je največ pripomogel k takšnim razmeram v nacionalni stranki, kot so zdaj.

Do srede tedna, naj bi bila znana tudi vsa imena vladnih ljudi - se pravi drzavnih sekretarjev in vodij vladnih služb - ki bodo poleg ministrov najbolj odgovorni zato, kako bo delala vlada.

Ministrstvo za gospodarske dejavnosti bo od torka do petka v Holiday Innu predstavilo rezultate projekta Prenova podjetij, v okviru katerega so domači in tuji strokovnjaki izdelali strateške analize nekaterih panog gospodarstva in nekaj pilotskih podjetij poskusno prestrukturirali.

Ze ta teden združena v isti stranki (Foto: J. S. / TRIO)

AVSTRIJA / PO RAZCEPU V STRANKI

Spor zaradi disidentov FPÖ

Haider nadaljuje z grožnjami

DUNAJ - Izstop peterice svobodnjaskih mandatarjev iz parlamentarne frakcije FPÖ ter napoved voditeljice 'disidentov' Heide Schmidt, da bo v parlamentu ustanovila novo frakcijo 'Liberalni forum', ima zdaj kot posledico pravni spor.

Medtem ko predsednik avstrijskega parlamenta Heinz Fischer meni, da poslovnik državnega zbora brez nadaljnjega omogoča ustanovitve novih frakcijskih klubov, ce jih ustanovi najmanj petero poslancev, ki prihajajo iz ene stranke, vodja svobodnjakov Jörg Haider vztraja pri tem, da je predpogoj za ustanovitev parlamentarne frakcije lahko samo samostojen nastop pri volitvah. Schmidt in njeni kolegi so poslanski mandat osvojili na osnovi kandidature na listah FPÖ in podpore njenega programa, tako Haider, in mandati bi morali ostati v rokah njegove stranke. Fischer pa se v svoji argumentaciji sklicuje na pravniško ekspertizo, ki jo je dal izdelati prav zaradi tega sporne vprašanja.

Dejansko bi ustanovitev novega kluba za FPÖ ne pomenila samo politične skode, imela bi tudi finančne posledice. Kajti v svobodnjaskem proračunu za državno financiranje strank (do zdaj 20 milijonov šilingov) bi po

odhodu peterice liberalcev manjkali 4 milijoni, Heide Schmidt in njena skupina pa bi kot novi parlamentarni klub dobili 13 milijonov šilingov državne podpore.

Ako bo pravilnik državnega zbora dejansko omogočil ustanovitev 'Liberalnega foruma' v obliki samostojnega kluba, bo Haider skušal to odločitev ovreči pred ustavnim sodiščem. Istocasno pa je zagrozil tudi s tem, da bo za FPÖ prizadeto škodo osebno tožil predsednika državnega zbora Fischera. Za primer, da s svojo pritožbo pred ustavnim sodiščem ne bi imel uspeha, pa si je Haider že izmislil tipično

haiderjansko reakcijo: svojih preostalih 28 parlamentarnih mandatarjev FPÖ bi prav tako razdelil na petero frakcij, kar bi stranki doneslo petkratno povišanje državnih subvencij (to pomeni, da bi FPÖ namesto zdajšnje klubske pavsale v višini 20 milijonov prejemala 65 milijonov šilingov iz lonca davkoplacevalcev). Sploh pa bi takšno ukrepanje imelo za posledico splošni kaos v parlamentu. Ne samo, da bi novi klubi lahko vztrajali na dodelitvi lastnih prostorov, svobodnjaki bi s petimi frakcijskimi klubi v parlamentu dobili petkrat več časa za svoje govornike itd.

AVSTRIJA / STALIŠČE VLADE

Na dvojezičnih šolah ravnatelji s kvalifikacijo

Minister za šolstvo Scholten je v odhovu poslanki Stojšičevi poudaril nujnost poznavanja jezika manjšine

IGOR SCHELLANDER

nih solah izhajati iz posebnih in ne iz splošnih predpogojev. Dobesedno je Scholten rekel, da mora »vsak vodja dvojezične osnovne sole v zvezi z dolžnostmi glede vodenja razredov oziroma prevzemanja zastopnih ur imeti sposobnost za izvajanje dvojezičnega pouka«.

Kljub temu so v lanskoletnih razpisih za direktorska mesta na dvojezičnih solah v Brdu (Egg), Celovcu in Smihelu (St. Michael) manjkala opozorila, da je kvalifikacijski predpogoj za doseg mesta po-

trebna dvojezičnost kandidata. Z začetkom solskega leta 1992/93 pa je bila na ljudski soli v Skoficah (Schiefling) imenovana provizorična direktorica, ki ne obvlada slovenskega jezika. Nato je Stojšičeva lani v decembru ponovno vložila parlamentarno vprašanje. Pri tem je opozorila tudi na protislovno dejstvo, da je minister Scholten v svojem prvem odgovoru izpostavil izjavo Koroške deželne vlade, češ vsi solski kolegi v dvojezičnem solskem območju so sprejeli interna določila o objektiviranju postopkov, pri čemer naj bi usposobljenost za dvojezični pouk imela prioriteto mesto; v tozadevnih smernicah velikovskega okrajnega solskega sveta (sklenjenih 25.4.1992), ki so bili posredovani Stojšičevi, pa niti z besedo ni omenjen obstoj dvojezičnih sol, kaj sele kriterij usposobljenosti za dvojezični pouk.

Minister je nato v svojem odgovoru 28. januarja pojasnil, da zakon ne predvideva provizoričnih solskih vodij, tako da gre v skobnem investicijski koncept za gospodarsko pozitivno regijo. (I.L.)

za deželno razstavo graditi celo turistično naselje, ki naj bi gospodarsko silko regijo v okraju Sentvid ob Glini dolgo-ročno pozitivelo. Domenigov projekt (okoli 140 milijonov šilingov) poudarja kulturno-politični in zgodovinski pomen nekdanje rudarske regije. Kompromisni projekt v rudarskem kraju Heft pa bi stal blizu 50 milijonov šilingov ter prav tako izpostavil kulturno-zgodovinski pomen regije. Dodatno pa bi Koroška prispevala 50 milijonov šilingov v poseben investicijski koncept za gospodarsko pozitivno regijo. (I.L.)

AVSTRIJA / VLADNI PODATKI

V Avstriji je že 100.000 ilegalnih tujcev

DUNAJ - Avstrijski notranji minister Franz Löschnak je v pogovoru z novinarji na avstrijski televiziji poudaril, da ne razmišlja o generalni amnestiji za tiste tujce, ki ilegalno žive v Avstriji. Njihovo število je po zadnjih podatkih iz ministrstva okoli 100.000. Kljub jasni

izjavi ministra pa se je razprava o tej temi verjetno sele začela, saj je slišati tudi mnogo glasov, ki se prizadevajo za to, da bi Avstrija izvedla tako amnestijo.

Löschnak je v zvezi z zahtevo po generalni amnestiji za ilegalne tujce menil, da bi tak korak privabil še več tujcev v Avstrijo. »Problem se s tem ne bi rešil, marveč celo zaostril«, je dejal Löschnak. S tem v zvezi je tudi poudaril, da je Avstrija po letu 1945 letno udomacila povprečno 15.000 tujcev, v zadnjih letih pa se je število priseljencev zvišalo na 200.000 na leto.

Notranji minister je dalje menil, da bo nov zakon o bivanju v Avstriji dal tudi vsem ilegalnim tujcem možnost, da se potegujejo za avstrijsko državljanstvo. »Velike policijske akcije z namenom, da bi pred tem odkrili velik del teh ilegalcev, ter jih poslali domov, ne bo«, je zavrnil Löschnak.

Izjave ministra sta tako Zeleni kot Haiderjeva svobodnjaska stranka - seveda z različno argumentacijo zavrnili. Zeleni so Löschnaku očitali, da je odgovoren za »surovost v politiki do tujcev«, in ga hkrati pozvali, naj se vlada končno odpove restriktivni politiki zadnjih let. Tudi nova peta sila v avstrijskem parlamentu, »Liberalni forum«, se je izjasnil k temu problemu: zahteval je generalno amnestijo!

AVSTRIJA / ZELENALTERNATIVA

Kampanja zelenih proti vstopu Avstrije v Evropsko skupnost

Ostra kritika vladnih strank

DUNAJ - Avstrijski Zeleni so - zaenkrat - proti vstopu države v Evropsko skupnost. Tozadevni sklep so delegati skoraj soglasno sprejeli na vseavstrijskem zborovanju pretekli konec tedna na Dunaju. Hkrati je bila sklenjena široka informacijska kampanja proti vključitvi Avstrije v dvanajsterico.

Govornik Zelenih, Pilz, je stališče svoje stranke pojasnil s tem, »da iz današnjega vidika nič ne govori za avstrijski vstop v ES, veliko pa proti. Zato tudi ni mogoče, da bi Zeleni avstrijskim državljanom svetovali, naj se na plebiscitu izrečejo za vstop«, je dejal Pilz.

Zastopnika koalicijske vlade, socialdemokratski generalni tajnik Josef Cap in zunanje-politični govornik Ljudske stranke Andreas

Khol, sta sklep avstrijskih Zelenih ostro kritizirala. Cap je dobesedno dejal, »da sedijo Zeleni sedaj v istem colnu kot svobodnjaki Haider«. Pričakoval da je, da bodo počakali na izid pogajanj med Avstrijo in ES ter sele potem sprejeli dokončen sklep o njihovem zadržanju v tem pomembnem vprašanju. Khol pa je menil, da sklep se ni dokončen. Dejal je, da imajo Zeleni se čas, da spremenijo njihovo stališče.

Na zborovanju Zelenih je bilo nadalje sklenjena obsežna kampanja v korist zasluge okolja. Pristojna referentka Langthaler je s tem v zvezi predlagala poseben prispevek iz državnega proračuna in kritizirala, da je v avstrijski politiki na področju zasluge okolja prišlo do popolnega zastaja.

AVSTRIJA / SPREMEMBE V SPÖ

Minister Löschnak novi šef socialdemokratov na Dunaju

DUNAJ - Avstrijski notranji minister Franz Löschnak je izjavil, da je pripravljen prevzeti funkcijo deželne predsednika socialdemokratske stranke na Dunaju in tako naslediti sedanjega predsednika Mayrja, ki je svoj odstop najavil za sredi leta.

Pogoja za prevzem nove pozicije pa sta, da lahko ostane minister ter da se funkciji pred-

sednika stranke in zupana mesta Dunaja ne združita.

Sedanji predsednik stranke je k temu izjavil, da si Löschnaka lahko predstavlja kot sovsega naslednika, da pa je imenovanje kandidata stvar strankinega volilnega komiteja.

Deželna organizacija socialdemokratske stranke na Dunaju je najmočnejša v Avstriji.

NOVICE

Korumpirani uradniki trgovali z delovnimi dovoljenji

DUNAJ - V avstrijskem glavnem mestu so odkrili korupcijski skandal. Vodilni uradnik delovnega urada v nekom dunajskem okraju je s svojimi sodelavci in v sodelovanju z nekim turškim državljanom trgoval z delovnimi dovoljenji za tuje delavce. Za vsako izstavljeno delovno dovoljenje je dobil 10.000 šilingov, pri prvem zaslišanju pa je priznal 15 primerov.

Policija je poleg uradnika medtem zaprla še tri osebe, med njimi tudi turskega »posredovalca« s soprogo. Oba naj bi pri vsakem »poslu« zaslužila 50.000 šilingov. Socialni minister Hesoun je kriminalno dejanje obzaloval in poudaril, da gre pri tem primeru za zlorabo visokega uradniškega položaja.

Kelag bo letos investirala 1,3 milijarde šilingov

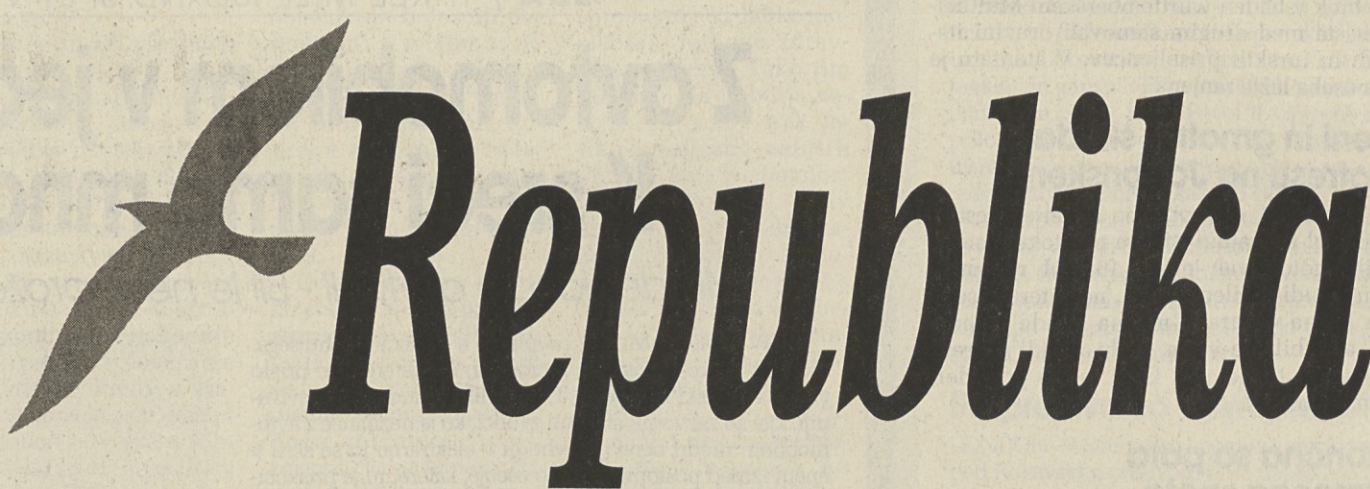
CELOVEC - Nadzorni odbor koroške elektriske družbe (Kelag) je na svoji zadnji seji odobril proračun družbe za leto 1993. Letni budžet predvideva investicije v znesku 1,3 milijarde šilingov. S to vsoto je Kelag eden največjih investitorjev na Koroškem. Nadzorni odbor je nadalje sklenil, da v letosnjem letu ne bodo podražili ceno za elektriko.

Parlamentarno vprašanje zaradi odstranitve dvojezične table

DUNAJ - Državna poslanka v avstrijskem parlamentu Terezija Stojšic je notranjemu ministru Löschnaku postavila vprašanje, zakaj so oblasti odstranile dvojezično (nemško-hrvaški) krajevni napis za vas Nova Gora na južnem Gradiscanskem. Nova Gora je kraj z visokim deležem Hrvatov, tablo pa so postavili mladi gradiscanski Hrvati ob priliki dneva hrvaške mladine.

Predstavitve »Ljubljanskega sejma« na Koroškem

CELOVEC - Generalni direktor Ljubljanskega sejma, Borut Jerše, ter član mestne skupčine Ljubljana in referent za turizem, Niko Jerman, bosta naslednji petek v Celovcu predstavila sejmski program Slovenije ter turistično kulturno ponudbo mesta Ljubljane. Promocije, ki bo potekala v okviru gospodarske konference v prostorih Celovskega sejma (Klagenfurter Messe), naj bi se udeležil tudi predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije. Ta naj bi govoril o možnosti poglobljenega gospodarskega sodelovanja med Avstrijo in Slovenijo.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec
* Beljak
* Bekštanj
* Bilčovs
* Bistrica ob Zilji
* Brnca
* Borovlje
* Čajna
* Galicija
* Globasnica
* Goselna vas

* Grabštanj
* Hodiše
* Kotmara vas
* Labot
* Loče
* Ločilo
* Miklavčevo
* Področca
* Podgorje
* Psinja vas
* Podklošter

* Rožek
* Selo pri Škocijanu
* Svatne
* Šteben
* Šentilj
* Šentjakob
* Škocijan
* Šmarjeta v Rožu
* Šmohor

* Šmihelj/Pliberk
* Št. Ilj
* Št. Primož
* Struga
* Tinje
* Velikovec
* Vernberk
* Vrba
* Železna Kapla
* Žrelec

RUSIJA / SIMPOZIJ V MOSKVI

FOZ DE IGUAZU (BRAZILIJA) - Nedalec od letališča Faz de Iguazu je strmoglavil dvomotor-
nik king air, last neke zasebne družbe. Po prvih
podatkih je v nesreči izgubilo življenje šest lju-
di, letalo pa je strmoglavilo slab kilometer od
pristajalne steze.

Cerkev, ki jo vidimo na sliki, je izklesana v ledu in je le eden od eksponatov simpozija »Kiparstvo v ledu«, ki se le začel v soboto v Moskvi. (Telefoto AP)

sploh ne meni za probleme svojih podložnikov. Le 22% je mnenja, da je njen odnos podoben skrbi Jorija VI., očeta sedanjega kraljice, ki se je zavzemal za težave ljudi, ko so na London padale nemške bombe. Tretjina ljudi (67 odstotkov) je prepričanih, da je monarhija izgubila stik z navadnimi ljudmi. Kraljevska družina pa je v težavah tudi na finančnem področju, saj kar 60% intervjuvancev meni, da je denar za monarhijo slaborabljen, 76% pa jih je prepričanih, da člani kraljevske družine živijo v lenobi, a si vseeno privoščijo previsor življenjski standard. (vpc)

	1	2	3	4	5	6	7		
	8								9
10			●	11					
12			13	●	14				
15				16	●	17			
		18			19	●	20		
21	22	●	23			24			
25		26	●	27			28	29	
30			31	●	32				
33				34	●	35			
36					37				
	38								

Zmago Pezdirc

Kotrč - Prokesch / Dunaj 1907
 Osmaljeni beli kralj na polju h1 je
 dober motiv za crne figure, da mu
 zadajo odločen udarec. Medtem se
 črni kralj na polju b8 počuti bolj
 varnega.
 Toda beli, ki je v poziciji na
 diagramu na potezi, z domiselno
 igrjo obeh figur iz obrambnega obroča
 izžene črnega kralja.
 Kako poteza zmagovita kombinacija
 belega, je naloga reševalcev.

Joseph Chamberlain je bil se na stara leta odličnega zdravja. »Gospod,« ga je vprašal znanec, »v čem je skrivnost vaše telesne odpornosti in lezeznega zdravja?« »Takoј vam povem. Nikoli ne pojedite pes, kadar se lahko peljete, in med dvema cigarama izberite vedno debelejšo in močnejšo!«

METEOROPATIJA / OBČUTLJIVOST NA VREME KOT BOLEZEN ČLOVEŠTVA

Vplivi ionov na človeško življenje in zdravje

ZMAGO TURK

»Najrajši bi se zaposlila kot napovedovalka vremena.« je zelo pogost stavek, ki ga slišim v revmatološki ambulanti, ko mi bolniki tožijo za takšnimi ali drugačnimi bolečinami. »Vreme se bo spremenilo, tako grozno me boli glava.« je drug značilen stavek, ki ga zelo pogosto slišim v svoji ambulanti. Gibanje lastovk napoveduje spremembo vremena, je stari rek, ko so ga poznali slovenski kmetje. Nevihta bo, komarji in muhe so strašno nadležni, je ugotovitev, ki jo vsi dobro poznamo. Vse to so izkušnje življenja, ki nam nakazujejo, da se v zdravstvenem občutju marsikaj preobrne tudi s spremembo vremena. Medicinska veda, ki se s tem ukvarja, se imenuje biometeorologija in dokazuje vpliv pozitivnih ionov v zraku na življenje na zemlji.

Na Oddelku za medicinsko rehabilitacijo Splosne bolnišnice Maribor so že dalj časa intenzivno ukvarjamo z raziskovanjem vpliva ionov na človeško življenje, predvsem na zdravje. Pri tem smo se tesno povezali s Tehnično fakulteto v Mariboru in medicinskimi strokovnjaki Splosne bolnišnice Maribor.

Danes »boleha« za meteoropatijo skoraj dve tretjini vsega človeštva na zemlji. Gre torej za bolezen človeštva, ki sicer ni tako usodna kot kuga in rak, a povzroča veliko težav in, kot bomo videli, tudi veliko škodo.

Kje je klec? Iz zgodovine: O meteoropatiji in bioklimatologiji so pisali že od vekov. Zapiske najdemo pri Hipokratu, Aristotelu, Paracelziju, Galileu, Koperniku, predvsem pa je veliko zapisov o bioklimatologiji v stari arabski kulturi. V novejši zgodovini se za meteoropatijo niso zanimali samo zdravniki, ampak tudi drugi strokovnjaki, kot na primer fiziki (Volta, Joule), teologi (kardinal Keus, Herbert) in pravniki (Hardley, Leibnitz).

Tudi filozofi in pesniki, kot sta Voltaire in Goethe, so pokazali veliko zanimanje za meteoropatijo. Posebej pa se za to znanost zanimajo v zadnjem času vojaški strokovnjaki; tako imajo na Vzhodu izredno močno razvito bioklimatologijo v strateške namene. Na koncu pridemo do ab-

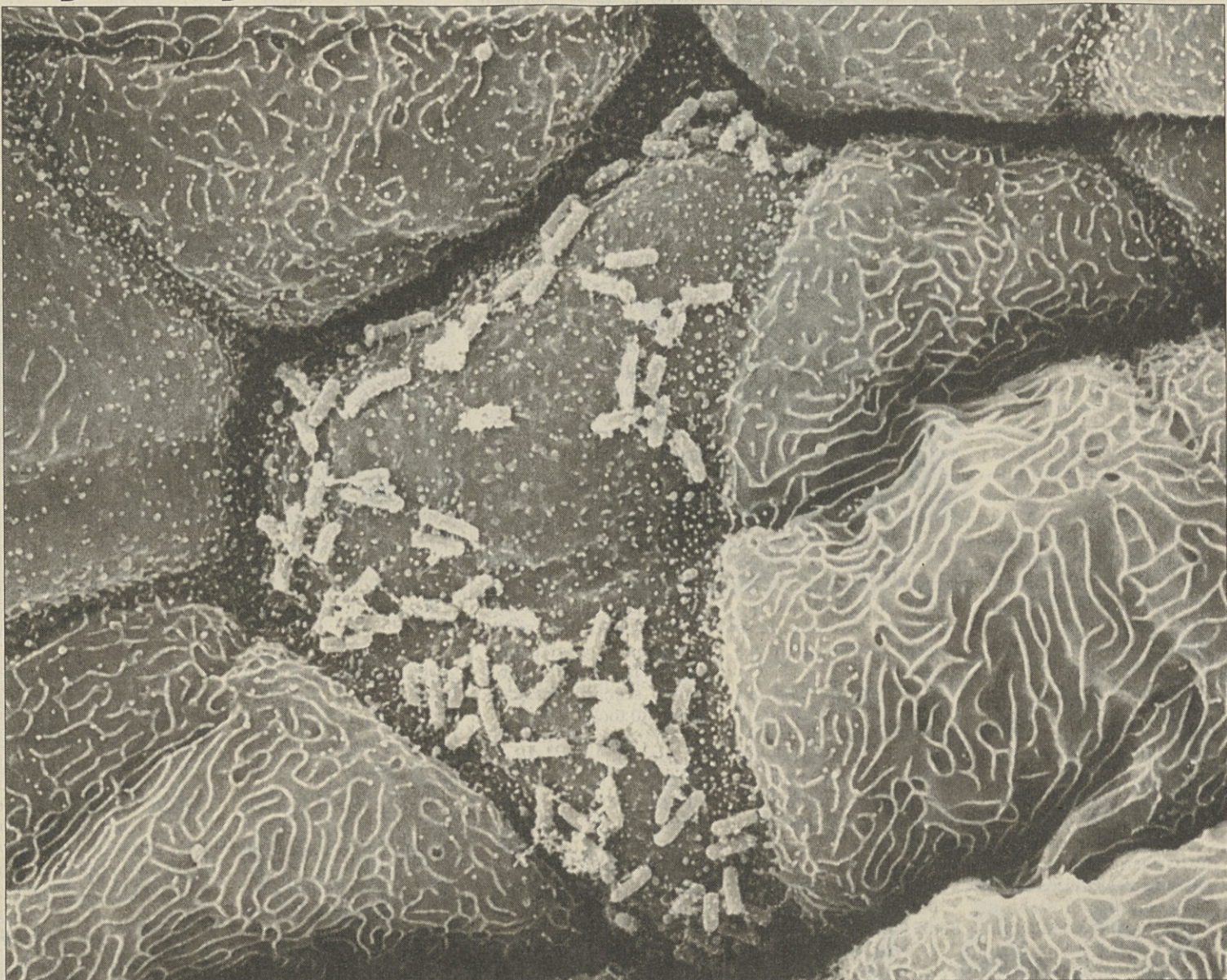
surdnega zaključka, da je pravzaprav vreme edina stvar, ki strokovno združuje skorajda vsa področja znanosti in da je vreme tisto, ki združuje znanstvenike z vsega sveta v interdisciplinarno raziskovanje, s tem pa nam prav vreme kaže pot v prihodnost znanosti.

Ljudi, ki so občutljivi na spremembo vremena, delimo na tiste, ki reagirajo na spremembo podnebja sezonsko, se pravi, da so občutljivi na hitre spremembe vremena in se ob pripravi na slabo vreme počutijo napeti, nervozni, slabotni, nekoncentrirani; to imenujemo v medicini vremenska nervoja. Tretja skupina občutljivih na vreme so bolniki, ki že trpijo za kakšno boleznijo in pri katerih je ta bolezen stabilizirana, ob spremembi vremena pa se težave močno povečajo. Sem sodijo skoraj vsi revmatiki, srčni bolniki, zelandni bolniki, astmatiki in bolniki s podobnimi boleznimi.

Posebne težave imajo ljudje, ki jim je bil amputiran določen del telesa, vendar se vedno čutijo bolečine, kot da bi ta del telesa še imeli. To imenujemo v medicini fantomske bolečine, in prav te se ob spremembi vremena izredno povečajo.

Kaj je vzrok tem težavam?

Medicinci mislimo, da nastanejo tovrstne spremembe predvsem zaradi spremenjenega odnosa pozitivnih in negativnih ionov v ozračju. V kubnem centimetru je okoli 5000 ionov, ki so v sorazmerju 5:4 v korist pozitivnih ionov. Na večjih visinah je koncentracija ionov se bistveno večja. Pri naglem padcu zračnega pritiska, ki navadno nastane pri slabem vremenu, se pred nevihto nenormalno poveča število pozitivnih ionov v zraku, to pa prinese večjo občutljivost ionskih receptorjev v človeškem organizmu. Se posebej na to spremembo reagira vegetativni živčni sistem, prek njega pa se ta sprememba odrazi v vseh organskih sistemih človeškega organizma. Če obstaja nekaj »locus minoris resistentie«, bolezensko stanje na tem področju izbruhne močneje, zato se tudi bolniki

slabše počuti in bolečine občuti močneje. Vsaka človeška celica ima namreč svojo električno napetost, ki se spreminja tudi zaradi zunanjih vplivov. Zato ni čudno, da se število meteoropato povečuje predvsem v zadnjih desetletjih, ko je prislo do ekološke katastrofe, saj vsi jedrski poskusi, vsa moderna industrija iz dneva v dan bolj spreminjajo atmosfero, stratosfero in s tem tudi zemeljsko magnetno polje. Vpliv magnetnega polja na življenje na zemlji zahteva posebno razlago, vendar vidim v tej spremembi narasčanje nekaterih bolezni, o katerih bom pisal kdaj drugič.

Tako se vedno bolj izpolnjuje napoved filozofa Fridricha Nietzscheja, ko je trdil, da je uspeh človeštva v obladovanju atmosfere. Na Zahodu se vedno več govori o spreminjanju elektroklimi sameznih področij, ki povzročajo specifične bolezni.

Tudi na Vzhodu so na tem področju že zelo daleč. V Kijevu so že pred leti sezidali prvo bolnišnico na svetu, ki je elektroklimatizirana; nevtralizirali so vse močnejše vplive, od gradbenega

materiala do statične elektrike, da bi lahko zdravili bolezni, kakršne so alergija, endokrine spremembe in podobno.

Sprememba atmosferskega pritiska, torej porast pozitivnih ionov v zraku, pa vpliva tudi na druge oblike nasega življenja, ki so veliko bolj tragične kot zgolj bolezenske občutljivosti na vreme. V Zahodni Nemčiji so že leta 1873 zapisali, da se večina samomorov zgodi takrat, ko barometer pada. Od takrat do danes je bilo na rejenih nesteto statistik, ki so to domnevo potrdile. Povečanje samomorov in poskusov samomora v času nizkega zračnega pritiska je več kot dokazljivo, se več, statistično so dokazali tudi večje število kriminalnih dejanj v času nizkega zračnega pritiska. Povečana agresivnost nastopi pri ljudeh, ki v času zvišanja pozitivnih ionov v zraku verjetno presežejo mejo, na kateri ves čas živijo. Na Zahodu so celo izdelali tako imenovani »kolodar kriminalite«, ki predvideva narasčanje kriminalnih dejanj v času nizkega pritiska. Italijanski psihiater Lomroso je analiziral 863 revolucij v Evropi in

zunaj nje od 1791 naprej in dokazal, da so bili začetki krvavih revolucionarnih dejanj skoraj redno ob nizkem zračnem pritisku.

Ali je to res vse samo naključje?

Iz vsega napisanega je mogoče reči, da nas čaka veliko raziskovalnega dela, da bi vse možne vplive negativnih ionov in spremembe vremena tudi znanstveno dokazali. Ze sama teorija o vzroku nastanka te občutljivosti nam nakazuje tudi rešitev - povečanje negativnih ionov v zraku. Seveda je to v danem trenutku nemogoče. Mogoče pa je to narediti v bivalnih prostorih. Danes se po svetu in tudi že pri nas dobijo posebni aparati, ki jih imenujejo bioionizatorji, ki bruhaajo v okolico veliko število negativno nabitih ionov. Ti nevtralizirajo pozitivno nabite ione, ki jih proizvajajo moderni industrijski pripomočki, kot so televizor, mikrovalovne pečice in tako dalje. V fizikalni medicini uporabljamo te aparate za nevtralizacijo statične elektrike na bolnišničnih oddelkih.

Kako naj se obnaša bolnik, ki sam zase ve, da je občutljiv na spre-

menjene vremenske razmere?

a) Predvsem se mora o svojem zdravstvenem stanju in o morebitnih objektivnih boleznih posvetovati s svojim zdravnikom.

b) Če zdravnik ugotovi, da ni objektivnih dokazov za resnejše bolezenske spremembe, potem se mora bolnik prilagoditi vremenskim težavam.

Revmatičnemu bolniku svetujemo, da pri prvi zaznavi močnejših revmatičnih bolečin, ki jih običajno čuti ob spremembi vremena, poveča dozo antirevmatičnih zdravil. Tako je najbolje, da bolnik, ki občuti močne bolečine, poje 3-krat na dan po 1 Andol, ki bo spremenil njegovo občutljivost na barometrične spremembe. Bolnikom navadno v takem primeru priporočimo tudi sedative, ki zmanjšujejo občutljivost vegetativnega živčnega sistema na te spremembe.

Srčnim bolnikom (z angino pectoris, infarktним stanjem) svetujemo, da redno jemljejo svoja predpisana zdravila.

Pri boleznih, ki so izrazito meteorotropne, kot na primer bronhialna astma, kronični bronhitis,

pa priporočamo spremembo podnebja.

Hkrati meteoropate naučimo razlikovati vpliv meteoroloških sprememb, ki lahko poslabšajo njihovo zdravstveno stanje. Tako jim povemo, da je burja veter, ki prinaša v zrak veliko negativno nabitih delcev, zato je možnost meteoropatskih težav manjša. Možnost teh težav je dosti večja pri jugu, ker je ta veter nabit s pozitivnimi delci in povzroča podobne spremembe in težave kot pred nevihto.

Vse to so nasveti, ki jih lahko dajemo meteoropatu sele takrat, ko ugotovimo, da ne gre za resnejšo telesno bolezen in ko pri bolniku res obstajajo samo meteoropatska nihanja, ki poslabšajo njegovo zdravstveno stanje.

Kot sem zapisal na začetku, in takšni ali drugačni obliki za meteoropatijo trpi veliko ljudi. Pravega vzroka doslej ne poznamo. Tako tudi nimamo prave terapije. Vsekakor pa je potrebno prave meteoropatske težave opredeliti v zdravniških krogih, zato je pri vseh tovrstnih težavah potreben posvet z zdravnikom.

NOVICE

Piramide so v resnici iz betona?

KAIRO - Razprave o tem, kako so Egipčani gradili piramide, se dandanes niso končane. Keopsova piramida pri Gizi, ki je največja, je sezidana iz dveh milijonov kremenčevih klad, izmed katerih so nekatere težke 500 ton! Menijo, da so jih izklesali v kakem kamnolomu, jih nato z ladjami poslali nizvodno po Nilu in nazadnje na deblih kotlali do gradbišča. A kako so jih dvigali in zlagali drugo na drugo? Dr. Joseph Davidovits meni, da je na to vprašanje nasel odgovor. Teh klad sploh ni bilo treba dvigati, pravi, niti jih ni bilo treba dovazati, kajti naredili so jih "na samem kraju".

Ko je ta raziskovalec primerjal sestavo kamnin, iz katerih so zgrajene piramide in kamnin v bližnjih kamnolomih, je odkril razlike v kemični strukturi. V kamninah iz piramid je zasledil mnoge podobnosti z litimi kamnitimi snovmi, po domače z betonom - na primer značne mehurčke. Dr. Davidovits meni, da so te klade naredili tako, da so fosile in kose kremenca mešali z muljem iz Nila, ki je bogat z rudninskimi snovmi. Toda egiptologi na splošno ne verjamejo, da bi bila njegova "betonska teorija" dovolj - trdna.

"Erazem Vesoljski"

NORDWIJK - V sklopu Evropskega centra za vesoljske raziskave in tehnologijo (ESTEC) v nizozemskem mestu Nordwijku so odprli nov kompleks za tekoče in bodoče vesoljske programe. Prostrana zgrada se po slovitim holandskem filologu in piscu Erazmu Rotterdamskem iz 15. stoletja, enem izmed prvakov evropskega humanizma, imenuje Erazem (Erasmus). V poslopiju so delavnice in laboratoriji za glavne aktivnosti Evropske vesoljske agencije: oskrbovanje v orbiti (operacije spajanja in podobno), aktivnosti v plovilu (IVA), aktivnosti zunaj plovila (-EVA), robotika, priprava koristnega tovora (poskusi). V novem kompleksu je tudi nekaj obratov za preskušanje bodoče orbitalne postaje Columbus in t.i. daljinsko znanost, simulatorjev, laboratorijev za zbiranje in obdelavo podatkov in softverski oddelek. Erasmus je tudi kratica naziva "Evropska podpora za robotiko, avtomatizacijo, simulacijo in misije".

"Kačji vlak" v pariškem podzemlju

PARIZ - Vse nepnevmatske vlake iz prve generacije slovitega pariškega metroja naj bi zamenjali v letih 1998-2010. Namesto njih bodo vozili petdeset metrov dolgi vlaki, imenovani "Boa" - nekakšni valji, ki ne bodo razklenjeni. Zaradi takšne zasnove se bo z enega konca Boe na drugega moglo pomikati približno 890 potnikov. Gibljive osi pod vozilom bodo omogočile mehko obvladovanje ovinkov, brez hrupa in pretiranih tresljev. Rezultate pariških poskusov spremljajo tudi odgovorni za promet v kitajskem Kantonu in cilenskem Santiagu, kjer nameravajo sprejeti podobno rešitev.

Prvo leto rehabilitacije Galileja

VATIKAN - Letos mineva natanko 360 let, odkar je inkvizicija prisilila Galileja Galileja (1564-1642), da se odreče svojemu "Dialogu o dveh največjih sistemih sveta, ptolomejskem in kopernikovskem", tj. nauka o heliocentrični ureditvi sveta kot "zavrnjeni, prekleti in gnusni". Prvo leto Galilejeve rehabilitacije (lani ga je papež Janez Pavel II. oprustil krivde) bo priložnost, da se svet spomni, kaj je učil ta veliki italijanski znanstvenik in kako tragično se je moral zaradi groznice s smrtno kaznijo odreči lastnemu prepričanju. Opozoriti kaže na papežev pojasnilo, da so teologi v tistih casih zmotno verjeli v biblijsko tolmačenje fizičnega sveta in da sta vera in znanost ločeni stvari, vendar si vedno ne nasprotujeta, t. besede se po igri ironije ne razlikujejo dosti od tistega, kar je Galilei trdil v svoji obrambi.

Praprebivalec v Evropredoru

LONDON - Medtem ko kopanje Evropskega predora pod Rokavskim prelivom hitro napreduje (pred dnevi je novi angleški veleposlanik v Parizu kot prvi potnik "po kopnem" prišel iz Velike Britanije v Francijo), znanstveniki v londonskem Naravoslovnem muzeju preučujejo nekega "praprebivalca" današnjega predora. V spodnjem sloju apnenca so 60 metrov globoko in 11 kilometrov od angleske obale lani izkopali fosil glavonožca, imenovanega Cymatoceras elegans, morske živali, podobne današnjim lignjem in hobotnicam. Takšne glavonožce so znanstveniki poznali že prej, vendar je ta primerek izjemno velik: žival je bila skupaj z lupino težka najbrž približno sedem kilogramov. Živala je v toplem morju, ki je pred 95 milijoni let pokrivalo pretežni del Evrope. Danes takšne glavonožce, imenovane nautilus, najdemo v zahodnem delu Tihoke oceana in v Indijskem oceanu okrog Avstralije. Strokovnjaki so potrebovali šest mesecev, da so tega fosila, velikega kot nogometna žoga, očistili kamnitih oblog.

Vesolje pod radijskim pajčolanom

CHARLOTTESVILLE - Telekomunikacijskih satelitov je vse več, po vsem svetu se širi radioamaterska mreža in povsod vse pogostejše uporabljajo najrazličnejše naprave, ki oddajajo radijske valove... in zaradi vsega tega je prišlo do "prometnega infarkta" na tem področju spektra elektromagnetnega zračenja. Zaradi tovrstne kakofonije se najbolj jezijo radijski astronomi, ki skušajo prestreči šibke signale z oddaljenih nebesnih teles. Vendar se stvari včasih le spreminjajo na bolje. Družba Motorola je nameravala izstreliti 77 satelitov, namenjenih za potrebe mreže mobilnih telefonov, ki jih uporabljajo v odročnih krajih. Pri tem naj bi uporabili radiofrekvenčni pas, v katerem astronomi raziskujejo vesoljska območja, kjer se porajajo zvezde. Radioastronomskemu observatoriju v Charlottesville v ameriški zvezni državi Virginiji se je posrečilo Motorola pregovoriti, da je uporabila drugo frekvenco. Razumevaloca je bila tudi ameriška carinska služba, ki moti radioteleskopi v Arizoni in Teksasu, in sicer s svojim radarskim sistemom za nadzor nad zračnim prostorom v smeri Mehike, od koder prihajajo letala tihotapev mamil. Carinske oblasti so privolile, da bodo sevanja vseh svojih radarjev za hip blokirale, kadar bodo antene med obracanjem usmerjene proti radioteleskopom v Arizoni. To so kljub vsemu izjemni pimeri. Za astronome, ki bi se radi otresli gostega radijskega pajčolana, je edina rešitev, da radioteleskope poslej postavljajo v oddaljenih krajih oziroma - to bi bilo se boljše na nevidni strani Lune..

GERONTOLOGIJA

Inkontinenca

META PENTEK

Nehoteno odvajanje (inkontinenca) urina je motnja, o kateri prizadeti neradi govorijo in se skrivajo, kot da gre za veliko sramoto. Sami si pomagajo na različne načine. Iz starih brisac in rjuh si naredijo vložke, ki si jih kot plenice vstavljajo v spodnjice. Vendar se pogosto zgodi, da ti vložki ne služijo svojemu namenu. Prej ali slej se z urinom prepoji obleka ali postelja, in bolnik začne okoli sebe širiti neprijeten vonj. Vsi živijo vonja se navzame tudi prostor, v katerem bolnik živi. Sam se pogosto sramu niti ne zaveda, neprijetne vonjave pa zaznavajo drugi. Ko bolnika opozorijo, se odzove tako, da ga je sram ali pa je uzažen, začne se izogibati družbi in se zapirati vase. Te težave so v veliki

meri nepotrebne. Včasih se da vzrok inkontinenca odpraviti, zato naj vam o teh težavah ne bo nerodno spregovoriti z zdravnikom. Inkontinenca urina je lahko prehodni pojav. Pogosta je pri vnetjih mehurja, ko je povezana s pekočim, pogostim uriniranjem po malem. Z odpravo vnetja se odpravi tudi uhajanje urina. Motnja pri odvajanju urina je lahko prehodna pri spremembi okolja. Če se starostnik preseli v

novi okolje, to lahko nanj deluje kot stres, ki se kaže kot prehodna motnja in odvajanju vode. Ko osvoji novo okolje, motnja preide. Tudi pretirano jemanje določenih zdravil povzroči prehodno nekontrolirano uriniranje. Kadar je zaradi nekega vzroka moteno odtekanje urina iz mehurja, se lahko zgodi, da se mehur polni in veča vse dotle, dokler ni v njem ustvarjen tak pritisk, da oviro premaga. Tako ne-

kontrolirano praznjenje mehurja spominja na polno čašo, v katero ves čas nekaj priteka in zato tekočina po robovih izteka. Tako vrsto motnje lahko pri starejših, predvsem lezečih bolnikih, povzročijo večje količine blata v crevesju. Pri moških pa je pogosto vzrok take zapore povečana prostata. Če bolnik na spremembo v odtekanju urina ni pozoren, se lahko prostata toliko poveča, da povsem prepreči

odtekanje urina. Operativno se težava uspešno reši. Pri ženskah, ki so velikokrat rodile, lahko v starosti pride do izrazitejšega popušcanja medeničnega dna. Včasih se temu pridruži še spust maternice in posledica vsega skupaj je uhajanje urina, ki je se posebej pogosto pri kihanju in kasljanju. Tudi ta težava se da operativno rešiti. Tudi mišično-zivčna obolenja povzročajo inkontinenca. Z dodatnimi preiskavami se da ugotoviti stopnjo prizadetosti in mogoče rešitve. Neredko pa se v starosti pojavi še psihogena inkontinenca urina, ki nastaja na podzavestni ravni. Starostnik z inkontinenca od svojcev izsiljuje, da bi se več ukvarjali z njim, ali pa jih zeli na ta način kaznovati.

LESTVICE

KOŠARKA
Državni kadeti

IZIDI 14. KOLA: Don Bosco - Arte Go 83:69; Inter 1904 - Goccia di Carnia 78:95; Ricreatori - Udinese Club 80:87; Menta Più Go - Kontovel 83:55; Stefanel - Latte Carso 78:73; Bor Radenska - Italmonfalcone 65:106.

VRSTNI RED: Goccia di Carnia Ud in Stefanel Ts 26, Italmonfalcone 22, Menta Più Go in Don Bosco 18, Udinese Club 14, Arte Go 12, Bor Radenska in Kontovel 10, Latte Carso 8, Ricreatori 4, Inter 1904 0.

PRIHODNJE KOLO: Udine Club - Bor Radenska; Kontovel - Inter 1904.

Deželni kadeti

IZIDI. KOLA: Ferroviario - Libertas 92:67; Sgt - Don Bosco 93:54; Breg - Santos 76:75; Intermuggia prost.

VRSTNI RED: Sgt 18, Don Bosco 12, Ferroviario in Libertas 10, Santos 8, Breg 6, Intermuggia 4.

PRIHODNJE KOLO: Don Bosco - Breg.

Naraščajniki

IZIDI 14. KOLA: St. Azzurra - Sokol 69:79; Don Bosco A - Stefanel 19:108; Bor Radenska - Santos 92:70; Ricreatori - Don Bosco B 62:110; Lega Nazionale - Libertas 66:89; Ferroviario B - Ferroviario A 61:89.

VRSTNI RED: Stefanel 28, Ferroviario A 26, Don Bosco B 22, Bor Radenska 20, Ferroviario B 16, Inter 1904, Santos, Sokol in Servolana 10, Libertas 8, Ricreatori in Don Bosco 6, St. Azzurra 4, Lega Nazionale 0.

PRIHODNJE KOLO: Ferroviario B - Bor Radenska; Sokol - Servolana.

NOGOMET
Under 21

IZIDI ZAOSTALEGA 8. KOLA: Fossalon - Breg 0:2, Risanese - Pozzuolo 1:1, Opicina - Tavagnacco 0:0, Servola - Stella Azzurra 2:1.

VRSTNI RED: Pozzuolo 22, Breg, Opicina in Risanese 18, Tavagnacco 17, Stella Azzurra 7, Fossalon 5, Servola 2 (Fossalon kaznovan z odvzemom ene točke; Breg, Risanese, Servola in Fossalon imajo tekmo manj).

PRIHODNJE KOLO: ZAOSTALI SREČANJI (13. 2.): Servola - Fossalon, Breg - Risanese (v Dolini ob 15.30).

Deželno mladinsko prvenstvo

IZIDI: San Canzian - Monfalcone prekinjena zaradi megle, Primorje - Costalunga 0:4, Union 91 - Lucinico prekinjena zaradi megle, San Sergio - Juventina 1:1, Pro Gorizia - Ronchi 3:1, San Luigi - Italia 1:1, Fortitudo - San Luigi prekinjena zaradi megle, Cormonese - Trivignano 2:1.

VRSTNI RED: Pro Gorizia 28, San Sergio 27, Ronchi 26, San Giovanni, San Luigi, Costalunga 25, Italia San Marco 24, Cormonese 23, Trivignano 17, Monfalcone 15, Lucinico 14, Union 91 in Juventina 12, Fortitudo in Primorje 8, San Canzian 7.

PRIHODNJE KOLO: Trivignano - Fortitudo, San Giovanni - San Luigi, Italia San Marco - Pro Gorizia, Ronchi - San Sergio, Juventina - Union 91, Lucinico - Primorje, Costalunga - San Canzian, Monfalcone - Cormonese.

Pokrajinsko mladinsko prvenstvo

IZIDI: Portuale - Muggesana 1:1, Edile Adriatica - Domio 3:1, Sant'Andrea - Olimpia 0:1, Don Bosco - Zaula 3:4, Ponziana - Chiarbola 6:1, Opicina - Campanelle 3:0, Zarja Adriaimpex prost.

VRSTNI RED: Olimpia 23, Edile Adriatica in Ponziana 22, Portuale 19, Opicina 18, Zarja Adriaimpex 16, Domio 15, Muggesana 13, Chiarbola 12, Zaula 9, Don Bosco 8, Sant'Andrea 7, Campanelle 4.

PRIHODNJE KOLO: Zarja Adriaimpex - Opicina, Campanelle - Ponziana, Chiarbola - Don Bosco, Zaula - Sant'Andrea, Olimpia - Edile Adriatica, Domio - Portuale, Muggesana prost.

Naraščajniki

IZIDI: Campanelle - CGS 1:6, Portuale - Esperia 4:0, Fortitudo - San Giovanni 0:3, Primorje - Olimpia 1:5, Ponziana - Zaula 5:2, Sant'Andrea - Chiarbola 1:0, Don Bosco - Montebello 4:2, San Sergio prost.

VRSTNI RED: Sant'Andrea in Olimpia 28, Portuale, Ponziana in San Sergio 23, San Giovanni 21, Fortitudo 20, Chiarbola in Primorje 15, CGS 12, Campanelle in Don Bosco 10, Montebello, Esperia in Zaula 7 (Esperia kaznovana z odvzemom ene točke).

PRIHODNJE KOLO: San Sergio - Don Bosco, Montebello - Sant'Andrea, Chiarbola - Ponziana, Zaula - Primorje, Olimpia - Fortitudo, San Giovanni - Portuale, Esperia - Campanelle, CGS prost.

Najmlajši

IZIDI: Fortitudo - Domio 5:0, Primorje B - Triestina 2:1, Chiarbola - Primorje A 0:4, Fani Olimpia - Altura Muggesana 0:2, Esperia - Costalunga 0:2, San Canzian - Portuale 0:5.

VRSTNI RED: Primorje A 29, Fortitudo 28, Triestina 25, Montebello 24, Altura Muggesana 22, Portuale 20, Primorje B 14, Costalunga, Fani Olimpia in San Canzian 10, CGS 8, Domio 7, Esperia 5, Chiarbola 4.

VRSTNI RED : San Canzian - Esperia, Costalunga - Fani Olimpia, Alt. Muggesana - Chiarbola, Primorje A - Primorje B, Triestina - Fortitudo, Domio - Montebello, Portuale - CGS.

Začetniki

Skupina A
IZIDI: Ponziana - Roianese 1:0, Portuale - Zarja Adriaimpex A 0:1, Don Bosco - Esperia 6:1, San Giovanni A - Triestina A 0:2, Mont. Campanelle - Chiarbola 0:3, Fortitudo - Alt. Muggesana 0:2.

VRSTNI RED: Triestina A 21, San Giovanni 18, Ponziana 16, Portuale 14, Zarja Adriaimpex A 13, Alt. Muggesana 11, Chiarbola in Roianese 10, Don Bosco 7, Fortitudo in Mont. Campanelle 4, Esperia 2.

PRIHODNJE KOLO: Alt. Muggesana - Chiarbola, Mont. Campanelle - Triestina A, Sa, Giovanni A - Esperia, Don Bosco - Zarja Adriaimpex A, Portuale - Roianese, Ponziana - Fortitudo.

Skupina B
IZIDI: Opicina - Domio prekinjena, San Luigi - Fani Olimpia 1:4, Triestina B - Fulgor 2:3, San Giovanni B - CGS 0:0, Costalunga - Zarja Adriaimpex B 1:3, Sant'Andrea prost.

VRSTNI RED: Fani Olimpia 20, Fulgor 16, San Luigi 15, Zarja Adriaimpex B 13, Triestina B 12, CGS 9, Opicina 7, San Giovanni in Sant'Andrea 5, Costalunga 3, Domio 1.

PRIHODNJE KOLO: Sant'Andrea - Zarja Adriaimpex B, Costalunga - CGS, San Giovanni B - Fulgor, Triestina B - Fani Olimpia, San Luigi - Domio, Opicina prost.

MLADINSKA KOŠARKA / DRŽAVNI KADETI

Obe naši ekipe
zdržali le polčas

Borovci -41, Kontovelci -28 točk

Bor Radenska - Italmonfalcone 65:106 (36:51)

BOR RADENSKA: Vidali, Verrì, Sancin 4, Ursic 4, Cupin 8 (4:4), Bandi, Porporatti 6 (2:2), Palmisano 2, Giacomini 26 (8:10), Grbec 15 (4:6); trener Martini.

PM: 18/22. SON: 21. 3T: Giacomini 2, Grbec 1.

Proti eni izmed boljših ekip kadetskega prvenstva so se borovci predstavili brez stebra ekipe Stefana Samca, Grbec pa je igral le obcasno, saj sta vedno pestijo hrbtne bolečine. To se je seveda močno poznalo, saj sta ravno ta dva igralca glavna nosilca igre Martinjevega moštva. Belozeleni so se vsekakor pogumno podali v boj, proti višjim in objektivno boljšim nasprotnikom pa je bil boj brezupen. Pod kosema sta imela Vidali in Porporatti polno dela, a nista znala zaustaviti nasprotnikove centre, ki so polovili ogromno odbitih zog tudi v napadu. Nekoliko boljše se je obnesel Sasa Cupin, kljub temu, da je bil zaradi boleznih dalj časa odsoten.

Na zunanjih pozicijah je uspešno zaigral Igor Giacomini, ki je bil tudi drugi najboljši strellec srečanja, trener Martini pa je kot običajno zaupal tudi nekaterim naraščajnikom, ki pa se niso kos večjim in starejšim nasprotnikom. Ob tem je bil zaradi mrzlice odsoten tudi Tom Oberdan, ki je doslej vedno prijetno presenetil.

V prvem polcasu so borovci se obdržali stik z gostujočo peterko, v drugem delu pa je nase zajel totalni black out in Trzicani so z delnim izidom 38:7 dobesedno pokopali naše kosarkarje.(VJ)

Igor Giacomini (Bor)

Milic 15 (3:4), Cerne 8 (2:7), Suligoj, trener Vatrovec.

V prvem polcasu so se Kontovelci dokaj enakovredno upirali močnim gostiteljem, ki so z 18 točkami na četrtem mestu lestvice. Srečanje pa se je odločilo že v 4. min. drugega polcasa, ko sta sodnika dosodila domaćinom tehnično napako, nasi kosarkarji so imeli na razpolago kar šest prostih metov in se posest zoge. Kontovelci pa so zgrešili prav vse proste mete, kar jih je močno potro, tako da so znatno popustili. Domaćini pa so dobili novega zagona in povsem nadigrali naso ekipo.

Odtlej je goriska ekipa s hitrimi protinapadi, zelo agresivno obrambo in obcasno tudi z atraktivnimi akcijami nizala kos za kosom, tako da se je prednost gostiteljev skokovito večala in na koncu srečanja znašala skoraj 30 točk.

Od posameznikov bi tokrat omenili Pavla Krizmana, ki je bil s 17 točkami najboljši strellec nasega moštva, in Patricka Zerjalo. Od gostiteljev pa se je oddikoval Campanello, ki je dal kar 26 točk, od tega tri »bombe«.

Kontovelci bodo v prihodnjem kolu igrali proti zadnjjevrščenemu Interju 1904.

Menta Più - Kontovel 83:55 (35:28)

KONTOVEL: Krizman 17 (3:6), A. Spadoni 4, M. Spadoni 3 (1:2), Zerjal 6, Colja, Skerk 2 (0:2),

MLADINSKI NOGOMET / DVE ZMAGI ZAČETNIKOV ZARJE

Primorje A med najmlajšimi
še naprej visoko zmaga

Prepričljiv poraz proseških naraščajnikov z vodilno Olimpia

NARASČAJNIKI

Primorje - Olimpia 1:5 (0:4)

Strelec za Primorje: Emili.

PRIMORJE: Husu, Turk, Nadlišek, Braini, Pahor, Emili, Lovrecic, Luksa, Balbi, Kuk.

»Rdece-rumeni« so tokrat visoko izgubili, kot opravičilo pa je treba povedati, da so igrali proti prvovrščeni ekipi na lestvici. Prosečani niso imeli priložnosti v prvem delu. Igrali so tudi proti burji in zaradi tega so gostje večkrat ogrozili domača vrata in dosegli kar štiri zadetke. V nadaljevanju so nasprotniki se enkrat zatresli mrežo, nato pa so pobudo prevzeli naši in do konca stalno napadali. Emili je tako tudi znal izid, razen tega so zadeli se dve prečki z Lovrecicem in Emilijem ter vratnico s Kukom. Povedati je treba, da so »rdece-rumeni« nastopili samo z desetimi igralci, ker so bili ostali bodisi bolni, bodisi poskodvani. (Gorazd)

Začetniki

Portuale - Zarja Adriaimpex A: 0:1 (0:0)

ZARJA ADRIAIMPEX A: Jas Gregori, Bernetti, Giraldi, Carli, Berce, Longo, Stokelj, Grgic, Zornada, Primosi.

Strelec za Zarjo Adriaimpex A: Zornada.

Zdesetkana enajsterica Zarje, ki je igrala skozi vso tekmo z igralcem manj, je proti solidnemu Portualeju na koncu nepricakovano slavila. Nasi mladi igralci so zaigrali poztvovno in izbrali obrambno taktiko tako, da nismo videli v prvem polcasu veliko priložnosti za gol, čeprav so domaćini z vetrom v svojo korist oblegali kazenski prostor Zarje, niso pa si znali ustvariti niti ene resne priložnosti za gol, nasprotno pa je Primosi sam pred vrati napravil gol, potem ko je bil vratar že premagan.

V nadaljevanju so imeli zarjani veliko več od igre, domaćini pa so si ustvarili dve lepi priložnosti in v eni je zoga sla za las mimo vrat v drugi, pa je Jas Gregori mojstrsko zaustavil stooostotni zadetek in resil vrata. Po teh kritičnih trenutkih so »rdece-beli« prevzeli pobudo, zapravili z Giralidjem dve lepi priložnosti z dvema streloma od dalec, na koncu je odlocil Zornada, ko je odbil zogo v mrežo, katere se je pocasi zakotalila in prečkala belo crto, kljub temu da jo je pocasi vratar zaustavil. Domaćim je preostalo premalo casa, da bi uspeli rezultat izenaciti, nasi pa so se na koncu veselili, saj z osvojitvijo obeh tock niso racunali.

Costalunga - Zarja Adriaimpex B: 1:3 (0:2)

ZARJA ADRIAIMPEX B: Kapun, Curman, Skabar, Cernjava, Batic, Gabrovec, Tul, Jan Pahor,

večjih težav našim igralcem, ki pa kljub vsemu niso prikazali najboljše igre. Za Primorje je bil najprej uspešen Baselice, ki je streljal z razdalje, po njemu sta od blizu zatresla mrežo se Curman in Sustersic po podaji z desnega krila.

V drugem polcasu so primorjasi dosegli samo se en zadetek, uspešen pa je bil Karis. Razen teh starih zadetkov so imeli se veliko priložnosti, ki pa jih niso izkoristili. Omeniti je treba tudi, da so nekateri igralci igrali že v soboto za Primorjem B. (Gorazd)

Začetniki

Portuale - Zarja Adriaimpex A: 0:1 (0:0)

ZARJA ADRIAIMPEX A: Jas Gregori, Bernetti, Giraldi, Carli, Berce, Longo, Stokelj, Grgic, Zornada, Primosi.

Strelec za Zarjo Adriaimpex A: Zornada.

Zdesetkana enajsterica Zarje, ki je igrala skozi vso tekmo z igralcem manj, je proti solidnemu Portualeju na koncu nepricakovano slavila. Nasi mladi igralci so zaigrali poztvovno in izbrali obrambno taktiko tako, da nismo videli v prvem polcasu veliko priložnosti za gol, čeprav so domaćini z vetrom v svojo korist oblegali kazenski prostor Zarje, niso pa si znali ustvariti niti ene resne priložnosti za gol, nasprotno pa je Primosi sam pred vrati napravil gol, potem ko je bil vratar že premagan.

V nadaljevanju so imeli zarjani veliko več od igre, domaćini pa so si ustvarili dve lepi priložnosti in v eni je zoga sla za las mimo vrat v drugi, pa je Jas Gregori mojstrsko zaustavil stooostotni zadetek in resil vrata. Po teh kritičnih trenutkih so »rdece-beli« prevzeli pobudo, zapravili z Giralidjem dve lepi priložnosti z dvema streloma od dalec, na koncu je odlocil Zornada, ko je odbil zogo v mrežo, katere se je pocasi zakotalila in prečkala belo crto, kljub temu da jo je pocasi vratar zaustavil. Domaćim je preostalo premalo casa, da bi uspeli rezultat izenaciti, nasi pa so se na koncu veselili, saj z osvojitvijo obeh tock niso racunali.

Costalunga - Zarja Adriaimpex B: 1:3 (0:2)

ZARJA ADRIAIMPEX B: Kapun, Curman, Skabar, Cernjava, Batic, Gabrovec, Tul, Jan Pahor,

Naraščajniki Primorja tokrat neuspešni (foto Ferrari)

Damjan Pacor, Babudri, Strajn.

Strelec za Zarjo Adriaimpex B: Babudri (2) in Cernjava.

Ekipa Costalunge je bila prešibak nasprotnik za naše začetnike in njihova zmaga ni bila nikoli pod vprašajem. Najprej so povedli z odličnim Babudrijem in nato se podvojili s Cernjavo in tekme je bilo že po prvem polcasu praktično konec. Nasi so imeli vedno pobudo in igrali pred vrati Trzacanov, tako so tudi v nadaljevanju dosegli se tretji zadetek, domaćini pa so omilili poraz z golom tik pred koncem srečanja. Po prikazani igri in po priložnostih, bi zarjani prav gotovo zaslužili se višji izid. S to zmago so tudi zaključili zimski del prvenstva tik pod vrhom zacasne lestvice.(d.gr.)

MLADINSKA KOŠARKA / PROPAGANDA

Kontovelci zanesljivo
dobili derbi z borovci

Jadranovci izgubili proti Barcolani, vendar so predvsem v obrambi odigrali svojo doslej najboljšo tekmo

Na derbiju so se mladi igralci obeh ekip poztvovno borili za vsako žogo (foto Sergio Ferrari)

A SKUPINA
Kontovel - Bor 90:29 (47:14)

KONTOVEL: Bukavec 25 (1:2), Pavletic 6 (0:2), Brezigar 14, boatec 8 (0:2), Grilanc 4, Milic 8, Lupinc 10, Puntar 1 (1:2), Masten 8, Sirca 6 (0:2), trener Meden.

BOR: Aloisio 14 (2:8), Smilovic 7 (1:6), Tulis, Zobec, Fajt 2 (0:2), Costa 2, Floridan 4, Strani, Sikic, trener: S. Corbatti.

PON: Lupinc, Milic in Brezigar.

Prvi slovenski derbi v tem prvenstvu se je koncal z nepricakovano visoko zmago Kontovel-

cev. Borovci pa so nastopili z zelo odkrjeno postavo in visok poraz je bil neizbezen.

Vsekakor je bila tekma se kar dopadljiva in igralce obeh ekip je treba pohvaliti za zvrhano mero poztvovnosti. Z nedeljsko zmago in z novima točkama so Kontovelci napravili lep korak naprej po poti do osvojitve končnega tretjega mesta, ki omogoča nastop v A skupini.

Jadran - Barcolana 85:93 (35:50)

JADRAN: Stefancic 26 (8:10), Mura 2, Spacapan, Corbatti 6, Brundula,

Fonda 14 (0:2), Hrovatin 11 (1:2), Lakovic 5 (0:2), Kalc, Zobin 21 (1:2), trener Vremec.

Jadranovci so, kljub porazu, odigrali svojo najlepšo in najkakovostnejšo tekmo tega prvenstva.

V prvi cetrtni so bili skoraj »sokirani«, ker so imeli nasproti pravega »velikana«, to je Gabrieleja Menguccija, ki je gospodaril pod kosema in na koncu tudi dosegel 44 točk ter seveda polovil vse odbite zoge pod obojema kosema. Samo v 1. cetrtni je dosegel 18 točk.

Od druge cetrtnine pa se

je začel pravi preporod jadranovcev, ki so se odločno vrgli v boj in začeli »scipati« gostom točko za točko, tako da so jih v tretji cetrtni celo prehiteli za eno piko (65:64).

V tem delu so jadranovci zlasti zadovoljili v obrambi, saj so z zvrhano mero poztvovnosti in borbenosti prestrelgi nasprotnikom precej zog in akcije uspešno zaključevali s protinapadi. V drugi cetrtni je bil delni izid 26:23 za goste, v tretji pa kar 29:15 za naše kosarkarje, v zadnji pa 28:20 za Barcolano. (A.V.)

KOŠARKA / NARAŠČAJNIKI

Okrnjeni borovci
boljši od Santosa
Sokolu novi točki

Naši ekipe igrali pod pričakovanjem

Bor Radenska - Auto-

sandra 92:70 (43:38)
BOR: Pozar 9 (1:1), Jogan 24 (2:6), Velinski 18 (4:7), Sancin 13 (1:3), Ursic 6, Lapelj 18 (8:12), Stokelj 4 (4:4); trener Krecic.

PM: 20:33. SON: 22. PON: Velinski (33). 3T: Jogan 2.

V prvem kolu povratnega dela prvenstva so Borovi naraščajniki spet zanesljivo zmagali. Tokrat se je našim predstavil na igrišče trdozov nasprotnik, ki se je v nedeljo jutraj podal v telovadnico Suvich z odločnim namenom, da zmaga, medtem ko so Borovi fantje zgledali nekako zaspani in brez volje do igre. »Belo-zeleni« so bili za nameček se močno okrnjeni. Oberdan in Kovac sta bila bolna, Jagodic pa ima poskodovano koleno. Tekma je bila zelo lepa, predvsem prvih dvajset minut, ko sta si bili ekipe povsem enakovredni. Po deseti minuti igre je bil borov trener Krecic vidno zaskrbljen, saj so nasi že izgubljali s 25:21 in nic ni dalo slutiti, da bi na kakšen način zbudili. V nadaljevanju igre pa so borovci le stisnili zobe in končno zaigrali boljše predvsem v napadu. Najprej so nadoknadili zaostanek, v zadnjem delu tekme pa so povisali prednost.

S to zmago so borovci ohranili stik z vrhom lestvice. Upati pa je le, da bodo kar kmalu spet zaigrali v kompletni postavi. (Matija Jogan)

Stella Azzurra - Sokol 69:79 (23:41)

SOKOL: Pahor 6 (2:2), Rizzante 5 (3:10), Spacal

2, Rustja 14 (2:8), Umek 15 (3:10), Iori 15 (1:7), Franco 2, B. Starc 10 (2:4), Taucer 12; trener Tercon. PM: 13/46.

Sokolovcem je uspelo le v 2. cetrtni zanesljivo povesti, medtem ko so bili gostitelji v prvi boljši (18:16). Z dobro obrambo in učinkovitim napadom so si nasi kosarkarji z delnim izidom 11:0 priigrali lepo prednost in ob polcasu vodili že z 18 točkami razlike.

Sokolovci so nato le ohranili prednost, zaradi poraznega odstotka prostih metov pa so se domaćini nekoliko priblizili, ni jim pa uspelo ogroziti zmage nabrezniske ekipe. Od posameznikov bi tokrat pohvalili Rustjo in Umeka.

MINIBASKET / EWIVA IL MB

Borovci popustili v zadnji
četrtni, visok poraz Poleta

Bor - Santos 38:44 (20:22)

BOR: Miralem 2, Verri 4, Smilovic (0:2), Pitacco 2, Lombardo 2 (0:2), Gaburro 2, Stokelj 16 (6:6), Lovriha 4, Pison, L. Corbatti 2 (0:2), Valassi 4; trener S. Corbatti.

V tolazilni skupini turnirja Ewiva il Minibasket so borovci odigrali dobro in izenačeno tekmo proti Santosu in kljub tesnemu porazu je ekipa povsem zadovoljila. Naj omenimo, da so se gostje predstavili v nezadostnem stevilu, borovci pa so seveda takoj privolili, da se tekma vsekakor izpelje. Trener Santosa je »v zahvalo« igral večji del tekme z najboljšimi posamezniki, kar se je v zadnji cetrtni seveda krepko poznalo in mali borovci so po prednosti 38:26 ostali praznih rok. (S.C.)

Ricreatori - Polet 118:34 (20:12)

POLET: Piccini 2, Ferfolja 4, Milic, Grilanc 2, Gregori 8, Kocjancic 16 (2:2), Zagar, Milojevic, Sibelja, Mi. Suhadolc, Belicic 2, Ma. Suhadolc; trener Vremec.

Proti močnejšemu in za najmanj leto dni starejšemu nasprotniku so poletovci utrpeli pričakovani poraz. (A.V.)

Poletovi
dečki
od SGT
boljši za
50 točk

Polet Zidaric - SGT 118:66 (43:29)
POLET ZIDARIC: Petaros 4, Senica 32, Sosic 10 (0:1), Slavec 42 (2:5), Kocjancic 2, Slama 2, Metlika 4, Lakovic 7 (1:3), Zerjal 6, Genardi 2, trener Vremec.

Premoc poletovcev na tem srečanju je bila več kot očitna, o čemer prica končni izid. V prvih dveh cetrtnah so se gostje se kar močno upirali poletovcem, v tretji pa so strnili vrste v obrambi in si priigrali zanesljivo prednost, ki so jo le še povečali do konca srečanja. (a.v.)

MOŠKA KOMBINACIJA POD STREHO / GLAVNEMU FAVORITU GIRARDELLIJU LE BRON

Slavje Norvežanov

Jure Košir v kombinacijskem slalomu drugi, v kombinaciji sedmi

IZ MORIOKE ANDREI DEKLEVA

MORIOKA - SI-ZUKUI - »Nemogoče vreme za tekmo,« je bilo enoglasno mnenje, če bi tako snežilo na tekmi svetovnega pokala. A po tolikih dneh se slabšega vremena je bilo včeraj kljub močnemu sneženju vse v najlepšem redu. Razmere so bile enake za vse, ki so startali v kombinacijskem slalomu. In tekmovalje je bilo povsem regularno. Slavili pa so Norvežani, ki so s Kjussom in Aamodtom dosegli dvojno zmago, največji favoriti Girardelli pa se je moral zadovoljiti s tretjim mestom.

Kombinacijski slalom, postavljen v iztek proge Takakura, je bil nekoliko kratak.

Prva proga, ki jo je postavil švicarski trener, je imela 53 vrtic in je najboljše zaposlila za manj kot 40 sekund. Druga, ki jo je postavil trener slovenske moške reprezentance Pavel Grasc, je bila dve vrtici in nekaj sekund daljša.

Na startu ni bilo večine slalomskih provokatornikov, a spopad Norvežanov, Francoza Bianchija, Nemca Bittnerja, Luksemburžana Marca Girardellija in seveda Jureta Koširja je obetal napeto slalomsko tekmo-

vanje. Od teh sta se za kolajne v kombinaciji potegovala Norvežana Lasse Kjus in Kjetil Andre Aamodt ter Girardelli, kandidat za najvišje uvrstitve pa je bil tudi Avstrijec Günther Mader. V prvi kombinacijski preizkušnji, smuku, je bil od vseh najboljše uvrščen, sedmi.

Po prvem teku je bil izid za slovenski tabor nadvse zadovoljiv.

Z osemnajstimi stotinkami naskoka pred Aamodtom je namreč vodil Jure Košir, odlično pa se je odrezal tudi Mitja Kunc, sicer najmanj slalomsko nastrojen izmed Slovencev, ki je dosegel 11. cas.

V boju za kombinacijska odličja takrat se ni bilo nič odločenega. Na drugi progi je Košir izgubil dvoboj z Aamodtom, izračun kazenskih točk pa je pokazal, da si je zlato kombinacijo prislužil drugi Norvežan Lasse Kjus.

22-letni Lasse, ki se nikoli ni stal na najvišji stopnici na tehnikah svetovnega pokala, svetovnih prvenstvih ali olimpijskih igrah, drugi pa je bil v veleslalomu svetovnega pokala na Mt. Hutu leta 1990 in v kitzbühelski kombinaciji leta 1991, je po tekmi na

Aamodt (srebro), Kjus (zlato) in Girardelli (bron) so bili najboljši v kombinaciji (telefon AP)

vprašanja o tesni zmagi nad tekmečema Aamodtom in Girardellijem odgovoril: »Ze po smuku je bilo videti, da bo odločitev v slalomu tesna in zato smo se danes se posebej zagrizeno borili.«

Njegov rojak in vrstnik Kjetil Andre Aamodt, ki bo 22 let dopolnil septembra, v kombinaciji dosedaj prav tako ni dosegel večjih uspehov, bil je 4. v kombinaciji svetovnega pokala lansko leto v Wengnu, se ponasa z

olimpijskim zlatom s superveleslalomu v Albertvillu in s superveleslalomskim srebrom z zadnjega svetovnega prvenstva v Saalbachu. Na trd slalomski boj je bil prav gotovo pripravljen: »Jasno je bilo, da se bomo za kolajne borili Lasse, Marc, Günther Mader in jaz. V slalomu sem sel na zmago, ki sem jo tudi dosegel, vendar sem zlasti v drugi progi naredil preveč napak, da bi si priboril zlato v kombinaciji. A tudi dvojne norveške zmage sem zelo vesel.«

Stari macek Marc Girardelli, tudi tukaj prvi favoriti, se je moral zadovoljiti z bronom. To je že deveta kolajna s svetovnega prvenstva za 29-letnega smučarja iz Avstrije, ki tekmuje za Luksemburg, s čimer se je izenačil z Pirminom Zurbriggom. V kombinaciji je bil na svetovnih prvenstvih zlat v Crans Montani leta 1987 in v Vailu leta 1989, osemkrat pa je kombinacijsko zmago slavil v svetov-

nem pokalu, od tega v letosnji zimi kar trikrat. »Po smuku si nisem mislil, da lahko v kombinaciji zmaga prav Lasse Kjus. Prej sem recunal na Güntherja Maderja, danes pa je bil presenetljivo hiter tudi švicar Steve Locher. Danes sem dobro smučal in lahko današnjima zmagovalcema le čestitam,« je na tiskovni konferenci povedal Girardelli.

Jure Košir je po prvem nastopu verjetno razmišljal tudi o lepi kom-

binacijski uvrstitvi, na cilju druge pa se zdalec ni bil razočaran nad drugim slalomskim mestom ter sedmim v kombinaciji: »Današnja tekma je bila povsem regularna. Na drugi progi je res močno snežilo in

ELAN®

KOLIKO GLEDALCEV? / OPTIMISTIČNE ŠTEVILKE

Organizatorji kljub vsemu zadovoljni

Gotovo pa so podatki o obisku napihnjani

MORIOKA - Kot se na sportnih prireditvah spodobi, tudi na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju prireditelji redno strežejo s podatki o številu gledalcev. A ti podatki marsikoga zelo začudijo, saj so na primer ob včerajšnjem kombinacijskem slalomu nasteli kar 11.800 gledalcev, ob petkovem moškem kombinacijskem smuku pa celo več kot 15.000. Ze ob približni oceni se zde te številke pretirane, na oko si

tekmovalja na progah na Sizukuiju ogleda vsaj pol manj ljudi. Razlogov za picel obisk ni težko najti, ob slabem vremenu si celo klani Japonci tekme raje ogledajo na televiziji.

Jutri morda oba smuka

Vreme se naprej gospodari na prizoriščih letošnjega svetovnega prvenstva v alpskem smučanju. Po dogovoru naj bi bil v noči na torek po srednjeevropskem casu moski veleslalom in zenski slalom. Pogojniki je glede na dosedanje razplet skoraj obvezen, včeraj zvečer pa je bil tudi vprašljiv nastop Alberta Tomba, ki je imel zelo domneve tezahe in vročino. Ce bo slo vse po napo-

vedih bosta jutri na sporedu oba smuka. Najprej bi morale voziti zenske nato pa se moski. O tem se bo odločalo v zgodnjih jutranjih urah v sredo in ce bo program potrjen, bodo tako moski kot zenske pred pravo tekmo opravili se zadnji trening.

AIDS MORI

Z Asheom šport izgubil tudi velikega človeka

REUTER

NEW YORK - Veliki teniski igralec Arthur Ashe, prvi črni igralec, ki je osvojil wimbledonski naslov, je v soboto umrl za posledicami pljučnice oziroma aidsa, star 49 let. Čeprav je pred desetimi meseci povedal, da je neozdravljivo bolan, je njegova smrt močno prizadela svetovno športno javnost.

»Ni besed, s katerimi bi lahko zajeli njegovo blestečo življenje, ki ga je zivel polno, zavzemajoč se za pravice z vsjo odločnostjo in nepopustljivostjo,« je zapisal David Dinkins, njegov dolgoletni prijatelj. Martina Navratilova je povedala: »Bil je izjemno topla osebnost, ki je daleč preseglja svoje sportne okvire, okvire njegove rase, verskega prepričanja in narodnosti. Zelo si je prizadeval, da bi spremenil svet.«

V soboto so v Madison Square Gardens med dvobojem za naslov svetovnega boksarskega prvaka v teški kategoriji (med Riddickom Boweom in Michaelom Dokesom) gledalci z minutno molko počastili spomin na pokojnega sportnika.

Ashe je na tiskovni konferenci aprila 1992 potrdil, da so novice o njegovi okuzenosti z virusom aidsa resnice. Povedal je, da se je počutil zaradi teh govorice zelo prizadet, vendar je o svoji bolezni molčal od leta 1988, saj se je bal, da bi njegova zaznamovanost škodovala hčerki Cameri, ki bi jo zaradi tega utegnili zasmehovati. Nekdanja teniska zvezdnica Billie Jean King, zavzeta borka za pravice žensk, se ga spominja kot pionirja med borci za pravice črncev in človeka, ki je veliko prispeval k ozaveščenosti problematike aidsa. »Arthur je imel vedno navado reci, da je težje biti črn kot pa zboleti za aidsom. Veliko sva se o tem pogovarjala. Pred tem se je redkokdaj čustveno odprl; po tem, ko je zvedel, da je bolan, je postal veliko toplejša osebnost. Vec je objemal ljudi in se z njimi poljubljaj, ce-

sar prej ni nikoli počel,« je dejala.

Srčni napad je Asha prisilil, da se je odrekel tenisu ze leta 1979. Okuzeno kri je po vsej verjetnosti prejel s transfuzijo po drugi operaciji srca leta 1983. Arthur Ashe, ki je bil po naravi skromen in umirjen človek, je stalno premagoval predsodke in pregrade, ki so ločevale črne prebivalce od belih - vse od mladosti v s segregacijo zaznamovani Virginiji do Wimbledona, kjer je leta 1975 premagal Jimmyja Connorsa in tako postal prvi temnopolti tekmovalc, ki je osvojil ta naslov.

»Ne glede na to, s kakšnimi problemi se je spopadal, kako veliki so bili izzivi, se je soočil z njimi in si zmeraj zagotovil zadostno število točk,« je povedal Connors.

Ashe so sprejeli v newyorskó bolnišnico v petek popoldne, drugih podrobnosti niso sporočili, člani njegove družine naj bi spregovorili kasneje. Po prvi srčni operaciji leta 1979 je Ashe postal kapetan reprezentance ZDA za Davisov pokal, njegovo moštvo pa je zmagalo leta 1981 in 1982.

Svoj prvi veliki uspeh je Ashe zabeležil leta 1968, ko je zmagal na odprtem teniskem prvenstvu ZDA. Na avstralskem odprtem prvenstvu je zmagal leta 1970 in 1971, leto dni pozneje pa ponovno na odprtem prvenstvu ZDA. Izjavil je, da njegov najšrečnejši trenutek ni bil ob zmagi v Wimbledonu, temveč takrat, ko so izpustili na prostost Nelsona Mandello, borca proti apartheidu. »Ashe je bil znacen in pogumen človek,« je za CNN povedal Jesse Jackson, borec za človekove pravice. »Sport je izgubil velikega vodjo in velikega človeka. Arthur je pokazal velik pogum do svojih tekmecev. Bil je eden prvih, ki se je odkrito spopadel z razizmom in kasneje s svojo boleznijo,« je dejal Tim Mayotte, polfinalist Wimbledona 1981, sedaj pa televizijski komentator.

V Primorski košarkarski ligi ta teden deveto kolo

TRST - Clanska primorska košarkarska liga se bo ta teden nadaljevala s pari 9. kola. Ze danes bo v Trzinu ob 19. uri srečanje med Italmonfalcom in Borom Radenska. Jutri pa bosta dve tekmi. Ob 21.00 bosta v trzaski sportni palaci igrala Jadran TKB in Servolana Latte Carso, ob 20.30 pa bo v Brisicah srečanje med Kontovelom in Irsko iz Nove Gorice.

ŠPORT IN GOSPODARSTVO

Nogometni klub iz Šempasa bo odslej sponsoriziralo podjetje iz zamejstva

SEMPAS - Pred nadaljevanjem prvenstva v 3. slovenski nogometni ligi - zahod je šempaski klub Vodice podpisal pogodbo o pokroviteljstvu s slovenskim podjetjem iz Italije. Tako bo clanska moštvo odle nastopalo pod imenom Korotan - Italiana, medtem ko ostale stiri kategorije mlajših nogometasev se naprej ostajajo Nogometni klub Vodice.

Po besedah predsednika kluba Stojana Ceja pomeni pridobitev novega sponzorja »prelomnico v življenju našega

kluba, ki je lansko jesen obeležil dvajsetletnico delovanja in v katerem redno vadi okrog osemdeset nogometasev«. Skrb za vzgojo igralcev se odraza v uspehih mlajših kategorij (četrti mesto v Sloveniji med kadeti) in v »napajanju« clanske ekipe z doma vzgojenimi nogometaši. Sicer pa so clani po prvem delu letošnjega tekmovalja zbrali dvanajst točk in zasedajo osmo mesto med stirinajstimi moštvi.

Ceprav v pogodbi ni omenjena vsota, ki jo bo Korotan - Italiana name-

nil klubu, si obe strani prizadevata skupno doseci cimboljše rezultate in cim dlje sodelovati. Podjetje obljublja tudi pomoč pri gradnji novega igrišča, saj obstoječe - kljub obnovi in ze stiri letnim vlaganjem - komaj zadostuje predpisanim normativom in potrebam, predvsem pa predstavlja velik strošek vzdrževanje travnate površine. (Valter Pregelj)

Na sliki: direktor Nedjan Brataševac (levo) in predsednik kluba Stojan Cej (desno) sta pordila sodelovanje (foto: O'Hara)

NOVICE

Sievinen postavil svetovni rekord

PARIZ - Jani Sievinen iz Finske je na plavalnem tekmovanju za svetovni pokal postavil nov svetovni rekord za kratke bazene na 200 metrov mešano s casom 1:56,62 minute. Svoj prejšnji rekord, ki ga je postavil pretekli mesec v Helsinkih, je izboljšal za 22 stotink sekunde. (Reuter)

Zmaga Bena Johnsona

GRENOBLE - Kanadski sprinter Ben Johnson se na mednarodnem atletskem mitingu s casom 5,65 sekunde zmagal v teku na 50 metrov. Najboljši izid večera je postavil Ukrajinec Sergej Bubka, ki je v skoku ob palici preskočil 601 cm, kar je letošnji najboljši rezultat na svetu.

Henklova 200 cm v višino

STUTT GART - Na atletskem mitingu je nemška atletinja Heike Henkel preskočila dva metra in zmagala v skoku v višino. Dober izid je na mitingu dosegel tudi American Michael Johnson, ki je 400 metrov pretekel v 45,75 sekunde. NEKAJ OSTALIH REZULTATOV - moski 200 m: Trapp 20,83; 400 m: Johnson (oba ZDA) 45,75; 1500 m: Kiptanui (Ken) 3:36,95; 60 m ovire: Schwarhoff (Nem) 7,74; troskok: Procenko (Rus) 17,00; 60 m: Trapp 6,54; 800 m: Gray (oba ZDA) 1:45,91; 3000 m: Baumann (Nem) 7:43,60; palica: Widen (Sve) 566; daljava: Maas (Niz) 795; zenske 60 m: Guidry (ZDA) 7,18; 200 m: Voronova (Rus) 22,92; 400 m: Goleseva 52,63. (STA)

Seleševa na vrhu

LONDON - Na svetovni lestvici teniških igralcev vedno vodi Monika Seles pred Steffi Graf in Martino Navratilovo, ki je z zmago v Yokohami prehitela Arantxo Sanchez-Vicario. Lestvica: 1. Seles (Jug) 302,8614 točke, 2. Graf (Nem) 260,7986, 3. Navratilova (ZDA) 188,9840, 4. Sanchez-Vicario (Spa) 188,3767, 5. Sabatini (Arg) 182,9154 in 6. Capriati (ZDA) 131,9120 točk. (STA)

Gregorc »mali« as

TARBES - Americanka Stephanie Halsell, ki je v finalu premagala Reko Vidats iz Hondurasa s 4:6, 6:4, 6:4, in naš Miha Gregorc, ki je premagal Romuna Dimitria Caradimo, sta zmagovalca teniškega turnirja Malih asov, na katerem nastopajo tekmovalci, stari od 13 do 14 let. (AFP)

Polgarjeva se vodi

BUDIMPESTA - V nadaljevanju prijateljskega dvoboja med nekdajnim svetovnim prvacom, velemostrom Borisom Spaskim, in 16-letno madžarsko velemostro Judito Polgar, šahistko z najvišjim rejtngom na svetu, sta se tekmece v peti partiji razšla z neodločenim izidom. Polgarjeva se naprej vodi s 3:2. (T. P.)

VSV Beljak ima že 4 točke prednosti!

CELOVEC - Zmagovalc 14. kola avstrijskega prvenstva v hokeju na ledu je bil beljaski VSV. Hokeisti iz mesta ob Dravi so v gosteh pepriljivo premagali Feldkirch s 7:4 (2:0, 3:1, 2:3), medtem ko je najhujsi zaslodevalec, ekipa EC Graded, v Celovcu oddal dragoceno točko (4:4 proti KAC). KAC je proti Strajercem vodil ze s 2:0 in s 4:3, kar je za zmago ni zadostovalo. Senzacija 14. kola pa se je zgodila v Innsbrucku: Zall am See je premagal domacine s 4:2! (I.L.)

Vrstni red po 14. kolu: 1. VSV Beljak 22 točk, 2. EC Graded 18, 3. Zell am See 16, 4. KAC 15, 5. Innsbruck 15, 6. Feldkirch 8.

Šahisti SZS poraženi

CELOVEC - V sedmem kolu koroškega šahovskega prvenstva v spodnji ligi - zahod je prva ekipa Slovenske sportne zveze/Carimpex iz Celovca tesno izgubila proti moštvi iz Kötschach-Mauthena. Rezultat se je glasil 3,5:4,5 - za SZS pa so točkovali: Arnold Hattenberger, Jozi Amrusch, Rupert Reichman (po 1) ter Silvij Kovac (remi). Uspešnejši so bili igralci drugega moštva SZS: premagali so Sandtraz z 5,5:2,5. (I.L.)

Dob uspešne

GLEISDORF - Odbojkarji iz Doba pri Pliberku se znajo zmagati! V sedmem kolu play-off tekmovalja za naslov avstrijskega prvaka so v gosteh gladko premagali Gleisdorf (avstrijska Stajerska) s 3:0. Ekipa trenerja Goloba si je s to zmago utrdila četrto mesto na lestvici, na tretjeuvrsteno mesto Hypo-VBK iz Celovca (tokrat 2:3 proti SVS Möma Dunaj) znaša zaostanek samo točko. (I.L.)

Vrstni red po 7. kolu: 1. SVS Möma Dunaj 27, 2. Amstetten 18, 3. Hypo Celovec 17, 4. Dob 16, 5. Gleisdorf 9, 6. Enns 7.

Nedelja za Ano Bersan manj uspešna

Po uspešnem nastopu na sobotnem turnirju drugokategornikov je Ana Bersan morala v absolutni kategoriji, ko je ostalo le se osem najboljših igralč, položiti orožje pred Negrisolijevo, Semenzo in Pannovo v skupini starih, ki so se potegovala za najvišja mesta na namiznoteniskem turnirju v kraju Cologno Monese pri Milanu. Bersanova je z Negrisolijevo in Semenzo izgubila dokaj prepričljivo (obe srečanja sta se končali z 2:0), precej enakovredno pa se je kosala s Pannovo, ki je premagala Krasovko sele po tretjem setu.

Pri vsem tem pa je treba povedati, da so vse tri nasprotnice na državnih lestvicah precej višje rangirane kot Bersanova. Tako je Semenza st. 4 med prvokategornicami, Negrisolijeva je st. 5, Pannova pa 9 v prvi jakostni skupini, medtem ko je Bersanova, ki je vrh vsega nastopila poskodovana, med drugokategornicami postavljena na 14. mesto.

KARATE / NA DEŽELNIH PRVENSTVIH

Popoln uspeh shinkaijevcev

Štirje so se uvrstili v državno fazo

Na deželni prvenstvu črnih pasov in na deželnih trofejah rjavih in plavih pasov v karateju v Cedadu so člani Shinkai karate kluba dosegli res velik uspeh. Nastopili so v štirih in prav vsak od njih si je z zmago ali uvrstitvijo na 2. mesto pridobil pravico do nastopa na državnem prvenstvu oziroma na državni fazi tekmovanja za »Pokal Italije«.

Deželna trofeja rjavih in plavih pasov

Kadeti: Vojko Zotti 1. mesto v borbah +65 kg in 4. mesto v katah.

Clani: Vojko Ukmar 2. mesto v katah; Alessandro Bullo 1. mesto v borbah in 4. mesto v katah.

Deželno prvenstvo črnih pasov

Clanice: Romana Maiano 1. mesto v katah.

Skratka, uspeh shinkaijevcev je bil popoln, zdaj pa jih čaka merjenje znanja proti vsedržavnim smetani v karateju, kar bo od njih terjalo povečan napor in to z vseh vidikov: fizičnega, psihičnega in tudi finančnega, saj bo potrebno precej potovati. Upati je, da bodo večino tekmovanja vendarle priredili v severni Italiji.

Vse tekmovalce je v Cedadu spremljal instruktor društva Sergij Stoka, ki je bil na tekmovalje sicer povabljen kot sodnik.

Črni pas Shinkai karate kluba Romana Maiano - prval

1. ŽENSKA DIVIZIJA / PO TREH KOLIH VODITA ALTURA IN CLUB ALTURA

Jezna reakcija Brežank Prvi točki tudi za Kontovelke

V uvodni tekmi v 1. moški diviziji slogaši niso imeli lahkega dela

Po treh kolih sta v 1. ženski diviziji nepremagana le pobratena kluba Altura in Club Altura. Manj od pričakovanega dosega Sgt, ki je startal kot favorit, dobro se za zdaj drži Brežanke, ki so tik pod vrhom, do prve zmage pa so se dokopale tudi Kontovelke.

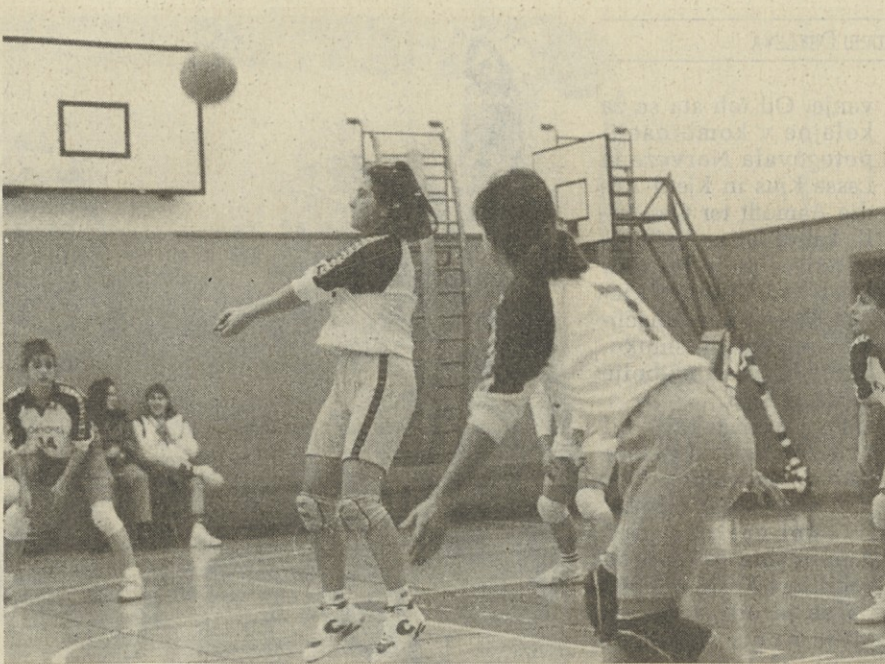
Breg - Virtus 3:1 (15:1, 15:12, 10:15, 15:5)

BREG: Bandi, Kosmac, Pettiroso, Canziani, Glavina, Kocjancic, Ota, Sancin, Zeriali, Malmenvall, Giorgi.

Brežanke so se pomerile v tem kolu s kakovostno sibkejšim nasprotnikom. Po prelahko zmaganim prvem setu, ki je trajal pičlih deset minut, Brežankam ni več uspelo vsiljevati svojega tempa igre. Zbranstvo v ekipi je padla in začela se je dolga serija nepotrebnih napak, katero so domačinke na koncu plačale s porazom v tretjem setu. V zadnjem delu igre so Brežanke zopet dokazale, kaj veljajo, ježno so reagirale na izgubljeni set in zasluženo osvojile novi par točk.

Pripomniti gre, da ekipa se lovi pravo uigranost, ki bo nedvomno pripeljala do tega, da bo sesterka v prihodnje nastopala bolj samozavestno držala svoj tempo igre od začetka do konca. (Sain)

Zaule - Kontovel 1:3 (11:15, 15:10, 14:16, 8:15)

Kontovelke so proti ekipi Zaule Rabuiese končno prišle do prve zmage

KONTOVEL: Pertot, Cerne, Superina, Pernaric, Stoka, E. in K. Bogatec, Blažina, Bezin.

Kontovelke so zaigrale zelo dobro, saj so naredile res malo napak, v ključnih trenutkih pa so pokazale precejšnjo hladnokrvnost, vrh vsega pa je bil viden napredek v homogenosti sesterke.

Posebno velja to za tretji set, v katerem je Zaule že vodil s 13:11, kar pa ni iztirilo slovenskih odbojkaric, ki so z domiselno igro v napadu zaostanek v celoti nadoknadile, v četrtem setu pa povsem nadigrale nasprotnice.

IZIDI 3. KOLA: Club Altura - Oma 3:0, Zaule - Kontovel 1:3, Killjoy - Sgt 3:0, Breg Union Beton - Virtus 3:1, Prevenire - Cus 0:3, Altura - Sant'Andrea 3:0.

VRSTNI RED: Altura in Club Altura 6, Oma, Killjoy in Breg Union Beton 4, Zaule, Sant'Andrea, Kontovel in Cus 2, Virtus in Prevenire 0.

PRIHODNJE KOLO: Cus - Altura, Virtus - Prevenire, Sgt - Breg Union Beton, Kontovel - Killjoy, Oma - Zaule Rabuiese, Sant'Andrea - Club Altura.

1. MOSKA DIVIZIJA

Prevenire - Sloga 0:3 (5:15, 7:15, 2:15)

SLOGA: Andrej in Martin Maver, Jercog, Mijot, Curtolo, Pertot, Veljak, Spetic, Glavina, Strajn, Micalessi in Volcic.

Ekipo Sloge, ki igra v 1. moški diviziji sestavljajo bolj izkušeni igralci, ki trenirajo s prvo moško ekipo Sloge, a ne nastopajo v C-2 ligi in mladinci. Igralci so zato v soboto prvič igrali skupaj, kar se je tudi poznalo, saj je ekipa se zelo neuigrana. Nasprotnik v tem kolu je bil vsekakor sibkejša ekipa, ki jo sestavljajo v

veliki večini mladinci in ki slogasem ni bila dorašla. Ti so imeli nekaj težav le na začetku tekme, ko je bilo na igrišču nekaj zmede. Kmalu pa so se znasli in izkoristili svojo očitno premoč. Pricakujemo seveda, da bodo igralci med prvenstvom se izboljšali svojo igro, ko se bodo med seboj bolj spoznali in uigrali. Drugace pa Sloga nima visokih ciljev v tem prvenstvu, ceprav je verjetno enakovredna vsem ekipam. To pa bo seveda skusala dokazati na igrišču tudi proti bolj izkušenim ekipam. Trener Mario Cač meni, da med vsemi moštvi izstopa predvsem Altura, ker pa Sloga nima v tem prvenstvu nobenega cilja bodo igrali predvsem mlajši igralci. Omeniti je treba, da je Slogino vrsto letos okreplil Alberto Curtolo, student iz Trevisa, ki trenira s slogasi in je v soboto zelo solidno opravil svoj krstni nastop v belordecem dresu. (A.M.)

IZIDI 1. KOLA: Nuova Pallavolo - San Sergio 3:0, Pallavolo Trieste - Volley club 3:1, Prevenire - Sloga 0:3, Sant'Andrea ni igrala.

PRIHODNJE KOLO: Club Altura - Sant'Andrea, Sloga - Le Volpi, Volley club - Prevenire, San Sergio - Pallavolo Trieste, Nuova Pallavolo je prosta.

lestvice

MLADINCI

Play-off
IZIDI 4. KOLA: Pallavolo Trieste - Sloga 3:1, Sant'Andrea - Volley club 2:3.
VRSTNI RED: Pallavolo Trieste 8, Volley club 4, Sloga in Sant'Andrea 2.
PRIHODNJE KOLO: Pallavolo Trieste - Sant'Andrea, Sloga - Volley club.

MLADINKE

IZIDI 17. KOLA: Prevenire - Sgt 2:3, Virtus - Breg odigrana sinoci (večerna tekma), Koimpex - Bor Friulexport 0:3, Altura - Sant'Andrea 3:0.
VRSTNI RED: Bor Friulexport 28, Koimpex in Altura 26, Sgt 16, Virtus 12, Cus, Breg in Sant'Andrea 6, Prevenire 4.
PRIHODNJE KOLO: Altura - Koimpex (14.2. ob 11.00), Bor Friulexport - Virtus (danes ob 19.30), Cus - Prevenire, Sant'Andrea - Sgt.

DEČKI

IZIDI 13. KOLA: Cus - Bor Frulani 0:3, Volley club - Sloga 0:3, Nuova Pallavolo - Pallavolo Trieste 3:0.
VRSTNI RED: Sloga 18, Nuova Pallavolo 14, Bor Furlani 12, Volley club 6, Pallavolo Trieste 4, Cus 0. (Volley club in Sloga imata tekmo manj)
PRIHODNJE KOLO: Volley club - Cus, Bor Furlani - Nuova Pallavolo, Pallavolo in Sloga sta prosta.

DEKLICE

IZIDI 13. KOLA: Bor Friulexport - Cus 3:0, Koimpex - Sant'Andrea 3:0, Oma - Sokol 1:3, Ricreatori - Club Altura bo jutri, Virtus in Sgt nista igrala.
VRSTNI RED: Bor Friulexport 20, Cus in Oma 16, Sokol 14, Ricreatori in Koimpex 10, Sant'Andrea 4, Sgt in Club Altura 2 (Bor Friulexport, Sokol, Virtus in Sgt imajo tekmo manj)
PRIHODNJE KOLO: Bor Friulexport - Sgt (11.2. ob 21.00), Virtus - Oma, Sokol - Koimpex (13.2. ob 17.30), Cus - Sant'Andrea, Ricreatori in Club Altura sta prosta.

NARAŠČAJNIKI

IZIDA 10. KOLA: Bor Furlani - Rozzol 1:2, Pallavolo Trieste - Nuova Pallavolo 3:0.
VRSTNI RED: Pallavolo Trieste (8 tekem) 19 točk, Bor Furlani (8) 15, Rozzol (8) 14, Sloga (8) 12, Nuova Pallavolo (9) 0.
PRIHODNJE KOLO: Bor Furlani - Nuova Pallavolo, Sloga - Pallavolo Trieste, Rozzol je prost.

NARAŠČAJNICE

IZIDI 10. KOLA: Cus - Oma 3:0, Virtus - Bor Friulexport 0:3, Sgt - Ricreatori 0:3, Sokol - Kontovel 0:3, Altura in Koimpex nista igrala. IZIDI ZAO-STALE TEKME. Cus - Ricreatori 3:0.
VRSTNI RED: Cus (8) 21, Bor Friulexport (7) 20, Koimpex (8) 15, Ricreatori (7) 13, Kontovel (8) 12, Altura (7) 11, Oma (6) 10, Virtus (7) in Sokol (7) 4, Sgt (6) 1.
PRIHODNJE KOLO: Kontovel - Altura, Ricreatori - Sokol, Bor Friulexport - Sgt, Oma - Virtus, Cus - Koimpex.

DEKLICE / PO 2. POVRATNEM KOLU

V derbiju kola borovke nadigrale tudi Cus, po zmagi vse boljšega Sokola proti Omi pa dobiva njihova prednost dimenzije brezna

Premoc borovk v tem prvenstvu je vse bolj očitna. Plave so se brez najmanjšega naprežanja znebile najnevarnejšega zasladovalca, to je Cusa in imajo zdaj de facto ze šest točk prednosti nad najbližjimi zasladovalci. Ceprav se je povratni del prvenstva v bistvu sele zacel, lahko ze zapisemo, da plavim naslov prvakinj ne more uiti, saj so nanj tudi racunale. Ista ekipa je namrec pred dvema sezonama po vodstvom Marka Kalca zmagala med naraščajnicami.

V minulem kolu so borovkam posredno na pomoč priskocile se sokolovke, ki so z zmago proti Oma poskrbele za vodvig. S to zmago so varovanje trenerja Saina v bistvu na drugem mestu dohitele tako Omo kot Cus. Uvrstitev na končno drugo mesto pa bi za Nabrezinke predstavljala res lep uspeh, saj se Sokol v mladinskih prvenstvih ze nekaj let ni vzpenjal tako visoko.

Bor Friulexport - Cus 3:0 (15:8, 15:6, 15:2)

BOR FRIULEXPORT: Pitacco, Flego, Vidali, Pernaric, Bezensek, Gruden, Dolhar, Zadnik.

Cus je v prvem srečanju precej namucil borovke, ki so zmagale sele po starih setih igre, zato je bilo pričakovati, da bo tudi povratno srečanje izenaceno. Nasprotno, borovke so svoje nasprotnice nadigrale po hitrem postopku. Do izraza je posebno prišla ogromna fizična razlika med ekipama, saj Borovo ekipo »deklke« sestavljajo dokaj visoke igralk, Cus pa pozrtvovalce.

Oma - Sokol 1:3 (9:15, 15:8, 13:15, 10:15)

Sokol: Svara, Radetic, Visintin, Antonic, Kobal, Brisecek, Udovic.

Deklke Sokola so v soboto s pozrtvovalno igro premagale v gosteh enega neposrednih tekmecev za končno uvrstitev pri vrhu lestvice. Na tekmo so se nase dobro pripravile, kljub dejstvu, da je zadnje case precej igralč zbolelo za gripo. Ekipa je stopila na igrišče brez dveh ključnih igralč, katere so enakovredno nadomestila mlajša dekleta. Igra, ki je bila secer zelo napeta,

Podajajica Borovih »deklke« Tjaša Gruden

valne, a majhne odbojkarice. Nad njimi se je zato usul pravi plaz udarcev. Glede na to, da bloka v bistvu ni bilo, je treba reci, da so borovke naredile se vse prevec napak in da niti priblizno niso igrane tako, kot zmorejo, kar se bolj jasno pove, kaksno je bilo razmerje sil na tej tekmi.

Koimpex - Sant'Andrea 3:0 (15:6, 15:6, 15:7)

KOIMPEX: Ban, Grgic, Kalc, Kocijancic, Marucelli, Novakovic, Sosic, Tensi.

Po treh zaporednih porazih po petih setih, so slogasice v nedeljo končno le prisle do ponovne zmage. Na Opcinah je tokrat gostoval skromni Sant'Andrea, ki je doslej zmagal samo enkrat. Ceprav je naša ekipa nastopila v okrnjenem sestavu, je bilo takoj jasno, da v tehničnem znanju absolutno prekasa svoje nasprotnice, katere je večkrat spravljala v težave ze z ostrim servisom.

Slogasice so bile boljše tudi na mreži in v polju, tako, da je bila njihova gladka zmaga povsem zaslužena.

je skozi vso tekmo vodil Sokol. Nabrezinke so servirale izredno učinkovito in osvojile mnogo pomembnih točk, neposredno s servisom. Tudi obramba je bila za nase barve izredno učinkovito orozje, saj so s pravilno postavitvijo bloka in obrambne linije uspele večkrat pridobiti tudi dobro odigrane zoge. Pri mehanizmu se je nekaj zataknilo le v drugem setu, ko so nase pustile nasprotniku prevec točk, neposredno v sprejemu. Zadnja dva seta pa sta bila pravi izraz srčno igrane odbojke, kjer je na koncu prevladala bolj motivirana sesterka. Dekleta gre pohvaliti za izredno zrelo in taktično disciplinirano igro, kar je v tej kategoriji se toliko bolj razveseljivo. (Sain)

Sokol - Kontovel 0:3 (1:15, 8:15, 7:15)

SOKOL: Udovic, E. in L. Legisa, Hrovatin, Kosmina, Rebula, Tuta, Sanna, Svara.

KONTOVEL: Sossi, Kobau, Skrk, Bezin, Bogatec, Krizman, Ferluga, Brisecek, Rebula, Kosuta.

Kontovelke so zaigrale dosti bolj prepričljivo od Nabrezink, pokazale so boljše tehniko, učinkovito so servirale, bolje gradile igro, zato pa tudi pogostejše napadale, v tem elementu pa se je na centru posebno izkazala Kobauova.

Po drugi strani so manj izkušene sokolovke odpovedale prav v elementu, ki ga ta čas najbolj obvladajo, to je servis. Do izraza je prišla skratka razlika v zrelosti, saj imajo Kontovelke za sabo vsekakor daljši igralski staz od sokolovk.

Virtus - Bor Friulexport 0:3 (0:15, 1:15, 2:15)

BOR FRIULEXPORT: Rogelja, Bogatec, Orel, Severi, Sternad, Tomaselli, Flego, Sadlowski, Furlani.

To je bila za borovke prelahka zmaga, od katere se niso imele cesa nauciti. Vecino točk so dosegle s servisi.

NARAŠČAJNICE / DERBI V NABREŽINI

Z boljšimi servisi in napadom Kontovelke prepričljivo dobile zahodnokraški derbi

Prelahka zmaga Bora Friulexport - Slogasice proste

Cus je z zmago v zaostali tekmi z Ricreatorem na začasnih lestvicah spet prehitel Bor Friulexport, ki pa ima tekmo manj, zaostalo srečanje s Sokolom pa bo nadoknadil v tem tednu. Zahodnokraški derbi se je končal z gladko zmago Kontovelk, slogasice pa so bile proste.

Sokol - Kontovel 0:3 (1:15, 8:15, 7:15)

SOKOL: Udovic, E. in L. Legisa, Hrovatin, Kosmina, Rebula, Tuta, Sanna, Svara.

KONTOVEL: Sossi, Kobau, Skrk, Bezin, Bogatec, Krizman, Ferluga, Brisecek, Rebula, Kosuta.

Kontovelke so zaigrale dosti bolj prepričljivo od Nabrezink, pokazale so boljše tehniko, učinkovito so servirale, bolje gradile igro, zato pa tudi pogostejše napadale, v tem elementu pa se je na centru posebno izkazala Kobauova.

Po drugi strani so manj izkušene sokolovke odpovedale prav v elementu, ki ga ta čas najbolj obvladajo, to je servis. Do izraza je prišla skratka razlika v zrelosti, saj imajo Kontovelke za sabo vsekakor daljši igralski staz od sokolovk.

Virtus - Bor Friulexport 0:3 (0:15, 1:15, 2:15)

BOR FRIULEXPORT: Rogelja, Bogatec, Orel, Severi, Sternad, Tomaselli, Flego, Sadlowski, Furlani.

To je bila za borovke prelahka zmaga, od katere se niso imele cesa nauciti. Vecino točk so dosegle s servisi.

MLADINCI / ZAPLET

Pallavolo že prvak

Tržačani po prekinitvi dobili tekmo b.b.

Pallavolo - Sloga 3:1 (15:11, 8:15, 15:11, 15:4)

SLOGA: Kralj, Micalessi, Mijot, Spetic, Stranj, Veljak.

V prvem povratnem kolu v play-offu za pokrajinski naslov, se je Sloga pomerila s tržaško ekipo, ki je praktično že prvak, saj se ni izgubila nobene tekme.

Na tem srečanju pa je prišlo v četrtem setu do neljubega dogodka. Potem ko sta si bili ekipi v prvih treh nizih povsem enakovredni, in je Sloga drugača tudi osvojila, je v četrtem Pallavolo povedel za 9:4. Po mnenju sodnika je tedaj Aljosa Kralj naredil nesportno gesto proti nasprotnikom in si je prislužil rumeni in rdeči karton, z njima pa tudi izključitev. Po mnenju obeh trenerju je bila kazen sicer nekoliko prehuda, vendar je Kralj moral z igrišča.

Slogasje, ki so zaradi boleznij v svojih vrstah nastopili okrnjeni, je tako ostalo le pet. Ker tekme tako niso mogli odigrati, je po pravilniku ostalih 6 točk brez borbe pripadlo ekipi Pallavolo, ki je tako tekmo tudi zmagala.

(Inka)

NAJMLAJŠI

Vrh lestvice se za mlade borovce žal oddaljuje Slogaši prosti

Bor Furlani - Rozzol 1:2 (7:15, 15:3, 5:15)

BOR FURLANI: Mauri, Bosari, Krmec, Pussini, Savarin, Seppi.

Po zelo obetavnem prvem delu so borovci zasli v krizo, ki pa je rezultat poškodb in številnih boleznij. Tekma z Rozzolum ni bila lepa, saj sta obe ekipi točki dosegali na napakah nasprotnikov, dosti pa je bilo tudi pavz. Prvi set je bil izenacen do 7:7. V drugem so borovci z dobrima servisom in sprejemom prepričljivo nadigrali Rozzol, a v tretjem je v njihovih vrstah napetost povsem popustila. Plavi so na lestvici se naprej drugi, vendar pa so v primerjavi z vodilnim Pallavolo izgubili po poti nekaj dragocenih točk.

Mladinke Bora loči od pokrajinskega naslova en set

Po nedeljski zmagi v derbiju s Koimpexom na Opcinah (o katerem smo ze poročali) zadosca odbojkaricam Bora Friulexport za osvojitve naslova pokrajinskih prvakinj med mladinkami le se en set. Zanesljivo ga bodo osvojile ze v drevisnji anticipirani tekmi zadnjega kola z Virtusom (1. maj ob 19.30).

DEČKI / PROTI ŠIBKEJŠIM

Gripa ni ustavila slogasjev Za borovce le lažji trening

Volley Club - Sloga 0:3 (5:15, 6:15, 2:15)

SLOGA: Kazim, Kralj, Marc, Metlika, Micalessi, Volcic.

Ekipi sta se tokrat srečali prvič, saj so fantje v prvem delu prvenstva zaman čakali na sodnika, federacija pa se ni določila datuma novega srečanja. Slogasi so nastopili okrnjeni, saj gripa se vedno razšaja, kljub temu pa so tudi tokrat slavili z že obicajnim gladkim 3:0.

(Inka)

Cus - Bor Furlani 0:3 (9:15, 2:15, 6:15)

BOR FURLANI: Furlanic, Sustersic, Domio, Furlani, Pieri, Cuk, Smotlak, Sancin.

Tekma je bila le dober trening za plave, ki so samo na začetku igrali zmedeno in nekoordinirano, saj so nasprotniku prepustili vodstvo na 5:3. Odtlej pa so borovci diktirali svoj tempo igre. V drugem setu so vodili kar z 12:0.

Od nedeljskega srečanja velja omeniti, da so igrali prav vsi, dobro pa sta se odrezala tudi manj izkušena Smotlak in Sancin. Upati je, da bo več takih priložnosti, ko bosta lahko dokazala svoje sposobnosti. (M.S.)

Gledališča

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: OB 21.00 (Ovalna dvorana) G. Strniša-D. Zlatar: Frey: Zabe.
V PRIHODNIJH DNEH: 12., 15. t. m. ob 21. uri (Ovalna dvorana) G. Strniša-D. Zlatar Frey: Zabe. Cena vstopnice 1000 SIT.

11. in 16. t. m. ob 20. uri (Stihova dvorana) P. Shaffer: Leticija in Lustrek. Cena vstopnice 500 SIT.

13. 2. ob 20. uri in 14. 2. ob 18. uri G. Tabori: Nathanova smrt. Gostuje Bavarsko državno gledališče iz Münchna. Predstava bo simultano prevajana. Vstopnina je 500 SIT, dijaki študentje in upokoјenci 250 SIT.

NAPOVEDUJEMO: 21. ob 18. uri, 22. ob 19. uri in 23. t. m. ob 11. uri (Gallusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Cena vstopnic 600, 500 in 400 SIT. Za predstavi 21. in 22. t. m. je na voljo le še nekaj vstopnic.

Informacije na tel. 061/222-815.

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 17. uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili (zaključena za Srednjo solo tehniških strok).

JUTRI: ob 10. uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili (zaključena za Srednjo kovinarsko solo Domžale in izven).

Ob 17. uri J. B. P. Moliere: Svatba po sili (zaključena za Srednjo kovinarsko solo Domžale in izven).

Ob 20. uri W. Allen: Zaigraj se enkrat, Sam (zaključena za Ministrstvo za solstvo).

Drage obiskovalce obvesčamo, da sta predstavi Zaigraj se enkrat, Sam, 11. in 16. t. m. razprodani. Vstopnice za dodatno predstavo, 12. t. m., so že v prodaji. Pohihte!

Informacije in rezervacije vsak delavnik ob 11. do 12. ure ter ob 18. ure do začetka predstave na tel. 061/221-511.

OPERA IN BALET

V PRIHODNIJH DNEH: 11., 16. in 18. t. m. ob 19.00 uri G. Verdi: Don Carlos.

13. in 17. t. m. ob 19. uri J. Offenbach: Hoffmannove pripovedke (13. je nadomestna predstava za odpadli termin 22. decembra 1992)

20. t. m. ob 19. uri Strauss: Netopir.

26. t. m. ob 19. uri Carmen, balet - premiera.

Blagajna je odprta med 11. in 13. uro ter med 17. in 19. uro. Rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uro.

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 15.30 uri E. Flisar: Kaj pa Leonardo? Za abonma Torex Popoldan in izven.

Ob 19.30 uri (Mala scena) Z. Petan: Don Juan in Leporella. Za izven in konto.

JUTRI: ob 19.30 M. Frayn: Hrpu za odrom. Za izven in konto.

Informacije in rezervacije ob 10. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 20. uri Roger Vitrac: Volkodlak, komedija. Gostovanje primorskega dramskega gledališča Nova Gorica. V glavni vlogi Rada Serbedžija.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave ob 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu 061/312-860.

KLUB K4

DANES: ob 21. uri Prometej brez skodelice. Ponovitev razprodane predstave Barbare Jozelj in eksperimentalne skupine Rezares. Informacije na tel. 061/113-282.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 19.30 uri Z. Petan: Zmagoslav Sloven, diktator de luxe.

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 17. uri ter 12. t. m. ob 19.30 uri Z. Petan: Zmagoslav Sloven, diktator de luxe.

13. t. m. ob 19.30 in 14. t. m. ob 16. uri Levstik-Jovanovic-Partljic: Martin Krpan.

Prodaja vstopnic dva dni pred dnevom predstave ob 17. do 19. ure, na dan predstave pa dve uri pred predstavo. Rezervacije po telefonu 061/312-860.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 19.30 W. Shakespeare: Hamlet. Za izven.

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 19.30 ter J.B.P. Moliere: Don Juan (za red Modri).

11., 12., 13. in 24. t. m. ob 21. uri (Mali oder) Wladimirjev večer - nastop mariborskih magov (za abonente in izven).

13. in 14. t. m. ob 20. uri Buchner: Vojskec (za red Rdeci).

Brezplačne vstopnice lahko obiskovalci dvignejo pri gledališki blagajni najkasneje do 4. t. m. Tel. 062/211-461.

MINORITSKA CERKEV

V PRIHODNIJH DNEH: 17., 18., 24. in 25. t. m. Frey: Dogodek v mestu Gogi. Predstava dne 25. t. m. je odkupljena.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

SLG Celje obvesča svoje obiskovalce, da so vse predstave, vključene v Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. 2. do 6. 3. 1993, žal, že razprodane.

Informacije na tel. 063/25-332.

KULTURNI DOM TRNOVLJE

DANES: ob 19.30 uri komedija Prihajajo glumci, v izvedbi Amaterskega gledališča Vrba KD Vrbje pri Zalcu.

JUTRI: ob 19.30 uri Wycherley: Podezelanka, slikovita erotična komedija v izvedbi Gledališča Tone Cufar z Jesenic.

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 19.30 uri B. Nušić: Mister Dollar, komedija v izvedbi amaterskega gledališkega ansambla KUD-Zarja Trnovlje-Celje. Informacije Zveza kulturnih organizacij Celje, tel. 063/32-313.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri H. Ibsen: Nora. Za konto in izven.

Informacije na tel. 064/222-681.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 20. uri (za izven) gostovanje SNG Drame iz Ljubljane s predstavo W. Allen: Zaigraj se enkrat, Sam.

Informacije in rezervacije na tel. 065/25-326.

ILIRSKA BISTRICA

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 19.30 uri gostovanje PDG Nova Gorica s predstavo R. Vitranc: Volkodlak. Predstava sodi v okvir XVI. meseca kulture v Ilirski Bistrici.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

V PRIHODNIJH DNEH: T. Wilder - Nase mesto. Premiera v petek, 12. t. m., ob 20.30. Abonma red A. Režija Adrijan Rustja. Igrajo: A. Rustja, V. Jurc, S. Colja, M. Caharija, L. Kozlovic, A. Svete, M. Blagovic, F. Korosec, L. Pockaj, A. Petje, G. Lesnjak, B. Bratuz, A. Milic, T. Gogala, L. Bogatec, A. Rupel in drugi.

Ponovitvi v soboto, 13. t. m., ob 20.30 za abonma red B in v nedeljo, 14. t. m., ob 16. uri za abonma red C.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 20.30 bo skupina Teatro d'Arte prdstavila B. Brechtovo delo Madre coraggio. Igra Piera Degli Esposti, režija Antonio Calenda. V abonmaju odrezek st. 7 - red prost. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in pri blagajni gledališča Rossetti. Ponovitev jutri, ob 16. uri (red srede popoldan).

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red F) ponovitev Poulen-cove »Le Voix Humaine« in Mascagnijeve »Cavalleria rusticana«. Dirigent Niksa Bareza. Predprodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcovi-ch. Urnik blagajne: od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00, ob ponedeljkih zaprto. Ponovitev jutri, ob 20. uri (red H).

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIJH DNEH: v soboto, 13. t. m., ob 21. uri predstava Antonia Albaseneja »Uomo«. Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasazi Protti.

VIDEM

VIDEMSKI GRAD - DVORANA PARLA-MENTA

DANES: ob 20.00 in ob 21.30 »Sinjebradec« (Barbablu) v izvedbi gledališke skupine Compagnia del Centro Servizi e Spettacoli iz Vidma. Režija Cesare Lievi.

Glasba

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 20. uri (Gallusova dvorana) koncert simfonikov RTV Slovenije-zeleni abonma. Dirigent Philippe Bender. Francija; solistka Stefania Mormone, klavir, Italija; Sergej Krilov, violina; Jurij Reja, tenor; Neven Belamarić, bas; sodeluje zbor. Informacije na tel. 061/222-815.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

DANES: ob 19. uri koncert Kapela la Chatellie-re.

JUTRI: ob 19. uri koncert Domena Rakovca (sintetizator) in Uroša Rakovca (akustična kitara).

PRESERNOV TRG

DANES: ob 18. uri nastop 12 mesanih pevskih zborov v združeni sestavi (APZ Tone Tomšic, Consortium Musicum, Anton Foerster, Glasbena matica, AVE, Gaudeamus, Ljubljanski madrigalisti, Lipa zelenela je, Tine Rozanc, KUD SCT, Metalka in dr. Bogdan Derč.

KLUB K4

DANES: ob 21. uri (po zaključku gledališke predstave Prometej brez skodelice) večer novoročerske scene iz Seattlea.

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 20. uri Furclap. Nastop renomirane furlanske folk/rock skupine.

16. t. m. ob 21. uri koncert Tomoza Pengova, promocija novega CD Rimska cesta.

18. t. m. ob 22. uri Oldies Goldies noč z gosti Moonlight Cats. Informacije na tel. 061/113-282.

AKADEMIJA ZA GLASBO

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 18.30 nastop MoPZ Grafika.

KOPER

GLEDALIŠČE

V PRIHODNIJH DNEH: 24. t. m. ob 21. uri koncert Massimo & Elements.

27. t. m. ob 19. uri koncert KUD Bratstvo Koper. Informacije na tel. 066/21-027.

GORNJA RADGONA

GLASBENA SOLA

V PRIHODNIJH DNEH: 26. t. m. ob 18. uri koncert ZePZ Manko Golar iz Gornje Radgone in Pihalnega orkestra Gornja Radgona.

CELJE

NARODNI DOM

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 18. uri tradicionalna revija pevskih zborov podjetij občine Celje ob kulturnem prazniku, sodeluje 8 zborov.

KULTURNI DOM TRNOVLJE

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 18. uri tradicionalni koncert popularnih melodij Pihalnega orkestra Storski železarni. Dirigent prof. Franc Zupanc. Informacije Zveza kulturnih organizacij Celje, tel. 063/32-313.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI

DANES: ob 9.30, 10.30 in 11.30 uri Z. Zupancic: Norčavi stricek Frak. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 10. uri Crviva zgodba. V izvedbi luktovne skupine Us. Informacije na tel. 066/21-027.

TRBOVLJE

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 10.30 in 15.30 uri Z. Zupancic: Norčavi stricek Frak. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

DANES: ob 17. uri ura pravljic - Kraljčna na zrnu graha.

V PRIHODNIJH DNEH: 16. t. m. ob 17. uri ura pravljic.

Informacije na tel. 064/620-200.

MURSKA SOBOTA

KINO PARK

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 15. uri Feri Lainscek: Snezna kraljica. Gostuje gledališka skupina Kulturnega doma Spanski borci iz Ljubljane.

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

JUTRI: ob 19. uri (Stihova dvorana) predavanje Tomaza Frajsa: Nova doba in njene vrednote. Vstopnice 250 SIT.

Ob 20.30 uri (Klub CD) Večer z umenikom-Andrej Hieng. Vstopnine ni.

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 19. uri

(Kosovelova dvorana) potpisno predavanje alpinistične odprave SCT: Himalaja. Vstopnce 250 SIT.

Informacije na tel. 061/222-815.

KLUB K4

V PRIHODNIJH DNEH: 14. t. m. ob 22. uri Roza valentinovo. Nastop Elene, druge dame transvestitske scene in gostov.

15. t. m. ob 21. uri predstavitev Qi Gong metode Wang Ai Ping. Vodi Rudi Klaric.

Informacije na tel. 061/113-282.

VELENJE

DOM KULTURE

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 19. uri Havaji, otoki večnega poletja. Predavanje Marjana Marinska, spremljano s havajsko glasbo, nastopom plesne skupine in kottajlom.

KRŠKO

KULTURNI DOM

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 16. in 19. uri Plesna revija za pokal Slovenije v akrobat-skem rock and rollu.

MURSKA SOBOTA

MALA GALERIJA SOBOSKEGA GRADU

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 18. uri bo Literarni večer s brankom Somnom, predstavljena bo njegova knjiga To ni Amerika.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SALA STURZO

Ul. Sturzo 2

JUTRI: ob 21. uri »Ta dona« (Mali 1991); 12.2. »Laada« (Burkina Faso 1991).

GLEDALIŠČE ROSSETTI

V PRIHODNIJH DNEH: v četrtek, 11. t. m., ob 17.30 »Con la virtù d'un femminil sembante« - ob 200-letnici smrti Carla Goldonija. Nastopale bodo Sara Alzetta, Stefania Barca, Monica Buc-ciantini, Riccardo Canali, Nicoletta Corradi, Giulia Del Monte, Francesca Gamba, Alvina Reale in Gianni De Lellis. Vstop prost.

V PRIHODNIJH DNEH: ob 12. februarja ob 12. marca, se bodo v gledališču Rossetti vsrila srečanja z gledališkimi umetniki z naslovom »Il mestiere dell'attore« .

V petek, 12. t. m., ob 18. uri srečanje z igralko Piero Degli Esposti, ki nastopa v igri Madre coraggio.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Ul. Diaz 27

V PRIHODNIJH DNEH: v ponedeljek, 15. t. m., ob 18. uri srečanje z Debora Bonaresi, ki nastopa v treh dneh v dvorani Tripcovič. Ob klavirski spremljavi Fione De Luca bo izvajala mozartove skladbe.

KOROŠKA

CELOVEC

ORF Teater

JUTRI: ob 19.30 Proslava ob Slovenskem kulturnem prazniku. Spored: Matjaz Kmecl - Prešeren za današnji čas (slavnostni govor), J. Messner - S. Sitar - ob 100-letnici smrti Jozefa Stefana, pisatelja in znanstvenika, A. Grafenauer (kitarist) izvaja slovenske skladatelje.

Za najmlajše

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 16.30 in 18.00 uri (Lutkoteka) Jan Malik: Zogica Marogica.

V PRIHODNIJH DNEH: 11. t. m. ob 17. uri (Lutkoteka) Jan Malik: Zogica Marogica. Vstopnice so že v prodaji.

Informacije ob sredah, četrtkih in petkih ob 11. do 12. ure in uro pred predstavo na tel. 061/314-962.

KD SPANSKI BORCI

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 16. uri Sobotno popoldne za otroke: Predavanje o coprnijah. Predaval bo coprnik Miro Canak. Informacije na tel. 061/448-920.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 9. in 10.45 uri Golia-Partljic: Srce igrack. Predstava je zaključena.

MARIBOR

AVTOBUSNA POSTAJA

V okviru Otroskega razstavišča, v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Maribor in Avtobusne postaje Maribor, je na ogled razstava likovnih del učenecv O. S. Prozihov Voranc, Maribor. Razstava je nastala pod mentorstvom Božidarja Mursca.

PORTOROŽ

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 16. uri gostovanje KD Spanski borci iz Ljubljane s predstavo Andersen-Lainscek: Snezna kraljica.

KOPER

GLEDALIŠČE

DANES: ob 9.30, 10.30 in 11.30 uri Z. Zupancic: Norčavi stricek Frak. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

V PRIHODNIJH DNEH: 13. t. m. ob 10. uri Crviva zgodba. V izvedbi luktovne skupine Us. Informacije na tel. 066/21-027.

TRBOVLJE

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 10.30 in 15.30 uri Z. Zupancic: Norčavi stricek Frak. Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

ŠKOFJA LOKA

KNJIZNICA IVANA TAVCARJA

DANES: ob 17. uri ura pravljic - Kraljčna na zrnu graha.

V PRIHODNIJH DNEH: 16. t. m. ob 17. uri ura pravljic.

Informacije na tel. 064/620-200.

MURSKA SOBOTA

KINO PARK

V PRIHODNIJH DNEH: 12. t. m. ob 15. uri Feri Lainscek: Snezna kraljica. Gostuje gledališka skupina Kulturnega doma Spanski borci iz Ljubljane.

KOROŠKA

CELOVEC

V PRIHODNIJH DNEH: v petek, 12. t. m., ob 10.30 in ob 15.00 Die chinesische Nachtigall (Kitajski slavcek).

Razstave

LJUBLJANA

SLOVENIJA

CANKARJEV DOM

Do 14. marca je v Mali galeriji CD na ogled razstava Roberta Allana Claytona Quiet Pride - fotografske razstava poti ljubezni in spominov po ameriskem zahodu.

Do 14. marca je v Galeriji CD na ogled razstava slik Andreja Jemca. Tel. 061/222-815.

MODERNA GALERIJA

Na ogled je razstava Alberta Burrija. Razstava je postavljena v sodelovanju z obalnimi galerijami, Piran.

Do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, plastik in grafik Jozeta Gorjupa.

Cerkniški gradovi

Na območju občine je kar devet gradov in graščin
Skoraj vsi so danes razvaline

Prek Cerkniškega polja in Blok so vodile starodavne tovarniške poti, ki so osrednjo Slovenijo povezovala s Hrvasko, v rimski dobi je prek Cerknice vodila pot od Trsta do Ljubljane (Tergeste - Emona), zato so bile vsepovsod ob njej posejane rimske utrdbe in zaporni zidovi, srednjeveški gospodarji, oglejski patriarhi, pa so zelo zgodaj pozidali več gradov. »Veriga« gradov in graščin poteka v jugovzhodnem lo-ku od obrambnega jarka starega gradu Haasberk, ki je v postojnski občini in deli območje cerkniške občine na dve polovici. Na severu je na Bloški planoti gradic Nadlisek, ob vznožju Snezniske planote na jugu pa grad Sneznik. »Verigo« začena grad Losko, končuje pa graščina Babno polje blizu slovensko-hrvaske meje, v njej pa so se grad in graščina Steberk, grad Loz in gradic Koca vas.

Grad Losko (Thurn-lack) blizu Cerknice pod gricem Skrajnikom nad staro cesto proti Rakeku so iz prvotnega stolpa (omenjen v virih 1276. leta) verjetno prvi v polovici 16. stoletja pozidali Auerspergi.

Nato so ga imeli pl. Palmburgi, od leta 1662 pa kartuzijanski samostan v Bistri, dokler ga 1826. leta ni kupil Franc Galle, graščak v Bistri. Grad je propadel konec 19. stoletja, lastnik razvalin pa je bila pred drugo svetovno vojno rodbina Pogacnik. Razvaline dvonadstropne zgradbe v obzidanem dvorišču z dvema stolpoma in vodnjakom ter grajske kapele sv. Lenarta na bližnjem gricku so popolnoma porušili italijanski okupatorji. Danes so vidne le skromne razvaline gradu in kapele.

Nad vasjo Podsteberk blizu Križne gore samevajo razvaline gradu Steberk (Steeberg), enega najpomembnejših oglejskih fevdov na Notranjskem. Znotraj izjemno razseznega grajskega kompleksa so razvaline romanskega palacija iz 12. stoletja, ostanki vzhodnega stolpa in cisterne, pa tudi obrambnih stolpov, vpetih v renesančno obzidje. Na gradu, prvič je bil omenjen 1274. leta (Stegberch), so skoraj do konca 15. stoletja gospodovali steberski vitezi, oglejski fevdniki, kasneje pa vazali devinskih in go-

riskih grofov ter fevdniki celjskih grofov in Habsburžanov. Zadnjega steberskega viteza je med obleganjem gradu leta 1482 ubil Erazem Predjamski, ki ga je enaka usoda doletela leto pozneje. Za tem so Habsburžani oddajali stebersko gosposcino kot deželno knezi fevd, kot kaže pa so grad opustili v 16. stoletju, saj je Valvasor upodobil Steberk kot razvalino. Leta 1635 so gosposcino kupili knezi Eggenbergi, ki so si iz grajskih razvalin pozidali graščino Sp. Steberk, katere picle razvaline so na Grbčevi domaciji tik pod grajskim gricem. Eggenbergom so na graščini sledili grofje Cobenzli (1761), njim pa leta 1846 knez Werian Windischgrätz, lastnik velikega dela Notranjske. Graščina je propadla v tem stoletju, iz kamena njenih razvalin pa so zrasle hiše v okoliskih vaseh.

Grad Loz (Laas, Los) so na 706 metrov visokem gricu nad trgov sredi 12. stoletja sezidali grofje Vovbrski, gosposcino pa so do prve polovice 14. stoletja upravljali njihovi sorodniki, grofje Sternbergi, ki so se po Lozu imeno-

vali tudi pl. Laaserji. Grad je bil oglejski, nato pa ortenburski, goriški, celjski in habsburški fevd. Za Hallerji v 15. stoletju so se kot lastniki gradu in gosposcine zvrstili Höfferji, Erazem Borsche, Franc Scheyer, pl. Mosconi, grof Paradeiser, pl. Cronnegkh, pl. Coraduzzi, baroni Hallerji, dokler ga 1635. leta ni kupil knez Eggenberg in sedež loškega gospostva prenesel na grad Sneznik. Grad je propadel v 17. stoletju in Valvasor ga je upodobil kot močno razvalino. V razseznem grajskem kompleksu se vrh kope dviguje razvaljeno grajsko romansko jedro z deloma ohranjenim obrambnim stolpom, vse skupaj pa obdaja visoko renesančno obzidje.

Nedaleč od tod, na desnem bregu potoka Veliki Obrh pri vasi Markovec, so Hallerji iz Loza sredi 16. stoletja sezidali gradic Koca vas (Hallerstein), med kasnejšimi lastniki pa so omenjeni pl. Gregorijanci, pl. Porta, pl. Prancchi s Sneznika, pl. Coraduzzi, baron Rigoni in drugi. Konec 17. stoletja je Koca vas kupil grof Lichtenberg in v posesti rodbine je

Grad Sneznik je znan tudi po svoji lovski in polharski zbirki (Foto: Ivan Jakič)

ostala do konca druge svetovne vojne. K zadnji lastnici, Marjeti Schollmeyer-Lichtenberg je pred drugo vojno zahajal na počitnice pesnik Oton Zupancic, ki je tam dobil navdih za ciklus pesmi Ostrnice. Danes so v propadajoči graščini stanovanja.

V vasi pod hribom Telebacnik so grofje Lichtenbergi sredi 18. stoletja sezidali graščino Babno polje (Neubabenfeld). Leta 1820 je malo gosposcino kupil pl. Czubar, 1882. leta pa Franciska pl. Gayczy. Njeni vnuki so graščino konec prve svetovne vojne prodali Franju Zagarju, veletrgovcu v Markovcu, ta pa nekaj let pozneje Antoniji Hmelak. Graščino so 1944. leta po-

zgali Nemci.

Na Nadliskem hribu je nekod stal oglejski grad Nadlisek (Nadlischek; Valvasor ga je imenoval »Nadlisek-tabor«), ki so ga 1385. leta kupili turjaski grofje. Sredi 15. stoletja so Auerspergi grad preuredili v protiturski tabor. Danes so razvaline zrasle z rusko, viden pa je širok in globok obrambni jarek okoli grajskega grica, vrh katerega stoji cerkev sv. Urha. Lucaj pod starim gradom so Turjanci v 17. stoletju zgradili lovski gradic, ki je v ljudskem jeziku dobil ime Pakovo. Valvasor ga je upodobil kot dvotraktno stavbo s stolpoma, zavarovano z obzidjem in izpostavljenim ba-

stionom (barbakonom). Gradic so 1942. leta požgali partizani. Razvaline so v vasi Pakovo, na bližnji hisi pa je vzidana plošča z grbom Auerspergov.

Grad Sneznik (Schneeberg) so verjetno sredi 13. stoletja sezidali oglejski vazali vitezi Schneebergi (-grad je prvič omenjen 1268. leta kot Schneperch), nato pa so med lastniki med drugimi omenjeni Ortenburzi in Lambergi. 1635. leta je grad kupil knez Eggenberg, 1669. leta knez Auersperg, potem pa Marko pl. Oblak (1677) in baron Erberg, dokler ga 1707. leta ni kupil grof Lichtenberg. Lichtenbergi so na Snezniku gospodovali do 1847. leta, šest let

poznaje pa je gosposcino na dražbi kupil knez Schönburg-Waldenburg. Grajsko poslopje, ki je opustelo pred drugo svetovno vojno, so najprej predelali Lambergi, nato pa se Lichtenbergi in Schönburgi. Od takrat izvira današnja podoba gradu: trinadstropna renesančna stavba, zavarovana z obzidjem in stiri stolpi. V gradu je stilno pohištvo iz 18. in 19. stoletja, urejen pa je tudi muzej z lovsko in polharsko zbirko. V bližnji grajski pristavi je v letih 1869 do 1875 delovala prva slovenska nižja gozdarska sola, danes pa je v njej gostilna Sneznik, v kateri nam postrežejo s hitro specialiteto, »kavro«, in drugimi dobrimi jedmi.

JUTRI

10. februarja

Po drugi svetovni vojni je bilo na svetu vse drugače. Za dolga desetletja je bil vzpostavljen red, ki pravzaprav se ni dokončno in natančno poimenovan. Na razvalinah sta dve ideologiji vzpostavili vsaka svoj blok. Na eni strani tekmovalni, kapitalistični zahod, na drugi, za železno zaveso, neka čudna mešanica gulagov, prvomajskih parad, delovnih zmag in pomanjkanja.

Takoj po koncu petletne morije v drugi vojni so se tam dogajale precudne stvari. Mnogoce so evforično proslavljale konec vojne in osvoboditev. V svojem hrupnem praznovanju sploh niso opazile, da okoli njih v komaj ozelenelih gozdovih odmevajo strel in kriki, da se sima polja odpirajo za nenavdno setev.

Mrki azijski satrap izza kremeljskih zidov in njegovi asistenti so od zahodnih zaveznikov zahtevali vrnitev tistih, ki so jih osvobodili iz nemških taborišč ali pa so se jim predali kot vojni ujetniki. In ti, ki so imeli polna usta demokracije in humanizma, so vračali svoje-mu zavezniku stotisoce, čeprav so vedeli, da jih pošiljajo v gotovo smrt.

O tej umazani »zadevi« je do svoje smrti molčal kot grob eden glavnih akterjev, angleški zunanji minister Harold Macmillan, ki se je rodil na jutrišnji dan leta 1894.

RECEPT

Ajdovi krapci s skuto

SESTAVINE:

za testo: 400 g ajdove moke, 1/2 l slane-ga kropa, pšenično moko, maslo, drob-tine, za nadev: 400 g skute, 1 jajce, 1 dl kisle smetane, drobtine, sol

CAS PRIPRAVE: 60 minut

Ajdovo moko poparimo in premesamo s kuhališčem. Ko se nekoliko ohladi, testo zvrnemo na pomokano desko in ga razvaljamo na pol centimetra debelo plast. Izrežemo kvadrate. Na vsakega položimo pol žlice nadeva, preganemo in stisnemo po robovih. Krapce kuhamo v slanem kropu približno 10 minut. Kuhane previdno poberemo v skledo in zabelimo z drobtinami, ki smo jih prej prepražili na maslu.

Za nadev zmesamo pretlačeno skuto z jajcem, kislo smetano, drobtinami in malo solimo. Nadevu lahko dodamo se sneg iz beljakov. Krapce ponudimo k dušeni divjaci ali dušeni govedini.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Kremna cvetačna juha

SESTAVINE:

1 1/4 vode, 1 manjša glava cvetače, 100 g špinacije, 40 g masla, sol, curry, 3 žlice mleka v prahu, 1 dl vode, 30 g ementalca

Cvetačo razdelimo na cvetove in jo 10 minut kuhamo v malo vode. Proti koncu dodamo narezano špinato, nato pa se maslo, sol in curry. Odstavimo z ognja, zmeljemo v električnem mešalniku in prilijemo vodo.

Mleko v prahu zmesamo s hladno vodo. Gladko zmes zlijemo k cvetaci in juho segrejemo. Ponudimo jo z nastrganim ementalcem.

(Neva Miklavcic Predan)

FILATELIJA

Flora in favna

MITJA JANCAR

Med najmlajšimi filatelisti so zelo priljubljene znamke na temo flore in favne. Običajno sodijo med najlepše znamke, oblikovno dovršene, z vrhunskim tiskom. Predvsem pa so zelo tradicionalne.

Ker bomo letos prvič tudi mi dobili takšne znamke, pogledjmo, kako to delajo Francozi. Njihova poštna uprava že od leta 1983 izdaja serijo s skupnim nazivom Narava. V tej seriji so med drugim izšle znamke s cvetjem, pticami, drevesi, minerali, gobami in drugimi.

Letos bodo Francozi izdali znamke z zascitenimi racami. Dobro navado, s katero prenašamo zig prvega dne v kraj, ki je te-

matsko vezan na posamezno znamko, zlasti uspešno gojijo Francozi.

Te znamke bodo dali v promet že dva dneva pred uradnim izidom v kraju, kjer bo zig prvega dne. Zacasna posta bo v parku ptic v kraju Villars-les-Dombes. Tako imajo filatelisti dovolj casa, da pripravijo posiljke, pa tudi na sam dan izdaje ni tolikšnega navala na pošto, kot je običajno na naših. Po vsej verjetnosti je poskrbljeno tudi za preprečitev predcasnega zigosanja, kar sicer zelo radi delajo nekateri nasi filatelisti.

Tudi izbor rac je zanimiv. Uporabili so race, redke v Franciji, drugace pa razširjene

tako v vzhodni Evropi kot severni. Na znamkah so Mergellus albellus (2 FF), Aythya nyroca (3 FF), Tadmorna tadmorna (4 FF) in Mergus serrator (5 FF).

Za imenom Zil Elwanynen Sessel se skrivajo Sejselski otoki. Konec lanskega leta je njihova posta izdala štiri znamke ob 10-letnici razglasitve otoka Aldabra za svetovni nacionalni park pod okriljem Unesca. Ime je dobil po arabski besedi Al Khadra - zelen. Neizmerne kolonije morskih ptic so v tisočletjih dobobra pognojile otok z gvanom, tako da je zelo porasčen in upravičeno zasluži svoje ime. Otok ni dostopen za ljudi, ker so njegova tla vulkanskega nastanka in težko prehodna za človekovo nogo. Celo kozam, ki so izredno prilagodljive, ni bilo pogodu življenja na tem otoku.

Na znamkah je rastlina Lamatopyllum alabrense (R1.5), ptica Dryolimnas cuvieri alabranus. Vodno življenje predstavlja rak Birgus latro, ki ima zelo spoštljive klešče, s ka-

terimi stisne močnejše, kot lahko človek stisne s kaksnimi koli ročnimi kleščami. Se eno ptico najdemo, Dicurus alabranus.

Ali ste pred dilemo in ne veste, kaj bi izbrali, želijo juho ali včlanitev v društvo za varstvo okolja? Gotovo vam bodo pri tem pomagale znamke, ki jih je izdala poštna uprava otocja Vanuatu lanskega decembra. To je tisto otocje poleg Nove Kaledonije, kjer živijo okusne zelve, in caka, da ga obiščete. Do takrat, ko boste zbrali dovolj denarja, si lahko ogledate znamke, na katerih so naslednje zelve: Dermochelys coriacea, Caretta caretta, Eretmochelys imbricata in Chelonia mydas.

Najlepša znamka

Bralci ste se na nase vabilo za izbor najlepše slovenske znamke leta 1992 kar dobro odzvali. Najbolj vam je bila všeč znamka, izdana ob 3. SP službenih psov, na drugo mesto pa se je uvrstila znamka, izdana ob dnevu državnosti. Tudi ti rezultati dokazujejo, da so znamke s tematiko flore in favne med ljudmi najbolj priljubljene.

VINOTEKA

Vino utrjuje duševnost

LUCKA LESNIK

Ze v bibliji je zapisanih veliko resnic o vinu: da vino spodbuja navdih in ustvarjalnost; da daje človeku moč, da isče in najde samega sebe; da pomaga človeku oblikovati odnos do sveta in drugih ljudi, da je močan, prijazen in zaupa vase. Vino je tisto, ki bojuje opogumlja, molcece spodbuja k besedi in živahnosti, melanholične pa k smeju.

Vino se rodi v vinogradu. Je sad vinske trte in sonca, seveda tudi pridnih rok in premišljenega dela. Kako je mogoče, da vino, ta naravni izdelek, lahko tako zelo koristi človestvu?

Ce prebiramo zgodovinske zapise, ugotavljamo, da se je kultura hitreje razvijala tam, kjer je človek gojil trto. Vinska kultura je bila eden prvih znakov civiliziranosti. Ze v Homerjevih casih so vinu namenjali posebno pozornost. Pili so ga zbrano, ugotavljali in spoznavali so njegovo poreklo, starost in okus. V vseh obdobjih je bilo vino priznано kot zvest človekov spemljevalec. Ze od nekdaj so mu pripisovali, da utrjuje telo in duševnost. Človeška zgodovina je prepletena z vinom, a zal so nekatere vinske tradicije izumrle. Potrebno bi jih bilo obnoviti. Ne gre za pijančevanje, temveč za družabna srečanja ob kozarcu vina. Vino deluje tudi na

duševnost in prav to ga razlikuje od drugih jedi in pijac. Vino pozivlja vse, kar je človeškega, zato človeku koristi, ga bogati in osrečuje. Daje mu voljo do življenja, pomaga mu živeti. Takšno filozofijo vina so razvili že starogrski in rimski učenjaki.

Vendar pa vina nikdar niso vsi enako spostovali. Mnogi ga imajo se zmeraj za nekaj slabega, nevarnega. Morda je kriva tudi vzgoja in iskanje krivca za alkoholizem in »vinizem«. Alkoholne pijače so žgane pijače, ki razen alkohola ne vsebujejo ničesar drugega; vino pa je naravna pijaca z nekoliko alkohola, a tudi z mnogimi drugimi naravnimi koristnimi

sestavlinami.

Znanje o vinu prihaja iz človekove notranjosti. Čedalje bolj obsežno je in v ospredje vse bolj prihajajo senzorične značilnosti te od nekdaj opevane pijače. Včasih so vinske lastnosti označevali le s kemično analizo, danes raziskujemo njegove hranilne, pozivljajoče, zdravilne in opojne učinke na organizem, predvsem pa se ukvarjamo z njegovimi vplivi na človekovo duševnost. So blagodejni, zdi se, da velikokrat celo resili, lahko pa, če ne pijemo vina z razumom, seveda tudi pogubni. Veda o vinu je zelo dragocena, v današnjem času se posebej. Če jo poznamo in upostevamo, lahko z vinom brezskrbno prijateljemo. Koristilo nam bo - za zdravje, počutje in boljše medsebojne odnose.

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.05	Alter, ponovitev
10.50	Slovenski magazin, ponovitev
11.15	Potovanje po človeškem telesu, 1/8 del nemske poljudno-znanstvene serije, ponovitev
12.00	Po sledih napredka, ponovitev, VPS 1200
12.35	Znanost: Onesnaževanje okolja, 9. oddaja, ponovitev, VPS 1235
13.00	Poročila
14.50	Filmsko popoldne Korak za korakom, 10/13 del ameriške nanizanke, ponovitev, VPS 1450
15.15	Zelite, milord?, 16. epizoda angleske nanizanke, ponovitev, VPS 1515
16.05	Barva spomina - slikar Zoran Mušič, nemski dokumentarni film, ponovitev, VPS 1605
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	J. Stržinar: Zaljubljeni zmaj, 2/3 del
17.30	Brvar - Pedicek: Domaca naloga za profesorja A.K.
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	16 crk, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Zarise
20.45	Glasba, show in cirkus: Neverjetne zgodbe, 8. oddaja, VPS 2045
21.45	Telesni slogi: Druga koža, 1/4 del angleske dokumentarne serije, VPS 2145
22.15	TV dnevnik 3, vreme VPS 2215; Sport
22.43	Poslovna borza
22.55	Evropski pokal v kosarki (M): Smelt Olimpija - CSKA, posnetek iz Ljubljane (do 00.10)

SLOVENIJA 2

09.10	4 x 4, svetovalno namenski program, ponovitev
09.40	Sedma steza, ponovitev
10.00	Drago jancar: Zalezujoc Godota, posnetek predstave Male drame SNG Ljubljana, ponovitev
11.45	Borovec: SP v biatlonu, 20 km (M), prenos Sobotna noc
14.40	Videooc, ponovitev
15.50	Leonard Cohen: Pesmi iz življenja, ponovitev
17.00	SP v alpskem smučanju, posnetek iz Morioke
18.05	Sprehodi po stari Ljubljani, 2/9 del oddaje, ponovitev
18.35	Alfonz Mucha, portret
18.50	Iz življenja za življenje: Prislunhimo tisini
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Milena, 3/4 del koprodukcijske nadaljevanke
20.55	Osmi dan
21.55	Svet poroca
22.35	Sova V avtobusu, 3. epizoda angleske nanizanke Zelite, milord?, 17. del angleske nanizanke Ciklus filmov J.L. Godarda: Do zadnjega diha, francoski film (do 01.20)

KANAL A

10.15	Astroloska napoved
10.25	RIS, risanke in spoti
11.00	Drugacen svet, ponovitev 91. dela
12.00	Teden na borzi, ponovitev
12.25	Ninja zelve, ponovitev 4. dela
19.00	Ninja zelve, 42. del ameriške risanke
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Dokumentarec tedna: Skalerasova poezija gibanja
21.05	Ciklus slovenskega filma - Bert Sotlar: Svet na Kajzarju
22.35	Drugacen svet, 92. del ameriške nadaljevanke
23.30	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.45	Porocila v anglescini: Deutsche Welle
00.20	Astroloska napoved

KOPER

18.00	Studio 2 magazin Primorska kronika
-------	---------------------------------------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Campana a martello (dram., It. '49), vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes vesti
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Oddaja za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Dok.: Supertelevisio
15.15	Variete: Buona fortuna
15.30	Otroska oddaja
16.00	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Variete: Partita doppia (vodi Pippo Baudo)
22.30	Aktualno: Caffè italiano, vmes dnevnik
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Virginia, 10 in amore (glas., ZDA '53)
11.00	Nan.: Lassie
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Diogenes in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.25	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Aktualno: Il coraggio di vivere, nato sport
18.20	Nan.: Hunter, vreme
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Venteventi
20.40	TV film: La scalata (dram., It. '92, 3. del)
22.25	Aktualno: Mixer
23.15	Pegaz in dnevnik
0.10	Tenis: turnir Milano

RAI 3

6.45	Dok: L'altrarete, vmes (6.50, 11.30) vesti
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Chi è di scena?
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dokumenti
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
18.00	Tenis: turnir Milano
18.55	Sport in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Blob in Una cartolina
20.30	Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Milano, Italia, 23.40 Storie vere
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.30	Nan.: Druzina Bradford, Druzina Addams, Jeffersonovi, vmes od 7.30 dalje vsakih 30 min. vesti
8.35	Nad.: General Hospital, 9.00 Marilena, 10.00 Ines, 11.00 Amanda, 12.00 Celeste, vmes (10.30) vesti
12.50	Variete: A casa nostra
13.30	TG 4 vesti
14.00	Buon pomeriggio
14.05	Nad.: Sentieri, 15.10 Grecia, 16.05 Anche i ricchi piangono, 17.00 Febbre d'amore
17.20	Rubrika o lepoti
17.30	TG 4 vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amanti
18.00	Nad.: La signora in rosa, vmes (18.55) vesti
19.35	Kviz: La cena è servita (krim., ZDA '89)
20.30	Film: Alibi seducente
22.30	Film: Il Padrino (2. del), vmes vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.30 Agenzia matrimoniale, Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Film: Prima di mezzanotte (pust., ZDA '88, i. R. De Niro, Y. Kotto, C. Grodin)
23.10	Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Agli ordini papà
14.15	Variete: Non è la Rai
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: Baywatch
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.35 Mitico
18.10	Nan.: MacGyver
19.00	Vremenska napoved
19.10	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke, vmes (19.30) sport
20.30	Nogomet: Roma-Napoli (pokal Italije)
22.30	Sport: Torkov priziv (vodi M. De Luca)
0.30	Odprti studio, pregled tiska in sport
1.10	Nan.: V - Visitors

TMC

7.00	Euronews
9.00	Nad.: Doppio imbroglio, 9.45 Potere
10.15	Rubrika: Zenska TV
12.00	SP v smučanju: ženski veleslalom
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Addio, Mrs. Leslie (dram., ZDA '54, i. Shirley Booth)
16.00	Risanke
16.15	Nanizanka: Batman
16.45	Dok. oddaja
17.15	Rubriki: Zenska TV, 19.10 Garderoba (vodi B. Barzini)
19.25	Vremenska napoved in TMC News
20.00	Nan.: Maguy
20.30	Film: Kaos (dram., It. 1984, r. Paolo in Vittorio Taviani, i. Franchi-Ingrassia), zadnji del
22.30	Sport: SP v smučanju
22.45	Dok.: I popoli che scompaiono
23.15	Nocne vesti in vreme
23.30	Kosarka NBA
1.50	SP v smučanju: moski superveleslalom
3.10	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
11.15	Kino in (12.00) nad. Cara cara
13.35	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.50	Dezelni programi
17.30	7 in allegria
19.15	News Line
19.30	Nan.: Buck Rogers
20.25	Il sasso nella scarpa
20.30	Film: L'ora della furia (vestern, ZDA '68, i. James Stewart, Henry Fonda)
22.30	News Line - Vesti
22.45	Colpo grosso story
23.45	Filmske novosti
24.00	Film: La porta dalle 7 chiavi (krim., Nem. '62, i. Heinz Drache)

TELEFRIULI

10.00	Telefriuli non stop
16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nan.: Villa Arzilla
18.30	Nad.: Destin
19.00	Vecerne vesti
19.35	Rubrika: Belo in crno
20.30	Cudoviti stroj
21.30	Sport in sport
22.00	Nocne vesti
23.30	Nan.: Barney Miller

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Kronika in komentar
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriska nanizanka
13.50	Mali steklar, ponovitev filma
15.15	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
Tecaj italijanscine	
Pustite jih živeti, dokumentarna serija	
Oscar Junior: Zelvina skrivnost	
17.00	Vohuna, am. nan.
18.00	Studio 2 magazin
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, am. tv nan.
20.15	Nocni sodnik
20.40	Stekleno srce, nemski film - Sugestivna nordijska saga, prežeta s simboli in magijo. Igralci so igrali pod hipnozo...
22.10	TV Dnevnik
22.20	Severovzhod, tv mag.
23.20	Out, 6., zadnji del nadaljevanke

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Tezave s prfoksi, ponovitev filma
13.35	Sinhla Moca, 93. del
14.00	Trojica s štirimi pestmi
15.05	Heatchliff in Rifraff
15.50	Kislo zelje, 4/13 del risane serije
16.15	Naravovarstveni detektiv
16.30	Igra
18.00	Cas v sliki
18.30	Velika svoboda
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Sport
20.20	Avstralski divji konji
20.45	Lov na denar, am. komedija; igrajo: James Caan, Peter Boyle in drugi
23.45	Potnik, nemski film; igrajo: Tony Curtis in drugi
01.25	Porocila; Tisoč mojstrov

Avstrija 2

04.45	Morioka, veleslalom, Z, 2. voznja
06.00	Morioka, SP v alpskem smučanju
14.00	Igre življenja: Lovci in plen, 4. del
14.50	Neroda, ameriska komedija
16.30	Tecaj madžarskega jezika
17.30	SP v al. smučanju, studio
18.30	Tista stvar je, kviz
19.00	Regionalni programi
19.30	Cas v sliki, vreme
21.05	Koticek za zivali
22.00	Cas v sliki
22.30	Nas sef je zenska, 5. del; Super velesl., M, iz Morioke

Hrvaška 1

08.00	Dobro jutro, Hrvaska
Porocila	
Zgodbe in Monticella, 59. del	
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.30	Mali svet
12.00	Porocila
Svet se vrtil naprej, 59. del nanizanke	
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	Palaca vetrov, ponovitev 3. dela
15.40	The Big Blue
16.00	Porocila
16.05	Ucimo se o Hrvaski
16.35	Malavizija
17.30	Hrvaska država in ljudje
18.00	Porocila
18.35	Santa Barbara, 322. del nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.15	Misijonarji, 3/6 del angleske dok. serije
21.00	V velikem planu
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
00.45	Porocila v anglescini
23.50	Porocila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

16.45	TV koledar
16.55	Veleslalom, Z, posnetek iz Morioke
17.55	Vaterpolo, finale pokala evropskih zmagovalcev
19.30	Dnevnik 1
20.05	Dragi John, 14/22 del ameriške humoristične nanizanke
21.05	Palaca vetrov, 4/6 del nadaljevanke
22.00	V sencni vesal, 4/8 del am. nadaljevanke
22.50	Poezija: V. Popovic; Cudezna ladja
23.15	Horoskop

Madžarska

05.40	Dobro jutro
08.35	Cez dan
09.00	Pekleni raj, brazilska pustolovska serija
10.00	Kje je denar, ponovitev fr. filma
11.25	Igra
12.00	Porocila
16.00	Popoldanski saldo
16.10	Ameriške kronike
16.45	Igra
17.00	Kupil bom to zensko, 151. del
18.10	Svet denarja
18.40	Večerna pravljica
19.05	Kolo sreče, kviz
19.35	Katoliška kronika
20.00	Dnevnik
20.40	Govorica srca, 2. del serije
22.05	Car sporta
23.45	Dnevnik; dnevnik BBC

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ V SOVI

Francoski novi val
Do zadnjega diha

Scenarij: Francois Truffaut
Režija: Jean Luc Godard

Cikel filmov francoskega novovalca in danes kontroverznega filmskega avtorja Jean-Luca Godarda zacenja s filmom Do zadnjega diha.

Novo filmsko gibanje v Franciji, imenovano novi val, se je razvijalo in rastlo ob reviji Cahiers du cinema. Za to revijo je Godard pisal eseje v obliki romana, kot jih je sam označil. Ko pa je začel z režijskim delom, je prenehal s pisanjem in je kritike smenal. Tako je med drugim tudi sam zapisal, da v svojih filmih noče pripovedovati zgodb, temveč film raje uporablja kot neke vrste tapisserijo, ki je ozadje za

dna tudi v kameri. Direktor fotografije je bil Raoul Coutard, za katerega je bil značilen predvsem drugacen pristop, dinamična kamera, krsenje pravil, snemanje iz roke. Zgodba filma Do zadnjega diha je zelo preprosta. Michel, ki se vozi z ukradenim avtomobilom, iz strahu ustrelj policaja, ki ga zasleduje. Zbeži v Pariz, kjer se lažje skrrije v množici. Tam sreca Patricio, Amerikanko, ki prodaja casopis in upa, da bo postala novinarka. Njuna ljubezen je kratka in mocna. Patricia ga tako ljubi, da se zanj zboji in ga izda policiji. S tem pa nehoti izgubi svojega dragega.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz. od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.40 Minute za smeh; 9.05 Klub uspešnih; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Danes do 13.15; 13.45 iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki koticek; 17.00 Studio ob 17.00-18.00; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za...; 21.05 Radijska igra; 21.40 In-termezzo; 22.30 Večerna podoknica; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Stokovnjak svetuje; 8.40 Koledar prireditelj; 10.40 Primorski val; 11.00 Novosti založb; 12.00 Točno opoldne; 12.10 Kuharski recept; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13.15; 14.00 Drobnotine; 15.10

Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Tema popoldneva; Solstvo; 17.50 Sport; 19.30 Štos; 21.00 Zgodnja dela; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Stoletje improvizirane glasbe.

Slovenija 3

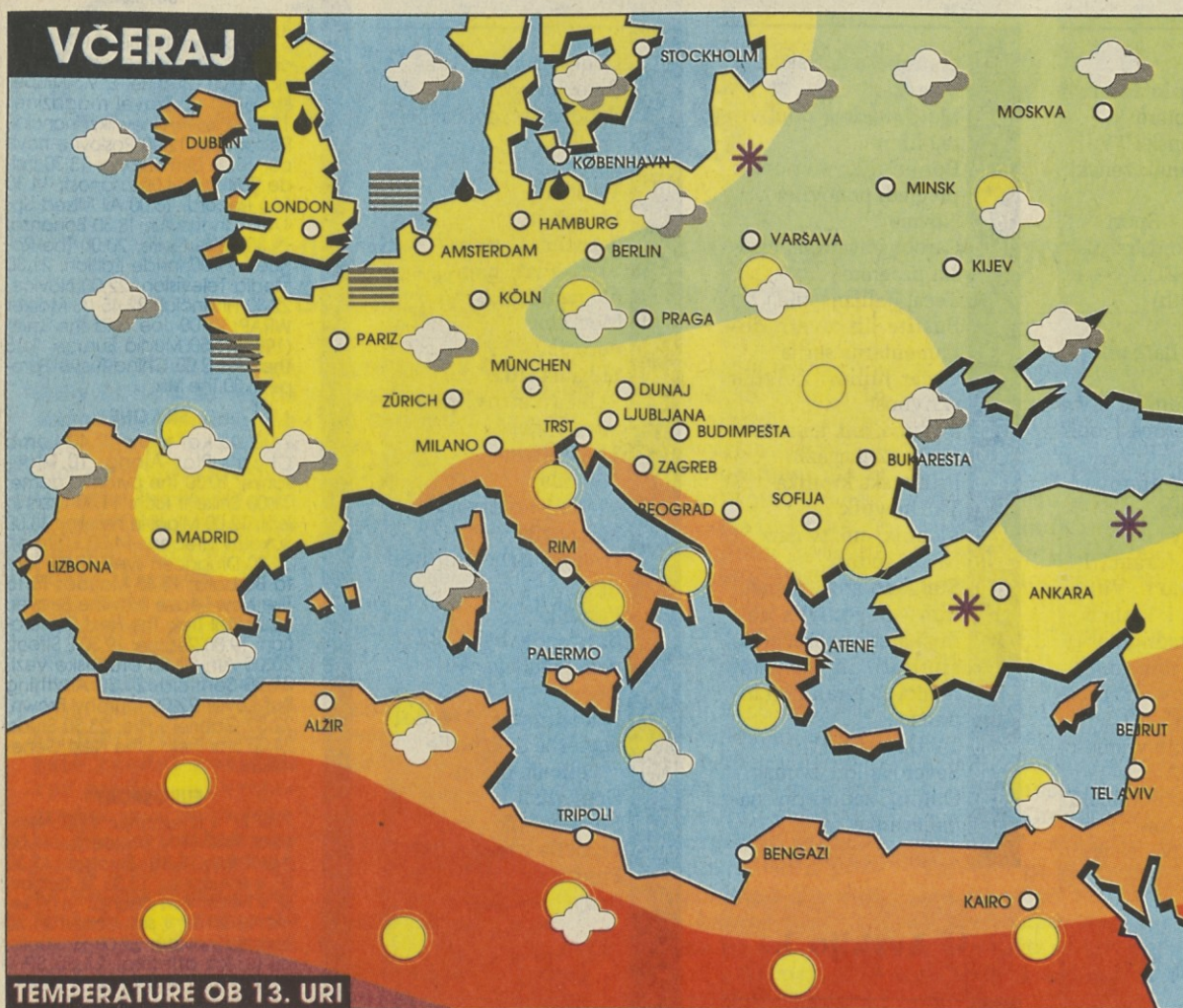
(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz. od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Sodobna umetnost; 10.25 Operne melodije; 11.05 Človek in zdravje; 12.05 Igramo in pojmoma; 13.05 Enajsta sola; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Esei; 17.45 Izšlo je; 18.00 Koncerti; 19.35 Arjje; 20.00 Literarni večer; 22.05 Pretok idej; 22.25 Glasba 20 st.

Radio Koper

(slovenski program)
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjki, osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45

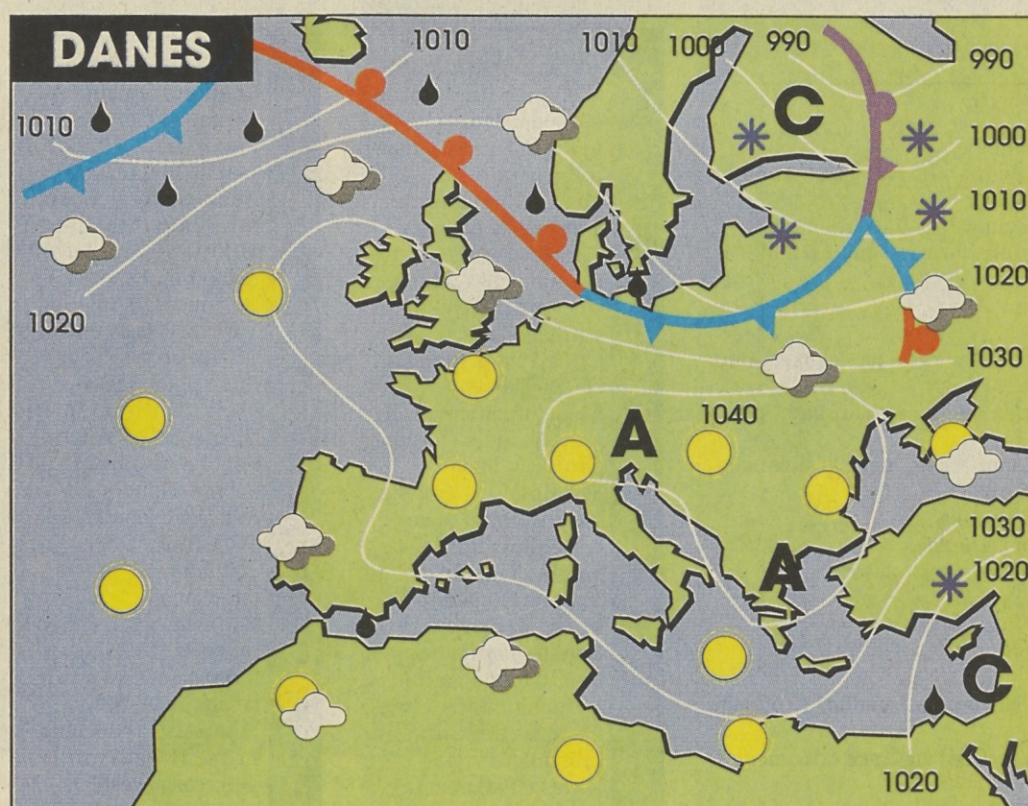
Evergreen; 8.15 Na rešetju; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagoda in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, osmrtnice

EVROPA / NA SEVERU DEŽ IN SNEG, DRUGOD SUHO.

TEMPERATURE OB 13. URI

pod -20 °C -20/-10 °C -10/0 °C 0/10 °C 10/20 °C 20/30 °C nad 30 °C

VREMENSKA SLIKA
Nad večjim delom Evrope je območje visokega zračnega pritiska. Atlantski frontalni valovi se pomikajo proti vzhodu prek severne in severovzhodne Evrope. Ob vzhodnih višinskih vetrovih se nad našimi kraji zadržuje tople in suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 07.14 in zašlo ob 17.20. Dan bo dolg 10 ur in 06 minut. Luna bo vzhla ob 21. uri 01 minut in zašla ob 08. uri 02 minut.

PLIMOVANJE
Danes: ob 4.52 najnižje -36 cm, ob 10.38 najvišje 40 cm, ob 16.52 najnižje -55 cm, ob 23.22 najvišje 52 cm. Jutri: ob 5.32 najnižje -34 cm, ob 11.16 najvišje 32 cm, ob 17.22 najnižje -46 cm, ob 23.54 najvišje 48 cm.

TEMPERATURE

PO SVETU

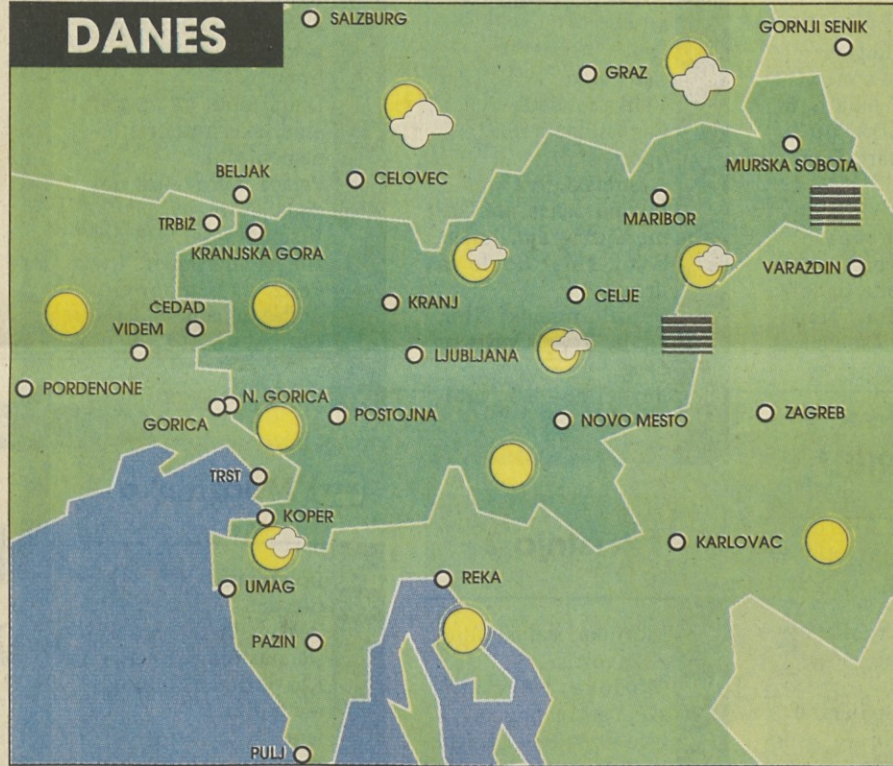
HELSINKI	-7/-1
OSLO	-10/-1
STOCKHOLM	-6/-2
KØBENHAVN	-4/-3
MOSKVA	-8/-2
BERLIN	0/3
VARSAVA	-3/1
LONDON	7/11
AMSTERDAM	6/7
BRUSELJ	5/4
BONN	2/4
FRANKFURT	1/2
PARIZ	2/3
DUNAJ	2/7
MÜNCHEN	1/6
ZÜRICH	1/8
ZENEVA	-1/3
RIM	4/16
MILAN	6/14
BEOGRAD	0/4
NICA	7/15
BARCELONA	5/14
BUKARESTA	-1/7
CARIGRAD	4/13
MADRID	4/11
LIZBONA	10/16
ATENE	6/19
LARNAKA	6/18
TUNIS	7/17
ALŽIR	7/18
MALTA	9/17
JERUZALEM	2/10
KAIRO	10/-

ALPE-JADRAN / SONČNO IN RAZMEROMA TOPLO, ZJUTRAJ PO NIŽINAH MEGLA

TEMPERATURE

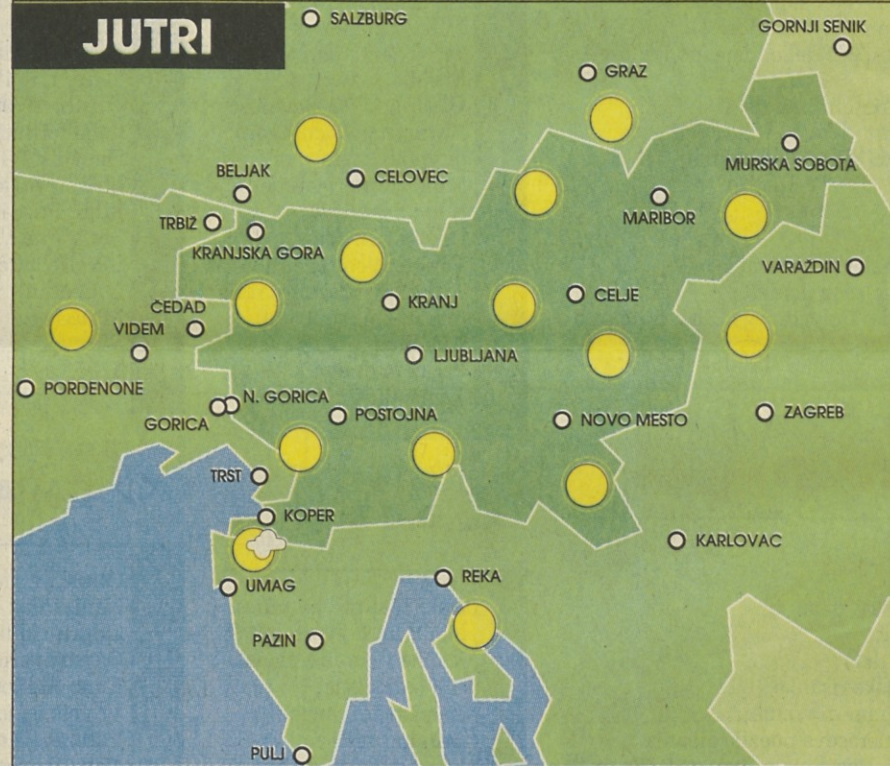
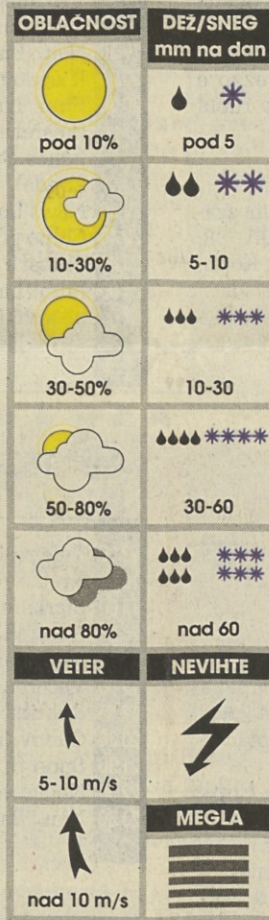
VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	4/8
TRST	8/19
CELOVEC	0/2
BRNIK	2/7
MARIBOR	1/8
CELJE	0/9
NOVO MESTO	-2/7
NOVA GORICA	-1/13
MUR. SOBOTA	-2/2
PORTOROŽ	0/11
POSTOJNA	1/7
IL. BISTRICA	-5/-
KOČEVJE	1/8
ČRNOMELJ	1/7
SL. GRADEC	1/6
BOVEC	-2/7
RATECE	-/-
VOGEL	-1/6
KREDARICA	0/2
VIDEM	2/12
GRADEC	1/4
MONOSTER	-2/7
ZAGREB	-1/7
REKA	5/13

V SLOVENIJI: Pretežno jasno bo. Zjutraj in del dopoldneva bo po nižinah severovzhodnega dela Slovenije megla. Najvišje dnevne temperature bodo od 6 do 11, na Primorskem do 14 °C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Precej jasno bo, po nižinah južne Avstrije in v Panonski nižini bo zjutraj in dopoldne megla.

V SLOVENIJI: V sredo bo pretežno jasno in podnevi razmeroma toplo.

OBTI: V četrtek še ne bo spremembe vremena.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	97
Maribor	80
Celje	163
Trbovlje	157
Hrastnik	-
Zagorje	188
Šoštanj	28

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 111, Drava HE Dravograd: 130, Sava Radovljica: 37, Sava Senta-kob: —, Sava Rade-ce: 108, Sava Suha: —, Ljubljana Mo-ste: 50, Savinja Laš-ko: 94, Krka Pod-bočje: 78, Kolpa Radenci: 76, Soča Solkan: —.

HOROSKOP

Pisec: Aleksandra Zorc Berco

OVEN 21-3/20-4: Če je bil včeraj zelo prijeten in lep dan, vas bo današnje vzdušje in vaše razpoloženje prav gotovo postavilo nazaj na trdna tla. Jezni boste sami nase.

BIK 21-4/20-5: Če se v poslovnem svetu res napreduje tako, da se pritisne na pravi gumb, potem boste danes dosegli pomemben napredek. Ostanje vam še podrobnosti, ki vam ne bodo odveč.

DVOJČKA 21-5/21-6: Dan se bo najverjetneje prav lepo začel, vendar boste morali pozneje resno odločiti o mlajšem članu družine in njegovi prihodnosti.

RAK 22-6/22-7: Morda boste začasno morali prekiniti uresničevanje svojega finančnega načrta ali projekta, s katerim je povezana tretja oseba.

LEV 23-7/23-8: Tisti, ki ste poročeni, se boste poglobljeno spraševali o stanju v vaši zakonski skupnosti; nevezani pa bodo dvakrat premislili, preden se bodo odločili reci «da».

DEVICA 24-8/22-9: Pomembna oseba vam bo danes dala precej nejasna navodila, pri tem pa bo od vas veliko pričakovala. Ker ne boste došli bistva sporocila, bo sodelovanje bolj klavarno.

TEHTNICA 23-9/22-10: Medtem ko boste razglabljali o statusu vaše zveze, boste prisli do nekaterih dvomljivih zaključkov. Najbolje bo, da odločitev prenesete na drugi, primernejši trenutek.

ŠKORPIJON 23-10/22-11: Prav sedaj, ko se je zdelo, da bo vse lepo teklo, so znova prodrli na dan družinski strahovi. Očitno je, da je skrajni čas za resno, praktično in trajno odločitev.

STRELEC 23-11/21-12: Morda bo potrebno precej resno razmisliti o današnji veliki odločitvi, ki lahko pomembno vpliva na vaše prihodnje finančno stanje in zamaja vaš občutek varnosti.

KOZOROG 22-12/20-1: Kot po navadi se boste tudi tokrat zelo temeljito posvetili denarnim zadevam. Žal niste edini, ki ima na razpolago le skupne vire.

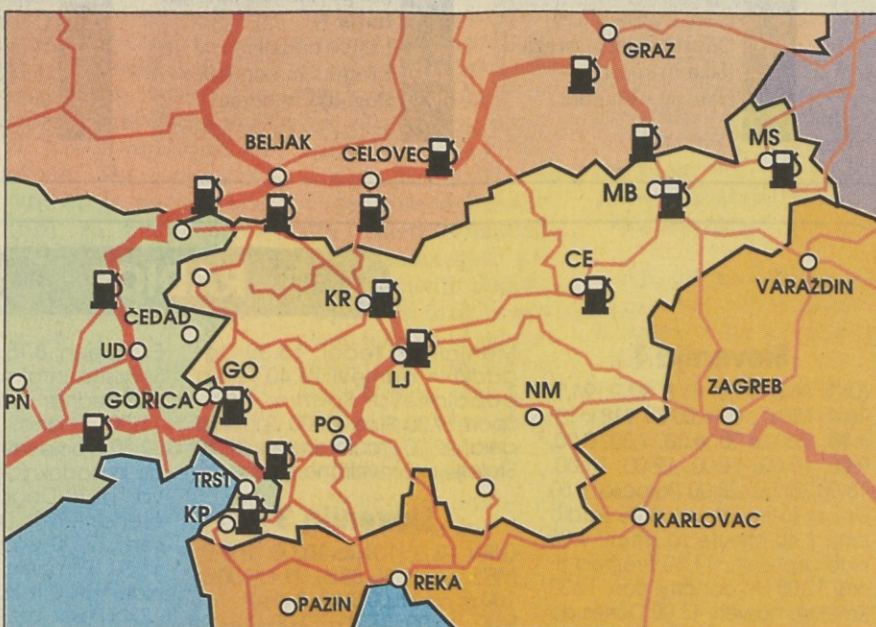

VODNAR 21-1/19-2: Občutek, da ne ustrežate zahtevam in da se nanje ne odzivite na primeren način, vas bo danes pahnili v razmišljanje o lastni vrednosti.

RIBI 20-2/20-3: Na skrivaj boste pestovali svojo veliko skrivnost v zezi z neko popolnoma zasebno težavo, ki vas zelo močno zaposluje, drugim pa bi se zdelo obrobna. Popoldne se boste sprostili.

CESTE / NORMALNO PREVOZNE

Ceste po Sloveniji so suhe in normalne prevozne, vreme jasno in pretežno sončno. V poznih popoldanskih in zgodnjih večernih urah pričakujemo povečan promet, predvsem na glavnih magistralnih cestah in mestnih vpadnicah. Promet v notranjosti in na mejnih prehodih je tekoč.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA		
Kope	-/-	
Vrhe	-/-	
Lontovž	-/-	
Stari vrh	-/-	
Rogla	30/40	
Kanin	-/90	
Cerkno	-/25	
Soriška planina	-/-	
Vogel	-/-	
Kobla	-/20	
Mariborsko Pohorje	-/40	
Kranjska gora	-/20	
Pokljuka	-/-	
Rog - Črna gora	-/-	
Privine	-/-	
Jezerško	-/-	
Ulovka	-/-	
Krvavec	-/-	
Črni vrh	-/-	
FURLANIJA-JK		
Cimolais	10/10	
Claut	-/-	
Plancavallo	20/50	
Zabnice/Ovčja vas	-/-	
Raibl	-/-	
Forl Avoltri	-/-	
Forl di Sopra	30/50	
Paluzza-Timau	-/-	
Paularo	-/-	
Pontebba	-/-	
Pradibosco	-/-	
Prato Carnico	-/-	
Zoncolan	10/40	
Sauris	-/-	
Sella Chianzutan	-/-	
Nevejsko sedlo	20/80	
Visarje	35/60	
VENETO		
Sappada	20/100	
KOROŠKA		
Podkloster	-/40	
Bad Kleinkirchheim	20/70	
Pilberk/Peca	-/30	
Sloveniji Plajberk	-/50	
Dobrac	30/80	
Nassfeld/Mokrine	60/80	
Spittal/Goldeck	10/60	
Helligenblut	20/140	
Katschberg	60/110	
Koralpe/Golica	-/30	
Kötschach/Mauthen	30/40	
Malnitz	20/140	
AVSTRIJA		
Arberg	60/250	
Seefeld	35/90	
Kitzbühel	10/30	
Obertauern	140/260	
Zell am See	20/80	
Schladming/Planai	30/100	

V VEDNOST

Predpisi s področja varstva zraka

Imisijska koncentracija škodljivih snovi je koncentracija škodljivih snovi v zunanem zraku. O teh koncentracijah govori Odlok o mejnih in kritičnih koncentracijah škodljivih snovi v zraku (imisijska onesnaženje) (Ur.l. RS 30/90 in 40/90). V nadaljevanju bomo zgoraj navedeni odlok imenovali imisijski odlok.

Z imisijskim odlokom se določajo normativni mejnih koncentracij posameznih škodljivih snovi v zraku (MIK) in kritičnih koncentracij škodljivih snovi v zraku spodnjih plasti zunanje atmosfere. Mejna koncentracija določene škodljive snovi v zraku je tista koncentracija, ki po dosedanjih spoznanjih ne škoduje zdravju, ne vpliva na občutek ljudi in nima škodljivih učinkov na rastlinstvo.

Pri trikratni številni vrednosti mejnih koncentracij posameznih škodljivih snovi v zraku začnejo veljati izredni ukrepi. Odlok predpisuje mejne imisijske koncentracije za 11 snovi, lebečih delcev oziroma anorganskih plinov: zveplovi dioksidi, dušikov oksid, ozon, ogljikov monoksid, vodikov sulfid, plinaste anorganske fenoreve spojine, na primer vodikov fluorid, plinaste anorganske klorove spojine, izražene kot vodikov klorid, lebečec delce, dim, kadmij in svinec. Meje imisijske koncentracije so predpisane za naslednje case merjenja: eno leto, 24 ur, osem ur, eno ur in 30 minut. Najpogostejše je zrak onesnažen z zveplovimi dioksidi, dimom in dušikovimi oksidi.

Tone Planinsek